

ལེའུ་དང་པོ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་སྤྱིར་བརྗོད་པ།

注意保存

中央民族大学 藏学研究院

༡༡། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཐོ་གསལ་འདུག་དོགས་

ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

སྤྱུག་བྱའི་བཀའ་སྤྱད་མོན་པོས་བཅུ་མས།

《辞藻学》讲义电子版

附：《辞藻学》习题及参考文献集

干木滚 主讲

ཀྱུང་དབྱང་མི་རིགས་སྒོ་བ་བླ་ཆེན་མོ།

中央民族大学

2012 年 3 月 1 日

謹

དཀར་ཆག

ཐེང་གཞི་མཉོ་ག་ཕྱིང་བཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

謹 謹 囍

ལེའུ་དང་པོ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་སྦྱར་བརྗོད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

ས་བཅད་དང་པོ། མངོན་བརྗོད་སྦྱང་བའི་དགོས་པ་བཤད་པ།

དང་པོ། མངོན་བརྗོད་མཇགས་རིག་པའི་གནས་སྦྱི་སྦྱང་བའི་དགོས་པ་སྦྱར་བརྗོད་པ།

གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་སྦྱང་བའི་དགོས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་རི་ལྟར་སྦྱང་དགོས་ཚུལ་མངོན་བསྟུས་བཤད་པ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་གོ་དོན་བཤད་པ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་བཤད་པ།

དང་པོ། སྦྱར་བཤད་པ།囍

གཉིས་པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་བཤ

ད་པ།

༡ རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་

པ།

༢ རྟེན་གནས་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་

པ། ༄

༣ ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་

པ། ༄

༤ ལས་དང་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་

བཤད་པ། ༄

༥ ཉེན་འབྱེལ་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤ

ད་པ། ༄

༦ རྣམ་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ང

༧ རྣམ་གྲངས་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤ

ད་པ། ༄

༨ གནས་སྒྲངས་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤ

ད་པ། ༄

༩ ལ་དོག་གི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

མུ

༡༠ གཟུགས་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།མུ

༡༡ དཔེའམ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།མུ

༡༢ རྣམ་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།མུ

༡༣ དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

མུ

༡༤ བྱད་ཆོས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།མུ

༡༥ འགལ་མཐུན་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།མུ

༡༦ སྦྱོད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།མུ

ས་བཅད་བཞི་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་པ་བཤད་པ།

དང་པོ། མིང་གི་རྣམ་པ་སྦྱར་བཤད་པ།

གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ།

ལེའུ་དང་པོ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་སྦྱར་བརྗོད་པ།

ས་བཅད་ལྷ་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འབྲུག་ཚུལ་བཤད་པ། ༄

དང་པོ། སྦྱར་བཤད་པ། ༄

གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འབྲུག་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤ
ད་པ། ༄

གཅིག སྦྱ་གཅིག་དོན་མང་ལ་འབྲུག་པའི་མངོན་བརྗོད
བཤད་པ།

གཉིས། དོན་གཅིག་ལ་སྦྱ་མང་པོ་འབྲུག་པའི་མངོན་བརྗོ
ད་བཤད་པ།

ས་བཅད་བྲུག་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལ་སྦྱ་བཤད་འབྲུག་གི་ལྷ་བཞི
བཤད་པ།

ས་བཅད་བདུན་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལ་ངོས་འཛིན་རི་ལྷ་ར་དགོ
ས་པའི་ལྷ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ། ལྷ་གས་ལྷ་བརྗོད་པ།

གཉིས་པ། ལྷ་ག་ལྷ་ག་དགག་པ།

གསུམ་པ། འཐད་ལྷ་ག་སྦྱ་བ་པ།

བཞི་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་མིང་གཞན་བར་གྱི་བྲད་པ
ར་བཤད་པ།

ལྷ ལྷ ལྷ གཅིག སྦྱང་བྱའི་དོན་ཚན།

ལེའུ་དང་པོ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་སྦྱར་བརྗོད་པ།

གཉིས། ཟུར་སྒྲེལ་དཔེ་ཆ་མཚམས་སྦྱར།

ལེའུ་གཉིས་པ། འཕགས་པོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་བྱང་བ་དང་
དར་ཚུལ་མངོན་བསྟན་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།
ས་བཅད་དང་པོ། རྩ་གར་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་བྱང་ཚུལ་
བཤད་པ།^མ

དང་པོ། པརྟེ་ཏ་འཆི་མེད་སེང་གེས ཤེས་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་
མངོན་ཚུལ་བཤད་པ།

གཅིག ཤེས་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་
བཅས་ཀྱི་མཚན་དོན་བཤད་པ།

གཉིས། ཤེས་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་
པ།

གཉིས་པ། པརྟེ་ཏ་རབ་འབྱུང་བས ཤེས་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་
ས་བཅད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ ཤེས་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་
ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་བསྟན་བཤད་པ་དང་འ
བྲེལ་པ་སྟེ་ཤེས་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་
པ།

དང་པོ། ཡར་ལུང་གྲགས་པ་རྩལ་མཚན་གྱིས ཤེས་པ་ཀུན་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་

ད་འཆི་མེད་མཛོད་》 ཅེས་པ་ཐོག་མར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ།

གཉིས་པ། ས་སྐྱ་པརྩི་ཏ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛོད་པ་
འི་《ཆོག་གི་གཏེར་》དང་དེའི་འགྲེལ་པ་《ཆོག་གཏེར་གྱི་ལྷན་》ཞེས་
པའི་སྐོར་བཤད་པ།

གཅིག 《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པའི་ཚུལ་པ་པོ་ས་སྐྱ་པར་ཆེན་
གྱི་མཛོད་ནུས་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

གཉིས། ས་སྐྱ་པར་ཆེན་གྱིས་མཛོད་པའི་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་
པའི་བརྗོད་བྱ་གཙོས་པའི་གཞུང་གི་གོ་རིམ་དང་ཚུལ་སྤངས་སོགས་
ཀྱི་སྐོར་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

གསུམ། ས་སྐྱ་པར་ཆེན་གྱི་གསུང་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བ་
རྒྱན་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བཅད་འགའ་དྲངས་ནས་བཤད་པ།

བཞི། 《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་སྒྲ་རྒྱས་བརྟན་པ་བ་
ཞི་པས་མཛོད་པའི་《ཆོག་གཏེར་གྱི་ལྷན་》ཞེས་པའི་སྐོར་མདོར་བསྟུ་
ས་བཤད་པ།

གསུམ་པ། ལྷ་ལུ་ལོ་རྩ་བ་ཆོས་སྦྱོར་བཟང་པོས་《མངོན་བརྗོད་
འཆི་མེད་མཛོད་》ལ་འགྱུར་བཅས་མཛོད་པ།

བཞི་པ། ལྷ་ལུ་ལོ་རྩ་བའི་སྒྲ་བ་མ་སྦྱོགས་ལོ་དང་དེའི་སྒྲ་བ་ཡ་
ང་སྒྲ་བ་དང་བཅས་པས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཅས་མཛོད་པ།

གཅིག་ སྒྲིགས་ལ་རིན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་ཀྱིས་《མངོན་བརྗོད་ཉི
ར་མཁོ་བསྟུས་པ་》ཞེས་པ་བཅུམས་པ།

གཉིས། དཔལ་ཁང་ལོ་ལྷ་བ་ངག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོས་《
མིང་གི་མངོན་བརྗོད་པ་དང་མ་དཀར་པོའི་འབྲེང་བ་》ཞེས་པ་བཅུམས་པ།

གསུམ། ཟུར་མཁར་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་《མངོན་བརྗོད་མཐོང་
བ་དོན་ལྟན་》ཞེས་པ་བཅུམས་པ།

ལྔ་པ། རིན་སྤངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱིས་《མངོན་བ
རྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》བཅུམས་པ།

གཅིག་ 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་
》ཞེས་པའི་ཚུམ་པ་པོ་རིན་སྤངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱི་མཛོད་
ན་མ་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

གཉིས། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་
》ཞེས་པ་ཚུམ་པའི་དགོས་པ་དང་བརྗོད་བྱ་སོགས་མདོར་བསྟུས་བཤ
ད་པ།

གསུམ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་
》ཞེས་པའི་མཇུག་བྱང་དང་འབྲེལ་ནས་ཚུམ་པའི་ཁྲུངས་སོགས་མདོ
ར་བསྟུས་བཤད་པ།

བཞི། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》

ཞེས་པའི་དཔེ་རྟེན་པར་གཞི་དོ་སྦྱོར་མདོར་བསྟུས།

ལྷ། རིན་སྤངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱི་གསུང་ལས་མ
ངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བཅད་འགའ་དྲངས་
ནས་བཤད་པ།

དུག་པ། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དང་ཙེ་ཞེ་གྲག
ས་པ་བཤད་སྟབས་སྟགས་ཀྱིས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཛད་ན
ས་མདོ་སྦྱང་དུ་དར་ཚུལ་བཤད་པ།

གཅིག ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་《མངོན་བ
རྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》གསར་འགྱུར་དང་འགྲེལ་བཤད་མཛད་ཚུལ་
མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

གཉིས། ཙེ་ཞེ་གྲགས་པ་བཤད་སྟབས་ཀྱིས་《སྟན་ངག་མངོན་བ
རྗོད་བརྗོད་གསར་རྟེན་གི་ནམ་བཞག་མདོར་བསྟུས་སྟོ་གསལ་ཡིད་འཕྲོ
ག་ཞེས་བྱ་བ་བཞགས་སོ་》ཞེས་པ་མཛད་པའི་སྐོར་མདོར་བསྟུས་བཤ
ད་པ།

བདུན་པ། སི་དུ་པཎ་ཆེན་ཀྱིས་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་
》ཅེས་པ་ལ་ལེགས་འགྱུར་ཀྱིས་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་དང་དེའི་འགྲེལ
པ་སྟགས་མཛད་པ།^{མྱོ}

བརྒྱད་པ། དདུལ་ཚུ་རྟམ་རྟ་དྲས་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅ

ས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐིགས་༥ ཞེས་པ་མཛད་པ།

གཅིག བཞུགས་པ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཚུ་ཐིགས་༥ ཞེས་པའི་ཚུ་མ་
པ་པོའི་མཛད་ཀྱི་མ་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྟུས།

གཉིས། བཞུགས་པ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐིགས་
༥ ཞེས་པའི་མཚན་དོན་དང་ཚུ་མ་པར་དམ་བཅའ་བ་སོགས་ལས་འསྐྱ་
ས་པའི་བརྗོད་བྱ་མདོར་བསྟུས་པ།

གསུམ། བཞུགས་པ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐིགས་
༥ ཞེས་པ་བཅའ་ས་པའི་ཡུལ་དང་དེའི་བྱུང་ཚུ་སོགས་མདོར་བསྟུས་
བཤད་པ།

བཞི། དངུལ་ཚུ་ཚོས་བཟང་གིས་བཅའ་ས་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་མ་
དོན་བརྗོད་ཀྱི་མ་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

ལྔ། དངུལ་ཚུ་རྣམས་ཀྱི་དེའི་གསུང་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བ་
རྒྱ་པའི་སྟོན་པ་གཅིག་ཚུ་བཅའ་ས་པའི་དངུལ་ནས་བཤད་པ།

དྲུག་པ། དུས་རབས་གསར་པར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་མངོན་
བརྗོད་སྟོན་ལ་ཞལ་ཚུ་མཛད་པའི་ཚུ་མ་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

གཅིག རོ་རྩེ་རྒྱལ་པོས་སྟོན་པ་གཅིག་ཚུ་བཤད་གསལ་སྟོན་
༥ ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་དོ་བོ་སོགས་གསུངས་ཚུ་མ་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྟུས་བཤ
ད་པ།

གཉིས། ཉོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱིས་《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་དེ་དག་རི་ལྟར་འཇུག་པའི་སྐོར་སློང་བ》ཞེས་པའི་དབྱད་ཚུལ་མཛད་པའི་སྐོར་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

གསུམ། ཏུང་དཀར་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་གཙོས་ཨ་ཁྲ་གཟའ་སྐར་དང་ཏུས་བཞི་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ནམས་རེའུ་མིག་ཏུ་བྲངས་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

བཞི། རྟོར་བྲང་ཨོ་རྒྱན་གྱིས་མཛད་པའི་《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མདོར་བསྟུས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག》གི་དཔེ་སྦྱོར་གསལ་བཤད་ཅེས་པའི་སྐོར་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

ལྔ། དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་རྟོར་བུ་ཀུན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲིགས་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཁྲུང་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》ཞེས་པའི་སྐོར་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

དྲུག མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་དཔེ་རྟེན་དཔར་ཏུ་བསྟུན་པའི་སྐོར་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

བདུན། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་གསར་ཚུལ་དང་པར་བསྟུན་མཛད་པའི་སྐོར་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

གཅིག སྦྱང་བྱའི་དོན་ཚན།

གཉིས། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཚམས་སྦྱར།

ལེའུ་གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་དང་འཕགས་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུལ།

ས་བཅད་དང་པོ། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུལ་རིག་བཤད་པ།

དང་པོ། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ།

གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་དང་ 《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》 སྟེགས་

བཤད་པ།

གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་གྲུལ་རྒྱད་

བཤད་པ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་བཤད་པ།

དང་པོ། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་ཚུལ་སྤྱིར་བཤད་པ།

གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་འགྲུར་ 《སྟན་ངག་མེ་ལོང་

ང་》 བཤད་པ།

གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་དང་ 《རྩ་མ་ཆ་འཛིན་གསལ་བརྗོད་》

བཞི་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བྱུང་འབྱུང་གི་འབྱུང་པ་བརྒྱ་བཤ

ད་པ།

གཅིག་ བྱུང་འབྱུང་གི་འབྱུང་པ་བརྒྱ་མདོར་བསྟན་པ།

གཉིས་ བྱུང་འབྱུང་གི་འབྱུང་པ་བརྒྱ་མེ་ལོང་གི་སྤྱིར་བཤད་

བཤད་པ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། བྱེ་བྲག་རྩ་མངོན་དང་བོད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱན་རི
ག་པའི་འབྲེལ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ། མངོན་བརྗོད་དང་ཆོག་སྦྱར་བཤད་པ།^{མྱ}

གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་བཤད་པ།^{མྱ}

གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱན་འགོད་སྤངས་བཤད་པ།^{མྱ}

ས་བཅད་བཞི་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བཤད་པ།

གཅིག་ སྦྱང་བྱའི་དོན་ཆོན།

གཉིས། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཆོམས་སྦྱར།

ལེའུ་བཞི་པ། མངོན་བརྗོད་བཤད་པའི་སྐབས་དང་པོ་བྱངས་ཀྱི་ཕྱི་ཆོན་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

ས་བཅད་དང་པོ། ལོ་རྒྱུ་གཟའ་སྐར་ཆོས་གངས་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་མངོ
ན་བརྗོད་བཤད་པ།^{མྱ}

དང་པོ། ཆོས་གངས་སོ་སོའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།^{མྱ}

གཉིས་པ། གཟའ་བདུན་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།^{མྱ}

གསུམ་པ། ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།^{མྱ}

བཞི་པ། ཏུས་བཞིའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།^{མྱ}

ལྷ་པ། རྒྱ་སྐར་ཉིར་བརྒྱད་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།^{མྱ}
དུག་པ། ལོ་འཁོར་དུག་ཅུའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།^{མྱ}
ས་བཅད་གཉིས་པ། བྲངས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།^{ཏྲ}
གཅིག་སྦྱང་བྱའི་དོན་ཚན།
གཉིས། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཚམས་སྦྱར།

ལེའུ་ལྷ་པ། མངོན་བརྗོད་བཤད་པའི་སྐབས་གཉིས་པ་མཐོ་རིག་ཀྱི་སྤྲེལ་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།
ས་བཅད་དང་པོ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་
པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།
ས་བཅད་གཉིས་པ། ལྟ་དང་ལྟ་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
བཤད་པ།
ས་བཅད་གསུམ་པ། རྣམ་མཁའ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
བཤད་པ།
ས་བཅད་བཞི་པ། དུས་དང་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
བཤད་པ།

ཏྲ མྱ གཅིག་སྦྱང་བྱའི་དོན་ཚན།
གཉིས། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཚམས་སྦྱར།

ལེའུ་བྱུག་པ། མངོན་བརྗོད་བཤད་པའི་སྐབས་གསུམ་པ་ས་གཞིའི་ཕྱི་ཆ་བརྗོད་ཆ་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

ས་བཅད་དང་པོ། ས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། རི་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། སྒོང་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ས་བཅད་བཞི་པ། ཉགས་དང་སྒྲན་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ས་བཅད་ལྔ་པ། གཅན་གཟན་དང་རི་དྲགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ས་བཅད་དྲུག་པ། བྱ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

གཅིག་སྟེང་བྱའི་དོན་ཚན།

གཉིས། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཚམས་སྦྱར།

謹 誌

ལེའུ་བྱུག་པ། མངོན་བརྗོད་བཤད་པའི་སྐབས་བཞི་པ་ས་གཞིའི་ཕྱི་ཆ་བརྗོད་ཆ་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

ས་བཅད་དང་པོ། མི་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

𑄧

ས་བཅད་གཉིས་པ། བྲམ་ཟེ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤ
ད་པ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། རྒྱལ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
བཤད་པ།

ས་བཅད་བཞི་པ། རྗེ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤ
ད་པ།

ས་བཅད་ལྔ་པ། དམངས་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
བཤད་པ།

謹 𑄧 གཅིག སྦྱང་བྱའི་དོན་ཚན།

གཉིས། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཚམས་སྦྱོར།

ལེའུ་བཟུང་བ། མངོན་བརྗོད་བཤད་པའི་སྐབས་ལྟ་བུ་སྟོན་གྱི་ཕྱི་ཆ་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

ས་བཅད་དང་པོ། ས་འོག་དང་དཔྱལ་བ་ཡི་དྲུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་
གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། རྒྱ་དང་རྒྱའི་སྟོན་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མ
ངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ལེའུ་དང་པོ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་སྦྱར་བརྗོད་པ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། གཟིངས་དང་ཚུ་སྦྱེས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

གཅིག་སྟེང་བྱའི་དོན་ཆ་ན།

གཉིས། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཆ་མས་སྦྱར།

ལེའུ་དགུ་པ། མངོན་བརྗོད་བཤད་པའི་སྐབས་བྱུག་བཟོ་དང་འདོད་ཡོན་ལྷ། འདྲེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྤྲེལ་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟུལ།

ས་བཅད་དང་པོ། སྟོ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། འདྲེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ།

གཅིག་སྟེང་བྱའི་དོན་ཆ་ན།

གཉིས། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཆ་མས་སྦྱར།

མཁུག་བྱང་དགེ་ལེགས་འབྲུམ་གྱི་འོད་སྣང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཞར་བྱུང་བྱུར་གོད་ཀྱི་རེའུ་མིག་འགའ་བཞུགས་སོ།།

བྱུར་བཀོད་དང་པོ། ཆོས་གངས་སོ་སོའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རེ
འུ་མིག་

བྱུར་བཀོད་གཉིས་པ། གཟའ་བདུན་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རེ
འུ་མིག་

བྱུར་བཀོད་གསུམ་པ། ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་
རེའུ་མིག་

བྱུར་བཀོད་བཞི་པ། ཏུས་བཞིའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རེའུ་མིག་
བྱུར་བཀོད་ལྔ་པ། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རེ
འུ་མིག་

བྱུར་བཀོད་དྲུག་པ། ལོ་འཁོར་དྲུག་ཅུའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རེ
འུ་མིག་

བྱུར་བཀོད་བདུན་པ། འབྲུང་བ་ལྔའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རེའུ་མིག་
བྱུར་བཀོད་བརྒྱད་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་མཆོའི་ཚུ་

ཐིགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།། ༥

謹

ལེའུ་དང་པོ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་སྦྱར་བརྗོད་པ།

ནང་དོན་གནད་འཕྲུལ།

ལེའུ་དང་པོ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་སྦྱར་བརྗོད་པ་ཞེས་ནང་
དུ་མངོན་བརྗོད་སྦྱར་བའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་
མིང་གི་གོ་དོན་བཤད་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་བཤ
ད་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་ཅུས་པ་བཤད་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མི
ང་གི་འབྲུག་ཚུལ་བཤད་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལ་སྒྲ་བཤད་འ
བྲུག་གི་ཁྱུ་བཞི་བཤད་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལ་ངོས་འཛིན་རི
ལྟར་དགོས་པའི་ལྟ་བ་སྟགས་བཅད་བདུན་གྱི་སྒྲ་ནས་བཤད་པའོ། །

ལེའུ་དང་པོ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་སྦྱར་བརྗོད་པ་ཞེས་པ་ལ
ས་འཕྲོས་པའི་དྲི་བ་དང་བསམ་གཞིག་ མཐའ་དབྱེད་སྟགས་སྦྱར་བྱ
འི་དོན་ཆན་གྱི་སྒྲར་དང་། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཆམས་སྦྱར་བྱ་བའོ། །

囍

ས་བཅད་དང་པོ། མདོན་བརྗོད་སློབ་པའི་དགོས་པ་བཞད་པ།^མ

དང་པོ། མདོན་བརྗོད་སློབ་པའི་གནས་སློབ་པའི་དགོས་པ་བཞད་པ།

ས་སྐྱ་པ་ཆ་ཆེན་གྱིས། “བསྟན་བཅས་དམ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱི
ར། རྟོན་པས་ཐོག་མར་དགོས་པ་བསྟན། ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་མཐོ
ང་ནས། རྟོན་པ་ཡང་ཅིས་མི་འཇུག །” ཅེས་《མཁས་པ་འཇུག་པ
འི་སྒྲིལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། བསྟན་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེ
ད་གང་གི་ཆ་ནས་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལྟན་པར་མཐོང་ན། ཕྱིས་ནས་དེ
ར་གྲུས་ཉིད་གི་བརྗོད་པས་ཞུགས་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་ཐོག་མར་ད
གོས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲིལ་ནས་བརྗོད་པ་སྟེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི
ས་གྲུང་། “ཉན་པ་པོ་ཡིས་གྲུས་བྱེད་པ། ཐོག་མར་དགོས་པར་བརྗོད་
པར་བྱ། །” ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དོན་ལ་གནས་པར་སེམས་ཤིང་། དེ་བ
ཞིན་ཏུ་པརྟེན་ཏེ་སློབ་པ་མདོན་དགས། “བསྟན་བཅས་དང་ནི་ཐམས་ཅ
ད་དང་། ལས་ནི་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཡི། རི་སྤྱོད་དགོས་པ་མ་སྟེས་པར། རི་
སྤྱོད་ཏུ་ནི་སྤྱོད་ཞིག་འདྲིན། །” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

མདོན་ནི་རིག་པའི་གནས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ཡིན་གྱང་ཐམ
ས་ཅད་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ། 《མདོ་སྟེ་རྒྱུན་ལས། “རིག་པའི་གནས་སྤྱི་
དག་ལ་བརྗོད་པར་མ་བྱས་ན། འཕགས་མཆོག་གིས་གྲུང་ཐམས་ཅད་

མཁུན་ཉིད་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་བས་ན་གཞན་དག་ཚར་བཅད་རྗེས་
བཟུང་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་བཙོན་བྱེད། །” ཅེ
ས་གསུངས་པའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པ་ནི། “རིག་པའི་དངོས་པོ་ལྟར་མ་བསྐྱ
བས་ན་ནམ་རྒྱུ་ཡང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
བཅའ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །” ཞེས་《
དྲིན་ལན་བསབས་པའི་མདོ་》ལས་གསུངས་པ་ལྟར། སྒྲ་བྱོན་སངས་
་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་སྦྱང་བ་མཐར་ཕྱིན་
པ་ཡིན་གྱི། གལ་སྲིད་དེ་དག་གིས་རིག་པའི་གནས་དག་ལ་བཙོན་པ་
ལྟར་ལེན་གྱིས་སྦྱང་བ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན་འཕགས་པ་མཆོག་དེ་ནམས་
ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་རྒྱུ་མི་འགྱུར། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན
་དེ་དག་གིས་མ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ལན་འདེབ་པར་བྱ། དེས་བྱབ
་སྟེ་མ་བསྐྱབས་པར་ཤེས་པའམ་མཁུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་ས་
ན་སེམས་ཅན་རང་གཞན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་པར་འདོད་པས་ལོག་པར་
སྦྱ་བ་གཞན་དག་ཚར་གཙོད་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཆོད་སོགས་ཀྱི་རིག་པ་ལ་
སྒྲོབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་ནམས་རྗེས་སུ་བཟུང་
་བའི་ཕྱིར་རྒྱ་བཟོ་གས་སོགས་ཀྱི་རིག་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་དང་། བྱད་པར་རྒྱ་
སྒྱེ་བོ་སྒྱེ་དང་བྱེ་བྲག་གང་ཡིན་ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་པའམ་མཁུ
ན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱ་ནང་དོན་རིག་པ་དང་བཅས་པ་རིག་པའི་གན

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ས་ཀྱང་གཅིག་མ་ལུས་པར་དེ་དང་དེ་ལ་བཙོན་པར་བྱེད་དགོས་པའི་
དོན་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན། དེའི་དགོངས་དོན་དང་ཚུགས་མཚུངས་
སྟ། ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་གྱིས། “རང་སློབ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མ་སྦྱངས་ན། བཅ
ས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནམ་མཁའི་མཐའ་བས་རིང་། །དེ་ལྟར་དགོངས་ནས
‘རྒྱལ་དང་མཁས་ཅམས་ཀྱིས། ཤེས་བྱའི་གནས་ཅམས་སྦྱང་ཞེས་ལག
ས་པར་གསུངས། །’ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟག་ཚང་ལོ་ལྔ་བ་ཤེས
‘རབ་རིན་ཆེན་གྱིས། “རིག་པའི་གནས་ལྡར་ལགས་པར་མ་སྦྱངས་
ན། །དག་བཙོན་གྱིས་ཀྱང་ཀུན་མཁྱེན་ཐོབ་མི་སྲིད། །དེ་བས་དོན་གཉི
ས་མཐར་ཁྱེན་བྱ་བའི་ཁྱེད། །ཀུན་མཁྱེན་ལམ་འདིར་མཁས་ཅམས་བ
ཙོན་པར་རིགས། །”ཞེས་གསུངས་པའི་ཁྱེད་ན། ཨ་ལག་ཤ་དག་དབ
ང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་བཅམས་པའི་《ཡི་གེའི་བཤད་པ་མཁས་
པའི་ཁ་རྒྱན་》ལས། “མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་འཆད་ལ་མི་མཁས་ན། སྒྲན་
གྱིས་དབུལ་བའི་སྒྲན་པ་མཁས་པ་བཞིན། །ཚོད་ལ་མཁས་ཀྱང་སྟག་བྲི
་མི་འབྱོར་ན། །དཔལ་ཅལ་ཆེ་བའི་དཔའ་བོ་ལག་རྩམ་འདྲ། །ཚོམ་ཆོག
་སུམ་ཉགས་ཇི་བཞིན་མ་བྱུང་ན། །མཁས་པ་ཤིན་དུ་ཁྲེལ་བས་བག་ཡོ
ད་བྱ། །ཡི་གེ་དག་ཀྱང་སྟན་དག་མི་ལྡན་ན། །བུད་མེད་མཛེས་པ་སྒྲན་
མོར་རྒྱ་བ་བཞིན། །མདོན་བརྗོད་གསར་རྟེན་བཟའ་ཡིས་མ་སྦྱང་ན། །
གྲང་ཆོག་འདྲེས་པས་མཁས་པས་དོར་བྱར་འོས། །དེ་ཁྱེད་རིག་གནས་

ཆུང་བ་དག །སྤྱང་རིན་མེད་ཅེས་མ་དོར་བ། །ཀྱུན་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྤྱང་བྱས་ན། །དྲ་གཞོན་མཁས་པའི་གལ་འགོ་དབང་། །”ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དང་། “ལྷ་རིག་ཆོས་ལ་མ་སྤྱངས་ཟག་མེད་ཀྱི། །བདུད་ཅི་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བ་འགའ་ཡང་མེད། །རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་ཤེས་བྱའི་གནས་ནམས་ལ། །སློབ་སྦྱོར་ཆལ་དུ་ཐོན་ཅིག་སྦྱོགས་པོ་དག །”ཅེས་མང་ཐོས་སྤྱད་སྤྱང་བྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱིས་རིག་པའི་གནས་ནམས་ལེགས་པར་བསྐྱབ་དགོས་ཚུལ་སོགས་ནི་ས་སྐྱ་པའི་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་《ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད》ཅེས་པ་དང་། པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤམ་པས་མཛད་པའི་《དགེ་ལྡན་ལེགས་བཤད》ཅེས་པ། འདྲ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《རྒྱལ་པོའི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས》ཞེས་པ། རྗེ་གྲུང་ཐང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྟོན་མེས་མཛད་པའི་《ཚུ་ཤིང་བསྟན་བཅོས》ཞེས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སྒྲིར་དང་། རྗེ་ལྷོ་རིན་ཆེན་གྱིས་བཅམས་པའི་《རང་གི་སློབ་མ་ལ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་གོས་འདེབས་པའི་ཡི་གེ་སྟོང་གི་བུར་མ》ཞེས་པ་དང་། ལྷང་རྒྱ་རྣལ་པའི་རྣམ་རྒྱལ་བཅམས་པའི་《བསྐྱབ་བྱ་གཞན་པན་བདུད་ཅིའི་སྟོང་པོ》ཞེས་པ། རྗེ་གྲུང་ཐང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྟོན་མེས་བཅམས་པའི་《མདོ་སྤྱལ་གྱི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ནོར་བུའི་སྤྱིང་དུ་བསྐྱོད་པའི་ལམ་ཡིག

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

» ཅེས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་སྐྱེར་དག་ལས་རིག་པའི་གནས་སྤྱི་ལ་སྦྱོང་བའི་དགོས་པ་དང་པན་ཡོན་སོགས་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་གཟིགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཞིས་པ། མངོན་བརྗོད་སྦྱོང་བའི་དགོས་པ་བྱེད་པ་ཀྱང་འདྲ་བ།

མངོན་བརྗོད་ཤེས་པའི་དགོས་པ་ནི། “མངོན་བརྗོད་ཤེས་ན་མིང་ལ་མི་ཚངས”ཞེས་བྲགས་ཤིང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་བྱང་ན་མིང་གི་དོན་ནམས་ཉོགས་པར་འགྱུར་བ་ལ། རྩེ་སྤིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས། “མངོན་བརྗོད་སྒྲ་ཚོགས་གསལ་བ་དང་། རྩེ་སྤིང་ཉིག་མེད་བ་འཆི་མེད་མཛོད། ལ་སོགས་དུ་མ་མཐའ་ཡས་པའི། དོན་གཅིག་མི་འདྲའི་ནམ་གངས་ནམས། ཤེས་ན་མིང་ཀྱན་ཉོགས་པར་འགྱུར། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་བྱུང་བའི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་བཤད་ན། 《མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》 ལས། “རྒྱལ་དང་རྒྱལ་གྲས་སྒོ་བ་མར་བཅས། རས་གསུམ་འཛིག་རྟེན་ཁམས་མ་ལུས། རིགས་དུག་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ། །”^②ཞེས་འཁོར་འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་

① རྩེ་སྤིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ། 《ཕུག་ལྷགས་ཆེས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་པེ་རྒྱར་དཀར་པོ་བཞུགས་སོ།》(ལྷན་ཆ།) ༥༩ ན
ན བྱང་གི་པོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། ༡༩༩༦ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར།
② 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 ༥ མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་།
༡༩༩༦ལོའི་ཟླ་ ༤ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་གསུམ་པར་དཔར།

གང་ཞིག་ལ། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲ་ནས་“དོན་གཅིག་མིང་མང་མིང་གཅིག་ལ། དོན་ཡང་འདྲོད་རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་། རྗེས་སྐབ་བཏགས་མིང་གཉིས་སུ་བཤད། །”^①ཅེས་མིང་ལ་འདྲོད་རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་དང་རྗེས་སྐབ་བཏགས་པའི་མིང་གཉིས་སུ་བཤད་པའི་བྱི་མ་རྗེས་སྐབ་བཏགས་པའི་མིང་ལ། “བཏགས་མིང་འདྲ་བ་རྒྱ་མཆན་དང་། འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་བཀོད་ལས། བྱི་མ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་རྒྱར། བྱོགས་ལ་བྱོགས་ཅན་ཆ་ཤས་ཆོགས། རྟེན་ལ་བརྟེན་པ་དངོས་ལྡན་པས། བཏགས་སོགས་མདོན་པར་བརྗོད་པའི་མིང་། །”^② ཞེས་གསུངས་ཏེ་དངོས་པོ་གང་གི་ཡོན་ཏན་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། བྱེད་ལས་སོགས་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་དོན་གཅིག་ལ་མིང་གི་ནམ་གངས་མང་པོས་མདོན་པར་བརྗོད་པའམ། མིང་གཅིག་དོན་མང་པོར་འཇུག་པའི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ཡོད་དོ་ཅིག་ནི་མདོན་པར་བརྗོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ནམས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞིང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། མདོན་བརྗོད་ཀྱང་ཆན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཆ་མང་པོ་ཡོད་དེ། “ནམ་མཁའི་སྤྱིན་པ་ལ ‘རྒྱ་འཛིན་’ ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་དེང་དུ་

① 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 p.༤ མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

② 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 p.༤ མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ས་ཚན་རིག་ཐོག་ནས་རྒྱ་མཚོ་ལ་ ‘སྤྱི་ཀྱི་མ’ ཞེས་པ་རྒྱ་མཚོ་ལ
ས་སྤྱི་པ་བྱང་བ་དང་སྤྱི་པ་ཉིད་ཚུའི་བེལ་པ་ལས་གྲུབ་པ་བཤད་པ
‘བཞིན་ཚན་རིག་དང་ཆ་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་.....’^① ཞེས་གསུ
ངས་པ་དང་། ཉི་མ་ལ་པད་མའི་གཉེན་ཞེས་པ་དང་། ལྷན་ཤིང་ལ་རྒྱ
ང་འཐུང་ཞེས་པ། འདབ་ཆགས་ལ་གཉིས་སྟེས་ཞེས་པ་སོགས་དང་།
གཞན་ཡང་དཔེར་ན་མིག་གི་མངོན་བརྗོད་ལ་འདྲེན་བྱེད་ཅེས་པ་ནི།
མིག་གི་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོའི་གཟུགས་ནམས་ངེ་བཞིན་
བྱངས་ནས་ཡིད་ལ་སྣང་བར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་དང་། ལྷ་
བ་ལ་བསིལ་སྤྱིན་ཞེས་པ་ནི། ཉི་མ་བཞུད་ནས་ས་རུབ་པ་དང་ལྷ་བ་ཤ
ར་བའི་དུས་སུ་བསིལ་བར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་དང་། མེ་ལ་
སྟེག་བྱེད་ཅེས་པ་ནི། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟེག་པར་བྱེད་ཅུས་པའི་ཆ
ནས་བཏགས་པ་སོགས་ནི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པ་དང་།
ལྷ་བ་ལ་རི་བོང་འཛིན་ཞེས་པ་དང་། ཉི་མ་ལ་རྟ་ལྡང་ཅན་ཞེས་པ། ད
བྱངས་ཅན་མ་ལ་མཚོ་བྱང་མ་ཞེས་པ་སོགས་ནི་ཆོས་ལགས་ཀྱི་ནང་དོ
ན་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་འདྲེས་པའི་མངོན་བརྗོད
ཀྱི་མིང་གི་འདོགས་ལུགས་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་སོ། །

བྱེད་པར་དུ་དེང་སྐབས་དངོས་པོ་གསར་པ་བྱང་བ་དག་ལ་

^① 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བཞུན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 p.2 བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་
དཔེ་སྟར་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒྲོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

མིང་གསར་པ་འདྲོགས་ཚུལ་ཡང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བྱུང་ཚུལ་
ལ་དབྱེ་ཆེ་རྒྱུ་བྱུང་གི་མིང་གསར་པ་བཟོ་བ་ལ་དགོས་པ་ཆེ་བ་སོགས་
ཞེ་སྐབས་འདིར་མངོན་བརྗོད་སྦྱང་བའི་དགོས་པ་སྟེ། “མངོན་བ
རྗོད་ཤེས་ན་མིང་ལ་མི་ཚྭ་ངས་”ཞེས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་ཆོག་ག
ཅིག་སྟེ། “མིང་དུ་བཏགས་པར་མ་མཛད་ན། །འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅ
ད་ཚྭ་ངས་པར་འགྱུར། །དེ་བས་ཚྭ་ངས་པ་སེལ་བའི་བྱིར། །མགོན་པོས་
མིང་དུ་བཏགས་པར་མཛད། །”ཅེས་ 《ཡང་ཀར་གཤེགས་པའི་མ
དོ།》 ལས་གསུངས་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། “དེ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ནམ་པར་བཞག་པའང་མིང་ཡིན་པས་དེའི་མཐའ་ཡང་བརྗོད
པར་བྱ་སྟེ།”ཞེས་པ་ལྟར། 《རྟགས་འཇུག་》 ལས། “མིང་ཆོག་ག
སལ་བ་མེད་ན་ནི། །དོན་ནམས་བརྗོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །”ཞེས་གསུ
ངས་པ་དང་། དཔལ་སྐང་ལོ་ཅ་བས། “ཞེ་མ་ཤེས་བྱ་པ་མཐའ་ཡས། །
དེ་དག་རེ་རེའི་མིང་གི་ཡང་། །རྒྱ་མཚན་ངེས་ཆོག་མ་ཤེས་ན། །བརྗོད་
གསྦྱར་བ་ངེ་ལྟར་འབྱུང་། །”ཞེས་དང་། རྒྱལ་སྐྱུ་སྤྱོད་ཤེས་མེད་ཀྱིས་གྲ
ང་། “སྦྱིར་མིང་བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་དགོས་པ་ནི་དོན་གོ་བ་སྟེ། ”ཞེས་
དང་། དེ་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྩེས། “ཆ
ས་ཐམས་ཅད་འཇོག་པ་ཡང་མིང་ལ་རག་ལས་པས། ”ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། རིན་སྤྱངས་པ་དག་དབང་འཇིགས་གྲགས་ཀྱིས། “ཞེ་མ་ཆོ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་དོན། རྟོགས་བྱེད་དང་པོ་མིང་གི་བརྗོད་པ། ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་དང་། ཡང་། “མིང་དོན་སྦྱར་བ་ཤེས་པའི་མིག་ལྟ་བུ་དང་། བརྗོད་པ་སྦྱར་བ་པའི་དཔུང་ལོང་གཉིས། རྟོགས་བསམ་སྒོམ་པའི་བཟུལ་རིང་ལམ་བཟོད་ཆོ། ཁཛམ་དམན་བྱེད་པར་ཆེ་བ་ཀྱུ་བྱེད་ཀྱིས་ཤེས། ཁྱེད་ཀྱི་མིང་ལ་མ་བྱང་ན་དོན་མི་རྟོགས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དང་། ཡང་ན་དུས་རབས་ཀྱི་འགྲོས་དང་མཐུན་པར་གསར་དུ་བྱེད་བའི་དངོས་པོ་དཔེར་ན་ལྷགས་རྟའམ་རྟའ་འཁོར་དང་། ལྷགས་བྱེད་མ་གནས་ཀྱི་འཕྱུལ་བྱེད་མ་འཕྱར་འགྲོ་དང་། སྒོག་ཡིག་གམ་སྒོག་འཕྲིན། རྒྱུ་འཕྲིན་སོགས་མིང་གསར་དུ་བཏགས་པའམ་འདོགས་དུང་ཉི། ས་སྒྱུ་པའི་ཆེན་ཀྱིས། “བརྗོད་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་བརྗོད་གསར་པ་མ་སྦྱར་ན། དོན་མ་འཕྱུལ་བ་མཐོང་ན། གསར་པ་སྦྱར་བ་མི་འགལ་མོད། འོན་ཀྱང་དགོས་པ་རྒྱུ་དུ་ལ་བརྗོད་གསར་མི་སྦྱར་ཉི། མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།” ཞེས་གསུངས་སོ། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་ཆོག་གི་བྱུང་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གོ་དོན་དང་རྒྱ་མཚན་བྱང་ཚུབ་པར་རྟོགས་ཆེ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་སྟུན་དག་ལ་སོགས་རིག་གཞུང་སྦྱི་དང་། ཚུལ་རིག་ནམས་ཀྱི་དོན་

① རིན་གླུངས་དག་དབང་འཇིག་གཤམ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཙོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 P. ༡༩༩ མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ལེགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་པན་ཆ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། རང་གིས་ཚྭ་ཡིག་
འབྲི་སྐབས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ནམས་གང་ལ་གང་འཆམ་གྱིས་བཀོ
ལ་ཞིང་སྤྱད་སྤྱབ་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྟན་ལ་བརྗོད་བདེ་བ། བརྗོད་
བྱ་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་བ། ཆོག་གི་རྒྱན་འགྲོད་པའི་གྲོགས་སུ་འཇུར་བའི
‘ཉམས་སྟོན་སྤྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགོ་མཆན་ལྡན་པ་ནི་མངོན་བརྗོད་སླ
བ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། “མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གིས་བཅིངས་པའི་
ཚྭ་རིག་ནམས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་དང་། དེའི་ཚྭ་སྤངས་
སོགས་ལ་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་འབྲི་ཚྭ་གྱི་ཆད་མཐོ་
རུ་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

ཐོད་ཀྱི་རིག་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་“མངོན་བརྗོད་ཤེས་ན་མིང་
ལ་མི་ཚླངས་”ཞེས་པ་ལྟར། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ལ་བསྐབ་ན་མིང་
གི་རིག་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་དང་མིང་གི་ནམ་ག
ངས་སོགས་ལ་མཁས་པར་འཇུར་བས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་། གལ་སྲིད་
མངོན་བརྗོད་མ་ཤེས་ན་སྐྱེས་སྟོན་ཚེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་ཡང་
དག་པར་རྟོགས་པར་མི་འཇུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྗེ་དགོ་བའི་བཤེ
ས་གཉིད་ཨ་ཁུ་དམུ་དགོ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོས། “སྐྱེ་སྟོན་དག
སྟོན་ཚེས་སོགས་གཞུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅི

① 《འབྲིང་རིམ་དགོ་རྒྱུ་ཐོད་ཡིག་རྒྱུགས་ལེན་ཆད་གཞི་དོན་ལྡན་ཆངས་ཐིག་ཅས་བྱ་བ》 p. 742 མཚོ་
སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2004ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒྲོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ངས་པའི་མིང་དང་ཆོག་མང་པོ་ཡོད་པས་མ་ཤེས་ན་གཞུང་དེ་དག་ཤེས་པའི་གོགས་སུ་འགྱུར། དཔེར་ན། ཉི་མ་ཞེས་པ་ཀྱང་གྱིས་ཤེས་མོད། ཉ་བརྟན་དབང་པོ་དང་། ལྷ་ཆོགས་འོད་ཅན་ཞེས་པ་ཡོད་པའི་ཆོག་དང་འཕྲད་ཆོ། དེ་ཉི་མའི་མིང་ཡིན་པར་མ་ཤེས་ན་ཆོག་དེའི་དོན་གོ་བའི་གོགས་སུ་འགྱུར་རོ།” ① ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་ཤེས་ན་རང་གིས་ཚུམ་འབྲི་བ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། རྗེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཆོས། “གཞན་ཡང་རང་གིས་སྟན་ངག་གི་རྒྱན་དང་ལྷན་པའི་གཞུང་ཚུམ་པ་ལ་མངོན་བརྗོད་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན། ཆོག་དེའི་ནང་དུ་པད་མ་ཞེས་བརྗོད་ཆོ་དེ་ཅུ་མི་མངོས་ན་མཆོ་སྦྱིས་ཞེས་བརྗོད་ཆོག་པ་དང་། དེས་ཀྱང་ཆོག་གི་ཁ་མ་གང་ཆོ་དེ་ལས་རིང་བའི་པད་མའི་མིང་སྤང་ཆེའི་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་བརྗོད་ཆོག་པ་ལྟ་བུའོ།” ② ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་། “མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ན། ཤེས་རྒྱ་སྦྱིད་པ་དང་། དཔེ་རྟོག་སྒྲོག་བའི་བ་དང་། ཚུམ་དུ་འཇུག་མཁས་པ་དང་། གང་མིང་གསར་

① 《དང་རབས་བོད་ཡིག་ཚོམ་ཡིག་གཅེས་བསྟུས》 (དབ་གསུམ་པ།) (དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན།) 《བརྟུ་མ་གཞོན་བུའི་འོད་ཟེར》) P.21

② 《དང་རབས་བོད་ཡིག་ཚོམ་ཡིག་གཅེས་བསྟུས》 (དབ་གསུམ་པ།) (དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན།) 《བརྟུ་མ་གཞོན་བུའི་འོད་ཟེར》) P.20

དུ་འདྲིགས་ཤེས་པ་སོགས་སོགས་ཆེན་པོ་ཐོན་ནོ། །”^①ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། བྱད་པར་དུ་ཁོང་གིས་《མངོན་བརྗོད་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོ་
》ཞེས་པ་བསྒྲིགས་པར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ལུང་སྒྲིགས་མདོར་
བསྟན་པ་ལ། “མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བཤད་ན། གཙོ་ཆེར་རྣམ་
པ་ལྟ་བུ་དེ།”^②ཞེས་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་སྒྲིག་པའི་བྱེད་པའི་ལྷ་མིག་
གི་རྣམ་པ་དང་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ཤེས་བྱ་སྒྲོར་འཛིན་བདེ་བའི་
རྣམ་པ་དང་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་དོན་བྱད་པར་ཅན་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་
དང་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ཆོག་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ། ལྷ་བ་
གང་མིང་གསར་དུ་འདྲིགས་པར་དཔེ་འབྲེན་པའི་རྣམ་པ་དང་ལྟ་
པ་སྟེ་དོན་ཆེན་ལུང་སྒྲིགས་བཤད་པ་ནི། “མིང་ལྷག་པར་བྱེད་པའི་
མངོན་བརྗོད་ནི། དོན་མཆོན་པར་མཁས་པའི་ངག་ཅལ་ཏེ། ཆོག་མ་
ཛེས་པར་སྒྲས་པའི་རྒྱ་ཆ་དང་། ཁྲོ་རིག་པ་སྦྱེད་པའི་དཔལ་འབར་
ཡིན། །”^③ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་དགོས་པ་ལ། མིང་ལྷག་པར་བྱེད་

^①དཔལ་རིས་སངས་རྒྱལ་དང་ཞོན་ལུ་དོན་བྱུང་གིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོ་མཆོ་》p.7 མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མདོར་བསྟན་པ། བྱད་གྲོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟན་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར།

^②དཔལ་རིས་སངས་རྒྱལ་དང་ཞོན་ལུ་དོན་བྱུང་གིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོ་མཆོ་》p.7 མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མདོར་བསྟན་པ། བྱད་གྲོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟན་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར།

^③དཔལ་རིས་སངས་རྒྱལ་དང་ཞོན་ལུ་དོན་བྱུང་གིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོ་མཆོ་》p.7 མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མདོར་བསྟན་པ། བྱད་གྲོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟན་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

པའི་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི། བརྗོད་བྱའི་དོན་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་
མཁས་པའི་ངག་གི་རྩལ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཚིག་མཛེས་པར་སྒྲས་པའི་རྒྱ
ན་ཆ་དང་། སློ་དང་རིག་པ་གསར་དུ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་དཔལ་འབ
ར་བ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ཚོས་སམ་ཡོན་ཏན་ལྡན་པར་གྱུར་དང་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །

བྱེད་པར་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་དེ་ལེགས་སྒྱུར་ནས་ཐོད་
སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་དར་བ་ནས་བཟུང་ཐོད་སྐད་དུ་མིང་གི་ནམ་གངས་
རི་མང་ཚལ་དང་། ཡང་ན་སྟན་ངག་སོགས་འབྲི་བ་ལ་མངོན་བརྗོད་
ཀྱིས་བཅིངས་པའི་དགོས་པ་ཁོ་ན་ཚལ་མིན་པར་མངོན་བརྗོད་རིག་
པ་ལ་ལེགས་པར་བསྒྲབ་ན་འཕགས་ཐོད་གཉིས་ཀྱི་རིག་གནས་ཕན་
ཚུན་འབྲེལ་འབྲིས་སུ་གྱུར་དང་འགྱུར་བའི་ལེགས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་རྟོ
གས་ཐུབ་སྟེ། “མངོན་བརྗོད་སྐད་དོན་བཞིན་ཐད་སྒྱུར་བྱེད་པ་མཛེས་
པའི་ཆེད་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྱུར་སྟེལ་བྱུ་ག
དལ་དུ་བཏང་ནས་ཕན་ཚུན་བར་འབྲེལ་འབྲིས་གཏིང་རིམ་བུ་འ
གྲོ་བ་དང་། མིང་བརྒྱ་གསར་པ་དང་མཚོན་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ནང་འབྲི
ན་བྱེད་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་རབས་ཀྱི་གཏམ་
རྒྱུད་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། འཆོ་བའི་ཁོར་ཡུག་དང་ཆ་རྒྱུན། ཡུལ་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སྒྲིལ་གོམས་གཤིས། འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་
རྟོགས་པ་ལའང་ཤིན་ཏུ་ཕན་ནོ། །”^①ཞེས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་ཤིང་
འདིའི་རྒྱས་པ་ནི་གཤམ་གྱི་“ལེའུ་གསུམ་པ་མངོན་བརྗོད་དང་འཕག
ས་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་བཤད་པ་”ཞེས་པའི་སྐབས་ལ་གཟིགས་པར་བྱ
ཏོ།

གསལ་བ། མངོན་བརྗོད་དེ་ཉུང་ལྟོས་ཀྱི་སྤྱི་མཐོང་ལྟར་བཤད་པ།

འོ་ན་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་རི་ལྟར་སྦྱང་དགོས་སྟུགས་ན། རྗེ་ད
གེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་དམུ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོས་བཅམས
་པའི་《བརྒྱ་ཕྱག་ལོ་ར་བུའི་འོད་ཟེར་》ལས། “མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང
་ནི་ལེགས་སྦྱར་ལས་བསྐྱར་བ་ 《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》
དང་། བོད་རང་གི་མཁས་པས་བཅམས་པ་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པ་ད
ང་། 《མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》 《མངོན་བརྗོད་མཁ
ས་པའི་ན་ཆ་》 སོགས་ཡོད་པས་དེ་དག་ལྟ་གཞིར་བབྱང་སྟེ་སྦྱང་ད
གོས། སྦྱང་རྒྱུ་ལ་ཡང་གཞུང་གཞན་ལྟར་ཆེད་ཏུ་གཉེར་ནས་མ་སྦྱངས་
ཀྱང་སྟན་ངག་གི་གཞུང་དང་། སྟན་ངག་གིས་བཅིངས་པའི་གཞུང་ད

^① ཁྱིམ་མཁས་གཏན་དང་ཆོད་བང་ཐར་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་སྒྲིག་མཛད། 《སྐད་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲན་མེ》 P. ༩༧༠ ག
ན་སྤྱུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། ༢༠༠༢ལོའི་ཟླ་ ༡ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ག་སྒྱུང་བ་དང་ཉ་སྒྱུག་བྱས་ན་དེ་དག་གི་ནང་མངོན་བརྗོད་མང་པོ་ཡོད་པས་རིམ་གྱིས་བྱང་བར་འགྱུར་རོ། །”^① ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། དེ་མིན་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཚྭ་རིག་སྐགས་ཀྱི་ཆོག་རྒྱན་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་བཀོལ་མང་བ་དང་སྒྱུད་བདེ་བར་དགོངས་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་《མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》 ཞེས་པར་ཁྲུངས་གཏུགས་ཤིང་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མངོད་》དང་《མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་ཆ་》 ཞེས་པ་སྐགས་འཕགས་པོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་བསྟན་བཅོས་དག་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་མང་པོའི་ནང་གི་རྒྱན་དུ་བཀོལ་ཆེ་བ་གཅིག་དུ་བསྟུས་ནས་ཆོག་ཏུ་དུར་བྱས་ཏེ་བསྒྲིགས་ནས་བཅམས་པ་ལ་དདུལ་ཚུ་རྟམ་ལྟ་བུས་མངོད་པའི་《མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐིགས་》 ཞེས་པ་སྐགས་ཀྱི་ཆ་ཆོག་སློ་ལ་བཟུང་ནས་དེ་དག་གི་འབྲེལ་པ་དང་འབྲེལ་བཤད་དག་ལ་གཟིགས་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། མངོན་བརྗོད་སྒྱུང་བ་དང་“དེ་མཚུངས་གཏམ་རྒྱུད་དག་གྲང་ཤེས་དགོས་ཏེ། གཏམ་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་ནས་བཅམས་པའི་སྟན་དག་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་ཤེས་པ་ལ་ཕན་པ་དང་། རང་གིས་གྲང་སྟན་དག་ཚྭ་པ་ལ་མཁོའོ། །དཔེར་ན། བྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྟུང་དང་། རྩ་མ་ཆའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ། བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་ཀྱི་《བྱད་པར་འཕ

^① 《དེང་རབས་པོད་ཡིག་ཚོམ་ཡིག་གཅེས་བསྟུས་》 (དེབ་གསུམ་པ།) (དཔྱད་གྲག་བསམ་གཏན།) 《བརྟུན་གྱི་འོད་ཟེར་》 གནོད་བྱའི་འོད་ཟེར་》 གྱུ་ཤིང་། བླ་པ་།

གས་བརྗོད་》དང 《ལྷ་ལས་སུལ་བྱུང་གི་བརྗོད་པའི་》འབྲེལ་པའི་ནང་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱ་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དག་ལའང་སྒྱུར་བར་བྱའོ།”

① ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོག་མར་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི་རིག་གནས་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་དང་བྱང་པར་དུ་བོད་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་བསྐྱར་ནས་དར་བར་བཟུང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་དང་ཡང་ན་རིག་པའི་གནས་ཆེན་པོ་སྐྱ་རིག་པའི་ཡན་ལག་གི་རིག་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རིག་པའི་གནས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱ་དགོས་པ་དང་གཅིག་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ནི་འཁོར་འདས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ནཱ་ས་སྐྱ་གཅིག་དོན་མང་ལ་འཇུག་པ་དང་དོན་ལ་སྐྱ་མང་པོ་འཇུག་པའི་མིང་གི་ནཱ་གངས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་སུན་སུམ་ཚོགས་པས་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བྱང་ཆོས་ལྟ་བུ་དང་གཉིས། དེ་ནས་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ནི་ཚུལ་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་དང་བྱང་པར་དུ་སྟན་ངག་སོགས་ཚུལ་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྒྱུར། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་གྱི་འགོད་སྟངས་སོགས་གང་གི་ཐད་ནས་མངོན་བརྗོད་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པའི་ཚུལ་སོགས་ཤེས་པ་རྒྱ་དུ་སོང་བ་དང་གསུམ། དེ་ནས་མངོན་

① 《དེང་རབས་བོད་ཡིག་རྩིས་ཡིག་གཅེས་བསྐྱས་》 (དེབ་གསུམ་པ།) (དཔྱད་གླེང་བསམ་གཏན།) 《བསྐྱེད་གསོལ་འོད་ཟེར་》) P. 40

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

‘བརྗོད་ཀྱི་ཙ་པའི་བསྟན་བཅོས་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མངོན་》ཅེས་པ་གཙོས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་སྟགས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་དག་གིས་བཅམས་པའི་སྐོར་དང་། དེ་དག་ལ་ཁུགས་གཏུགས་པར་བཞེན་ནས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ས་སྐྱ་པའི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པ་སྟགས་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་རྒྱས་པ་ལ་རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འཛིག་གྲགས་གྱིས་བཅམས་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་བསྟུས་པ་ལ་དདུལ་ཚུ་རྟམ་ལྟ་བུས་བཅམས་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐེགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་པ་སྟགས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་བསྟུས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཙ་པ་དང་འགྲེལ་པ། འགྲེལ་བཤད་སྟགས་ལ་གང་འཚམ་གྱིས་སྒྲིབ་གཏེར་དང་དབྱེད་བསྟར་དགོས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་གོང་དུ་ཞུས་པའི་འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་ནམས་གྱིས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཙ་པ་དང་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ནམས་སྒྲིབ་གཞིར་གཙོ་བོར་བཟུང་བའི་ཐོག་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གི་ཙ་པ་སྒྲིལ་འཛིན་དགོས། དེ་འདྲའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་རྒྱ་བཞོལ་ཆེ་བ་པལ་ཆེ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ར་ཀྱན་འདུས་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱང་དེ་
འདྲ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མིན་པ། སློབ་བྱུང་པར་དུ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཚོ་
མ་རིག་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱན་བཀོལ་ཆེ་བའི་རིགས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་
པལ་ཆེར་འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ལྟན་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བ་
སྟན་བཅས་ནི་དདུལ་ཚུ་རྟམ་རྟ་དྲས་བཅམས་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་
བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐིགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན། དེའི་ཆ་ཆོག་སློབ་བབྱུང་ནས་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ལ་
སློབ་གཉེར་དང་དཔུང་བསྐྱར་མཛད་ན་ལེགས་པའི་ཚུལ་ནི་རྗེ་དག་གི་
བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་དཔུ་དག་བསམ་གཏན་གྱིས་བོད་ཀྱི་རིག་ག་
ནས་སྦྱི་དང་བྱུང་པར་དུ་སྟན་ངག་སོགས་འཆད་ཉན་མཛད་པའི་སྐྱ་
བས་གང་མང་དུ་གསུངས་སོ།

སྐྱུ་པ།

མངོན་བརྗོད་ཤེས་ན་མིང་ལ་མི་ཚྭ་ངས་ཞེས།

འཕགས་བོད་རིག་པའི་གཞུང་ལས་གྲགས་པའང་།

སྐྱ་རིག་ཁོངས་གཏོགས་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ཞེས།

བཅུ་ཕྲག་རིག་པར་འཇུག་པའི་སློབ་གཅིག་སོ།

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ས་བཅད་གཉིས་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་གོ་དོན་བཤད་པ།^①

ཀླ དེ་ཡང་ཐོག་མར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་གོ་དོན་བཤད་
པ་ལ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཡང་རིག་པའི་ཁྱད་ས་ཀྱི་ཅ་བ་ནི། འུ་ཉླན་
ཐམས་ཅད་རིན་ཆེན་གྱུ་བ་ཀྱིས། “སྒྲའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་པའི་
ཏ་འཆི་མེད་མེད་གེས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འཆི་
མེད་མཛོད་དང་།”^②ཞེས་གསུངས་པས་མངོན་བརྗོད་ནི་སྒྲ་རིག་པ་
འི་ཡན་ལག་ཏུ་གཏོགས་པའི་རིག་པར་བཞེད་ཅིང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་མིང་
གི་རིག་པའི་ཁོངས་སུ་གཏུགས་པའི་རིག་པའི་ཡང་ལག་ཅིག་ཡིན་པ་
ས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་གོ་དོན་མ་བཤད་པའི་གོང་ལ་མིང་གི་གོ་དོ
ན་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྒྱུར་མིང་གི་ངོ་བོ་ནི། ཡི་གེ་དུ་མ་འདུ
ས་ནས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པ་ལ་མིང་ཞེས་བྱ་སྟེ། “གང་ཞིག་ནམ་
ཆ་འདུས་པ་ཡིས། །དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བརྗོད་ན། །ནམ་ཆ་མང་ངམ་ཏུ་
ང་གྱུར་གྱང་། །དེ་ནི་མིང་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྗོད། །”^③ཅེས་ཆོས་གྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཅམ་སྟོན་པ་ལ་མིང་ཞེས་བྱ་སྟེ། “མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི་འཁོར་

① 《འུ་ཉླན་ཆོས་འབྱུང་》 p. 242 གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2014ལོའི་ཟླ་1པར་པར་གཞི་
དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

② 《སྒྲ་ཞོ་མཆོན་ཆ》 p. 34 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2000ལོའི་ཟླ་6པར་པར་གཞི་གཞིས་པ་ཐེངས་དང་
པོར་དཔར།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

‘འདས་ཀྱི་ཚས་ནམས་ལ་འདྲ་བ་དང་། འབྲེལ་བ། ལྷོག་པ་སོགས་རྒྱ་མ
ཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དོན་གཅིག་ལ་མིང་མང་པོས་མདོ
ན་པར་བརྗོད་པའམ། མིང་གཅིག་དོན་མང་པོར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རིག་
པ་ཞིག་སྟེ།”^①ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་འཇུ་མི་པམ་གྱིས།
“བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་ནམ་གཞག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅས་དེ་ད
ག་མིང་གི་ནམ་གངས་དུ་མ་དང་ལྷན་པའི་ཆ་ནས་མདོན་བརྗོད་དང་།
”^②ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་ཁོག་གི་ཆ་
ནས་མིང་གི་ནམ་གངས་སྟོན་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་དུ་གོ་
ནའང་ལེགས་པར་སེམས་ཏེ། ཨ་ལག་ཤ་ངག་དབང་བསྟན་དར་ལྷ་ར
མས་པས་བཅུམས་པའི་《ཚུམ་པའི་ནམ་གཞག་བཤད་པ》ལས། “མི
ང་གི་ནམ་གངས་དང་རྟགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་སྐྱ་གཅིག་དོན་མ
ང་པོ་ལ་འཇུག་ཚུལ་སྟོན་པ་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འཆི་མེད་
མཛོད་དང་།”^③ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།

དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་དམུ་དགེ་བས

①《རྗེ་ཀུལ་པོའི་གསུང་ཚམ་བློགས་བསྐྱགས་》p.249 གྲུང་གི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2019
ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

②《སྟན་དང་གསལ་མེད་གི་འབྲེལ་བ་དབྱངས་ཅན་དཀྱིས་པའི་རོལ་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》p.4 བོད་ཡུང
ས་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2014ལོའི་ཟླ་7པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

③ རྒྱ་བཟང་ཚོས་གསུང་དང་བསྟན་ནམས་ཆེ་མོས་བསྐྱགས། 《གངས་ཡུངས་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཚུམ་པའི་ག
གསེར་གྱི་སྐུ་པུ》(བར་ཆ།)p.249 མཆོ་སྟན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2019ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་
པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

མ་གཏན་རྒྱ་མཚས་ཀྱང་། “མངོན་བརྗོད་ནི་མིང་གི་ནམ་གངས་མང་
པོ་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཉི་མ་ལྟ་བུ་ལའང་མིང་བཅུ་ཕྱག་དུ་མ་ཡོད།”
①ཅེས་གསུངས་ཏེ། མངོན་བརྗོད་ནི་“རིག་གནས་ཚུང་བ་ལྡེའི་ཡ་གུ
ལ་ཏེ། མིང་དུ་འདོགས་ཚུལ་དང་། འཇུག་ཚུལ། མིང་གི་ནམ་གངས་སོ
གས་ཀྱི་ནམ་གཞག་ནམས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་རིག་པ་འོ། །”②ཞེས་
གསུངས། འོ་ན་ཅི་ཞིག་ལ་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ཟེར་སྟེ་མ་ན། “འཁོ
ར་འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་ལ་དེའི་ཡོན་ཏན་དང་། འབྲེལ་བ་ད
ང་། བྱེད་ལས་སོགས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་དོན་གཅིག་
ལ་མིང་གི་ནམ་གངས་མང་པོས་མངོན་པར་བརྗོད་པ་འཇ། མིང་གཅི
ག་དོན་མང་པོར་འཇུག་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ཟེར་བ་བ
ཞིན་ནོ། །”③ཞེས་གསུངས་སོ།

སྟེས་པ།

མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཀྱིས། །

བྱི་དང་ནང་གིས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ནམས་ཀྱི། །

མིང་གི་དོན་གང་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡི། །

①《དང་རབས་པོད་ཡིག་ཚོམ་ཡིག་གཅེས་བསྟུས་》（དེབ་གསུམ་པ།）དཔྱད་དགོ་བསམ་གཏན། 《བཅུ་ཕྱག་
ནོར་བུའི་འོད་ཟེར་》། P. 21

②《བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་》（སྟོན་ཆ།）P. 446 མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་།

③《འབྲིང་རིམ་དགོ་ཆུག་གི་བོད་ཡིག་རྒྱགས་ལེན་ཆད་གཞི་དོན་ལྡན་ཆད་ས་ཐིག་ཅེས་བྱ་བ་》 P. 742 མཆོ་
སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་། 1992ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

གོ་དོན་མཁའ་པའི་གསུང་ལས་ལེགས་པར་བྲངས།
 ཞེས་པ་ནི་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོག་སྲ་བཅད་པའོ།

ས་བཅད་གསུམ་པ། མདོན་མཛོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་བཤད་པ།

དད་པོ། ལྷིན་པའད་པ།

དེ་ཡང་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་སྒྱིར་བཤད་པ་ལ། “མིང་འདི་
དག་གིས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ནི། མིང་དོན་ལ་རྩ་བ་ཉིད་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་། སྒྲིམ་བྱས་བརྟེན་བྱས་པ་བཞིན་མིང་དོན་
འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་སྒྲིམ་འཛིན་ལ། དེ་ཡང་དོན་དེའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་མིང་
ཡིན་པར་འདྲིས་པ་དང་། མིང་གི་ཡི་གེ་ལྟ་བུས་ཀྱང་གོ་རིམ་མ་གོར་བ་
ར་ལེགས་པར་སྒྱུར་ཏེ་བརྗོད་པ་ལས་ཡུང་སྟོན་ལུས་ཀྱི་བརྒྱུག་ན་མ་ཡི
ན་ནོ།” ① ཞེས་གསུངས་པ་“དེས་མཚོན་པའི་མིང་དེ་ཡང་སྐད་དང་རྩི
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སོགས་པར་ཆེར་དོན་བཤད་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་དང་དེའི་བ
རྟེན་འདོད་རྒྱལ་དུ་བཏགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་འབགས་པ་ལ་
སོགས་པ་དོན་བཤད་དུ་འང་ཡོད་པ་རྗེས་ཀྱང་ཀྱི་མིང་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་

① 《མཁས་པའི་རྩལ་ལ་འརྱལ་པའི་སྒྲིལ་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་》 P. ༤༩༡ སྒྲིལ་མི་དག་དཔེ་སྟན་ཁང་།
 ༡༩༩༠ལོའི་ཟླ་ ༡༠པར་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

དབྱེ་ཡོད་ལ།”①ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་མིང་ལ་དབྱེ་ན། “དེ་ཡ
ང་མིང་གི་ཐོག་མ་དང་། རྗེས་སུ་བྱུང་བ་ནཱ་བ་གཉིས།”② ཞེས་ཐོ
ག་མར་བྱུང་བའི་མིང་དང་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་མིང་སྟེ་འདྲོད་རྒྱལ་དང་
རྗེས་སུ་བ་གཉིས་ཀྱང་ཟེར་རྟེ། “ཐོག་མའི་འདྲོད་རྒྱལ་རྗེས་སུ་བ་དོན་
དང་ལྟན། །དངོས་མིང་དེ་བཞིན་བཏགས་མིང་འདྲ་འབྲེལ་གྱི། །རྒྱ་མ
ཚན་ལས་བྱུང་དེ་ཉིད་ལྟོག་པའི་མིང་། །འབྲེལ་ལ་རྒྱ་མིང་འབྲས་དང་
འབྲས་མིང་རྒྱ། །ཆོགས་པ་ཡ་གྲུལ་བཏགས་ལྟོག་པ་སོགས།”③ཞེས་
གསུངས་རྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་ཐོག་མའི
‘བརྗེས་སུ་བ་འདྲོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་སྟེ། ནཱ་མཁའ་ཚུལ་སོགས་པ་ལྟ་
བུ་སྟེ། “འདྲོད་རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་གང་ཡིན། །ངེས་ཆོག་གཞི་མིང་ཆོ
ས་ཉིད་བཞིན།”④ཞེས་འདྲོད་རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་ལ་ངེས་ཆོག་བཤ
ད་པའི་གཞི་མིང་དོ། །

སྒར་ཐ་སྟོད་བྱུང་བའི་མིང་དོན་གཞན་གྱི་མིང་ཏུ་བཏག

① 《མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སློབ་གསལ་བཞུན་བཙུགས་》 p. ༤༡ སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།
༡༩༩༠ལོའི་ཟླ་༡༠པར་ཐངས་དང་ཕོར་དཔར།

② 《སྤྱི་མཚན་ཆོས་ཆུང་》 p. ༣༥ མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་གཉིས་པ་ཐངས་དང་
ཕོར་དཔར།

③ 《བྱུང་མིང་རིག་གནས་ཀྱི་ནཱ་བཞུགས་》 p. ༡༢༥ སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༡ལོའི་ཟླ་༤པར་
ཐངས་དང་ཕོར་དཔར།

④ 《སྤྱི་མཚན་ཆོས་ཆུང་》 p. ༣༤ མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་གཉིས་པ་ཐངས་དང་
ཕོར་དཔར།

ས་པ་ནི་རྩ་མཚན་གང་རུང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་མིང་དེ་
རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་མིང་སྟེ། “དེར་བརྟེན་དོན་ལྡན་ངེས་ཚིག་ནི། །དེ་ཡི་
ན་མིར་དང་དེ་ཡོད་མིར། །”ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ལའང་རྗེས་སུ་
བ་འདོད་རྩལ་ནི་སྤྲོ་བཤད་དུ་མི་རུང་བ། བྱིན་ག་པོ་ལ་རུང་ཞེས་བཏ
གས་པ་ལྟ་བུ། རྗེས་སུ་བ་དོན་དང་ལྡན་པའི་སྤྲོ་བཤད་དུ་རུང་བ། བྱི་ད
ཀར་དཀར་པོ་ལ་རུང་ཞེས་བཏགས་པའོ། །

ཡང་ན་མིང་ལ་དབྱེ་ན་དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་གཉིས་
ཏེ། དཔའ་ལོའི་《ཚིགས་གསུམ་གསལ་བ》 ལས། “དེ་ལ་དངོས་
མིང་དགོས་པ་དང་རྩ་མཚན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དེ་དང་དེ་ལ་ཆུན་པོ་
ནམས་ཀྱིས་བཏགས་པ། བུམ་པ་བ་ལང་སེང་གེ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
ལྟ་བུའོ། །བཏགས་མིང་ནི་དོན་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འབོད་པ། བུམ་ཟེའི་
བྱིའུ་ལ་སེང་གེ་ཞེས་པ་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །”^①ཞེས་གསུངས་ཏེ། “
དོན་མེད་ན་ཡང་འཁྱོ་བ་ཡིས། །གང་ལ་གྲགས་པའི་སྤྲོ་བཤད་པ། །དེ་
ལ་དེ་དངོས་ཞེས་པ་དང་། །ཉག་ཏུ་དངོས་དང་སྤྲོ་བཤད་ལ། །སེང་
གེ་བུམ་ཟེའི་བྱིའུ་ལ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་པའང་འཇིག་རྟེན་ཡོད། །”ཅས་
པ་དཔལ་ལྡན་ཚིག་ཀྱི་གྲགས་པས་མཛད་པའི་《ཆད་མ་ནམ་འགྲེ
ལ》 གྱི་ལུང་ཚིག་འདི་དྲངས་པས་གསལ་བར་བཤད་དོ།

① 《དག་ཡིག་ཕྱོགས་བསྐྱགས་སུ་ཉིག་ཚུ་བུ》 p. 76 མཚོ་སྔན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་། ༡༩༩༤ལོའི་ཟླ་༥
པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

དང་པོ། དངོས་མིང་ནི་འདྲོད་རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་ལ་སྦྲ་བཤད་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཚང་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་འདྲོད་རྒྱལ་ཐོག་མའི་དངོས་མིང་སྟེ། དཔེར་ན་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་རྗེས་སྐྱབ་འདྲོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷོན་གྱིང་ལ་རྒྱང་འཁྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་དོན་ལྡན་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་དངོས་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱུས་བུ་དཔལ་པོ་ལ་སྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །^①

གཉིས་པ། བཏགས་མིང་ལ་དེ་དང་དེར་འདྲོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་དགོས་ཏེ། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། “གལ་ཏེ་འདིར་ནི་བཏགས་འདྲོད་ན། རྒྱ་མཆན་གང་གིས་དེ་འདྲོད་པ། །དེ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ། །དེ་དག་གིས་རྒྱར་ཅིས་མི་འདྲོད། །”ཅེས་《ཆོད་མ་ནམ་འབྲེལ་》ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། གལ་སྲིད་“རྒྱ་མཆན་མེད་པའང་འདྲོགས་ན་ཀུན་ལ་འདྲོགས་པར་ཐལ་བར་འཇུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །”^① ཞེས་དཔང་ལོ་ཆེན་པོ་སློབ་པ་ཉན་པས་གསུངས། བཏགས་མིང་གི་མཆན་ཉིད་བཏགས་པའི་སྦྲ་བཤད་ལྷ་པོ་གང་རུང་ཚང་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་འདྲ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་པ། འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་པའམ་དེ་ལས་བྱུང་བ། དེ་གཉིས་ཀ་ལྡན་པ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ།

^① 《དག་ཡིག་ཕྱོགས་བསྐྱགས་ལུ་ཉིག་ཆོས་བུ་》 p. 76 མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1984ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནཱ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

དང་པོ་ནི་དཔེར་ན་སྤྲུལ་བྱ་རིང་རྒྱུ་ལེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་འབྲེལ་མིང་ལ་རྒྱ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ། མ་
ཁུ་བའི་ནད་ལ་མ་ཁུ་བ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པ་
སྤྲུལ་མའི་ཤིང་ངམ། ལྷག་པོ་སེར་སྣ་ཅན་ལ་ཡི་དྲུགས་སུ་བརྗོད་པ་ལྟ་
བུ། ཚོགས་པའི་མིང་ཡ་གྲུལ་ལ་བཏགས་པ་དཔེར་ན་རྒྱེས་བུ་འགའ་ཞི
ག་ལ་ལྟེའམ། བུད་མེད་ཁ་ཅིག་གི་མིང་དུ་བུ་མོ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ
ས་ལྟོག་པ་ལ་ཡ་གྲུལ་གྱི་མིང་ཚོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་གསེར་སོགས་ལ་
ལྷགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དང་བཞིའོ། །

གསུམ་པ་འདྲ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལས་སྟོག་པའི་མིང་ནི་གཟུང་
མིག་དམར་ལ་བཀྲ་ཤིས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

མདོར་ན་སྤྲུལ་མིང་གི་མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་མདོར་བསྡུས་
ན། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས། “ཐོག་མའི་འདོད་རྒྱལ་རྗེས་གྲུབ་
དོན་དང་ལྡན། །དངོས་མིང་དེ་བཞིན་བཏགས་མིང་ར་འདྲ་འབྲེལ་
གྱི། རྒྱ་མཚན་ལས་བྱུང་དེ་ཉིད་སྟོག་པའི་མིང་། །འབྲེལ་ལ་རྒྱ་མིང་འ
བྲས་དང་འབྲས་མིང་རྒྱ། ཚོགས་པ་ཡ་གྲུལ་ལ་བཏགས་སྟོག་པ་སོག
ས། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཐོན་པོའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་རྟོ
ར་བཙུན་བརྟན་འཛིན་སློབ་ཁྲིམ་རྒྱ་མཚོས། “མིང་གི་ནཱ་བཤད་ས་བཤ

^① ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། 《ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་ནཱ་བཤད་ས》 P. 724 སོ་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་།
1987ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ད་པ་ལ། །འདྲ་དང་རྩ་མཆན་འབྲེལ་བ་དང་། །རྩ་དང་འབྲས་བུ་བྱ་བྱེ
ད་དང་། །དངོས་དང་ཕྱོག་ཕྱོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །གཞི་དང་ཡན་ལག
ཁྱད་པར་དང་། །ཉིན་དང་བཞེན་པ་རྣམས་སོགས་ཀྱི། །སྒྲོ་ནས་བཏགས
པའི་མིང་རྣམས་ནི། །ཞིབ་པར་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་ཡང་། །ཉེར་མཁོ་
གཅེས་བཏུས་སེལ་བུ་འགའ། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་མངོན་བ
རྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འདོགས་ལུགས་འདོགས་སྟངས་དང་། བཏགས་པའི་
ཁྱད་པར་དང་བཅས་པའི་རྩ་མཆན་ཀྱི་བཤད་པ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་ཡིད་
པས་ཐམས་ཅད་ལྷ་མི་ལྷས་ལ་དགོས་པའང་མ་མཆིས། །འདི་ནས་མངོ
ན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་ཕྱོག
ས་སྒོམ་བྱས་ཏེ་དཔེར་བརྗོད་དང་འབྲེལ་ནས་ཅུང་ཟད་ལྷ་བར་བྱ
ལོ། །

གཉིས་པ། བྱེ་བྱེ་གཏུ་མོན་མོན་དྲུ་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་བཤད་པ།

མིང་གི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་མདོར་བསྡུས་ཅམ་ནི་གོང་དུ་བཤ
ད་ཟིན་ལ་དེའི་སྐོར་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་བརྗོད་པའི་གཞུང་ད
ག་དང་། །ཁྱད་པར་དུ་ཁོ་བོས་བྲིས་པའི་《བོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རིག་པའི་ན

① 《གངས་ལྗོངས་རིག་མཛོད》ཅེས་པའི་དེབ་ ༢༩ནི་《བོན་གྱི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་བསྟན་བཅོས་ཕྱོགས་སྒྲིག》 p. ༩
༤༩ བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་ཆིང་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༤ལོའི་ཟླ་ ༡༡པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔ
ར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ། ཞེས་པ་ལ་
གཟིགས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། འདི་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མ
ངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ནི་པལ་ཆེ་བ་རྗེས་སྐྱབ་ཀྱི་མིང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོག
ས་པ་ཡིན་པས་གཤམ་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་མ
དོར་བསྐྱུས་ཤིག་ཞུ་བར་བྱ་ལ། དེ་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏག
ས་ཚུལ་གྱི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་ནི་གཤམ་གྱི་གཞུང་དངོས་ཀྱི་མངོ
ན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་རེ་རེའི་འབྲེལ་བཤད་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡ རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

ནི་མ་ནི་མེ་ལས་ཆ་ཞིང་འོད་ཟེར་འབར་བས་ན་ཆ་ཟེར་ཅན་
དང་ཡང་ན་འོད་སྟོང་ཅན་ཞེས་པ་ཉླ་བྱ་དང་། རྒྱང་ནི་ཡང་ཞིང་གཡོ་
བས་གཡོ་བྱེད་ཅེས་པ་དང་། སྐྱུག་མ་ནི་མེ་ཏོག་རྒྱས་ནས་འབྲས་བྱ་ཐོ
གས་པ་དང་འཛིག་པར་འགྱུར་བས་ན་འབྲས་བྱས་འཛིག་ཅེས་པ་ད
ང་། ཡང་སྐྱུག་མའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ས་བོན་གྱིས་འཆེ་ཞེས་གྲག
ས་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྩ་བོ་ལ་དལ་འཁྱོ། ལྷ་བ་ལ་འོད་དཀར་ཅན་
དང་བསིལ་ཟེར་ཅན་ཞེས་པ། རི་ལ་གཡོ་མེད་དང་འཁྱོ་མེད་ཅེས་པ།

རྒྱ་མཚོ་ལ་རྒྱ་གཉེར་སྐགས་ནི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོའི་ཆ་ན
ས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་འོ། །

༢ རྒྱུ་གནས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

འགྲོ་བ་རིགས་སྤྱག་དང་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་དངོས་གང་ཞིག་གང་ལས་རྒྱུས་པའམ་བྱུང་བ་གཞིར་བཟུང་ནས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཞིག་ནི་རྒྱུ་གནས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་པད་མ་ལ་ཆུ་རྒྱུས་ཞེས་པ་དང་། ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་ལ་མ་ཆོ་བྱུང་མ་དང་ཆོངས་སྒྲས་མ། རྒྱ་མཚོའི་བུ་མོ་ཞེས་པ་དང་། ལྷའི་སྒྲན་པ་ལ་ཁོད་མ་རྒྱུས་ཞེས་པ་དང་། བརྒྱ་བྱེན་གྱི་བཙུན་མོ་ལ་སྤུ་ལའི་སྒྲས་མོ་ཞེས་པ་དང་། ལྷ་ཆོངས་པ་ལ་གསེར་མངལ་དང་། སྒྲོང་རྒྱུས། རང་བྱུང་ཞེས་པ་སོགས་དང་། བྱ་བྱུང་ལ་སྐར་མིག་བྱ་ཞེས་པ་དང་། ལུ་མ་ལ་བྱང་རྒྱུས་ཞེས་པ། ལྷུ་ལ་ཀ་རྩའི་བྱ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་བྱ་བྱུང་མིང་ལ་སྒྲོང་རྒྱུས་ཞེས་པ་དང་། བུ་མ་ཟེ་བ་ནམས་ལ་ཁ་རྒྱུས་ཞེས་པ། སར་མོ་ལ་ལག་རྒྱུས་ཞེས་པ། ཁ་ལ་གཏམ་གྱི་འབྱུང་གནས་ཞེས་པ། རྒྱ་མཚོ་ལ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞེས་པ་སོགས་ནི་རྒྱུ་གནས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

༣ ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

དེ་ཡང་དངོས་སོ་གང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན་དབྱངས་ཅན་མ་ལ་ཤེས་ར
བ་ལྟ་མོ་ཞེས་པ་དང་། འཇམ་དབྱངས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་དང་ཡེ་ཤེས་
མངོན་ཅེས་པ། ཕྱག་ན་རྩོ་རྩེ་ལ་གསང་བའི་རྒྱལ་དང་གསང་བའི་བད
ག་པོ་ཞེས་པ། ཉི་མ་ལ་སྤང་བའི་མངོན་དང་སྤྲིད་པའི་སྦྱོན་མེ་ཞེས་པ།
ཟླ་བ་ལ་མན་ཤེལ་ཞེས་པ། རྒྱ་གར་ལ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཞེས་པ། སུར་
བུ་ལ་ལྟ་ཡི་སྒྲིབ་དཔོན་ཞེས་པ། ལྷ་དབང་ཕུག་ལ་གང་གྲུ་འཛིན་ཞེས་
པ། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་ལ་འཆི་མེད་ཅེས་པ། གཞོན་ཅུ་གདོང་དུག་ལ་ལྷའི་ད
མག་དཔོན་ཞེས་པ། ནམ་མཁའ་ལ་ཀུན་གསལ་དང་མཐའ་བུལ། གཞ
ལ་མེད་ཅེས་པ། སྤན་ལ་ནད་ཀྱི་དགྲ་ཞེས་པ། མཁས་པ་ལ་རིག་པའི་ད
པའ་པོ་ཞེས་པ་སོགས་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མ
ངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ།

༤ ལས་དང་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

མྱ

བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ལས་དངོས་དང་བྱེད་པ་ཕལ་པའི་ཆ་ནས
བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ལ་ཟེར་བཤོ།

དང་པོ་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ལ་དཔེར་ན། གཟུགས་ནི་
བལྟ་བུ་ཞེས་པ་དང་། རྒྱ་ལ་བཟུང་བུ་ཞེས་པ། ལམ་དང་བུད་མེད་ལ་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

བཞོད་བྱ་དང་འཇུག་བྱ་ཞེས་པ། གོས་ལ་ཁྱུན་བྱ་དང་དགབ་བྱ་ཞེས་
པ། སྐྱེའང་ལ་མཆོད་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནམས་ནི་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་
པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བྱེད་པ་སལ་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ལ་དཔེར་ན།
ས་གཞི་ལ་སྤྲན་བྱེད་ཅེས་པ་དང་། ལག་པ་ལ་གཙོད་བྱེད་ཅེས་པ། མིག་
ལ་ལྟ་བྱེད་དམ་འདྲན་བྱེད། ཀླང་པ་ལ་རྒྱ་བྱེད་དང་རྒྱག་བྱེད། ཡོལ་བ་
ལ་སྒྲིབ་བྱེད། དངུལ་ཚུལ་ལ་འདྲེད་བྱེད། ཟོར་བ་ལ་གཙོད་བྱེད་དམ་རྩ་
མ་བྱེད་ཅེས་པ། སྤྲན་ལ་ནད་སེལ་ཞེས་པ། གོས་ལ་གཙེར་སྒྲིབ་ཅེས་པ།
བྱི་བ་ལ་རྒྱ་བྱེད་ཅེས་པ། འདབ་གཤོག་ལ་འགེབས་བྱེད་ཅེས་པ། མངོ་
ས་མ་དང་སེང་གེ་ལ་འཕྲོག་བྱེད་ཅེས་པ། ལྷ་བ་ལ་བསིལ་བྱེད་དམ་བ་
སེལ་སྒྲིན་ཞེས་པ། ཉི་མ་ལ་སྤྲང་བྱེད་དང་ཉིན་མོར་བྱེད་ཅེས་པ། མེ་ལ་
སྒྲིག་བྱེད་ཅེས་པ། ཆང་ལ་ཁྱུས་བྱེད། ལྡན་ཤིང་སོགས་ལ་རྒྱང་འཕྲང་
ཞེས་པ། ལྷེ་ལ་སྤྲ་བྱེད་ཅེས་པ། སྤྲན་ལ་ཚུ་འདྲིན་ཞེས་པ་སོགས་ནི་བྱེད་
པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

༥ ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

ཉེན་འབྲེལ་ལམ་ཡང་ན་ཉེན་བཞེན་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་
འི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ནི། ཉེན་ནམ་གནས་སམ་ཡུལ་དེར་དངོས་པོ་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

གང་ཞིག་བརྟེན་པའམ་གནས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་ཆ་ནས་བྱ
གས་པའི་མིང་ཞིག་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན་ཉི་མ་ལ་པད་མའི་གཉེན་ཞེ
ས་པ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ལ་རླ་བས་འཕེལ་ཞེས་པ། ཉི་མ་སོགས་ལ་ཐུན་པ
འི་དག་ཞེས་པ། ལྷ་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་ལ་གཙུག་ན་རླ་བ་ཞེས་པ། བྱབ
འཇུག་ལ་པད་དཀར་མིག་ཅེས་པ། སྤུ་ལ་ཡལ་གའི་རི་དྲགས་ཞེས་
པ། སྤྱ་ཅི་ལ་རི་དྲགས་ལྟེ་བ་སོགས་ནི་རྟེན་བརྟེན་པའི་ཆ་ནས་བྱག
ས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

༤ རྩས་ཀྱི་ཆ་ནས་བྱགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

བྱད་གཞི་གང་དང་འབྲེལ་བའི་རྩས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཅེས་བྱད་ཆོ
ས་སུ་བབྱང་ནས་བྱགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ནམས་ལ་ཟེར་
ན། དཔེར་ན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་ཕྱག་ན་པད་མ་ཞེས་པ་དང་། ཕྱག་
ན་རྩྭ་རྩེ་ལ་ལག་ན་རྩྭ་རྩེ་ཞེས་པ། འདྲོད་ལྷ་ལ་མེ་རྟོག་མཐའ་ཅན་ཞེས་
པ། ཡིག་མཁས་ལ་རྒྱུག་མཁན་དང་རྒྱུག་ཅན་ཞེས་པ། མཐའ་ལ་སྒྲོ་ལྷ
ན་ཞེས་པ། རྒྱ་མཚོ་ལ་པད་མ་ཅན་ཞེས་པ་སོགས་ནི་རྩས་ཀྱི་ཆ་ནས་བ
ྱགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

༥ རྣམ་གངས་ཀྱི་ཆ་ནས་བྱགས་པའི་མངོན་བརྗོད།^མ

ནམ་གངས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅེ
ས་པ་ནི། ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ད
ང་འབྲེལ་བའི་གངས་ཀ་དམིགས་བསལ་ཅན་བྱང་ཚུགས་སུ་བྱས་ཏེ་བ
ཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིགས་ལ་བེད་ཏེ། དཔེར་ན་དོ་རྩེ
འཆང་ལ་རིགས་བརྒྱའི་བདག་ཅེས་པ་དང་། ཚངས་པ་ལ་གདོང་བཞི
ཞེས་པ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེད་ལ་མིག་སྣང་ཅན་ཞེས་པ། གཤིན་རྗེ་
ལ་ལྷ་བའི་བདག་ཅེས་པ། ཉི་མ་ལ་རྟ་བདུན་དབང་པོ་དང་རྟ་བདུན་
པ་ཞེས་པ། ལྷ་བ་ལ་བཅུ་དྲུག་ཆ་ཞེས་པ། སྒྲིག་པ་ལ་རྩ་གཅིག་ཆད་ཅེ
ས་པ། སྤྱན་པོའི་རྒྱལ་པོ་ལ་མགིན་བཅུ་པ་ཞེས་པ། རི་དྲགས་བསེ་རུ་ལ
འུ་གཅིག་ཅེས་པ། མཚན་མོ་ལ་ཐུན་གསུམ་པ་ཞེས་པ། བྱང་བ་ལ་རྩ་
ཡིག་གཉིས་པ་དང་རྒྱང་དྲུག་ཅེས་པ། དམག་དབྱང་ལ་ཡན་ལག་བཞི་
པ་ཞེས་པ། རུས་སྤལ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་པ་ཞེས་པ། བྱ་སྤྱིའི་མིང་ལ་ཡན་
ལག་དྲུག་པ་ཞེས་པ། རྒྱལ་ལ་ལྷེ་གཉིས་པ་ཞེས་པ་སོགས་ནི་ནམ་གང
ས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ།

༡ གནས་སྤངས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

དེ་ཡང་གནས་སའི་ཡུལ་དང་། ཡང་ན་གནས་སྤངས་དང་ཆ
གས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་སློབ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

རིགས་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན་རྩ་གར་ལ་ཡུལ་དབུས་དང་དབུས་ཀྱི་ཞེས་པ་དང་། ལྷ་ཡུལ་ལ་མཐོ་རིས་ཞེས་པ། དགོན་པ་ལ་དབེན་གནས་ཞེས་པ། ཏུར་ཁྲོད་ལ་ཞི་བའི་གནས་ཞེས་པ། སྒོན་པོ་ལ་མདུན་ན་འདྲོན་ཞེས་པ་སོགས་ནི་གནས་སྐངས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ།

ཀླ

༡ ཁ་དོག་གི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

ཁ་དོག་གི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི། དངོས་པོ་གང་ཞིག་ལ་ལྡན་པའི་མ་དོག་གམ་དེའི་ཁ་དོག་གི་བྱང་ཆོས་གདགས་གཞིར་བབྱུང་ནས་བཏགས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན་ཉི་མ་ལ་རྩ་ལྗང་ཅན་ཞེས་པ་དང་། མཚན་མོ་ལ་སྒྲོ་སངས་ཆགས་ཏུ་སྒྲུ་ཞེས་པ། མར་ངོ་ལ་དམར་སྒྱུགས་ཞེས་པ། བྲག་ལ་མདོག་དམར་ཞེས་པ། དངུལ་ལ་མདོག་དཀར་ཞེས་པ། དོམ་ལ་རབ་དཀར་སྙིང་ཞེས་པ། བྲུང་བྲུང་ལ་མཇུག་ནག་ཅེས་པ། རྩ་ཤེལ་ལ་ལྗོངས་ཏུ་དཀར་པོ་ཞེས་པ། སྤྱིན་བྱ་ལ་མིག་སེར་ཅན་ཞེས་པ། བྲལ་པ་ལ་ཏུར་སྒྲིག་འཛིན་ཞེས་པ་སོགས་ནི་ཁ་དོག་གི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ།

༡༠ གཞུགས་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

གཞུགས་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
ད་ཅེས་པ་ནི། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་
དབྱིབས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ཀྱི་སློབ་གསལ་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
ཀྱི་རིགས་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན་སྤང་བོ་ཆེ་ལ་སྤྱད་ཞགས་ཅན་ཞེས་པ་ད
ང་། སློབ་པ་ལ་ཀུན་དོང་ཞེས་པ་སོགས་ནི་གཞུགས་དབྱིབས་ཀྱི་ཆ་ན
ས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ།

༡༡ དཔེའམ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ
འི་མངོན་བརྗོད།^{མུ}

ཆོས་གང་ཞིག་ལ་ལྡན་པའི་བྱང་ཆོས་དེ་དང་འདྲ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ
བྱས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཟེར་རྟེ། ད
པེར་ན་འཇའ་ཆོན་ལ་ཀན་པོའི་ཐིག་དང་བརྒྱ་བྱིན་ཀྱི་གཞུ་ཞེས་པ་ད
ང་། སློབ་མེ་ལ་བྱིས་ཀྱི་ནོར་བུ་ཞེས་པ། ས་གཞི་ལ་རྒྱ་མཆོའི་གོས་ཅན་
ཞེས་པ། ཡལ་ག་ལ་སྤྱང་པོའི་སྤར་མོ་ཞེས་པ། སེར་བ་ལ་རྩྭ་ཆར་ཞེས་
པ། ལུ་བྱུག་ལ་དབྱིད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ཞེས་པ། ལུང་མེད་མངོས་མ་ལ་སྒླེད་མེད་
མ་དང་རི་དྲུགས་ཐིག་ཅན་ཞེས་པ། ན་གི་ལ་མི་ཀན་སེན་མོ་ཞེས་པ།
གཞན་སྒྲ་བ་ལ་རི་བོང་འཛིན་པ་ཞེས་པའང་“འདྲ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་བ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཀོད་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷ་བར་རི་བོང་ཅན་ཞེས་ལྷ་
བར་རིས་ཀྱི་གྲིབ་མ་རི་བོང་གི་གཟུགས་བརྟན་འདྲ་བ་མངོན་པས་
ན་རི་བོང་ཅན་ཞེས་བཏགས།^①ཞེས་རྟོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་
འབར་གྱིས་གསུངས་པ་སོགས་ནི་དཔེའམ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་
པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

༡༢ ལྷས་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

ཆོས་གང་ཞིག་གི་ལྷས་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་
བརྗོད་ཅེས་པ་ནི། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་ལ་མི་དབང་ཞེས་པ་དང་། སྤང་
པོ་ཆེ་ལ་ལག་ལྷན་ཞེས་པ། སྐྱལ་མ་ལ་ལྷ་རྒྱུ་བྱ་བ་ཅེས་པ། ལྷ་དང་ཏ་
ལ་མཁྱུགས་འགྲོ་ཞེས་པ། མེ་ལ་རྟོར་ལས་རྒྱལ་ཞེས་པ། སྤ་ཅི་ལ་སྤལ་དུ་
གྲ་ཅེས་པ། མིག་ལ་གཟུགས་འཛིན་ཞེས་པ། རྒྱ་བ་ལ་ཐོས་འཛིན་ཞེས་
པ། ལྷེ་ལ་རྩ་འཛིན་དང་རྩ་ཤེས་ཞེས་པ་སོགས་ལྷས་པའི་ཆ་ནས་བཏ
གས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

༡༣ དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

དུས་ཚོད་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅེ

① 《རྟོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་ཚམ་བྱུགས་བསྐྱེགས་》 P.436 གྲུང་གི་འོ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་
དཔེ་སྟར་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་ 9 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔལ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ས་པ་ནི། ཕྱི་ནང་གིས་བསྐྱས་པའི་ཚོས་གང་ཞིག་སྐྱེས་པའམ་བྱང་བའི་
'རྩས་སྡེ་ཕྱི་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རི
གས་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན་སྒོག་ལ་གཞི་སྡོན་སྐྱེས་ཞེས་པ་དང་། བུ་མ་ཟེ
'ལ་སྡོན་སྐྱེས་ཞེས་པ། ལྷ་མིན་ལ་སྡོན་གྱི་ལྷ་ཞེས་པ། རྩོ་རྩོ་ལ་སྡོན་སྐྱེས་
ཞེས་པ། དཔྱིད་ཀ་ལ་འདྲོད་པའི་རྩས་ཞེས་པ། འབྲུག་སྐྱེས་ལ་དབྱར་རྩ་
ཞེས་པ་སོགས་ནི་རྩས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
ཡིན་ནོ། །

༡༥ བྱང་ཚོས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

བྱང་ཚོས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་
ནི། དངོས་སོ་གང་ཞིག་ལ་ལྷན་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཚོས་
ཤིག་དམིགས་སུ་བབྱང་བའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར་རྟེ། དཔེ
ར་ན་མེ་ལ་འཁྱུག་འབར་ཞེས་པ་དང་། ཉི་མ་ལ་མེ་ལླུ་མ་ཞེས་པ། ཐ་སྐ
ར་ལ་ལྷ་དམའི་ལྷ་བ་ཞེས་པ། འཇའ་ཚོན་ལ་དྲང་འཁྱུག་ཅེས་པ།
མཚན་མོ་ལ་ལྷན་པ་ཅན་ཞེས་པ། ལྷན་རས་གཟིགས་ལ་པད་དཀར་འ
ཆང་བ་ཞེས་པ་སོགས་ནི་བྱང་ཚོས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མ
ངོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

༡༥ འགལ་མཐུན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

འགལ་མཐུན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་དོ་བོ་དང་རྒྱས་པ་སོགས་པན་ཚུན་འགལ་བ་དང་ཡང་ན་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཟེར་བའོ།

དང་པོ་འགལ་བའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ། སྒྲོན་མེ་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ལ་ཐུན་པའི་དགུ་ཞེས་པ་དང་། ལྷ་མིན་ལ་དབང་པོའི་དགུ་ཞེས་པ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སྤྲུབས་ལྷན་དགུ་བོ་ཞེས་པ། སྤིག་པ་རྩ་ཅན་ལ་མར་གྱིས་ཉམས་བྱེད་ཅེས་པ་སོགས་སོ།

གཉིས་པ་མཐུན་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཉི་མ་ལ་པད་མའི་གཉེན་ཞེས་པ་དང་། ཟླ་བ་ལ་ཀྲ་མུད་གཉེན་ཞེས་པ་སོགས་སོ།

༡༦ སྦྱོད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད།

སྦྱོད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྲུང་བྲུང་ལ་གཤམ་སྦྱོད་ཅེས་པ་དང་། བ་མང་ལ་གཡོན་མ་ཞེས་པ། ཟུང་ནག་ལ་ཟུས་སར་འཛང་ཞེས་པ་སོགས་ནི་སྦྱོད་པའི་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་གི་མདོན་བརྗོད་ཡིན་ནོ། །

མདོན་ན་གོང་དུ་ཞུས་པ་ལས་གཞན་ཡང་སྡོན་བྱང་གི་ལོ་རྒྱུས་
དང་སྐྱུར་ནས་བཏགས་པ་ལ་དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་སྤྱུ་ཐུབ་པ་ལ་བྱ
ས་གཙང་སྤྱུང་དང་བྱ་རམ་ཤིང་པ་ཞེས་པ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་
རྒྱུད་དང་སྐྱུར་ནས་བཏགས་པ་ལ་དཔེར་ན་དྲང་སྤྱང་སྤྱུ་ལ་ཐིག
ས་པས་བསངས་དང་ལྷའི་སྤྱུ་མ་ཞེས་པ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་ལ་མིག་སྤྱང་
ཅན་ཞེས་པ། ཆངས་པ་ལ་གདོང་བཞི་ཞེས་པ། ལྷ་ལོ་སྤྱུ་ལ་བརྒྱུར་གྱི
ས་ཞེས་པ་སོགས་དང་། འགྲོ་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ལ་སྤྱུ་ལ་ད
ང་སྤྱུ་སོགས་ལ་འཕར་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་། ལྷ་ལ་ཉལ་འགྲོ་ཞེས་པ་ད
ང་། གཞན་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ནི་རྒྱ་གར་ནས་བྱང་བ་ཡིན་ཆོ། མ
དོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་ལའང་གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱ
ང་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དག་རྒྱུན། བྱིས་སྤྱང་། གནའ
གཏམ། ལྷ་སྤྱང་སོགས་མཐའ་ཡས་ཀྱང་རྒྱུས་པ་ནི་སྤྱུ་དག་དང་མདོ
ན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་ལས་ཤེས་
པར་བྱ་བ་ལ་“དེ་ལྟར་དོན་གང་ལ་མིང་གང་ཞིག་འཇིག་ཉེན་ན་སྤྱུ་
གསལ་པའམ་དོན་དང་མཐུན་པར་གསལ་དུ་བཏགས་པ་ལས་མཆོན་
བྱེད་ཀྱི་མིང་དུ་གྱུར་པ་ནི་སྤྱུ་ཆོགས་ཡོད་ལ། ཅི་རིགས་པ་མདོན་བརྗོ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ནམས་ལས་ཤེས་པར་བྱཏོ། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་
དང་། གཞན་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལའང་མིང་གཅིག་དོན་མང་ལ་འ
ཇུག་པ་དང་། དོན་གཅིག་ལ་མིང་མང་པོ་བྱང་བ་ཡོད་ཅིང་རྒྱས་པ་ནི་
གཤམ་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ཞེས་པའི་སྐ
བས་སུ་ཤེས་པར་བྱཏོ། །

སྒྲས་པ།

རང་བཞིན་དང་ནི་སྐྱེ་གནས་ཡོན་ཏན་དང་། །

ལས་དང་བྱེད་པ་རྟེན་འབྲེལ་གནས་སྤངས་དང་། །

ཁ་དོག་དང་ནི་ནམ་གངས་ཅན་སྐགས་ཀྱི། །

མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་མདོར་བསྒྲས་ཀྱན་ཏུ་བཤད། །

ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ས་བཅད་བཞི་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྒྱས་པ་བཤད་པ།^{མུ}

དད་པོ། མིང་གི་རྒྱས་པ་རྒྱུར་བཤད་པ།

དེ་ཡང་མིང་གི་རྒྱས་པ་རྒྱུར་བཤད་པ་ལ། མོང་ཏུ་ས་བཅད་ད

^① 《མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་》 P. 484 སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་།

1990 ལོའི་ཟླ 10 པར་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ང་པོ་མངོན་བརྗོད་སྒྲིབ་བའི་དགོས་པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་“མིང་དུ་གདགས་པར་མ་མཛད་ན།”ཞེས་སོགས་《ཡང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོའི་》ཆོགས་བཅད་ཤིག་དང་ས་པ་དེས་གསལ་བར་བསྟན་ཞིང་། 《སྟན་ངག་མེ་མོང་མ་》ལས། “གལ་ཏེ་སྐད་དོན་སྤང་བ་ཡིས། །འཁོར་བ་གསལ་བར་མ་བྱས་ན། །འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་ནི། །སྤྲུག་རུམ་ལྷན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར།”ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །འཇིག་རྟེན་འདི་སྤང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོན་གྱི་བརྗོད་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་ཀྱལ་དང་རྗེས་སྤྱོད་གང་དུང་གི་སྒྲོན་པ་བརྗོད་དང་ཐ་སྟངས་ལ་བསྟན་པའི་མིང་མ་བཏགས་ན་དོན་རྟོགས་པར་རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། “དོན་ཤེས་བྱེད་པ་དག་གི་ཚུ། །བར་ནི་སྤྲོས་བྱ་ལ་བརྟེན་པས།”ཞེས་དང་། ཡང་ཁོང་གིས། “སྐྱ་ནི་ཁོ་པོས་འདི་དོན་དང་། །འདིན་དོན་མིན་ཞེས་བརྗོད་མི་བྱ།”ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་མིང་དེ་དང་དེར་གྲགས་པ་ནི་སྒྲོན་གྱི་བརྗོད་ལས་བྱུང་ཞིང་། བར་དེ་ཡང་བརྗོད་འདོད་ལས་བྱུང་ལ། བར་བཏགས་བྱིན་ཆད་མིང་དེ་ལས་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བརྗོད་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་འབྲུལ་པར་གོ་རུས་པ་ཡིན་ཏེ། བར་སྒྱུར་བ་ནི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དུས་སུ་འཇུག་སྒྲོག་གི་གཞིང་གང་ཡིན་པ་དེའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཆེ

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ད་དང་། ཐ་སྟད་ཀྱི་རྒྱས་སུ་དོན་མིན་བདེ་མེད་ཐ་སྟད་ཐམས་ཅད་དོན་
མེད་དུ་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་འབྱུང་བས་ན་ཐོག་མར་མིང་གི་རྒྱས་པ་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ།

གཤིས་པ། མདོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྒྱས་པ་བྱེད་པ་ཀློག་པ།

དེ་ཡང་ཚུམ་པ་པོ་པལ་ཆེར་གྱིས་སྟན་ངག་གཙུག་པའི་ཚུམ་ཞི
ག་འབྲི་བའི་སྐབས་སུ་ཆོག་བཅད་ལྷག་སྒྲེལ་མ་གང་རུང་ཞིག་འབྲི་བ་
འི་ཆེན་འང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་
རྒྱ་སོགས་དང་དམ་དུ་མི་འབྲེལ་ཐབས་མེད་ཅིང་། བྱུང་པར་དུ་བརྗོད་
ད་བྱ་གཅིག་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་ཆོག་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་པ་མིང་
གི་ཆོགས་པའི་ནང་ནས་བདམས་ཏེ་བཀོལ་ན་ཚུམ་གྱི་ཆོག་སྦྱར་སྟན་ཞི
ང་བརྗོད་བྱའི་དོན་གསལ་ཉམས་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་
“མདོན་བརྗོད” བཀོལ་བ་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། ཚུམ་འབྲི་བའི་སྐབས་
སུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྦྱར་མཛེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོན་པ་དང་། སྐྱེས་བ་
རྗོད་བྱའི་དོན་གཅིག་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཡང་བསྐྱར་བསྐྱོས་ནས་བ་
རྗོད་དགོས་པ་བྱུང་ཆེ་“མདོན་བརྗོད” ཀྱི་མིང་དང་དོན་གཅིག་མིང་
གི་ནམ་གངས་ཅན་སྦྱར་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྦྱར་སྟན་ཞིང་འཛེབས་
པར་འགྱུར་བར་མ་ཟད། བརྗོད་བྱའི་དོན་གསལ་ཉམས་ལྡན་པར་སྟོ

ན་པའི་རྒྱས་པའང་ལེགས་པར་ཐོན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ལྷན་པར་སྣང་ངོ།

འདི་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྒྱས་པ་གསལ་བར་བཤད་པ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ནས་དཔེར་བརྗོད་རེ་བྱུང་དང་འབྲེལ་ནས་བཤད་ན། 《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》གི་ཆ་བ་ལས། “ཚུ་འཛིན་གྱིས་ནི་རབ་གཏོར་ཚུ། བྱིམ་གྱི་གཙུག་ཕུད་ལྷན་པའི་ཆོགས། སློག་གི་ཐག་པ་གཡོ་བ་ཡང་། མེ་ཏོག་གཞུ་ཅན་དག་གི་དཔུང་།” ཞེས་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》གི་ལེའུ་གཉིས་པ་ཕུན་མོང་གི་རྒྱན་གྱི་བཞི་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་བཤད་པ་ལས་བདུན་པ་རིགས་བརྗོད་པ་ཐ་མའི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་བའི་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་འདི་ལ་མཆོན་ནས་བཤད་ན། ཚུ་འཛིན་ཞེས་པ་ནི་རྩོན་དང་། བྱིམ་གྱི་གཙུག་ཕུད་ལྷན་པ་ ཞེས་པ་ནི་མ་བྱ། མེ་ཏོག་གཞུ་ཅན་ ཞེས་པ་ནི་འདྲོད་ལྷན་གྱི་ལྷའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ལ། དོན་ནི་དབྱར་དུས་ཀྱི་ཆར་རྩོན་ལས་རབ་ཏུ་གཏོར་བའི་ཆར་བེལ་མའི་རྒྱན་འབབ་པའི་ཆེ། བྱིམ་དུ་ཡོད་པའི་གཙུག་ཕུད་ལྷན་པ་སྟེ་མ་བྱའི་བྱུ་ཆོགས་དགའ་བའི་གར་བྱེད་པ་དང་། རྩོན་ལས་སློག་གི་ཞགས་པ་བྲུག་བྲུག་ཏུ་གཡོ་བ་སྟགས་འདྲོད་ལྷན་གྱི་སྒྲེ་པོ་ནམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཆགས་པ་དྲག་པོ་སྒྲེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱར་འབྱར་བ་དེ་ཡང་། མེ་ཏོག་གཞུ་ཅན་ནམ་ལྷའི་བྱའི་བདུང་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཀྱི་དཔུང་གི་སྟོབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་མེ་ཏོག་གཞུ་ཅན་ཏེ་བདུད་ཀྱི་དཔུང་
ཞེས་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པས། རང་གི་སྟོན་ན་ཡོད་པའི་
ཆོག་དོན་མཐའ་དག་ཐ་མའི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་དེས་གསལ་བར་བྱེ
ད་པའོ།

བོད་ཀྱི་སྟན་ངག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ངག་དབང་སྒོ་བ
ཟང་རྒྱ་མཆོས། “ལེགས་ལྷན་དབྱིད་ཀྱིས་ཆར་དུས་ལང་ཆོའི་དཔ
ལ། །དབྱར་ཀྱིས་རྒྱང་འཁྱུང་འདབ་འབྲས་ལྷང་གཞོན་སྒེལ། །དེས་ཀྱ
ང་སྟན་ཀྱི་དུས་བསྐྱེད་འབྲས་ལྷན་མ། །གསར་ཆེས་གནམ་ལོའི་དགའ་
སྟན་འབྲུགས་པར་བྱེད། །”ཅས་ཆར་དུས་ནི་དབྱར་ཁ་དང་། རྒྱང་འ
ཁྱུང་ནི་སྟོན་ཤིང་། འབྲས་ལྷན་མ་ནི་སྟན་ཁའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
སྐད་སྒྱུར་བ་དང་། ཡང་ཁོང་གིས། “ལེགས་བྱས་ས་འཛིན་དབང་
བོས་བསྐྱབས་པའི་འཕགས་མཆོག་ཐུགས་རྗེའི་རྒྱ་གཏེར་ལས། །མངོ
ན་པར་ཐོན་པའི་སྤྱོད་བཅན་ཉིན་བྱེད་ལྷ་བ་ཕྱགས་རྒྱ་ལྷའི་སྟོར་གཟི
མས་ཀྱང་། །སྤྱང་ཡང་ཁྱི་སྤྱོད་བསལ་སྤྱོན་མཁན་པོ་དབང་ཕྱགས་རི་
བོའི་སྟོར་སོན་པས། །པན་དང་བདེ་བའི་ཀྱ་མུང་བཞད་དོ་ལྷས་ཅན་
གཉིས་སྤྱོས་གར་ཕྱིས་ཀྱེ། །”ཞེས་ས་འཛིན་དབང་པོ་ནི་རི་རྒྱལ་ལྷན་
པོ་དང་། རྒྱ་གཏེར་ནི་རྒྱ་མཆོ། ཉིན་བྱེད་ནི་ཉི་མ། རྒྱ་ལྷའི་སྟོན་ནི་ལྷ་བ་ཕྱ
གས། དབང་ཕྱགས་ནི་ཤར་ཕྱགས། ལྷས་ཅན་ནི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་

དང་འདྲིར་བོད་ལ་གོ་བ། གཉིས་སྐྱེས་ནི་ལྷ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་བམ་
ཟེའི་རིགས་ཀྱིས་ཉི་ལྷ་ནི་ལྷ་ཡི་དབང་པོས་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པ་ལས་བྱ
ང་ཞེས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་བཀོལ་ནས་སྤྲོད་བཅན་སྐམ་
པ་ཉི་མའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། ཁྱི་སྤྲོད་ལྟེ་བཅན་ལྷ་བའི་གཟུ
གས་སུ་བཀོད་པའི་གཟུགས་ཅན་རྒྱན་གྱིས་སྐྱས་པར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི
མིང་འགའ་སྐྱར་ལས་ཆོག་སྦྱར་མཛེས་ཤིང་སྟན་པ་དང་། བརྗོད་བྱའི
དོན་གསོན་ཉམས་ལྡན་པར་གསལ་པོར་སྟོན་བྱུང་བའི་སྐྱེས་གཙུག་
པོ་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་སེམས་ཤིང་། ཡང་རྒྱལ་དབང
ལྷ་བ་ཆེན་པོས། “འཆི་མེད་ཡུལ་དུ་གཤེགས་ཕྱིར་སྤྱུའི་རྟོག་ ཀྱུན་
གསལ་རོས་སུ་ཐོགས་མེད་རྒྱ་བ་ན། རྟ་བ་དུན་མཁའ་ལ་འཕྱོ་ཞེས་སྐྱེ
ན་པོ་འགའ། །པད་དཀར་འདབ་མའི་འཇུག་ལ་ལྟ་ཕྱིར་རྒྱག་ །”ཅས་
གསུངས་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་ལ་མཚོན་ནས་བཤད་ན། རྗོད་བྱེད་
ཀྱི་ཆོག་ཀྱང་བཞེ་པོ་དོ་མཉམ་ཤིང་། ཆོག་བྱིམ་སྤྱི་ཕྱི་སྐྱེ་ཡང་གི་སྤེ
བ་སྦྱར་པ་ལ་ཆེར་མཐུན་པ། ཆོགས་བཅད་གཅིག་འདིའི་ནང་དུ་འཆི་
མེད་ཡུལ་དང་ཀྱུན་གསལ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེ་ལ་སྐྱར་སྐྱོས་མེ
ད་པའི་ཕྱིར་ན་ཆོག་སྦྱར་ན་བར་སྟན་ཤིང་རྗོད་བྱེད་པ་དང་། བརྗོད་
བྱའི་དོན་ལེགས་པ་དང་། ཆོག་རྒྱན་གྱི་ཉམས་མཚར་ཤིང་དགོད་སྤོ་བ
འི་སྟན་ངག་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་དུ་བྱུང་མོད། གལ་སྲིད་འཆི་མེད་ཡུ

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལ་ལ་སྟ་གནས་དང་། སྒྱུ་ཉི་ཉོག་ལ་སྒྱུ་ཐུབ་པ། ཉ་བདུན་པ་ལ་ཉི་
མ། གུན་གསལ་ལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་དངོས་སྦྱར་ན།
“སྦྱ་ཅལ་གྱིས་དམན་པས། དོན་གྱི་ཆ་ནས་དགོད་བྲོ་བའི་མཆོར་ཉམ
ས་ཐོན་ཀྱང་། ཆོག་གི་ཆ་ནས་བརྗོད་པའི་འདེབས་སྟན་ཐོན་དཀའོ། །
”①ཞེས་དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་པན་ཡོན་སྦྱ་
བ་དབྱངས་ཅན་མགུལ་རྒྱན་》ལས་གསུངས་པའི་གནད་དོན་ནི་མདོ
ན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྒྱས་པ་ལ་སྦྱག་ཅིང་དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་
སྟན་ངག་པ་ཆེན་པོ་དཔེར་ན་རྩ་ཆོད་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་། མཁས་གྲུབ་
དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། ཞང་ཞུང་བ་ཆོས་དབང་གྲགས་པ། བོད་
མཁས་པ་སོགས་ཀྱི་སྟན་ཚུལ་དག་ལ་གཟིགས་པར་བྱའོ། །

མདོར་ན་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྒྱས་པ་སྦྱན་སྦྱར་ཆོགས་ཤི
ང་སྟན་ཆོག་སོགས་གཙོས་པའི་ཚུལ་ཡིག་ཏུ་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཡ
ང་དག་པར་སྦྱར་ནས་“ཡོད་ན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པའི་བྱུགས་སུ་ཉམ
ས་མཆོན་པར་ཆོག་རྒྱན་གྱི་རྒྱས་པ་དང་། རོ་བོ་བར་དོན་གཞན་འདི
ན་པའི་རྒྱས་པ་དང་། བརྗོད་བདེ་བར་སྦྱ་མང་ཉུང་རན་པའི་རྒྱས་པ་
དང་། རྒྱས་སྦྱོན་སེལ་བར་ནམ་གངས་བརྩེ་བའི་རྒྱས་པ་ཅི་རིགས་འབྱུ
ང་ལ།”②ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། “མིང་སྦྱག་པར་བྱེད་པའི་མདོ

①《ཀུང་ཁོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་》2000 ཁོའི་དེབ་གསུམ་པ། P.140

②《ཀུང་ཁོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་》2000 ཁོའི་དེབ་གསུམ་པ། P.139

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ན་བརྗོད་ནི། རྟོན་མཚན་པར་མཁས་པའི་ངག་རྒྱལ་ཏེ། །སྤྲུལ་པར་
རྗོད་པའི་ཐེབ་སྦྱར་དང་། ཚིག་མཛེས་པར་སྤྲས་པའི་རྒྱན་དུའང་འགྱུ
ར། །”^①ཞེས་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་པན་ཡོན་སྤྲུལ་བ་དབྱངས་ཅན་མགྲུལ་
རྒྱན་》ཞེས་པ་ལས་གསུངས་པར་གཞིགས་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱས་
པ་མདོར་བསྡུས་ན་གཤམ་གྱི་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་ཆ་ནས་ཡོན་ཏན་ནམ་
རྒྱས་པ་ཡོད་པར་སྟམ་ཏེ།

དང་པོ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱས་པ་
ནི་རྗོད་བྱེད་ཚིག་སྦྱར་གྱི་སྒྲ་དག་ཞན་དང་། འཇམ་རྩུབ། ཟླ་ཡང་གི་དོ་
མཉམ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ལྡན་པའོ།

གཉིས་པ་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་བཤད་ན། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱས་
པ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གཏིང་ཟབ་པ། རང་དོན་སྦྱར་སྦྱ
མ་ཚོགས་པར་བྱ་བའི་རྒྱས་པ་ལྡན་པའོ།

གསུམ་པ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། ཚིག་རྒྱན་གྱི་འགོད་
སྤངས་ལ་མཛེས་པ་དང་། བརྗོད་པ། དམ་སྟོད་རན་ཞིང་གསོན་ཉམ
ས་ལྡན་པར་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་ལྡན་པའོ།

སྤྲས་པ།

མངོན་བརྗོད་མིང་གི་རྒྱས་པའི་བྱུང་པར་ལ།

^① 《ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཞེས་རིག་》 2000 མའི་དེབ་གསུམ་པ། P.139

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

རྗོད་བྱེད་སྐྱ་དག་འཇམ་ཚུབ་དོ་མཉམ་དང་། །

བརྗོད་བྱའི་དོན་ནམས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ། །

བརྗོད་ཚུལ་རྒྱ་བྱི་སྟན་བརྗོད་མདོར་བསྟུས་བཤད། །

ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ས་བཅད་ལྔ་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འབྲུག་ཚུལ་བཤད་པ།^⑥

དཔལ་ལྷན་བཤད་པ།

དེ་ཡང་རྟོག་སྒྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས། “མིང་གཅིག་དོན་མང་དོན་གཅིག་མིང་མང་གིས། །མངོན་བརྗོད་ཁམས་དང་མིང་དོན་ཁོང་ཚུད་བྱ། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། “མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ལ་འདྲ་བ་དང་། འབྲེལ་བ། ལྷག་པ་སྟགས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ཐ་སྟོང་བཏགས་པ་དོན་གཅིག་ལ་མིང་མང་པོས་མངོན་པར་བརྗོད་པའམ། མིང་གཅིག་དོན་མང་པོར་འབྲུག་ཚུལ་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་སྟེ།”^②ཞེས་རྗོད་ཀྱིས་པོས་གསུངས་པ་ད

① རྟོག་སྒྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། 《ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་ནམ་བཤད་པ།》 P. 122 མི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

1997ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

② 《རྗོད་ཚུལ་པོའི་གསུང་ཚུལ་བྱུགས་བསྟུགས་པ།》 P. 253 གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1992 ལོའི་ཟླ་6པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ང་། དཔང་ལོ་སློབ་ཀྱིས་བརྟན་པས་ཀྱང་། “མིང་གཅིག་ལ་དོན་མང་
འཇུག་པ་དང་། དོན་གཅིག་རྣམ་གངས་མང་པོ་ཅན།”^①ཞེས་ག
སུངས་ཏེ། དེའི་དོན་རྗེ་རྒྱལ་པོས། “འདྲ་བ་དང་འབྲེལ་བ་སོག
ས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ཐ་སྐྱད་བཏགས་པ་དོན་གཅིག་ལ་མིང་གི་རྣ
མ་གངས་མང་པོར་བྱེ་བའམ། མིང་གཅིག་དོན་གྱི་རྣམ་གངས་དུ་མ
ར་འཇུག་པའི་མངོན་བརྗོད་།”^②ཅེས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དོ
ན་གཅིག་ལ་མིང་མང་པོས་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ནི། དཔེར་ན། ཉི
མ་ལ་རྟ་ལྷང་ཅན་དང་། ཚེ་ཐེར་ཅན། རྣམ་མཁའི་ནོར་བུ། འོད་ཀྱི་
ནོར་ཅན། པད་མའི་གཉེན། ལྷང་བྱེད། འོད་བརྒྱ་པ་སོགས་མིང་གི་
རྣམ་གངས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་རྟ་བུ་དང་། ལྷ་བྱུང་འཇུག་ལ་“ཐེ
ག་ལེ་བྱུག་པ་ཐ་གུའི་རྟོ། །འཇུག་པ་བརྒྱ་བ་གོས་སེར་ཅན། །ཉི་དབ
ང་དཔལ་བདག་པད་དཀར་མིག། ཁྱི་ཡི་སེང་གེ་བྱུང་འཇུག་མིང་
། །”ཞེས 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐིག
ས་》 ལས་གསུངས་པ་སོགས་བྱུང་འཇུག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གངས་བ
རྒྱད་གསུངས་པ་དེ་ལས་ཀྱང་མང་བའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རྣ

① དཔང་ལོ་སློབ་ཀྱིས་བརྟན་པ་སོགས་ཀྱིས་བཙུགས། 《དག་ཡིག་བྱུགས་བསྐྱེགས་ལུ་ཉིག་ཚུ་བུ་》 p.72
མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1994ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།
② 《རྗེ་རྒྱལ་པོའི་གསུང་ཚུ་ལྟོགས་བསྐྱེགས་》 p.797 ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཐེས་རིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1994ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒྲོགས་ལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

མ་གངས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཅིག་ལ་སྒྲ་མང་བའི་མིང་གི་ནམ་གསལ་ཀྱི་རིགས་དག་མཚོན་ཞིང་། མིང་ངམ་སྒྲ་གཅིག་དོན་མང་པོ་ར་འཇུག་པའི་མངོན་བརྗོད་ནི། དཔེར་ན། གཉིས་སྐྱེས་ཞེས་པ་སོ་དང་། བཅ་བེ། བྱ། ལྷ་བ། སྒྲིབ་མ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་དང་། བད་མ་ཅན་ཞེས་པ་རྒྱ་མཚོ་དང་། བུད་མེད། དུལ་ནམས་ལ་འཇུག་པ་དང་། གའི་^①སྒྲ་གཅིག་པས། “ངག་ཕྱོགས་ས་དང་འོད་ཟེར་དང་། །ཐུགས་དང་མིག་དང་རྡོ་རྗེ་དང་། །མཐོ་རིས་རྒྱ་ཉིད་དགྲ་ལ། །མཁས་པས་གོ་སྒྲ་དེས་པར་བརྟག།”ཅེས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱིས་《ཞིབ་མོ་ནམ་འཕགས་》ཏུ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འཇུག་ཚུལ་སྦྱང་བ་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འཇུག་ཚུལ་ཁོ་ན་ཙམ་མིན་པར་མིང་སྦྱིའི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྦྱིད་དང་བྱེ་བྲག་གི་གོ་དོན་དང་བྱུད་པར་སོགས་འབྲེལ་བའི་འཇུག་བྱ་དང་འཇུག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་གནད་དོན་དང་དབྱེ་བ་ཤེས་རྒྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་ནའང་དངོས་པོ་དེའི་འཇུག་ཡུལ་དང་བརྗོད་བྱའ

① གོ་ཞེས་པ་ལ་མཐོ་རིས་དང་ཕྱོགས་སམ་སྒྲིང་། རྡོ་རྗེ། འོད་ཟེར། ལྷ་བ། ནམ་མཁའ། རི་ནམས་ལ་སྐྱེས་པའི་རྟགས་དང་། ལྷག་མ་ངག་དང་། ཕྱོགས། ས། རྒྱ། མདའ་ནམས་ལ་མོ་རྟགས་ཡིན་པ་ནམ་དབྱེ་སྟེར་བའི་སྐབས་པོ་མོ་བྱེད་པར་མེད་ཀྱང་ཆོག་ཤོགས་བརྗོད་བྱའི་རྟགས་ཅན་སྟེལ་བའི་ཆོ་ནམ་པར་དབྱེ་བ་བྱེད་པར་དགོས། གཞན་ཏུ་གོ་སྒྲ་སྒྲོ་ལ་འཇུག་པ་དང་མོ་རྟགས་སུ་བཤད་པའང་ཡོད་དོ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ང་མིན། དངོས་ལ་ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་ཀྱང་། ཤེས་བྱ་
ཞེས་པའི་སྒྲ་དངོས་པོའི་བཏགས་མིང་མིན་པ་སོགས་ཀྱི་བྱད་པར་
ཤེས་དགོས་པའི་གལ་ཆེ་ཚུལ་ནི་རྗེ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་ད
ལུ་དགོ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཆོས་གསུངས་པ་ནི་བདག་གིས་དངོས་སུ
ཐོས་སོ། །

མིང་གི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གངས་གོང་དུ་ཞུས་པ་དེ་གཉིས་ལ
ས་རྒྱན་བཀོལ་ཆེ་བ་ནི་དོན་གཅིག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གངས་དུ་མ་ཡོད་
པ་ཡིན་ཞིང་། མིང་ངམ་སྒྲ་གཅིག་དོན་མང་པོར་འཇུག་པ་ནི་ཆོག་རྒྱ
ན་རིག་པའི་སྐབས་སུ་སྒྱུར་རྒྱན་དང་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་སོགས་འགོ
ད་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆོག་རྒྱན་གྱི་སྒྱུར་བའི་དགོས་པ་ལ་ལྟོས་ན
ས་བཅད་སྒྱུད་པ་མ་གཏོགས་སྒྱུར་བཏང་རྒྱན་བཀོལ་ཉུང་བར་སྣང་བ
འི་ཚུལ་ནི་ཚུམ་སོགས་འབྲི་བའི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འཇུག་ཚུལ་ བྱེད་གཏུ་བཤད་པ།

ཁྱ གཅིག སྒྲ་གཅིག་དོན་མང་ལ་འཇུག་པའི་མངོན་བརྗོད་བ
ཤད་པ།ཁྱ

གཉིས་སྐྱེས་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཅིག་དེ་དོན་དུ་མ་སྟེ་བྱ་དང་། བམ་
བྱེ། སོ་སོགས་ལ་འཇུག་ཅིང་། དང་པོ་བྱ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ལྷ་སྒྲོ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ན་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་བྲིམས། “མེ་ཏྲ་ག་དྲ་བས་ཁེབས་པའི་མཆོད་དང་། ཀྱ་ཡི་ལྷན་པའི་ཡལ་འདབ་ལ་གནས་པའི། གཉིས་སྐྱེས་མགིན་པ་ཀྱི་གནས་ལྟ་བུ་ནི། གནས་འདབས་ཉམས་དགའི་དཔལ་ལ་སྲིད་པ་འདྲ།”ཞེས 《སྐྱ་བསང་བྱ་ལྡེ་ཏྲ་གས་བརྗོད་》 ལས་བྱའམ་འདབ་ཆགས་ལ་གཉིས་སྐྱེས་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི་དང་པོར་སློང་སྐྱེས། དེ་ནས་སློང་ལས་བྱེད་སྐྱེས་པས་སོ། །ཱཾ

ས་བསྐྱང་ཞེས་པ་དཔེར་ན་རྒྱལ་བ་དག་དབང་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཆོས། “བྲིམས་གཉིས་དྲང་པོར་སློང་བའི་སྐབ་ཤིང་གིས། ལེགས་ལ་མ་སྒང་བའི་རྒྱ་གཏེར་ལས་བཏྲན་པའི། ལན་བདེའི་ས་བསྐྱང་་སྒྲ་ཞགས་རིང་བརྒྱུད་ཡང་། ཆེས་བཅོན་བསྐྱེམས་མེད་སྐམ་པོའི་སློ་ཆེན་ལྡན།”ཞེས 《འབྲུངས་རབས་ཀྱི་ཞིང་བཀོད་འབྲི་ཚུལ་ཀྱི་ཏྲ་གས་བརྗོད་ཁ་བྱང་དང་བཅས་པ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་》 ལས་ཞེས་གསུངས་པའི་ས་བསྐྱང་ནི་སྐྱེར་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱ་མཆོ། ས་མཆོམས་སྐྱང་མཁན་བཅས་ནམས་ལ་འཇུག་ཏེ། འདིར་ས་བསྐྱང་བྱ་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པ་སྐྱང་ཆེན་གྱི་མིང་རོ། །ཱཾ

དགའ་བྱེད་ཅེས་པ་ཚུས་བྱེད་ཆང་དང་། བྲིམ་བྱ། རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཆ་སོགས་ཀྱི་མིང་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཆའི་མཆོན་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཞང་ཁྱང་ཆོས་དབང་གྲགས་པས། “འཕྱང་སྐྱེན་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

དགའ་བྱེད་མདའ་ཡིས་འབོད་སྒྲགས་ཀྱི། རི་དྲགས་མཆོག་འདི་གཟུང་བར་མ་ཅུས་ཏེ། བྱོད་ཀྱི་སྒྲིང་སྒྲིབས་མཆོན་ཆས་ཉོན་མོངས་ཀྱི། དག་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཐལ་བར་བསྐྱགས། །”ཞེས བཅོམ་ལྷན་འདས་ཟླ་བཅུན་བཞད་པའི་དོ་ཟླ་བསྐྱོད་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་ཞེས་པ་ལས་གསངས་སོ། །

འཕྲིག་བྱེད་ཅེས་པ་ནི་བྱབ་འཇུག་དང་། བརྒྱ་བྱིན། དངུལ་ཆུ། ཉི་མ། ན་ལ། དཔའ་བོ། རྩྭགས། ཚན་དན་དཀར་པོ། རི་དྲགས། ཆུང་། ཆུང་ལྷ། གཤིན་ཟེ། སེང་ག། ཨ་རུ་ར། ལྷ་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་དཔའ་བོ་ལ་འཇུག་པ་ནི་དཔེར་ན། རྒྱན་ལྷ་པ་སློབ་སྐྱོང་ཆུལ་མཆོན་གྱིས། “འཕྲིག་བྱེད་མིན་ཡང་འདི་ག་ཉོན་གྱི། དཔལ་ཀྱན་འཕྲིག་བྱེད་བྱོད་ཉིད་དེ། དམག་དཔོན་མིན་ཡང་པས་སྐོལ་དག །ཞི་བས་ཐུལ་མཛད་བྱོད་ཉིད་ལགས། །”ཞེས བྱོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་འོད་ཅེས་ས་གསུམ་ན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལ་བསྐྱོད་པ་ནོར་བུའི་སྤང་བ་ཀྱི་ལས་གསུངས་སོ། །

སྤྱིར་གཙུག་ཕུད་ཅན་ཞེས་པ་ནི་ཁོན་པ་དང་། ལྷ་མ་རུ་བ་མཇུག་རིང་། ལྷ་བྱ། མེ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་མ་བྱ་ལ་སྤྱིར་བ་ནི། ཞང་ཞུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པས། “སྤྱིར་བའི་དབང་ཕྱག་བྱོད་མཆོན་དབྱར་སྤྱིས་ར། སྤོས་པས་རབ་དགས་ཕྱོས་པའི་གཙུག་ཕུད་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

‘ཅན། །དང་པའི་སྤྱ་ལྔ་ཆེས་ཆེར་གཡོས་པ་ཡིས། །བསྟོད་ཆོག་སྒྲིས་
གར་འཛོ་སྒྲིག་དོལ་བ་འཛིན། །’ཞེས བཙུག་ལྷན་འདས་རྗེ་བཙུ
ན་བཞད་པའི་དོ་རྗེ་ལ་བསྟོད་པའི་ཆོགས་བཅད་ལས་གསུངས་
སོ། །ཏྲ ཏྲ

བདག་སྒྲིས་ཞེས་པ་ཆང་དང་སྤྱ་གྲ། བཅ་ཟེ། ཆངས་པ་བཅས་ཀྱི
‘དོན་ཀྱི་འཇུག་ཀྱང་། པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། “
ཆན་ལས་ཐོས་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་དོ། ། བཙུག་ལྷན་འདས་པའི་ན་རྒྱན་ལྟ་
ལས་ལྷ་དབང་ཕུག་གི་བྱ་རྒྱུ་བ་འཇུག་གི་མིང་དོ། ། ། བྱང་བྱང་འཛོ
མས་ལྷ་དབང་ཕུག་གི་བྱ་རྒྱུ་བ་གཞིན་ཅུ་གདོང་དུ་གྱེ་ལྷ་མ་ཡིན་
བྱང་བྱང་བསད་པས་སོ། ། སྒྲིགས་ཆེས་ཆེར་སྒོ་མ་ནམས་ཀྱི། །རལ་བའི
‘ནགས་དང་ཞབས་སེན་ཉག་འགོད་པ། །རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱང
ས་ཀྱིས་དག་ལེགས་མཛོད། །’ཅེས བཙུག་ལྷན་འདས་པའི་ཆངས་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་
རྒྱས་པ་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་དངོས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གཉིས། དོན་གཅིག་ལ་སྤྱ་མང་པོ་འཇུག་པའི་མངོན་བརྗོད་བཤ

ད་པ།

ཉི་མ་གཅིག་ཤུའི་དོན་ལ་ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་དང་། འོད་ཀྱི་
ནོར་ཅན་དང་། ཉ་ལྷང་ཅན་ལ་སོགས་པ་མིང་སྲུང་བཅུ་ཙམ་བདུན་ལྟ་
ག་ལ་འདུག་ཚུལ་སྤྲོད་དཔྱད་འཆི་མེད་སེང་གེས། “ཉི་མའི་འོད་འགྲེ
ད་བསྐྱེད་བྱ་དང་། མི་སྤྱིན་སྤྱེས་དང་བཅུ་གཉིས་བདག ཉིན་བྱེད་
འོད་བྱེད་ཉིན་མོར་བྱེད། ལྷང་བྱེད་རབ་གསལ་ནམ་གསལ་བྱེད། འོ
ད་གསལ་མི་གཟུགས་ཉ་བདུན་པ། ཉ་ལྷང་ཅན་དང་ཆེ་ཟེར་ཅན། ལྟ་
ནམ་བསྐྱར་མཆོད་འོས་མ་བཞུགས་དང་། ཆར་འབབས་འོད་འགྲོ་གསལ་
བྱེད་དང་། རྣམ་མཁའི་ནོར་བུ་སྤྲོད་བྱེད་གཤེད། ལྷ་ཆོགས་འོད་ཟེ
ར་ནམ་ལྷང་བྱེད། འོད་ཀྱི་ནོར་ཅན་གཟའ་ཡི་བདག འོད་ཟེར་བ
དག་པོ་ལྷང་བྱེད་བདག འོད་ལྷན་སྤྱན་འཛོམས་འོད་སྣང་ལྷན། ལག
དུང་བྱེད་འོད་འབྱེད་འོད་ཟེར་གཟུགས།”^①ཞེས་《མདོན་བརྗོད་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་མེད་མཛོད་》ལས་གསུངས་སོ། །^②

གཞན་ཡང་ལེགས་སྒྲུབ་སྐྱད་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་ལ་སོ་དང་མོ་དང་མ
འིང་གི་ཉགས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་མིང་གསུངས་དང་། དབྱངས་ཀྱི་མཐའ་ཅ
ན་དང་གསལ་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་ཅན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ནམ་གྲངས་སོ
གས་ཡོད་ཀྱང་ཐོད་ཀྱི་སྐྱད་ལུགས་ལ་ནི་དེ་འདྲའི་བྱེད་ཆོས་མེད་ཚུལ་

^① 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་མེད་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 p. 74 མཆོད་ལྷན་མི་རིགས་ད
པེ་སྤྱན་ཁང་། 1983 ལོའི་ལྷ་མོ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ས་པའ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། “རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་པལ་ཆེར་འ
དིར་མི་འཇུག །”^①ཅེས་གསུངས་པས་དེའི་སྐོར་གྱི་ཞིབ་ཆ་ནི་འཕ
གས་ཐོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་དང་ལེགས་སྦྱར་སྦྲ་རིག་
པའི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་གཞུང་ནམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྦྱས་པ།

སྦྱ་གཅིག་དོན་མང་འཇུག་པའི་མངོན་བརྗོད་དང་། །

དོན་གཅིག་སྦྱ་མང་འཇུག་པའི་མངོན་བརྗོད་སྟག

ས། །

འཇུག་ཚུལ་དཔེ་དང་འབྲེལ་བའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི། །

མིང་གི་འཇུག་ཚུལ་རིག་པའི་ནམ་གྲངས་བཤད། །

ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ས་བཅད་རྒྱག་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལ་སྦྱ་བཤད་འཇུག་གི་ཁྱུ་བཞི་བཤད་པ།^②

འཇུ་མི་པམ་འངམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚས། “དེ་ལྟར་བ

^① 《གངས་ཅན་རིག་མཛོད་》 (དེབ་ཉེར་གསུམ་པ། 《ས་པའ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་》
(སྟེགས་བམ་དང་པོ།) , p.472) ཐོད་སྦྱངས་ཐོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་། 1992ལོའི་ཟླ་12པར་པ
ར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཏགས་པའི་མིང་ནམས་ལ་སྐྱ་བཤད་འཇུག་གི་ཐུ་བཞི་ཡོད་དེ། མཚོ་སྐྱེ
ས་ཞེས་པའི་མིང་དེ་སྐམ་སྐྱེས་ཀྱི་མེ་ཏྲག་ལ་འཇུག་ཀྱང་བཤད་དུ་མེད།
མཚོ་ནང་སྐྱེས་པའི་མེ་ཏྲག་ལ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད། མཚོ་ནང་
གི་ལྷུ་མ་བྱ་དང་སྒོག་ཆགས་སོགས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་མི་འཇུག་པ
ས་དེའི་མིང་ཞེས་མི་བྱ། སྐམ་སའི་རྩོད་དང་སྒོང་དུ་མ་སོགས་ལ་བཤད་
འཇུག་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་སྦྱར་ལ། བྱི་ནག་པོ་ལ་དུང་ཞེས་བ
རྗོད་འདོད་ཀྱིས་བཏགས་པ་མིང་དུ་སྐྱོགས་ནས་འཇུག་ན་ཡང་བཤད་
ན་ཕྱིན་ཅི་ལྟ་ཏུ་འགྱུར་བས་འདི་ལྟ་བུ་ལ། ལྟ་པར་སྦྱབ་པའི་རྗེས་
སུ་འཇུག་པའི་སྐྱ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནམས་འདོད་དོ། །”^①ཞེས་གསུང
ས་སོ། །_統

སྐྱས་པ།

མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་ཚུགས་ཆེན་པོ་ལས། །

འཇུག་ཀྱང་བཤད་མེད་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཡོད་དང་

༡༡

འཇུག་མེད་བཤད་ཡོད་བཤད་འཇུག་གཉིས་མེད་སོག

ས། །

སྐྱ་ཡི་བཤད་འཇུག་ཐུ་བཞིའི་སྐབས་སྐྱེད་གཡོ། །

① 《མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བའི་བཞུན་བཅོས་》 p. ༤༩༩ སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁ
ང་། ༡༩༩༠ལོའི་ཟླ༡༠པར་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་རོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ས་བཅད་བརྟན་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལོངས་འདོན་ནི་ཉུང་གོ་ས་བཞི་ཉུང་བ་བཤད་པ།

དང་གོ་ཐེང་གཞི་འདྲེན་པ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ནི་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་བརྩ་བཤང་བ
འི་ཡ་གྲུལ་དུ་རོས་འཛིན་པའམ། ཡང་ན་མངོན་བརྗོད་ནི་རིག་པའི་ག
ནས་ཆེན་པོ་ལྷ་བཤང་བ་ལས་སྐྱ་རིག་པའི་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་པའི་རིག་
པའི་གནས་ཆུང་བ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་དུ་བཤང་བ་སོགས་མདོར་ན་འདས་
དང་ད་ལྟའི་གང་གི་ཆར་རིག་པའི་གནས་ཤིག་དུ་རོས་འཛིན་བྱས་ན
ས་དེ་ལ་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་མཛད་ཅིང་། མངོན་བརྗོད་སྦྱངས་པ
འི་ཡོན་ཏན་ལ་བཞེན་ཏེ་ཚྲོམ་ཡིག་འབྲི་བ་དང་ཡང་སྒོས་སྟོན་ངག་འ
བྲི་བ་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཆོག་སྦྱར་ཀྱིས་ཐོད་ཀྱི་ཚྲོམ་
ཀྱི་རིག་པའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་གང་ཐད་ནས་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་
པར་བཏང་བའི་ལྗུས་ནི་སྟོན་ཕྱོག་མཁས་གྲུབ་ནམས་ཀྱིས་བཅུམས་
པའི་གསུང་ཚྲོམ་སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་སྟོན་ཚྲོམ་སོགས་ཀྱི་སྐར་གང་ལ་བལྟ
ས་པ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་སོ། །

གཞིས་པ། བྱུགས་ལྔ་བརྗོད་པ།

དེ་ལྟར་ཡིན་ནའང་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ལ་བོད་ཀྱིས་ངོས་འ
རིན་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ལྟ་བུ་ལ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས། བྱང་པར་
ཚྭ་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་བྱང་ཆོས་དངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་
ཡིན་མིན་གྱི་ལྟ་ཚུལ་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱང་བ་ནི། དང་པོ་ལྟ་ཚུལ་གནས་
ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ནི། མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་
ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པར་མ་ཟད་མངོན་བརྗོད་སྐྱུངས་ནས་གཞུང་ལུག
ས་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཚྭ་པ་དང་བྱང་པར་དུ་སྟན་ངག་སོགས་འབྲི་བ་
ལ་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཚྭ་རིག་གི་བྱ
ང་ཆོས་ཆེས་གཙ་བོ་ཞིག་དུ་བབྱུང་ནས་མངོན་བརྗོད་བཞོལ་འབྲི་བྱ
ས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས། ཚྭ་རིག་
གི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་དུ་གྲུབ་
པ་དང་། ལྟ་ཚུལ་གཅིག་ཤོས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས། བྱང་པ
ར་ཚྭ་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་དང་མི་མཐུན་པའི་ལུག
ས་མཐུན་མིན་པའི་ལྟ་ཚུལ་ནི། མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ནི་གནའ་བོའི་རྒྱ
གར་གྱི་རིག་གནས་ཤིག་བོད་ཡིག་དུ་བསྐྱུར་ནས་བྱང་བ་ལས་བོད་ཀྱི་
རང་གི་རིག་གནས་མིན་པས་དེ་མི་དགོས་པར་སྦྱ་བ་དང་། ལ་ལས་མ

ངོན་བརྗོད་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་
པས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་དགོས་པ་མེད་པ་དང་། བྱད་པ་
ར་དུ་བོད་ཀྱི་ཚྭ་ཡིག་དུ་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བ་དང་མངོན་བརྗོད་
ཀྱིས་བཅིངས་པའི་མིང་ཆོག་གི་སྒྱུར་བ་མང་ན་བོད་རང་གི་ཚྭ་རིག་
སྤྱི་དང་བྱད་པར་སྟན་ངག་གི་ཆོག་སྒྱུར་དང་རྒྱན་གྱི་འགོད་སྟངས་སོ
གས་གོ་དཀའ་བར་འགྱུར་བས་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པ་སོགས་སྒྲ་བ་ཅི་རིགས་པ་ཤིག་བྱུང་ངོ་། །

གསུམ་པ། འོག་ཏོག་དགག་པ།

གལ་སྲིད་ལྟ་བུ་དང་པོ་ལྟར་མངོན་བརྗོད་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་
གནས་ཤིག་བོད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་བ་ལས་བྱུང་ཞིང་བོད་རང་གི་རིག་ག་
ནས་ཤིག་མ་ཡིན་པས་མི་དགོས་ཟེར་བ་ལྟར་འདོད་ན། ད་ལྟའི་བོད་
ཀྱི་ནང་དོན་རིག་པ་གཙོས་པའི་བཟོ་གསེས་སྒྲ་ཆོད་དང་། རྒྱས་གར་སྐ
ར་ཅིས་སྟན་ངག་སོགས་ཀྱང་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་གྱི་ལེགས་སྐྱུར་ལས་བོ
ད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་བ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས་རིག་གནས་དེ་ད
ག་ཀྱང་མི་དགོས་ཟེར་རམ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པའང་གནས་ཚུལ་
དེ་ལས་མ་འདས་སྟུམ། ལྟ་ཚུལ་གཉིས་པ་བོད་ཀྱི་ཚྭ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
སྟན་ངག་གི་ཆོག་སྒྱུར་ཡང་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིང་བ་མང་ནས་མི་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

དགོས་ཟེར་ན། དེའི་ལན་ནི་སྟོན་བྱོན་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ནམས་ཀྱིས་
བཅམས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅས་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཚྭ་རི
ག་གི་གཞུང་དང་སྟན་ཚྭ་སོགས་ཀྱི་ཆོག་སྦྱར་ལ་མངོན་བརྗོད་བཀོ
ལ་བ་མང་ཉུང་ལ་མི་བསྟོས་པར་མངོན་བརྗོད་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞི
ག་མི་སྲིད་པ་སོགས་ཀྱི་ཚྭ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ལ་བཞུགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་ཐུ
བ་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ཚྭ་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་དང་བསྟན་བཅས། སྟན་
དག་གི་ཆོག་སྦྱར་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཞན་ནང་དོན་རིག་པ་གཙུག་པོའི་
བཟོ་གསེ་དང་སྐུ་ཆོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་བསྟན་བཅས་ནམས་ཀྱི་
ཆོག་སྦྱར་དུའང་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་རེ་བྱུང་མེད་པ་ཞིག་
གཏན་ནས་མི་སྲིད་པའི་ཚུལ་ནི། “བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་དང་ཚྭ་རིག་སོ
གས་གནའ་དེད་ཚྭ་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གིས་ཡོངས་སུ་བཅིངས་
ལ་མཛེས་པར་བརྒྱན་ཡོད་པས། སློབ་གཉེར་བྱེད་བཞིན་པའི་ན་རྒྱུང་
དང་གཞོན་ནུ་ནམས་ལ་ཆ་མཚོན་ན་དཔེ་སྟོན་དང་ཚྭ་འབྲི་བྱེད་པ་
གང་ཡིན་ཅུང་། མངོན་བརྗོད་ནི་ཉེ་བར་མཁོ་ལ་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་
པ་ཞིག་ཡིན།”^①ཞེས་གསལ་བར་བཤད་ཅིང་། གཞན་ཡང་མངོན་བ
རྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཆོག་སྦྱར་གྱིས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྦྱི་དང་ཁྱ
ད་པར་དུ་སྟན་དག་སོགས་ཚྭ་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་

^① ལྟལ་བཟང་ལྟ་མོས་སྒྲིག་སྦྱར་བྱས། 《སློབ་མའི་རྒྱན་མཁོ་མངོན་བརྗོད་ལག་དེབ་》p.7 ཀན་སྤྱུའུ་མི་རིགས་དཔེ
སྐྱུན་ཁང་། 2014ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

གཤིལ་གྱི་ལྷ་ལ་འཁྱུར་པའི་ཚུལ་ནི་རྗེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་མོ་ཨ་
ཁུ་དམུ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྗེ་ཆེ་ཏན་ལྟམ་རྩུང་འཛིག་
ས་མེད་རིགས་པའི་སྒོ་ཤོས། རྩུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རྣམས་
ཀྱིས་གསུངས་ཡོད་པས་དེ་ལས་སྟག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཞིག་ནི་སྟན་ཀྱིས་
མི་ཤེས་ཤེས་ཁུར་ཀྱིས་ལྷ་དགོས་པའི་གནས་མ་མཆིས་པས་ཁོང་རྣམ་
ས་ཀྱི་གསུང་དག་ལ་གཟིགས་པར་བྱ། །

བཞི་པ། འཁད་ལྷན་ལྷན་པ་།

དེས་ན “མངོན་བརྗོད་ཤེས་ན་མིང་ལ་མི་ཁྱོངས་” ཞེས་པ་ལྟར། མངོན་བརྗོད་ནི་སྐྱེ་རིག་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ལ་བཤད་ཅིང་། “.....མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ནི་གངས་མང་ལ་ནང་དོན་ལུགས་སུ་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། སློབ་མ་ནམས་ཀྱིས་མངོན་བརྗོད་ལ་སྦྱར་བའི་ངོ་མཆར་གཏམ་རྒྱུད་དང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཐོག་ས་པའི་རྒྱ་མཆན་གསལ་བོར་ཤེས་ན་ཡིད་ལ་འདགས་བདེ་བ་དང་མིང་དང་ཐ་སྙད་ལ་མི་ཁྱོངས་པའི་དགེ་མཆན་ལྟན་པར་མ་ཟད། མིའི་རིགས་ཀྱི་སློ་གྲས་ཀྱི་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་རིག་གནས་འདིའི་རིན་ཐང་

ལའང་ལྷག་ཏུ་ངོས་ཟིན་ཡོང་བྱ་བ།”^①ཅེས་གསུངས། མདོན་བརྗོད་
ཀྱི་མིང་གིས་སྤྱི་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཕུན་སུ
མ་ཆོགས་པས་ཕྱག་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་ཆོག་གི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པའི་སྟ
ན་ངག་ཚུལ་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཉམས་དང་། རྗོད་བྱེད་ཆོག་གི་སྦྱར་
ཚུལ། འགོད་སྤངས་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་པ་སྟགས་གང་གི་ཐད་ལ་མདོན་བ
རྗོད་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཀྱི་ཕུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོས་པ་དང་ཅུ
ས་པ་འདོན་བཞེན་ཡོད་པ་ནི་སྤྱི་པ་དགོས་ཤིང་། ཡང་སྟགས་ཆོག་གི་
རྒྱན་གྱི་སྤྱི་པ་སྟགས་ལ་དེ་བས་ཀྱང་མདོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིང
ས་པའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་ཐོན་པའི་ཚུལ་ནི་འཕ
གས་པོད་ཀྱི་སྟན་ཚུལ་གྲགས་ཆེན་དག་ལས་ཤེས་བྱ་བ་ཉེ། དཔེར་ན་སྟོ
བ་དཔོན་དགེ་བའི་དབང་པོས་མཛད་པའི་《རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བ
སམ་འབྲི་ཤིང་》ཞེས་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་དཔལ་པོས་མཛད་པའི་《
སྦྱིས་རབས་སོ་བཞི་པ་》དང་། དཔལ་དགའ་བའི་ལྷས་མཛད་པའི་《
ལྷ་ཀྱན་ཏུ་དགའ་བའི་སྦྱོར་གར་》དང་། སྟོབ་དཔོན་ནག་ཁོལ་གྱིས་མ
ཛད་པའི་《སྦྱོན་གྱི་ཕོ་ཉ་》ཞེས་པ་སྟགས་དང་། པོད་ལ་མཆོན་ན་ཀྱན་
མཁུན་རོང་སྤོང་ནམ་གཉིས་དང་འཇུག་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་
རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་གཙོས་པའི་སྤྱི་པ་འགྱུར་གསང་སྤྱགས་སྟོང་མའི་སྟོབ་བརྒྱ

①སྟལ་བཟང་ལྷ་མོས་སྦྱིག་རྒྱུར་བྱས། 《སྟོབ་མའི་རྒྱན་མཁོ་མདོན་བརྗོད་ལག་དེབ་》 ༥.༢ ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་
སྟར་ཁང་། ༡༩༩༤ལོའི་ཟླ་དཔར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ད་ཀྱི་སྟན་ངག་པ་ནམས་དང་། ས་སྐྱ་པའི་ཆེན་གཙོས་པའི་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པའི་སྐྱབ་བརྒྱད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟན་ངག་པ་ནམས་དང་། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ་དང་བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་ནམ་རྒྱལ་གཙོས་པའི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྐྱབ་བརྒྱད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟན་ངག་པ་དང་། ཀྱུན་མཁུན་དོལ་པོ་པ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་རྗེ་བཙུན་རྩ་ར་ན་ཐ་གཙོས་པའི་རྗོད་བའི་སྐྱབ་བརྒྱད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟན་ངག་པ་དང་། རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་དང་ཞང་ཞུང་བ་ཆོས་དབང་གྲགས་པ་གཙོས་པའི་དཔལ་རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་སྐྱབ་བརྒྱད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟན་ངག་པ་སོགས་མདོར་ན་དུས་རབས་རིམ་པར་བྱོན་པའི་བོད་ཀྱི་སྐྱབ་བརྒྱད་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་བླ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟགས་བརྗོད་དང་བརྟེན་ཆོགས། འཕྲིན་ཡིག་དང་ཆབ་ཤོག མཁུར་དང་གདམས་ངག བསྐྱབ་བྱ་དང་ལེགས་བཤད། ནམ་ཐར་དང་རྟོགས་བརྗོད་སོགས་ཀྱི་སྟན་ཆོག་གི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་པའི་བཅུད་དང་། ཆོག་གི་སྦྱར་ཚུལ་ལེགས་པའི་ཉམས། རྒྱུ་ཀྱི་འགོད་སྟངས་ཀྱི་བདུད་ཅི་སྟ་བུར་གྱུར་དང་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་མཛེས་ཤིང་སྟན་པ་དང་། བརྗོད་ཅིང་ཉམས་ལྡན་པ་ནི་སྒྲིམ་མ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། རྗེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཆོས། “མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཡར་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལུང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བསྐྱར་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ན
་ལུ་ལ་ལྷ་བ་དག་སྤྱང་ཆོས་སྤྱང་བཟང་པོའི་འགྱུར་དང་། བོད་རང་གི་
མཁས་པས་བཅུམས་པ་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་དང་། མཁ
ས་པའི་ན་ཆ་སོགས་ཡོད་ལ་མངོན་བརྗོད་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མཁོ་ཆེ་བའི་
རིག་གནས་ཤིག་སོ། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མངོན་བརྗོད་
ཀྱི་རིག་པ་བསྐྱབ་པའི་དགོས་པ་ངས་ཤར་བྱུང་།

ལྷ་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་མིང་གཞན་པར་གྱི་བྱུང་པར་མོར་བསྐྱས་པའདྲ་པ།

མཆན་པ་འདི་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་མིང་གཞན་པར
་གྱི་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱུང་།

གཅིག མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་མིང་དངོས་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་
པར་བཤད་པ། དཔེར་ན་ས་ཆ་མེ་རླུང་དང་ཉི་མ། ལྷ་བ། སྐར་མ་སོག
ས་མིང་དངོས་ཡིན་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་མིན་ནོ།

གཉིས། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་བརྗོད་ཆེད་གི་མིང་གཉིས་ཀྱི་བྱ
ད་པར་བཤད་པ། དཔེར་ན་མེ་ལ་སྤྱེ་དང་། མི་ལ་སྤྱེ། མེད་ལ་སྤྱེད། ཉི་
མ་ལ་གཉི་མ་སོགས་ནི་བརྗོད་ཆེད་གི་མིང་ཡིན་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་
མིན་ནོ།

① 《མཁས་དབང་དཔྱད་གཞི་བསམ་གཏན་གྱི་དབྱེད་ཚུལ་ཕྱགས་སྒྲིག་༥》 P.221 སེཾ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱད་ཁང་།
༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

གསུམ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་ཐ་སྙད་གསར་པའི་མིང་གཉི
ས་ཀྱི་བྱད་པར་བཤད་པ། དཔེར་ན་ལྷགས་རྟ་དང་། ལྷགས་བྱ། སྒྲིག་
འཕྲིན་སོགས་ནི་ཐ་སྙད་གསར་པ་ཡིན་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་མིན་
ནོ།

བཞི། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་ཞེས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར
བཤད་པ། དཔེར་ན་མགོ་ལ་དབུ་དང་། ལག་པ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་དང་པ་ལ་ཞ
བས་སོགས་ཞེས་འཛིན་ཡིན་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་མིན་ནོ།

མདོར་ན་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་མིང་གཞན་བར་ཀྱི་བྱད་པ
ར་ཤེས་རྒྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞེ། དཔེར་ན་མིག་ཞེས་པ་ནི་འདྲོད་རྒྱལ་
ཐོག་མའི་མིང་ཡིན་པ་དང་། སྤྱན་ཞེས་པ་ནི་མིག་ཅེས་པའི་ཞེས་འཛིན་
པ་དང་། རྩྭ་ཅེས་པ་ནི་མིག་ཅེས་པའི་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཡིན་
པ་དང་། འདྲེན་བྱེད་ཅེས་པ་ནི་མིག་ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་
ཡིན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་དགོས་སོ།

སྒྲུས་པ།

མངོན་བརྗོད་ཞེས་པ་མིང་གི་རིག་པའི་གཏེར།

ཐོག་མར་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ལས་བསྐྱར་ནའང་།

ད་ལྟ་གངས་ཅན་རིག་བརྒྱའི་ཡ་གྲུལ་ཏུ།

བགྲང་ནས་རིན་ཐང་མངོན་པར་དོགས་དགོས་ཅི།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་རོགས་ཞེས་བ་བཞུགས་སོ། །

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཅིག་ ལྷན་བྱེད་དོན་ཆེན་

དང་པོ། གོ་དོན་དང་བསམ་གཞིག་གི་སྒོ་ར།

༡ མངོན་བརྗོད་ཅེས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ།

༢ རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཞེས་
པ་རི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

༣ བཏགས་མིང་ཞེས་པ་ཅི་ཡིན་ནམ།

༤ སློབ་གཅིག་དོན་མང་འཇུག་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཞེས་པ་ག
ང་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་སམ།

༥ དོན་གཅིག་ལ་སློབ་མང་སྤྱོད་འཇུག་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཞེས་
པ་གང་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་སམ།

༦ མངོན་བརྗོད་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཡིན།

༧ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལ་སློབ་བཤད་འཇུག་གི་ལྷན་བཞུགས་ཀྱི་ལྷན་
རི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

༨ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་བརྗོད་ཀྱི་ལྷན་བཞུགས་པ་ཅི་ཡིན་ནམ།

༩ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་ཞེ་ཆོག་སོགས་མིང་གཞན་བར་གྱི་བྱ
ད་པར་ཅི་ཡིན་ནམ།

༡༠ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འཇུག་ལྷན་རི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་རོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

གཞིས་པ། བཅའ་དཔྱད་ཀྱི་སྒྲོམ།

༡ མངོན་བརྗོད་སྤྱི་བའི་དགོས་པ་རགས་ཅམ་སྤྱི་བ།

༢ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་དང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་གོ་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ལ་རགས་ཅམ་དབྱེད་པ།

༣ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་ཀྱི་སྒྲུབ་རགས་ཅམ་སྤྱི་བ།

༤ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་ལྷན་པ་དང་འཇུག་ཚུལ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ལ་རགས་ཅམ་དབྱེད་པ།

༥ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ལ་ངོས་འཛིན་རིམ་དགོས་པའི་སྒྲུབ་མ་དོར་བསྐྱུས་སྤྱི་བ།

གཞིས། ལྷན་ཉི་དཔེ་ཆ་མཆན་སྟོན།

༡ རིན་སྤངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

༢ 《འབྲིང་རིམ་དག་ཀྱི་བོད་ཡིག་རྒྱགས་ལེན་ཚད་གཞི་དོན་ལྡན་ཚདས་ཐིག་ཅེས་བྱ་བ》 མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ༡༩༩༧ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༣ 《སྤྱོད་མཆོན་ཆ》 མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་གཉིས་པ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༤ 《གངས་ཅན་རིག་མཛོད》 (དེབ་ཉེར་གསུམ་པ། 《ས་པའ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་གསུང་འབུམ》 (སྤྲེགས་བཅ་དང་པོ།) བོད་སྤྲེངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ༡༩༩༢ལོའི་ཟླ་༡༢པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༥ འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ། 《མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས》 སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ༡༩༩༠ལོའི་ཟླ་༡༠པར་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

- ༤ རྩོམ་ཀྱི་པ། 《རྩོམ་ཀྱི་པའི་གསུང་ཚཱ་ཕྱགས་བསྐྱེགས་》
ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པ
ར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།
- ༥ རིན་ཆེན་རྩོམ་པ་བསྐྱེགས། 《བོད་ཀྱི་དུས་རབས་རིམ་བུར་གི་ཚོ
མ་ཡིག་གཅེས་བསྐྱེས་》 མཆོ་སྟུན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༡
ལོའི་ཟླ་༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།
- ༦ སྐལ་བཟང་ལྷ་མོས་སྐྱེག་སྐྱུར་བྱས། 《སྐལ་མའི་རྒྱན་མཁོ་མངོན་བ
རྗོད་ལག་དེབ་》 ཀན་སུ་ཅུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༤ལོའི་ཟླ་
༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།
- ༧ ཀོང་སྐལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ། 《ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་ནཱ་བཞག
》 སེ་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༡ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི
དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།
- ༨ དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ཞོར་བུ་དོན་བྱུང་གིས་བསྐྱེགས། 《
མངོན་བརྗོད་ཁྱུངས་བཅུན་རྒྱ་མཆོ་》 ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུ
ན་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་ད
པར།

ལེའུ་གཉིས་པ། འཕགས་བོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་

བྱུང་བ་དང་དར་ཚུལ་མདོར་བསྟུན་བཞད་པ། 𑀧𑀲𑀸𑀓

ནང་དོན་གནད་བསྟུན།

ལེའུ་གཉིས་པ་འཕགས་བོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་
'བྱུང་བ་དང་དར་ཚུལ་མདོར་བསྟུན་ཞེས་པ་ལས་རྒྱ་གར་གྱི་མངོན་བ
རྗོད་གཞུང་གི་ཆ་འབྲེལ་བྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་བོད་ཏུ་ཡར་ལུང་ག
གས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》ཅེས་
པ་ཐོག་མར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ནས་བཟུང་། ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན། ལུ་ལྷ་
ལ་ཆེན་དང་དེའི་སློབ་མ། རིམ་པར་རིན་ཐུངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་
གཤམ། སི་ཏུ་པཎ་ཆེན། དངུལ་ཚུ་རྣམ་རྟ་བུ་སོགས་ཀྱིས་འབྱུར་བཅ
ས་དང་འབྲེལ་བཤད་སོགས་མཛད་ཚུལ་དང་། ཏུས་རབས་གསར་པ
ར་མངོན་བརྗོད་སྐོར་གྱི་ཞལ་ཚུམ་མཛད་པའི་སྐོར་བཤད་པའོ། 𑀧𑀲𑀸𑀓

ལེའུ་གཉིས་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་དྲི་བ་དང་བསམ་གཞིག་མཐ
འ་དབྱེད་སོགས་སྐྱུང་བའི་དོན་ཆན་གྱི་སྐོར་དང་། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་
མཆམས་སྐྱུར་བྱ་བའོ། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ས་བཅད་དང་བོ། རྒྱ་གར་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་བྱུང་རྒྱུ་ལ་བཤད་བ། 謹

謹 畧

དང་བོ། བརྗོད་ཀྱི་འཆི་མེད་མེད་མེས་ཀྱི་ཞེས་བ་མངོན་རྒྱུ་ལ་བཤད་བ།

གཅིག 《ཨ་མ་ར་གོ་པ》ཞེས་པའི་ཚུམ་པ་པོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཆོད་དོན་བཤད་བ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ནི་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་དར་ཞིང་ཕྱི་ནང་ཐུན་མིང་གི་རིག་གནས་ཤིག་སྟེ་དེའི་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་བཅུ་ལ་ཡོད་དེ། “བརྗོད་ཀྱི་འཆི་མེད་མེད་མེས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་བརྗོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་《ཨ་མ་ར་གོ་པ》 (《འཆི་བ་མེད་པའི་མཛད་པ》) ཞེས་པ་དེ་ཐོད་དུ་འགྱུར་རྗེས་དེའི་ནང་དོན་རིམ་བཞིན་ཐོད་ལ་དར་ཏེ། ཐོད་ཀྱི་སྟན་པ་གསལ་ཆེ་བ་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་འདི་ཉིད་བྱུང་གང་ལ་དུ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་དོ། ཁོང་གི་ལ་རྒྱས་ཞིབ་གསལ་ད་པམ་ལག་སོན་མ་བྱུང་བས་འགོད་རྒྱ་མ་བྱུང་།”①ཞེས་གསུངས་ཤིང་། 《ཨ་མ་ར་གོ་པ》 ཞེས་

① 《ཀྱང་གོའི་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་ཚུལ་ཀྱན་འདུས་ཞལ་ཐང་ཆེན་མོའི་རྣམ་བཤད་མཐོང་གྲུལ་ཀྱན་གསལ་མེ་ཐོང་》 p. 44 མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་ ༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པར་དཔར།

པའི་“ཨ་མ་ར”ཞེས་པ་ནི་ལྷ་འཕྲི་འཆི་མེད་ལ་འཇུག་པ་^①དང་། “
ཀོ་ཏུ”ཞེས་པ་ནི་མཛོད་སོགས་ལ་འཇུག་པས་“ཨ་མ་ར་ཀོ་ཏུ”ཞེས་
ཏེ་འཆི་མེད་མཛོད་ཅེས་པར་བསྐྱར་བར་མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཆོ་
རིང་དབང་བྱལ་གྱིས་《སྐད་གཉིས་ཤན་ལྷུར་》^②ལས་གསུངས། བརྗོད་
ཏེ་འཆི་མེད་སེང་གས་མཛོད་པའི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ཚ་བའི་གཞུང་《འ
ཆི་མེད་མཛོད་》ཅེས་པའི་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་མཆན་དང་ཚྭ་པ་པོ་དང་
བཅས་པའི་མཆན་ཆ་ཆང་ལེགས་ལྷུར་གྱི་སྐད་ལ་“ཨ་མ་ར་ཀོ་ཏུ་ལྷ་པ
རྗོད་ཏེ་ཏེ་ཏེ་མ་ར་སི་རྟེན་ཀླ་ར་ལྷུ”ཞེས་ཏེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་“བརྗོད་
ཏེ་འཆི་མེད་སེང་གས་མཛོད་པའི་ཨ་མ་ར་ཀོ་ཏུ”ཞེས་པར་འགྱུར་བ་
ནི་ཨོ་འབྲུལ་བ་འཇུག་དབང་ས་ལེགས་བཤད་གྱིས་མཛོད་པའི་《སྐད་
གཉིས་ཤན་ལྷུར་》^③ལས་གསུངས་སོ།

གཉིས། 《ཨ་མ་ར་ཀོ་ཏུ》ཞེས་པའི་བརྗོད་བྱ་མདོན་བསྐྱར་པ།
སློབ་དཔེ་འཆི་མེད་སེང་གས། “གང་གི་མཁུན་བཅའི་བྱ་མ

①སེམས་ཞིང་ཆེན་པོ་བོད་རིགས་ཆའང་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྱལ་བོད་ཡིག་ཚུལ་ལྷུར་ཅུས་ཀྱིས་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས། 《
སི་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་ལྷུར་》p.16 ཀན་སུ་ཨོ་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1997ལོའི་ཟླ་7འུ་པར་བར་གཞི་དང་
པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

②མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཆོ་རིང་དབང་བྱལ་གྱིས་མཛོད་པའི་《སྐད་གཉིས་ཤན་ལྷུར་》ཞེས་པའི་མཆན་ཆ་ཡོངས་ལ་
རྒྱགས་པ་ལ་《ཏེ་བར་མཁོ་བའི་ལེགས་ལྷུར་གྱི་སྐད་བོད་ཀྱི་བཟླ་ལའི་ཐེངས་བསྒྲིགས་དོ་མཆན་ཞོར་བུའི་དོ་ཤལ་》
ཞེས་སོ།

③ཨོ་འབྲུལ་བ་འཇུག་དབང་ས་ལེགས་བཤད་གྱིས་མཛོད་པའི་《སྐད་གཉིས་ཤན་ལྷུར་》ཞེས་པའི་མཆན་ཆ་ཆང་ལ་
《འབགས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཤན་ལྷུར་བ་མིང་ཚགས་གསལ་བའི་སྐྱོན་མེ་མཆོག་གི་ཐེངས་བཤེད་》ཞེས་པའོ།

ཚོན། །གཏིང་མེད་ཞིག་མེད་ཡོན་ཏན་ནམས། །བསྟེན་བྱ་མི་ཟད་སློལ་
ན་ནམས། །དཔལ་དང་བདུད་ཅིའི་ཆེད་དུ་ཡང་། །རྒྱུད་གཞན་ནམས་
ལས་བསྐྱས་ནས་ནི། །སྤར་ཡང་ལེགས་སྐྱར་མདོར་བསྐྱས་པ། །མིང་རྟ་
གས་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡི། །སྤེལ་ཡང་དག་བརྗོད་པར་བྱ། །”^①ཞེས་
‘དང་པོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་སྤེལ་དང་། གཉིས་པ་ས་འོག་གི་སྤེལ་། གསུ་
མ་པ་སའི་སྤེལ་། བཞི་པ་གྲོང་བྱིར་སྤེལ་། ལྷ་པ་རི་བོའི་སྤེལ་།
དུག་པ་ནགས་དང་སྐྱེན་གྱི་སྤེལ་། བདུན་པ་སང་གེ་ལ་སོགས་པའི་
སྤེལ་། བརྒྱུད་པ་མའི་སྤེལ་། དགུ་པ་བྲལ་བེ་རིགས་ཀྱི་སྤེལ་། བ་
རུ་པ་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་སྤེལ་། བརུ་གཅིག་པ་རྗེ་རིགས་ཀྱི་སྤེལ་། བརུ་
གཉིས་པ་དམངས་རིགས་ཀྱི་སྤེལ་། བརུ་གསུམ་པ་བྱེ་བྲག་གཞན་ད་
བང་གི་སྤེལ་། བརུ་བཞི་པ་འདྲེས་མའི་སྤེལ་། བཙུ་ལྷ་པ་དོན་རྣམས་
གས་ཀྱི་སྤེལ་ཞེས་སྤེལ་བཙུ་ལྷའི་སློབ་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་
བཙུས་ 《འཆི་བ་མེད་པའི་མཛོད་》 ཅེས་པ་བཅམས་ཤིང་། དེ་ཡང་
‘མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་ ༡༩༥༣ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱེད་
པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཙུས་འཆི་བ་མེད་པའི་མཛོད་ཅེས་བྱ་
བ་བཞུགས་སོ》 ཞེས་པའི་པར་གཞི་གཞིར་བབྲང་ནས་སྤེལ་སོ་སོ་
འི་ནང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་རིགས་དབྱེ་ཚུལ་མདོར་བསྐྱས་ཅ

① 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཙུས་འཆི་བ་མེད་པའི་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 p. 7 མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་
དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ༡༩༥༣ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མ་ཁྱུ་ན། རྩེ་ཚན་དང་པོའི་ནང་དུ་ལྟ་དང་ལྟ་མ་ཡིན། ཉི་ཟླ། གཟའ་སྐ
ར། ཆར་སྤོམ། དགེ་སྤྲུལ། ལ་དོག་ རོལ་མོ། གར་ཉམས་སོགས་ཀྱི་སྐ
ར་དང་། རྩེ་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་དུ་ཐུན་པ་དང་དཔུལ་བ། སྤྲུལ་བསྐ
ལ། རྒྱ་མཚོ། རྒྱ་པོ། རྒྱས་སྤུལ། རྒྱུལ་དང་དུང་། རྒྱུལ་དང་པར་སོགས་
ཀྱི་སྐར་དང་། རྩེ་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་དུ་ས་གཞི་དང་ལམ་སོགས་ཀྱི་
སྐར་དང་། རྩེ་ཚན་བཞི་པའི་ནང་དུ་གོང་ཁྱེད་དང་ཁང་བ། སྤྲ་བར་ས
གས་ཀྱི་སྐར་དང་། རྩེ་ཚན་ལྔ་པའི་ནང་དུ་རི་བོ་དང་ཁོར་ཡུག་ རི་ག
ཟར་སོགས་ཀྱི་སྐར། རྩེ་ཚན་དུག་པའི་ནང་དུ་ཤིང་ན་དང་སྐྱུ་ན་སོ
གས་ཀྱི་སྐར་དང་། རྩེ་ཚན་བདུན་པའི་ནང་དུ་སེའྲེ་དང་པག་པ། རྩེ་ལྷ།
ཅེ་སྤྲ། བྱི་ལ། ལུ་བྱུག་ མ་བྱ། རྩང་མ། བྱེ་ལེབ། བྱ་སྐྱོ་སོགས་ཀྱི་སྐར་
དང་། རྩེ་ཚན་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་མི་སྤྱི་དང་། སྤོ་མོ། བག་མ། ར་ཚ། སྐ
ན་པ། ལུས་པོ། ཡན་ལག་ རྒྱན་གས་སོགས་ཀྱི་སྐར་དང་། རྩེ་ཚན་དགུ
པའི་ནང་དུ་བུ་མ་ཟེ་དང་རིགས་རུས། བཀའ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐར་དང་།
རྩེ་ཚན་བརྒྱུ་པའི་ནང་དུ་རྒྱལ་པོ་དང་སྒོན་པོ། དག་པོ། ཅེས་མཁན།
ཡིག་མཁན། ཡན་ལག་བཞིའི་དབྱང་། བདའ་དང་གི་སོགས་ཀྱི་སྐར་
དང་། རྩེ་ཚན་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་རྩེ་རིགས་དང་། སྤོ་ནམ། ཞིང་
ཆས། འབྲུ་རིགས། བ་ལང་། གསེར་དབྱལ་དང་ལྷགས་རིགས་སོགས་
ཀྱི་སྐར་དང་། རྩེ་ཚན་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་དམངས་རིགས་དང་ཆ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒྲོགས་ལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ང་། གསོར་འབྱེད་དང་ཐག་འབྲེང་སོགས་ཡོ་བྱད་ཁ་ཤས་བཅས་ཀྱི་
སྐོར་དང་། རྩེ་ཚན་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་བྱེ་བྲག་གཞན་དབང་གི་
རྩེ་ཚན་ཀྱི་སྐོར་དང་། རྩེ་ཚན་བཅུ་བཞི་པ་འདྲེས་མའི་རྩེ་ཚན་ཀྱི་སྐོར་
དང་། རྩེ་ཚན་བཙུ་པ་དོན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྩེ་ཚན་ཀྱི་སྐོར་སོགས་ཀྱི་བ་
རྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ 《འཆི་མེད་མངོ་
དུང་།》 ཅེས་པ་ནི། “དེ་ཡི་རྩེས་སུ་མི་བདེ་སྟེ། རྟགས་བསྟུས་པ་ཡི་རྩེ་ཚ་
ན་དག །བོད་ལ་ཉེར་མཁོ་རྒྱུ་བ་དང་། རི་བཞིན་རྟོགས་པ་དཀའ་
བས་བཞག །པར་ནམས་ནི་ཉེ་མས་རྒྱས། རྟན་ངག་ནམས་ནི་མཁས་
པ་ཡིས། དེ་ཡི་བྱི་བཟང་རྒྱུ་གིས་འདེད། དེ་བཞིན་མཁས་པས་དེ་ཡོ་
ན་ཏན། །”ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་འཆི་བ་མེད་པའི་སེལ་ཞེས་བྱ་
བས་མིང་དང་རྟགས་རྩེས་སུ་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་《འཆི་བ་མེད་
པའི་མངོན་བརྗོད་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》ཞེས་པ་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ནོ། །

སྒྲུབ་པ།

འཆི་མེད་སང་གེ་ཞེས་པའི་པར་ཉུ་ཏན། །

ལེགས་སྦྱར་མིང་རྟགས་རྩེས་སུ་བསྟན་པའི་གཞུང་། །

《ཨ་མ་ར་ཀོ་ཁ་།》ཞེས་《འཆི་མེད་མངོད་།》

མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་གཞུང་གི་བྱི་མོར་གྱུར། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནཱ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

གཉིས་པ། བརྗོད་པ་འབྱོར་སྒྲུབ་སྟེ། «ཨ་མ་རྟོ་པ་» ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ «འདོད་འཛོའི་བ་མོ་» ཞེས་པ་བཅུ་ལྔ་པ་

པ།

«མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འཆི་བ་མེད་པའི་མངོན་» ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ «འདོད་འཛོའི་བ་མོ་» ཞེས་པ་ནི་སྒྲིབ་དཔོན་རབ་འབྱོར་སྒྲུབ་སྟེ། «མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྟོ་ཏ་ཀྱི་ཅན་དང་། བོད་ཀྱི་ལ་ལྷ་བ་ཡར་ལུང་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བསྟར་ཞིང་བོད་ཀྱི་《བསྟན་འགྱུར་》 ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་སྐར་དུ་བཞུགས་སོ།

«མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འཆི་བ་མེད་པའི་མངོན་» ཅེས་པའི་འགྲེལ་པ་ «འདོད་འཛོའི་བ་མོ་» ཞེས་པའི་མངོན་པ་པོ་པ་རྟོ་ཏ་རབ་འབྱོར་སྒྲུབ་ཞེས་པ་ནི། «ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྱུ་རྩལ་ཀྱན་འདུས་ཞལ་ཐང་ཆེན་མོའི་ནཱ་བཤད་མཐོང་གྲོལ་ཀྱན་གསལ་མེ་མང་» ཞེས་པ་ལས། “རབ་འབྱོར་སྒྲུབ་པ། འདི་འང་རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྟོ་ཏ་མངོན་བརྗོད་ལ་ཏ་ཅང་མཁས་པ་ཞིག་སྟེ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ 《ཨ་མ་རྟོ་པ་» ཡི་འགྲེལ་པ་ «འདོད་འཛོའི་བ་མོ་» མངོན་པ་པོ་ཡིན། འདིའི་ལ་རྒྱས་པ་ཞིབ་ཀྱང་ད་པན་ལག་སོན་

མ་བྱུང་བས་འགོད་རྒྱུ་མ་རྟེན།”^①ཞེས་གསུངས་སོ། །

《འདྲིང་འཛིའི་བཙེམས་ཀྱི་ཞེས་པའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་དང་གཞུང་གི་ས་བཅད་ཀྱི་གོ་རིམ་མདོར་བསྟུན་ཞུ་ན། “མཐོ་རིམ་མཁའ་དང་སྐྱོགས་དུས་སྒོ། སྐྱོ་སྐྱོགས་གར་དང་བཅས་པ་དང་། ས་འོག་གཤིངས་ཅན་དམུལ་བ་ཆུ། དེ་ནམས་ཀྱི་ནི་ཆོགས་བཅས་བཤད། །”ཅས་དང་། “ས་ཡི་སྤེལ་ཆོན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་དང་། རི་བོ་དང་ནི་ནགས་ཆེ་ལ་དང་། སྐྱོན་དང་རི་དྲགས་ལ་སོགས་དང་། མི་དང་བྲམ་བེ་རྒྱལ་རིགས་དང་། རྗེ་འཇིགས་དམངས་རིགས་ཡན་ལག་བཅས། རྟེ་བའི་ཡན་ལག་བཅས་འདིར་བརྗོད། །”ཅས་པ་སྤེལ་ཆོན་བདུན་དུ་བཅད་དེ་དོན་གཅིག་ལ་མིང་གི་ནམ་གངས་དུ་མ་ཡོད་པ་དཔེར་ན་ནི་མ་ལ་བརྒྱ་གཉིས་བདག་དང་ནི་བྱེད་སྐྱོགས་མིང་གི་ནམ་གངས་སྐྱམ་རྒྱལ་ལྟ་གཤིད་པ་དང་། མིང་གཅིག་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན་གོ་ཞེས་པའི་སྐྱོ་གཅིག་དུ་འོད་ཟེར་དང་མཐོ་རིམ་རྒྱ་སྐྱོགས་དོན་དགུ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་འོ། །

《 བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་ཅིག་གི་མཆན་བྱང་གི་མེད་ཤེས་ད

^① 《ཡུང་ཁོའི་པོད་བྱི་ཡིག་གནས་སྐྱུ་རྩལ་གྱི་དངུས་ལལ་ཁང་ཆེན་མོའི་རྒྱལ་པོད་མཛོད་རྒྱལ་གྱི་གསལ་མཛོད་》, p. 46 རྩིམ་གསལ་དེ་སྐྱར་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པ་པར་གཞི་དང་ཕྱེད་མང་པར་དཔར།

ཀར་ཕྱེད་བ》^①ཞེས་པ་ལས། “པརྟེ་ཏ་དཔལ་འཛིན་སྡེས་མཛད་པ་
འི་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་སྣ་ཚོགས་ལས་བཏུས་པ།”ཞེས་
‘ཀྱང་གསུངས་པར་གཞིགས་ན། རྒྱ་གར་གྱི་པརྟེ་ཏ་དཔལ་འཛིན་སྡེ་^②
ས་མཛད་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སྣ་ཚོགས་གསལ་བ》
ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། སྒྲོང་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་སྟོབས་ལྷན་རྒྱ་
རྒྱུ་ “འཆི་མེད་སེང་གེས་མཛད་པ་ཡི། མངོན་བརྗོད་འཆི་བ་མེད་
པའི་མཛོད། རབ་འབྱོར་རྒྱ་བས་མཛད་པ་ཡི། འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོ་
འི་བཅོ་ལྷར། རས་སྒྲ་ས་འོག་ས་སྟེང་གི། ལྷ་སྒྲུ་མི་ལ་སོགས་པ་ཡི། མིང་
གི་ནམ་གངས་དུ་མ་ཞིག འཇིག་རྟེན་ཁམས་སུ་ཡོངས་གྲགས་པ། བཤ་
ལ་ཆེར་བཀོད་པ་འདི་ཉིད་དང་། དཔལ་འཛིན་སྡེ་ཡིས་མཛད་པ་སོ་
གས། མངོན་བརྗོད་རིན་ཆེན་རྒྱུ་ཕྱེད་གིས། ལྷན་དངགས་ལུས་མ་
ཆོག་མཛེས་པར་བྱེད། །”^③ཅས་པ་དང་། མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཆེ་
རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཚུལ་སྟོན་མཛད་པའི་《སྐད་གཉིས་ཤན་སྒྱུར་》
ལས། “ཨ་ཁྱི་རྒྱ་ན་ལུ་ཏྲ་ཀ་ལྷ་ལ་པརྟེ་ཏ་ཕྱི་རྟ་ར་སེལེ་ན་རྒྱ་ཏུ་ཕྱེ། པརྟེ་

①《ཐོད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་ཅིག་གི་མཚན་བྱང་དྱི་མེད་ཤེལ་དཀར་ཕྱེད་བ》ཞེས་པ་ནི་མཚོ་ལྷན་མི་རིགས་དཔེ་
སྟུན་ཁང་གིས་༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔལ་ནས་བཟུང་བའོ།

②རྒྱ་གར་གྱི་པརྟེ་ཏ་དཔལ་འཛིན་སྡེ་ཞེས་པ་ནི། ཐོད་མཁར་པས་《སྟན་འགྲེལ་དཔྱེད་དཀོངས་རྒྱུན་》དུ། “བལ་པོ་
འི་པརྟེ་ཏ་དཔལ་འཛིན་སྡེས་མཛད་པའི་བྱ་བ་བརྒྱའི་བྱིས་སྒྲུ་བྱི་ཐབས་སྟ། དབྱུག་པ་ཅན་མེར་པོ་བྱད་མེད་དང་ལྷ་
ན་ཅིག་པ་ཞེས་པ་གཞུང་འདི་མཛད་པ་བོ་དང་།”ཞེས་པའི་དཔལ་འཛིན་སྡེ་ཞེས་པ་དང་མི་གཅིག་ཨ་ཡིན་སྟེ་པ་
ས་དབྱོད་ཅིག

③《མདོ་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་མཛོད་བཞུགས་》p.༥༥༤ མི་ལྷན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

ཏ་དཔལ་འཛིན་སྟེས་བཀོད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཟུ་ཉིག་འཕྲེང་བ།”
①ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་ཤིང་། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དག
ལེགས་ནཱ་ཁུལ་གྱིས་ཀྱང་《སྟན་འགྲེལ་དརྩིའི་དགོངས་རྒྱུན་》དུ་བ
སྟན་བཅོས་ཀྱི་ལམ་ནཱ་པར་གཞག་པའི་མིག་དང་མཐུན་པར་བརྗོད
པ་དངོས་པོ་དོས་བསྟན་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་མངོན་བརྗོད་ལྟ་ཆོ
གས་གསལ་བའི་ལུང་དྲངས་པ་ལ། “མངོན་བརྗོད་ལྟ་ཆོགས་གསལ་
བ་ལས། དེ་ནི་སྤུལ་བྱུང་སྟན་དག་མཁན་གྱི་ལམ་སྟེས་བརྟེན་བ་ཅན། །
སྟོ་ཡི་མིག་ལྟན་སྒྲ་མས་བསྟན་པའི་མིག་དང་ལྟན་པ་ཡི། །སྟ་ཆོགས་སྟ
ན་དག་མཁན་དག་གིས་བཀོད་མངོན་བརྗོད་མངོན་ནཱ་ལས། །ད
ངས་ཏེ་མིག་དང་འདྲ་བ་འདི་ནི་སྟོན་མའི་མངོན་ལྟ་བུ། །”②ཞེས་ག
སུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་གསལ་པོར་ཤེས་བྱུང་། དེ་ནི་ལྷ་དམར་བཞི་པ་ཆོ
ས་གྲགས་ཡི་ཤེས་ཀྱི་བཀས་ལྷ་ལུའི་ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་ཆོས་རྒྱུང་བཟང་པོ
ས་ལེགས་པར་བསྐྱར་ཞིང་བོད་ཀྱི་《བསྟན་འགྲེལ་》དུ་བཞུགས་པ་ད
ང་། གཞན་ཡང་《སྐྱ་གཅིག་དོན་མང་ལོར་བུའི་ཕྱེང་བ་》ཞེས་པའང་
ལྷ་དམར་བཞི་པ་ཆོས་གྲགས་ཡི་ཤེས་ཀྱི་བཀས་ལྷ་ལུའི་ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ

① སེ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ར་བ་བོད་རིགས་ཆའང་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་བོད་ཡིག་ཙོན་ལྷུར་ལུས་ཀྱིས་ཙོན་སྟེན་བྱས། 《
སེ་བོད་རྒྱུད་གཉིས་ཤན་ལྷུར་》p.44 ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1984ལོའི་ཟླ་10པར་པར་གཞི་དང
པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

② 《སྟན་དག་ཆ་འགྲེལ་》p.722 མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1984ལོའི་ཟླ་4པར་པར་ཐེངས་གཉི
ས་པ་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོས་ལེགས་པར་བསྐྱར་ཞིང་དེའང་ད་ལྟར་བོད་ཀྱི
《བསྟན་འགྱུར》ནང་བཞུགས་སོ། །

སྤྲུལ་པ།

སྒོ་བ་དཔོན་འཆི་མེད་སེང་གེའི་ལེགས་བཤད་ཀྱིས། །

《འཆི་མེད་མངོན་པོ་ཅེས་མངོན་བརྗོད་བསྟན་བཅས་

བཅུ་མས། །

གང་གི་དགོངས་འགྲེལ་རབ་འབྱོར་སྒྲ་བ་ཡིས། །

《འདོད་འཛིན་བ་མོ་ཅེས་པའི་འགྲེལ་བ་མཛད། །

ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་ཁྱེད་མངོན་ཀྱི་གཞུང་བསྐྱར་བ་དང་འགྲེལ་བ་སོགས་

མཛད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ། 灌 董 晶

དང་བོ། ཡར་ལུང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མངོན་ཅེས་བཞོག་མར་བོད་ཡིག་ཁྱེད་བསྐྱར་བ།

晶

དེ་ཡང་ཡར་ལུང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ 《མངོན་བརྗོད་

འཆི་མེད་མཛོད་》 ཅེས་པ་ཐོག་མར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་ལ་རྒྱས་
མངོན་བསྐྱར་བྱ་ན། ཡར་ལུང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གྲགས་པའི་
བོད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་ཁོང་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་དུས་
མགོ་ཚུལ་དུ་ཡར་སྐྱེད་དུ་འབྱུངས་པའི་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་ལ་རྒྱ་བ་ཞི
ག་ཡིན། ཁོང་དགྲང་ལ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་བོ་དོང་དགོན་པའི་ཆོས་སྒྲོ་
ར་བྱུགས་ཤིང་། རབ་བྱུང་དང་དགེ་ཆུལ། དགེ་སྦྱང་གི་སྒྲོམ་པ་ནམས་
རིམ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་ཐོས་བས
མ་དབྱིས་ཕྱིན་པ་མཛོད་ཅིང་། བོ་དོང་དགོན་པའི་མཁན་པོ་མཛོད།
བལ་ཡུལ་དང་རྒྱ་གར་སོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་པཎ་གྲུབ་མང་པོའི་ཞབས་
ལ་གཏུགས་ཤིང་རྒྱ་གཞུང་དང་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱད་ཡིག་ལ་བྱང་ཆུབ་
པར་སྐྱེད་ནས་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་ཞིག་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར། ལྷ་
པར་དུ་“པརྟེ་ཏ་ཆེན་པོ་ཀུན་ཅི་རྒྱའི་ཞལ་སྟན་ནས་དང་། ཡར་ལུང་གྲག
ས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བལ་ཡུལ་དབུའི་གོང་ཁྱེར་དུ་བསྐྱར་བ་
.....”^① ཞེས་པ་ལྟར་ 《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》 ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་པས། བོད་ཀྱི་སྟན་ངག་གི་
གྲགས་སུ་གྱུར་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་འདི་ཉིད་དར་བར་ཕྱག་
རྒྱས་མི་དཔལ་པ་བསྐྱེད། ཁོང་གི་བསྐྱར་ཚུལ་ནི་ 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་

^① 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་མེད་པའི་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 P.154 མཚན་མི་རིག
ས་དཔེ་སྐྱོད་ཁང་། 1983 ལོའི་ཟླ་8 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ས་མཇུང་པའི་མངོན་བརྗོད་སྐྱོར་གྱི་མཆན་ཞིག་མཇུང་ཡོད་པའི་བྱུང་
ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྤང་བས་དེ་སོགས་ལ་གཟིགས་པར་བྱ་བ་ནི་ག
ལ་ཆེད། །

སྤྲུལ་པ།

ཡར་ལུང་ལོ་ལྔ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས། །

ལེགས་སྦྱར་བསྟན་བཅོས་བོད་དུ་མང་བསྦྱར་ལས། །

《འཆི་མེད་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་

ས། །

གངས་ཅན་མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་སྒྲིཊ་ཆེན་ཕྱེས། །

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཤིས་པ། ས་སྐྱ་བརྩེ་ཏུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་མཇུང་པའི་ཆོག་གཏེར་དང་དེའི་འགྲེལ་བ་ཆོག་གཏེར་གྱི་ཐུ
གྲ་ཞེས་པའི་སྐོར་བཤད་པ། 𑀧𑀺𑀢𑀺

གཅིག 《ཆོག་གཏེར་ཞེས་པའི་ཚུལ་པ་པོ་ས་སྐྱ་པ་ཏ་ཆེན་གྱི་མཇུང་
ནམ་མདོར་བསྦྱས་བཤད་པ།

ས་སྐྱ་བརྩེ་ཏུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བ
སྟན་བཅོས་《ཆོག་གཏེར་ཞེས་པ་ཞིག་མཇུང་། ཐོག་མར་ས་སྐྱ་བརྩེ་

ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་མཛད་ནམ་མདོར་བསྟུས་ཞུ་ན། ཁོང་ནི་
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་ལྷག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༥༢ ལོར་ཡབ་འཁོན་དཔལ་
ཆེན་འོད་པོ་ཆེ་དང་ཡུམ་མ་གཅིག་གར་སྤུ་མ་ཉི་ལྷམ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་
ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེ་བར་གཙང་ས་སྐྱར་འབྲུང་ས། དགྲུང་ལོ་
ཆུང་དུས་སུ་མཆོན་ལ་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་ཞུ་ཞིང་། རྗེས་སུ་ཁྱ་པོ་རྗེ་
བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྱང་དུ་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞེས་
ཏི་མཆོན་ལ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དུ་གསོལ་བའོ། །

དེ་ནས་ཁྱ་པོའི་བྱང་དུ་ས་སྐྱར་གོང་མའི་གསུང་བཙུང་མདོ་ལྷག་
ས་ཀྱི་ཟབ་གནད་མ་ལུས་པ་གསན་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཁྱ་དོན་དོ་རྗེ་སྐྱེ་
བས་ལས་བྱམས་ཆོས་སོགས་ལུང་གི་སྒྲོར། མ་བྱ་བྱང་བཙོན་དང་མཆོ་
ར་སྟོན་གཞོན་སེང་ལས་ཆད་མ་ནམ་དེས་སོགས་གསན། སྤྱི་པོ་ལྷན་པ་
བྱང་ཆུབ་འོད་ལས་གདམས་པ་སྣ་ཆོགས་གསན་ཏེ་སྤེ་སྟོན་ཐམས་ཅད་
ད་ལ་མི་འདིགས་པའི་སྟོབས་པ་བརྟེན་གྱིང་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ས་
ཉིང་དུ་བྱུབ། རྒྱ་གར་སྟོ་སྟོགས་ཀྱི་ལུ་ཉེགས་འཕྲོག་བྱེད་དགའ་པོ་སོ་
གས་བོད་དུ་ཡོང་ནས་ནང་བཟུན་ལ་ཆུར་ཚོལ་བྱེད་པ་ལ་རིགས་པས་
ཆར་བཅད་དེ་བཟུན་པ་ལ་བཙུག་ཅིས་གྲགས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་
པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་གོང་གི་སྟེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༠༤ ལོར་ཁ་ཆེ་པའི་ཆེན་
ཤྱ་གྱི་དང་མཇལ། པའ་ཆེན་དང་དེའི་འཁོར་པའི་ཆུང་ནམས་ལས་

སྐྱེ་ཆོད་སོགས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་། སྟན་ངག་མངོན་བརྗོད་སོ
གས་རིག་གནས་ཚུང་བ་ལྟ་སྟེ་རིག་གནས་བཅུ་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱི
ན་མཛད་དེ་པརྟེ་ཏའི་མཆོན་སྟན་ཐོབ་ཅིང་། “སྐྱ་བ་ང་ཡིན་རྟོག་གེ་
བ་ང་སྐྱ་བ་ངན་འདྲོམས་ང་འདྲ་མེད། །ཐེབ་སྦྱར་ང་མཁས་སྟན་ངག་
ང་ཉིད་མངོན་བརྗོད་འཆད་ལ་འགན་མེད་ང་། །དུས་སྦྱར་ངས་ཤེས་
ཕྱིན་ང་ཀུན་རིག་ནམ་དཔྱིད་སློབ་སྟོན་མཚུངས་མེད་ང་། །དེ་འདྲ་གང་
ཡིན་ས་སྐྱ་བ་ལྟེ་མཁས་པ་གཞན་ངག་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། །”ཞེས་
ང་བརྒྱུད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོགས་བཅད་ལས་ཀྱང་ས་སྐྱ་བ་ལྟེ་ཏ་ཀུ
ན་ངག་འ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ནི་རིག་པའི་གནས་སྦྱིད་ང་ཁྱ
ང་པར་འདིར་མཆོན་ན་མངོན་བརྗོད་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་
ཤེས། དགུང་ལ་ཉེར་བདུན་པར་བུང་བཞི་པའི་ས་འབྲུག་ལོར་ཁ་ཆེ
པ་ཁ་ཆེན་བྱང་བྱ་བ་ལྟན་པར་རྗོགས་པའོ། །

དགུང་ལ་སོ་ལྔ་པ་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༢༡༤ལོར་ས་སྐྱའི་གདན་ཁི
མཛད། དགུང་ལ་རེ་གསུམ་པ་ཤིང་འབྲུག་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༢༤༤ལོར་རྟོར
རྒྱལ་པོ་གོ་དན་གྱིས་གདན་དྲངས་པ་བཞིན་ཁོང་རང་དང་སྐྱ་ཆོ་འགྲོ
མགོན་འཕགས་པ། ཕྱག་ན་རྩོ་རྩེ་མཆོད་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་ལུ
ང་ཅུ་སྟེ་བཞིར་དེང་སྐབས་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ལྷ་ཁྱེ་ས་ཁུལ་གྱི་འགྲུ་ཆོ
ང་གོང་བཅལ་དུ་གཏོགས་པེབས་ནས་རྒྱལ་པོ་དང་མཇལ། ཡོན་མཆོ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས། ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་གྱིས་བསྟར་བ་ལ་《བཀའ་འགྲུ
ར》ལས་《དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་གསང
བ་རྒྱན་གྱི་བཀོད་པ》དང་། 《འཕགས་པ་གསང་བ་ནོར་བུའི་ཐིག་ལེ
》《འཕགས་པ་དོ་རྩེ་ས་འོག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ》《བསྟན་འགྲུར》
ལས་《ཟུང་དུ་འཇུག་པ་གསལ་བ》《ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆོག》ཞེ
ས་པ་སོགས་དང་། ཁོང་གི་གསུང་ཆོས་ལ་《སྤུང་བའི་དགོངས་པ་རབ
་དུ་གསལ་བའི་བསྟན་བཅོས》《མཁས་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲོ་བ་ལྟེན་པ་
ལོ་འུ་བའི་བསྟན་བཅོས》《ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར》
《གཞུང་ལུགས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས》《
ཆོག་གི་གཏེར》《ཆོད་མ་རིགས་གཏེར》《སྒྲོ་བ་པ་གསུམ་གྱི་རབ
་དུ་དབྱེ་བ》སོགས་བཅམས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་བ
ཤད་སྟུབ་ལ་མངོན་རྟེན་མཐུན་ཏུ་བྱུང་ངོ་།

ཁོང་གི་སྒྲོ་བ་མ་ལ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་། ཕུ
ག་ན་དོ་རྩེ། ལྟོ་པ་མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་དཔལ། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཆོགས
་དཔོན་ལུ་ཡུག་པ་རིག་པའི་སངས་ལོ། ལུགས་ཀྱི་ཆོགས་དཔོན་ཞང་བཅུ
ན་མངོ་རྩེ་དཔལ། སྤྱི་དཔོན་ཉི་ཉེ་གནས་སུ་དགེ་བཤེས་སྤྲུ་བཟང་པོ
་སོགས་རྒྱ་བོད་ཉོར་གསུམ་དུ་སྒྲོ་བ་མ་མང་པོ་བྱུང་ངོ་།

ཁོང་ནི་ས་སྐྱ་གོང་མ་རྣམས་ལྷའི་ནང་གི་བཞི་པ་ཡིན། མཐར་ད

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཤུང་ལོ་དོན་ཅུ་བ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པག་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༢༥༡ ལོ་
ར་བྱུང་གུ་སྟུལ་པའི་སྟེར་སྐྱ་གཤེགས་སོ། །

གཉིས། ས་སྐྱ་པའ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པའི་བརྗོད་
ད་བྱ་གཙུག་པའི་གཞུང་གི་གོ་རིམ་དང་ཚུལ་སྟངས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་མ
དོར་བསྟུས་བཤད་པ།

ས་སྐྱ་པའ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པའི་བརྗོད་
ད་བྱ་གཙུག་པའི་གཞུང་གི་གོ་རིམ་དང་ཚུལ་སྟངས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་མ
དོར་བསྟུས་བཤད་ན། དེའུ་ཆུ་ལྷ་མ་ཆོས་བཟང་གིས། “བརྟན་པའི་
འཁོར་ལོ་དུར་སྟེག་གར་མཁན་མཆོག་ །ཀུན་དགའི་མཆོན་ཅན་གཞུ
ང་བཟང་ཆོག་གི་གཏེར། །”^①ཞེས་གསུངས་པའི་ས་སྐྱ་པའ་ཆེན་གྱིས་
མཛད་པའི་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པའི་བརྗོད་དང་གཞུང་གི་ས་བཅ
ད་ཀྱི་གོ་རིམ་མདོར་བསྟུས་ཤིག་ཞུ་བར་བྱ་བ་ལ།

དང་པོ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཆོན་གྱི་དོན་
དང་། ལྷག་འཆལ་བ་དང་། ཆོག་གི་དོན་དང་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཆོ
ན་གྱི་དོན་ནི་རྒྱ་གར་སྐད་ལ་《པ་ད་ནི་རྟིཾ་》ཞེས་པ་རྟི་པོ་ད་སྐད་དུ་བ
སྐྱར་ན་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་བྱ་རྟི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་“པ་ད”ཞེས་པ་ནི་

① 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བརྟན་བསྟེན་གསལ་བཤད་འདེན་པའི་དུང་གྲུ་》 ༥. ༡༧ མི་རིགས་དཔེ་སྟེ
ན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་ ༥ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པར་དཔར།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སྤྱིར་ཆོག་དང་ཞབས་སམ་རྐང་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་མདོ་མཁར་
ཞབས་རྒྱང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱི་《སྐད་གཉིས་ཤན་སྤྱར་》ལས་གསུ
ངས་ཀྱང་འདིར་“ཆོག”ཅེས་པར་འཇུག་པ་དང་། “ནི་རྟི”ཞེས་པ་
ནི་“གཏེར”ཞེས་པར་འཇུག་ཅེས་མདོ་མཁར་ཞབས་རྒྱང་ཆེ་རིང་ད
བང་རྒྱལ་གྱིས་《སྐད་གཉིས་ཤན་སྤྱར་》ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ
ས་ན་“པ་ད་ནི་རྟི་”ཞེས་པ་ཐོད་སྐད་དུ་《ཆོག་གི་གཏེར་》ཞེས་པར་
འགྱུར་མོད་“རྒྱག་སྤྱི་གི་ཞེས་པ། རྒྱ་སྐད་ལ་ནམ་དབྱེ་ཕྱིས་ཀྱང་ཐོད་སྐ
ད་ལ་སྤྱར་བའོ། །”ཞེས་སྟེ་ཐང་པ་སློབ་གྲོས་བརྟན་པ་བཞི་པས་《ཆོག་
གཏེར་གྱི་ཁྲི་རྒྱ་》ལས་གསུངས་པ་དང་།

གཉིས་པ་ཕྱག་འཛལ་བ་ལ་“སླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱ
ག་འཛལ་ལོ། །”ཞེས་པས་རྗེ་བཙུན་ས་སྤྱུ་པ་རྟི་ཏ་རང་གི་སླ་མ་དང་ཡི
དམ་གྱི་ལྷ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གྲུས་པས་འདུད་པ་དང་།

གསུམ་པ་ཆོག་གི་དོན་བཤད་པ་ལ་ཙོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་།
བརྟན་བཙུག་དངོས། བརྟན་བཙུག་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལས་དང་
པོ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་། བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། དགོས་པ་
བརྟན་པ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་ནི། “འཇམ་དབྱ
ངས་མི་ཟད་ཆོག་གི་གཏེར། །འགྲོ་བ་སྦྱོབ་མཛད་ལ་བརྟུང་དེ། །”^①ཞེ

① 《གངས་ཅན་རིག་མཛོད་》 (དེབ་ཤེར་གསུམ་པ། 《ས་པཏྌ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབུམ་》
(སྟེགས་བཅའ་དང་པོ།) , p.427 ཐོད་སྐད་མ་ཐོད་ཡིག་དཔེ་རྟིང་དཔེ་སྤྲུལ་ཁང་། 2012ལོའི་ཟླ་ 12པར་པ

ས་རྩེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་འ
ཕྱིན་ལས་བསྟན་ཏེ་མདོར་ན་རྟོགས་པ་དང་མཛད་པ་གཉིས་ཀྱི་སློན་
ས་ལྷག་པའི་ལྷ་ལ་བསྟོད་ཅིང་བྱག་འཆལ་བ་དང་།

གཉིས་པ་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བའི་“མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་
མཛོད་ལྟར་པ། ཆོག་གི་གཏེར་འདི་བདག་གིས་དབྱེ།”^①ཞེས་གསུ
ངས་པས་དྲངས་ཏེ་གསུམ་པ་དགོས་པ་བསྟན་པ་ནི། “བྱང་སྤྱགས་འ
དི་ན་ཆོག་ལ་མཁས་པ་མེད། ལེགས་པར་ཤེས་ནས་འཆད་པ་ཁོ་བོ་ཅ
མ། རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་པལ་ཆེར་འདིར་མི་འཇུག ཁོན་ཀྱང་བོད་ལ་
མཁོ་བ་ཅམ་ཞིག་བསྟུ།”^②ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆོག་རྒྱུད་དང་པོ་གཉི
ས་ཀྱིས་ཚུམ་པ་པོ་ས་སྐྱུ་པའི་ཆེན་རང་ཉིད་ནི་མདོན་བརྗོད་སྟགས་ཀྱི་
ཆོག་དོན་ལ་མཁས་པའི་བྱད་པར་བསྟན་ཅིང་། ཆོག་རྒྱུད་གསུམ་པས་
ལེགས་སྒྱུར་སྐྱད་ཀྱི་པོ་མོ་མ་ནིང་གི་རྟགས་ཀྱིས་དབྱེ་བའི་ནུས་གཞག་
རྣམས་ནི་བོད་སྐྱད་ལ་མི་འཇུག་པས་མ་བཤད་པ་དང་། ཆོག་རྒྱུད་བ
ཞི་པས་བོད་ལ་མཁོ་བ་རྣམས་ནི་ཅུང་ཟད་བསྟན་ནས་འཆད་པར་བྱ་བ་

ར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

① 《གངས་ཅན་རིག་མཛོད》 (དེབ་ཉེར་གསུམ་པ། 《ས་པའི་རྟུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབུམ》
(སྟེགས་བམ་དང་པོ།) ཡ. ༥. ༢༡ བོད་ཚྭ་བཟོ་བྱེད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་། ༡༩༩༢ལོའི་ཟླ་ ༡༢པར་པ
ར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

② 《གངས་ཅན་རིག་མཛོད》 (དེབ་ཉེར་གསུམ་པ། 《ས་པའི་རྟུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབུམ》
(སྟེགས་བམ་དང་པོ།) ཡ. ༥. ༢༡ བོད་ཚྭ་བཟོ་བྱེད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་། ༡༩༩༢ལོའི་ཟླ་ ༡༢པར་པ
ར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

བསྟན་པའོ། །

དེ་ནས་《ཚིག་གི་གཏེར་》ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་དངོས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་ཟུང་བཤད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་སྡེ་ཚན། སའི་སྡེ་ཚན། ས་འོག་གི་སྡེ་ཚན་བཞི་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་ལ་“སངས་རྒྱས་བདེ་གསེགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་བཞིན་གསེགས། །ཀྱུན་ཏུ་བཟང་པོ་བཅོམ་ལྷན་འདས། རྒྱལ་བ་བདུད་འདུལ་འཇིག་རྟེན་འདུལ། །མངོན་ཤེས་རྒྱལ་ལྷན་སྟོབས་བརྩུ་བ། །གཉིས་མེད་གསུང་བ་ནམ་འདུལ་མཛད། །ཐུབ་དབང་དཔལ་རྒྱལ་སྟོན་པ་ཐུབ། །”^①ཅེས་གསུངས་པ་སོགས་སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཆོན་དང་ཤུག་ཐུབ་པའི་མཆོན་སོགས་དང་།

གཉིས་པ་མཐོ་རིས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལ་“གནས་བཟང་སྤྲིག་མེད་སུ་མ་ཅེན་དང་། །ལྷ་ཡི་འཇིག་རྟེན་སྐབས་གསུམ་གནས། །རྒྱལ་བ་གསུམ་གནས་མཐོ་རིས་མིང་། །གཞན་ཡང་ཐུབ་པའི་གནས་སོགས་སོ། །”^②ཞེས་གསུངས་པའི་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་དང་། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་གས་ཀྱི་བདག་པོ་ནམས་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བ་ནམས་རིམ་བཞིན་བཤད་པར་བྱ་བ་དང་།

གསུམ་པ་ས་འོག་གི་སྡེ་ཚན་ལ་“འག་མ་ས་འོག་རྒྱུ་འོག་དང་

① ས་རྒྱུ་པ་རྩེ་ཏ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། 《ཚིག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅས་བཞུགས་སོ》 P.7 (ཐིམ་མ)

② ས་རྒྱུ་པ་རྩེ་ཏ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། 《ཚིག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅས་བཞུགས་སོ》 P.2 (ཐིམ་མ)

། །སྟོབས་ལྷན་གནས་དང་བཅུ་འོག་དང་། །སྤྱི་འཇིག་རྟེན་བྱ་ག་མཚར། །”^①ཞེས་པ་ས་འོག་གི་མིང་སོགས་སྤྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། དམུལ་བ་དང་། ཡི་དྲགས་དང་། ངན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་མིང་དང་། རྩ་དང་འབྲེལ་བ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་སོགས་སྡེ་ཚན་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་ “མཐོ་རིས་མཁའ་དང་སྤྱགས་དུས་སྟོ། །སྤྱོད་སོགས་གར་དང་བཅས་པ་དང་། །ས་འོག་གདེངས་ཅན་དམུལ་བ་ཟུ། །དེ་དག་དང་ནི་འབྲེལ་བཅས་བཤད། །”^②ཅེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱིས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པའི་གཞུང་དོན་མདོར་བསྟུས་པར་བསྟན་པའོ། །

མཐར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པ་ཙོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་བཤད་པ་ལྟ་ལས་དང་པོ་ཉེར་མཁོ་བརྗོད་པར་བསྟན་པ་ནི། “འཆེ་མེད་མཛོད་ལས་བཤད་བཞིན་འདིར་དགོས་ནམས། །སྤྱོད་དོན་རི་བཞིན་བསྐྱར་ནས་ངས་འདི་བཤད། །ད་དུང་ལེགས་ཆ་དུ་མ་ཡོད་མོད་ཀྱི། །ཕལ་ཆེར་ཉུང་ལ་དགའ་ཕྱིར་རེ་ཞིག་བཞག། །”^③ཅེས་གསུངས་པ་དང་།

གཉིས་པ་མ་བསྟན་པ་ཁ་འཕང་བ་ནི། “གྲགས་དང་མ་གྲགས་

①ས་རྩུ་པ་རྟོ་ཏྲ་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན། 《ཆོག་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་བཞུགས་སོ་》p. 20 (ཁྲིས་མ།)

②ས་རྩུ་པ་རྟོ་ཏྲ་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན། 《ཆོག་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་བཞུགས་སོ་》p. 24 (ཁྲིས་མ།)

③ས་རྩུ་པ་རྟོ་ཏྲ་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན། 《ཆོག་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་བཞུགས་སོ་》p. 26 (ཁྲིས་མ།)

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

‘བརྗོད་དང་བརྗོད་མིན་དང་། །སྤྱོད་ལུགས་ཉེས་བསྐྱར་དང་མ་བསྐྱར་དང་། །ཁམས་དང་ཉེས་སྐྱར་འཆད་ལུགས་ཐ་དད་པ། །མི་འདྲའི་དབྱེ་བ་གཞན་དུ་ངས་བཤད་མོད། །”^① ཅེས་《ཆོག་གཏེར་》ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྐྱར་བཅས་འདི་ལས་གཞན་《མཁས་འཇུག་》དང་《སྤྱོད་སྤྱོད་མེ་རྟོག་གི་ཚུན་པོ་》ཞེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པས་དེ་དག་ལ་བལྟ་བར་སྒྲུལ་བ་དང་།

གསུམ་པ་ཉེར་མཁོ་བརྗོད་པའི་དགོས་པ་ནི། “གཞུང་བཤད་པ་དང་སྟན་ངག་སྤྱོད་འདོད་ནམས། །ལུགས་པར་སྐྱར་བའི་སྐད་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་པའི། །ཆོག་གི་གཏེར་འདི་བྱངས་ལ་གང་དགོས་སྤྱོད། །ལྟར་བཅས་འཇིག་རྟེན་དགའ་བའི་ཆོག་ཡིན་ནོ། །”^② ཞེས་བསྐྱར་བཅས་ཀྱི་མཚན་“ཆོག་གི་གཏེར་”ཞེས་པའི་ཆོག་དངོས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བསྐྱར་བ་དང་།

བཞི་པ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྐྱར་བཅས་འདི་བཙམས་པའི་དགེ་བ་བརྗོད་པ་ནི། “དགེ་བ་འདི་ཡིས་བདག་དང་སེམས་ཅན་རྣམས། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ལ་རབ་ཡངས་སློས། །དཔལ་འཕྱོར་དགེ་ལེགས་ཀུན་གྱི་གནས་བསྐྱབས་ཏེ། །ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་གོ་འཕང་

①ས་སྐྱ་པ་རྟེན་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན། 《ཆོག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱར་བཅས་བཞུགས་སོ་》 p. 25 (ཁྲིས་མ།)

②ས་སྐྱ་པ་རྟེན་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན། 《ཆོག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱར་བཅས་བཞུགས་སོ་》 p. 25 (ཁྲིས་མ།)

ཐུར་ཐོབ་ཤོག །”^①ཅེས་བསྟན་བཅོས་བཅུམས་པའི་དགེ་བ་མཆོག་
ཏུ་བསྐྱོས་ཤིང་།

ལྷ་པ་མཛད་བྱང་བསྟན་པ་ནི། “ཆོག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་
བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཤེས་བྱའི་གནས་པལ་མོ་
ཆེ་སྟོ་ཡུལ་དུ་བྱས་པ། སྐྱ་དང་། ཚད་མ། ཐེབ་སྦྱར་དང་། ཆོག་གི་རྒྱན་
དང་། ལྷན་དག་དང་། མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། ཅིས་དང་། སྟན་ད
བྱང་དང་། བཟོའི་གནས་ལ་སོགས་པ་མཁས་པ་རྣམས་འཇུག་པའི་ཡ
ན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱངས་ཤིང་། ལུང་དང་རིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ནི
ད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ། སྤྱུའི་དགེ་སྦྱོང་གུན་དགའ་
རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོས། དཔལ་ས་སྦྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལེ
གས་པར་སྦྱར་བ་རེ་ཞིག་རྒྱགས་སོ། །”^②ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་
སོ། །

གཞན་མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྦྱན་ཁང་གིས་༡༩༥༥ལོའི་ཟླ
‘1 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར་དུ་བསྦྱར་པའི་《ཐོད་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་ཅིག་གི་མཆོན་བྱང་དྲི་མེད་ཤེལ་དཀར་ཐང་བ
》ཞེས་པ་ལས་བདུན་པ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་“ས་སྦྱ་པའམ་ཆེན་གུ
ན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་དོན་གས

①ས་སྦྱ་པའི་ཏ་གུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། 《ཆོག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་བཞུགས་སོ》 p.25 (ཁྱིམ་མ)

②ས་སྦྱ་པའི་ཏ་གུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། 《ཆོག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་བཞུགས་སོ》 p.25 (ཁྱིམ་མ)

ལ”①ཞེས་པ་ཞིག་འཁོད་ཅིང་། “《ཆོག་གི་གཏེར་》ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཤོག་གངས་ན་ན་དེའི་འགྲེལ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་ལ་ཤོག་གངས་༡༩༥”②ཞེས་འཁོད་ཀྱང་ཕན་གྱིས་ས་སྐྱ་པའི་ཆེན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་དཀར་ཆག་གང་དུ་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་《ཆོག་འགྲེལ་》ལས་ས་སྐྱ་པའི་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་》ཞེས་པ་ཞིག་མི་གསལ་བས་དོན་དུ་དེ་འབྲེལ་འགྲེལ་པ་ཞིག་ཡོད་མེད་ཅུང་གཅོད་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་བཅེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཁང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྲིགས་པའི་《འབྲས་སྤངས་དགོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་དཔེ་རྒྱུ་དཀར་ཆག་》③ཅེས་པའི་སྤྲད་ཆར་“ཀ་རྟགས་ཕྱི་བ་༥༩ ཆེན་གངས་༠༡༩༥༡༠ ལེ་ཆེན་གྱི་མཆན་ལ་《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བཞུགས་པའི་དབུ་སྟེགས་ལགས་སོ་》 རྩོམ་པ་པོ་སྟེ་ཐང་སློབ་ཀྱིས་བཏུན་པ། ཡིག་གཟུགས་དཔེ་ཆུགས། རྩེབ་གངས་༥༧”བཞུགས་པར་གསལ། གཞན་ཡང་དཔལ་བཅེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་

① 《བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་ཅིག་གི་མཆན་བྱང་དྲི་མེད་ཤེལ་དཀར་ཐེང་བ་》 p.༥༧ མཆོ་རྒྱན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

② 《དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་》 p.2015 གྲུང་ཚོའི་བོད་རིག་པའི་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠༠༢ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

③ དཔལ་བཅེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཁང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྲིགས་པའི་《འབྲས་སྤངས་དགོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་དཔེ་རྒྱུ་དཀར་ཆག་》ཞེས་པ་ལ་སྟོད་ཆ་དང་སྤྲད་ཆ་གཉིས་བཞུགས་པའི་དཀར་ཆག་ཆེན་མོ་ནི་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་༢༠༠༤ལོའི་ཟླ་༡༢པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར་ནས་བཀྲམ་པའོ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱེད་པའི་《འབྲས་སྤངས་དགོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་དཔེ་རྙིང་དཀར་ཆག》ཅེས་པའི་སྦྱང་ཆར་“ཀ་རྟ་གས་ཕྱི་བླ་ཆེན་གྲངས་༠༡༥༥༡༧ ལེ་ཆེན་གྱི་མཚན་ལ་《ཆོག་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་པ་ལུང་གི་སྟེ་མ》 ཚུམ་པ་པོ་ས་སྐྱ་པ་རྩི་ཏ་ཀུན་དག་འ་རྒྱལ་མཚན། ཡིག་གཟུགས་དཔེ་ཚུགས། ལྷེབ་གྲངས་༥༡བཞུགས་པ་”ཞིག་ཀྱང་བཞུགས་པ་གསལ་བའོ། །

གསུམ། ས་སྐྱ་པ་ཆ་ཆེན་གྱི་གསུང་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བཅད་འགའ་འདྲེན་པ།

འདི་ནས་ས་སྐྱ་པ་ཆ་ཆེན་གྱིས་བཅམས་པའི་སྟན་ངག་《ཐོད་ཡུལ་ལ་བསྐྱགས་པ》སོགས་གཙོས་པའི་ཚུམ་དག་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་ཆོགས་བཅད་འགའ་དྲངས་ནས་ཁོང་གིས་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བའི་ཚུམ་གཤིས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་མདོར་བསྐྱས་སྒྲིང་བར་སྟེ། 《ཐོད་ཡུལ་ལ་བསྐྱགས་པ》ལས། “སྙ་མཚོག་ནམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཡིས། འཁྱོ་བའི་སྤྲ་མའི་ཞབས་ཀྱི་ཟེུ་འབྲུ་ལ། ཉེ་ཟེར་སྤྲ་བའི་ཆ་ཤས་འཇུག་པ་ལྟར། གཡེང་བ་མེད་པར་ཅེ་གཅིག་གིས་བཏུང་པ། །”ཞེས་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ནི་དབུ་རྒྱན་དང་། འཁྱོ་བའི་སྤྲ་མ་ནི་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་དང་། 《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད》ཅེས་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

པ་ལས་མཁས་པ་བརྟག་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་ལས། “ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱིས། །ཤོ་ཡི་སྒྲུན་པོས་དེ་ལྟ་མིན། །ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཤར་བ་ན། །འབྲུང་བོའི་བྱ་ནམས་ལོང་བར་འགྱུར། །” ཞེས་འབྲུང་བོའི་བྱ་ནམས་ལོང་བར་འགྱུར་བའི་མིང་དང་། 《བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ལ་བསྐྱེལ་བ》ལས། “བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཁམས་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་བདག་ལ་ཡུད་ཅེས་དགོངས་སྲུགས་ལ། །ལྟ་བའི་ཆོར་མས་སྒོ་མིག་དགུགས་པས་ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་རུས་པ་བདག་ལ་མེད། །ཁྱེད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱང་དམ་པ་ལ་དགོངས་དེ་ཡི་སྒྲུང་རྟུ་ཕོངས་པ་བདག་ལ་མི་གཟིགས་ལ། །ཡུལ་ལ་ལོག་པར་གོམས་སྒྲུང་སྟེད་པའི་རྗེས་འགོ་བདུད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ཉིན་རེ་ཞིང་ཡང་སྐབས་འཆོལ་བས། །ཁྱེ་མ་བཙོམ་ལྷན་བདག་ལ་ཐར་མེད་དེ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའང་མིང་ཅེས་ལགས་པར་མངོན་སྲུང་གྱུར། །” ཞེས་ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་པོ་ནི་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྟགས་དང་། 《རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བསྟོད་པ》ལས། “སྟེད་པའི་འཁྲི་ཤིང་དྲ་བ་དྲལ་མཛད་དེ། །ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་ཞེ་ལམ་མཆོག་སྒྲིགས་པ། །རྐང་གཉིས་དབང་པོ་ཉེ་བར་བརྟེན་པ་ཡི། །ཤོ་འཕང་དམ་པ་ཐོབ་པར་མཛད་པ་རྒྱལ། །” ཞེས་རྐང་གཉིས་དབང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་སྟགས་ཀྱིས་རྩེ་བཟང་མཆོན་ཞིང་རྒྱས་པ་ནི་ཁོང་གི་གསུང་ཆོས་སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་ལ་གཟིགས་ནས་ཤེས་པར་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་མི་འགྱུར་ཏེ། །དེ་བས་གཞན་དག་ཆ
ར་བཅད་རྗེས་སུ་བཟུང་ཕྱིར་དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་དེ་
ལ་དེ་བཙུན་བྱེད། །”ཅེས་གསུངས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱིས་རིག་པའི་
གནས་ལ་བསྐྱབ་པའི་དགོས་པ་སྦྱིར་བརྗོད་པས་དབྱུང་བ་ཏེ། རྗེ་བ
ཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ནམ་པར་འཕྱུལ་བ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱུ་པ
རྗེ་ཏ་ཀྱན་དགའ་ཀྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་《ཆོག་གི་གཏེར་》ཞེས་
པའི་གཞུང་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཙས་ཆོག་གི་
གཏེར་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལུང་གི་སྟེ་མ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ་
》ཞེས་པ་མཛད་དེ། དང་པོ་མཆོན་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང་། གཉིས་པ་
ཕྱག་འཆོལ་བ་བཤད་པ། གསུམ་པ་ཆོག་གི་དོན་བཤད་པ་གསུམ་ལས་
དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ནི་རྟོགས་སྒྲ་ཞིང་གོང་དུ་འང་བྱས་ཟིན། གསུམ་
པ་ལ་དང་པོ་རྩེ་མ་པ་ལ་འཇུག་པ་བཤད་པ་དང་། གཉིས་པ་བརྟན་བ
ཙས་དངོས་བཤད་པ། གསུམ་པ་བརྟན་བཙས་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་
སོགས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཤད།

དེ་ལས་དང་པོ་རྩེ་མ་པ་ལ་འཇུག་པ་བཤད་པ་ལ་མཆོད་པར་བ
རྗོད་པ་དང་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། དགོས་པ་བརྟན་པ་སོགས་ད
ང་། གཉིས་པ་བརྟན་བཙས་དངོས་བཤད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་
དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་སྟེ་ཆོན། ས་འོག་གི་སྟེ་ཆོན་ཏེ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་མི

ང་གི་མངོན་བརྗོད་སྒྲི་དང་བྱེ་བྲག་གི་དོན་ནམས་གསལ་བར་རེ་རེ་ན
ས་འགྲེལ་པ་དང་། དེ་ནས་གསུམ་པ་རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་
ཉེར་མཁོ་བརྗོད་པར་བསྟན་པ་དང་། མ་བསྟན་པ་ཁ་འཕང་བ། ཉེར་
མཁོ་བརྗོད་པའི་དགོས་པ། དགོ་བ་བསྟེན་བ། མཛད་བྱང་བསྟན་པ་སོ
གས་ལྟའི་སྒྲོ་ནས་གསལ་བར་བཤད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་སྔོན་མངོན་བ
རྗོད་ཀྱི་སྒྲི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ལ་གཏུགས་ནས་བཀལ་བ་ནི། “གཞུང་གི་
དོན་འདི་དག་ཨ་མ་ར་ཀོ་ཤར་རྩ་འགྲེལ་དང་། མཁས་པའི་དབང་པོ་
ཤོང་སྟོན་གྱིས་མཛད་པའི་མཆན་དང་། བརྗོད་པའི་གཞུང་ནམས་
ལ་བཞེན་ནས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།”^①ཞེས་གསུངས་པ་ད
ང་། དེ་ནས་《ཆོག་གཏེར་གྱི་རྒྱུ་》ཞེས་པ་མཛད་པའི་དགོས་པ་དང་
དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་བའི་འབྲས་བུ་མཆོག་ཏུ་བསྟེན་བའི་ཚུལ་ལ་ནི།
“སྐྱེ་པོ་ཆུ་གཏེར་སྟུག་བསལ་སྒྲུབ་ས་ཆེན་མཐོར། །ཉེས་མང་ཆུ་སྒྲིབ་བ
རྒྱུ་ཡིས་གང་མཐོང་ནས། །མཁས་པ་སུ་ཞིག་ཐ་སྙད་སྟེ་བར་གྱིས། །རང་
གི་སེམས་ནི་ཞེ་ལ་གནས་མི་བྱེད། །འོན་ཀྱང་བཤེས་གཉེན་འགའ་ཡི
ས་བསྐྱལ་བའི་ངོར། །གཞན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པས་ཆོག་འདི་སྟེལ། །
གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཉེས་པའི་ཆ་མཆིས་ན། །ཆོས་དོན་གཟིགས་པ་ནམས་
གྱིས་བཟོད་པར་མཛོད། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་བ་སྟོན་ཟླ་དང་། །གང་

① 《དཔལ་ལྷན་སྐྱེ་པའི་གསུང་རབ་》པོད་བཞི་བ་《མངོན་བརྗོད་》p. 7 26 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་དང་མཆོ་
སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2003ལོའི་ཟླ་ 7 7 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ས་རིའི་དུམ་བུ་བཅེགས་འདྲ་གང་ཐོབ་དེས། །འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་
བ་རབ་ཞི་ནས། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པར་ཤོ
ག །”^①ཅེས་གསུངས་ཤིང་《ཆོག་གཏེར》ཞེས་པའི་གཞུང་དོན་གྱི་
འགྲེལ་པ་རྒྱས་པ་ནི་སྟེ་ཐང་པ་སློབ་ཤོས་བརྟན་པ་བཞི་པས་བཅམས་པ
འི་《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཆོག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་པ་ལུང་གི་སྟེ་མ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་པ་སྟེ་ཡོངས་གྲག
ས་སུ་《ཆོག་གཏེར་གྱི་རྗེ་མཆོག་ཞེས་པར་གཟིགས་པར་བྱའོ།

སྒྲས་པ།

ས་པཎ་ཆེན་པོས་མཁས་པའི་གསུང་གི་མདོད། །

གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་《ཆོག་གཏེར》ཞེས་པ་བཅམ

ས། །

གང་གི་དགོངས་དོན་གསལ་བའི་ལེགས་བཤད་དུ། །

སློབ་རྟན་བཞི་པས་《ཆོག་གཏེར་རྗེ་མཆོག་ཞེས་པ་མཛད། །

ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ། ཞུགས་པའི་སྒྲ་བཅོས་སྦྱོང་བཅད་དོས། མདོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མདོད་ལ་འཇུག་བཅོས་མཛད་པ།^②

① 《དཔལ་ལྷན་སྐྱེ་བའི་གསུང་རབ་པོ་པའི་པཎ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་《མདོན་བརྗོད་》》 p. 7 26 མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་དང་མཚོ་
སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་། 2003ལོའི་ཟླ་ 7 7 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

པ་རྟེན་ཏེ་འཆི་མེད་སེང་གེས་མཛད་པའི་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མངོད་》ཞེས་པ་ཐོད་ཡིག་ཏུ་ཐོག་མར་ཡར་ལུང་ལོ་སྤྱོད་བྱ་གསལ་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྐྱར་ཚུལ་ནི་གོང་ཏུ་ཞུས་པ་བཞིན་ཡིན། ཏུས་བྱིས་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མངོད་》ཅེས་པའི་འགྱུར་ལ་ཞུ་ལོ་སྤྱོད་བཅས་སྐྱོང་བཟང་པོས་འགྱུར་བཅས་མཛད་དོ།

དེ་ཡང་ཐོད་ཀྱི་ལྷ་རྒྱལ་ཐོག་སྐད་གསལ་གྱིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཞུ་ལོ་སྤྱོད་བཅས་སྐྱོང་བཟང་པོ་ནི། ཡོངས་གསལ་སྤྱི་ཞུ་ལོ་ཆེན་ཞེས་པ་རྟེན་ཞུ་ལོ་སྤྱོད་བཅས་སྐྱོང་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང་སྐབས་འགར་ལོ་ཆེན་རྟམ་རྟ་དུ་ཞེས་ཀྱང་གསལ། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཆུ་གསལ་མོ་བྱ་རྟེན་ལོ་ ༡༤༤༡ ལོར་འགོས་ཀྱི་རིགས་སྤྱི་བསམ་བྱུང་བཟང་པོ་དང་ཡུམ་རིན་ཆེན་ཆོས་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་བཅའ་ཞུ་གསེར་ཁང་གོང་མར་སྐྱེ་འབྱུང་ས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མོ་མོ་པག་རྟེན་ལོ་ ༡༥༢༡ ལོར་སྐྱེ་གཤེགས། ཁོང་དགུང་ལོ་རྒྱུད་ཏུ་ཏུས་ནས་ཞུ་དགོན་པའི་ཆོས་སྒྲིབ་ཞུགས་ནིང་རིམ་པར་གདན་ས་དེའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་མདུན་ནས་རབ་བྱུང་དང་དགེ་རྒྱུད། དགེ་སྤྱོད་དགེ་སྤྱོད་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་མདོ་སྤྱི་གསལ་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་སྐྱུངས་པ་དབྱིས་བྱིན་པ་མཛད་ཅིང་ཞུ་དགོན་པའི་ག

དན་ས་བསྐྱངས་སོ། །

ཁོང་གིས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱད་ཡིག་ལ་བྱང་ཚུབ་པར་སློབ་གཉེར་མཛད་ཅིང་གདན་ས་མཐེལ་དང་། བདེ་ཆེན་ཡངས་པ། ཞེ་ཕམ་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་། རྩེའུ་གདོང་། ག་ཐང་། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་སུ་བཞུགས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར། 《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》 གྱི་སྐུ་འཕྱར་ལ་ཁྱུ་དག་མཛོད་དེ་“བསྟན་བཅོས་འདིའི་རྒྱ་དཔེ་གཉིས་དང་བོད་དཔེ་འཕྱར་རྟེང་ཡར་ལུང་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བསྐྱར་བ་དང་། འཕྱར་གསར་ཡར་ལུང་བ་གྲགས་པ་མཐའ་ཡས་གྱིས་མཁུན་རབ་གྱི་དབང་ཕྱག་དཔལ་སྟག་ལུང་ཐང་བ་ཆེན་པོ་དག་གི་དབང་ཕྱག་གྲགས་པའི་^①ཞལ་སྐྱ་ནས་གྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་བ་བཞིན་བསྐྱར་བ་དང་། འགྲེལ་བའི་རྒྱ་དཔེ་དང་བོད་དཔེའི་དུམ་བུ་ཇི་ལྟར་རྟེན་པ་ལ་གཏུགས་ཏེ། བོད་ལ་མཁོ་ཆེ་བ་ནམས་ལེགས་པར་བཏུས་ཤིང་། ཕན་ཚུན་མ་འདྲིས་པ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཐད་སོར་སྐྱར་ཞིང་། རྒྱ་དཔེ་དང་སྐུ་འཕྱར་ལ་ཡོད་པའི་རྟགས་ངོས་འཛིན་པའི་ཆོག་ནམས་དང་། བོད་ལ་ཉེ་བར་མི་མཁོ་ཞིང་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་པོར་ཏེ། རང་གིས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་ནམས་གསལ་བར་སྐྱར་

^①སྟག་ལུང་དག་དབང་གྲགས་པ་སྟེ། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མ་ཐོ་རྟེ་མྱི་ལོ་ ༡༤༡༩ ལ་འབྲངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་མོ་འབྲུག་རྟེ་མྱི་ལོ་ ༡༥༩༥ ལ་སྐྱ་གཤེགས་སོ། །སྟག་ལུང་དགོན་པའི་གདན་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་ལི་ན་ནོ། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ནམས་རྒྱ་དཔེ་ལས་གོ་རིམ་བཞིན་བྲིས་ན། བོད་སྐད་དང་འབྲེལ་དཀའ་བར་སྤང་བས་ནམ་དབྱེ་དང་ཁ་སྐྱོང་གི་ཆོག་བོར་ནས་ཐེབ་སྦྱོར་སྤངས་ཏེ་ཀུན་གྱིས་གོ་སླ་བར་བྲིས་པ་.....”^①
ཞེས་བཞུན་བཅོས་དེ་གའི་མཇུག་བྱང་དུ་གསལ། ཞ་ལུ་ལོ་ལྷ་བ་ཆོས་སྦྱོང་བཟང་པོས་མཛད་པའི་གསུང་ཚུལ་དང་སྦྱར་ཚུལ། འགྱུར་བཅོས་མཛད་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་ལ། བསྟོམས་པས་ཆོས་ཚན་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས་བཞུགས་པའི་ ཚུལ་ནི་《ཀུང་གོའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྦྱ་ཅེ་ལ་ཀུན་འདུས་ཞལ་ཐང་ཆེན་མོའི་ནམ་བཤད་མཐོང་གྲོལ་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་》^②ཞེས་པ་ལས་གསུངས་སོ། །

སྒྲས་པ།

ཞ་ལུ་ལོ་ལྷ་བ་ཆོས་སྦྱོང་བཟང་པོ་ཡིས། །

《འཆི་མེད་མཛད་》ཀྱི་ཅ་འགྲེལ་སྤྲ་ཆོགས་གྱི། །

འཕགས་བོད་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་ནམས་རབ་བསྐྱར་ན

ས། །

བོད་སྐད་འཆམས་པའི་འགྱུར་བཅོས་ལེགས་པར་མ

^① 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བཞུན་བཅོས་འཆི་བ་མེད་པའི་མཛད་ཅས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 P.155 མཆོག་མེད་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1983 ལོའི་ཟླ་⁸ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

^② 《ཀུང་གོའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྦྱ་ཅེ་ལ་ཀུན་འདུས་ཞལ་ཐང་ཆེན་མོའི་ནམ་བཤད་མཐོང་གྲོལ་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་》 ཞེས་པ་ནི་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1992 ལོའི་ཟླ་² པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་རོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཇོ་མོ་གླང་།

ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

འཁོར་ལོ་ལྟ་བུ་འཁོར་བ་ལྟོགས་མོད་དེ་འཁོར་བ་ལྟོགས་མོད་དེ་བཅས་པས་མོན་པོ་དེ་ཀྱི་འཁོར་བའི་སྐོར་
མཁོར་བ།

གཅིག་ རྒྱལ་མ་ལ་རིན་ཆེན་བཟ་གྲ་ཤིས་ཀྱིས་《མངོན་བརྗོད་ཉེར་མཁོ་
བསྐྱས་པ》 ཞེས་པ་བཅུ་མཁུ།

ཞ་ལུ་ལོ་ལྟ་བུ་འཁོར་བ་རྒྱུ་བཟང་པོའི་སྐོར་མར་བྱུར་པའི་རྒྱལ་མ་
ལོ་ལྟ་བུ་ལ་བར་གྲ་བཟང་རིན་ཆེན་བཟ་གྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཞ་ལུ་ལོ་ལྟ་བུ་འཁོར་
བ་རྒྱུ་བཟང་པོའི་གསུང་གི་བཀའ་དྲིན་ལ་བཞེན་ནས་ 《མངོན་བརྗོད་
ཉེར་མཁོ་བསྐྱས་པ》 ཞེས་པ་ཞིག་མཛད་། རྒྱལ་མ་ལོ་ལྟ་བུ་ལ་རི་
དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་མཇུག་ཅུ་འབྲུང་ས། ཁོང་སྐུ་ན་ཅུང་དུས་
ནས་ཞ་ལུ་དགོན་པའི་གྲ་སར་ཕེབས་ཤིང་རབ་བྱུང་བསྐྱབས་པ་དང་།
དེ་ནས་རིམ་གྱིས་དགེ་ཚུལ་སྤྲོད་གི་སྒྲུབ་པ་ནམས་བཞེས་ཏེ་འདུལ་བ་
སོགས་གཙོས་པའི་མདོ་སྐད་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཐོས་པ་སྤྲོད་གཉེར་མཛད་།
བྱུང་པར་པར་ཞ་ལུ་ལོ་ལྟ་བུ་འཁོར་བ་རྒྱུ་བཟང་པོའི་(༡༩༩༡—༡༩
༩༢)ཞབས་པད་ཡོངས་སུ་བཞེན་ནས་ཆོས་མདོ་སྐད་རིག་གནས་ད

ང་བཅས་པ་ལ་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་མཛད། ཁོང་གིས་རབ་བྱུང་ད
གྲུ་པའི་མེ་ཙ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༥ ལོར་《བརྟུ་གསར་རྟེང་ལི་ཤིའི་
གྲུར་ཁང་》ཞེས་པ་སྟེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་《དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁ
ང་》ཞེས་པ་བཙམས་པར་གསུངས་ཀྱང་། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་
གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པར་དཔར་དུ་བཏབ་པའི་《བོད་ཀྱི་སྐ
ད་ལས་གསར་རྟེང་གི་བརྟུ་གསར་པར་སྟོན་པ་ལགས་པར་བཤད་པ་
ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་》ཞེས་པའི་དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བྱེད་དུ་“བརྟུ་གསར་རྟེ
ང་གི་རྣམ་གཞག་《ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་》ཞེས་པ་ནི་སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་
རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པ་གདོང་ངན་ཞེས་པ་
མེ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་བཙམས་པའི་བརྟུ་གསར་རྟེང་གི་བྱུང་
པར་སྟོན་པའི་དག་ཡིག་ཅིག་ཡིན་ཞིང་།”^①ཞེས་གསུངས་པའི་ལོ་ཆེ
གས་མི་མཐུན་པ་སྣང་བ་ལ་དཔྱད་ཅིག་གཞན་ཁོང་གིས་《བརྟུ་
འགྱུར་》ཁོད་ཀྱི་《ཅ་རྒྱ་པའི་ཡི་གེའི་འབྲེལ་པ་》ཞེས་པ་བསྐྱར་
བ་ནི། དཔལ་བཅེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྟེང་ཞེས་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱེ
གས་པའི་《འབྲས་སྤངས་དགོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསལ་བའི་དཔེ་རྟེང་
དཀར་ཆག》^②ཅེས་པའི་སྤྲད་ཆར་བཀོད་པའི་ཀ་རྟགས་ཕྱི་བ་༩

① སྐྱོགས་སྟོན་རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས། 《བརྟུ་གསར་རྟེང་གི་རྣམ་གཞག་ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་》p. ༡ མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་
ཁང་། ༡༩༥༡ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

② 《འབྲས་སྤངས་དགོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསལ་བའི་དཔེ་རྟེང་དཀར་ཆག》ཞེས་པ་ལ་སྟོན་ཆ་དང་སྤྲད་ཆ་གཉིས་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཚན་གངས་༠༡༤༤༥ ཡིག་གཟུགས་དཔེ་ཚུགས། ལྷེ་བ་གངས་༥
བཞུགས་པའི་སྐྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་ཀྱིས་མཛད་པ
འི་《ཚན་པའི་ཡི་གེའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་གསར་འཇུག་བཞུགས་སོ》ཞེ
ས་པ་དེའོ།

སྐྱུགས་ལོ་ངག་དབང་རིན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་ནི་ཡི་གེ་འབྲི་བ་ལ་ཤི
ན་ཏུ་མཁས་པས་དུས་བྱིས་བོད་ཏུ་“སྐྱུགས་ལོའི་ཡིག་གསར་”ཞེས་ག
གས་པ་ནི་སྐྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་ངག་དབང་རིན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་ཀྱིས་ག
སར་གཏོད་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེའི་འབྲི་སྐལ་གསར་པ་ཞིག་ཡིན་
ཚུལ་ནི་རྗེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན་གྱིས་《
བོད་ཀྱི་ཡི་གེའི་སྐྱུ་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ
》ཞེས་པའི་བྲིད་གནང་བའི་སྐལ་བཤེས་ཤིག་ཏུ་གསུངས་པ་གྲུས་པས་ཐོས
སོ།

སྐྱུགས་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་ངག་དབང་རིན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་ཀྱི་ནམ་ཐ
ར་རྒྱས་པ་ཞིག་མ་རྟོད་པས་ཁོང་གི་འདས་ལོ་སྔགས་མི་གསལ་བས་རྩ
ད་གཙོད་བྱ་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་སོ།

གཉིས། དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བ་ངག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོས་ 《མིང་གི་

བཞུགས་པ་ནི་དཔལ་བཞུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྟོད་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱུགས། མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གིས་༢
༠༠༤ལོའི་ཟླ་༡༢པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་པད་མ་དཀར་པོའི་འཕྲེང་བ། ། ཞེས་པ་བཅམས།

《བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་ཅིག་གི་མཆན་བྱང་དྲི་མེད་ཤེལ་
དཀར་ཕྲེང་བ།》 ཞེས་པར་བྲངས་པའི་ 《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་པ
ད་མ་དཀར་པོའི་འཕྲེང་བ།》 ཞེས་པ་ནི་ལྷ་ལུ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆོས་རྒྱུང་བཟ
ང་པོ་དང་རྒྱུགས་ལོ་ངག་དབང་རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་མ
ར་གྱུར་པའི་དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བ་ངག་དབང་ཆོས་ཀྱི་ཁྱུ་མཆོས་བཅམ
ས། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་པོ་བྱི་བའི་ལོ་རྩེ་བྱི་ལོ་ ༡༥༥༦ ལ་
གཙང་གི་བཞུད་ཤར་ཕྱགས་དཔལ་ཁང་ཞེས་པའི་བྱིས་དུ་འབྱུངས།
སྤྱི་ཕྱིར་ལྷ་ལུ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆོས་རྒྱུང་བཟང་པོ་དང་རྒྱུགས་ལོ་ངག་དབང་རི
ན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་སྐུ་གསལ་པའི་སྒྲིབ་དཔོན་མང་པོའི་མཁུན་ནས
ཆོས་མདོ་ཐུགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་ཐོས་བསམ་དཔྱིས་བྱི
ན་པར་མཛད་ཅིང་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། ཁོང་གིས་རབ་བྱུང་དགུ་
པའི་ས་པོ་བྱི་རྩེ་བྱི་ལོ་ ༡༥༩༤ ལོར་ 《བོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱེད་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་མཁས་པའི་ངག་གི་
སྒྲིབ་མ།》 ཞེས་པ་རྟེན་ཕྱིས་བོད་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ 《དག་ཡིག་
ངག་སྒྲིབ་མ།》 ཞེས་པ་བཅམས་ཏེ་བོད་ཀྱི་དག་ཡིག་གཞུང་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཏུ་གྱུར་ཏོ།

ཁོང་གི་མཆན་ཀྱི་ནམ་གངས་ལ་དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་། ད

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

པལ་ཁང་ཆོས་མཛད། དབྱངས་ཅན་སྟེམས་པའི་སྟེ། ཀམ་འཕྲིན་ལས་
སྟོགས་ལས་ནམ་ཁུལ་ཞེས་པ་སོགས་ཞུའོ། །ཁོང་གི་འདས་ལོ་མི་གས
ལ།^①

མདོན་ན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སྤྱི་དང་མདོན་བ
རྗོད་སོགས་ཀྱི་སྐར་ལ་ཞ་ལུ་ལོ་ལྟ་བུ་ཆོས་སྦྱང་བཟང་བོ་གཙོས་པའི་ཁོ
ང་གི་སློབ་མ་ཡང་སློབ་དང་ནམས་ནི་མཛད་རྗེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་བྱུང་
ན། ཁུལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སློབ་ཟུང་ཁྱེད་མཆོས་མཛད་པ
འི་《ལྷ་མའི་བརྟེན་ཆོགས་ཀྱི་རིམ་པ》ལས། “ཚུལ་འདིར་བཀའ་བྱིན
མཚུངས་མེད་ཆོས་སྦྱང་བཟང་། །ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འབྲུང་མཁ
ས་སྟོགས་སྟོན་རྗེ། །དབྱངས་ཅན་མགིན་པར་འབྱུང་པའི་དཔལ་སྤང་
པར། །གྲུས་པས་འདོད་དོ་ནམ་དཔྱད་དཔལ་ཀུན་སྟེལ། །”^②ཞེས་ག
སུངས་པས་ཤེས་སོ། །

གསུམ། ཟུར་མཁར་སློབ་གྲོས་ཁུལ་པོས་《མདོན་བརྗོད་མཐོང་བ་དོན་
ལྡན》ཞེས་པ་བཅུམས།

དེ་ནས་དཔལ་ཁང་ལོ་ལྟ་བུའི་སློབ་མར་གྱུར་པའི་ཟུར་མཁར་
སློབ་གྲོས་ཁུལ་པོས་སྟོགས་ལོ་དང་བྱུང་པར་དུ་དཔལ་ཁང་ལོ་ལྟ་བུས་མ

^① མེར་གཙུག་ནང་བརྟན་དཔེ་རྟིང་འཚོལ་བསྟུ་སྟོགས་སྒྲིག་ཁང་གིས་བསྒྲིགས། 《ཁུལ་དབང་ལྷ་པ་དག་དབང་
སློབ་ཟུང་ཁྱེད་མཆོད་གསུང་འབྲུམ་བཞུགས་སོ》(༡༥) p. ༡༧ ། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༩ལོའི
‘ཟླ’ ༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཇོན་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ནམས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་བསྐྱེས་ནས།
《མངོན་བརྗོད་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་》 ཞེས་པ་ཞིག་བཅུམས། ཁོང་གི་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་མོ་སྐུལ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༩ ལ་དྲགས་པོ་ལ་ཐོག་བྱུར་མཁར་དུ་འཁྱུངས། ཁོང་དགུང་ལོ་ཆུང་དུས་ནས་དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་ཐོས་པ་སློབ་གཉེར་གྱི་མགོ་བཅུམས།
སྐྱེགས་ལོ་ངག་དབང་རིན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་ཀྱི་མདུན་ནས་སྐྱ་དང་སྟན་ངག་མངོན་བརྗོད་སོགས་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཐུགས་གསན་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་མཛད། ཁོང་གིས་འཆོ་སྤྱད་མཁན་ཆེན་གྱི་སློབ་མ་སྤང་བུ་ཆོས་རྗེའི་མདུན་ནས་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་ལ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་པོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༤༢ ལ་《རྒྱ་བཞིའི་འབྲེལ་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ཕྱུང་》 ཞེས་པས་མཆོན་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་སྐོར་གྱི་གསུང་ཚཱ་མང་པོ་མཛད་པས་ཐོད་ཀྱི་གསོ་རིག་སློབ་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཉེ་ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལུགས་འཛིན་པ་ལ་“བྱང་བྱུར་ནམ་གཉིས་”ཞེས་པའི་“བྱུར་ལུགས་”སུ་བྲགས་པའི་བྱུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྫོ་རྗེའི་བྲག་རྒྱན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་ལུགས་འཛིན་པའི་བདག་པོ་ཉུ་བྱུར་གྱུར་ཏོ། །

མདོར་ན་བྱུར་མཁར་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ་ནི་ཐོད་ཀྱི་སྐྱ་སྟན་སྐྱན་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཅིས་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་རིག་པའི་གནས་བརྩུ་ལ་མཁས་པས་ཁོང་གི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། “རིག་གནས་བརྩུ་ཕྱག་གཅིག་ལ་སྦྱངས་པའི་མཐུས། །མཁས་པའི་བྱ་བ་འཆད་ཚུད་ཅམ་པ་གསུམ། །མཁས་པ་མང་པོ་ཆོགས་པའི་མདུན་སར་ཡང་། །མཁས་ནམས་ཁྲིལ་བའི་གཏམ་ནི་སྒྲ་མ་མུང་། །”ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་རིག་གནས་སྤྱིའི་དགོངས་པའི་དོན་མཚོན་ཞིང་། བྱད་པར་དུ་ཁོང་གིས་ཆོག་རྒྱན་རིག་པའི་སྐྱར་ལ་ཐུགས་ཆེན་མཛད་པའི་ནམ་ཐར་མང་སྟེད་པེར་ན། “རྒྱལ་པོ་ལང་ཆོས་དྲིགས་ཀྱང་ཀྱང་། །རྒྱན་མེད་པ་ན་སྐྱེ་བོས་སྦྱིང་། །དེ་བཞིན་སྟོན་ངག་མི་ལྟན་པའི། །བསྟན་བཅོས་མཁས་ལ་ཅིས་སུ་མེད། །”ཞེས་གསུངས་པས་སྟོན་ངག་གིས་མཚོན་པའི་ཆོག་རྒྱན་རིག་པ་ལ་བསྐྱགས་པར་མཛད་ཅིང་། ཁོང་གི་གསུང་ཆོས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་སྟོན་ངག་གི་ཚུལ་ཅལ་སུ་ལྟ་བུར་བའི་བྱད་ཆོས་ལྟན་པའི་ཉམས་སྣང་དོ། །ཟུར་མཁར་སློ་གོས་རྒྱལ་པོ་དགྲང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་བཞུགས་པར་བྲགས་ཀྱང་འདས་ལོ་གསལ་བ་མ་རྟེན་དོ། །

སྒྲས་པ།

ལུ་ལཱ་ཆེན་གསུང་གི་བཀའ་དྲིན་ལས། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སྒྱགས་ལ་ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་བཟླ་ཤིས་དང་།

དཔལ་ཁང་བ་དང་བྱུང་མཁར་སློ་རྒྱལ་གྱིས།

མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་མཛ

ད།

ཅས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལྷ་པ། རིན་སྒྱུངས་པ་དག་དབང་འདིག་གྲགས་ཀྱིས་ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ བཅུམས་པ།

གཅིག 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》ཞེས་པ
འི་རྩམ་པ་པོ་རིན་སྒྱུངས་དག་དབང་འདིག་གྲགས་ཀྱི་མཛད་ནམ་མ
དོར་བསྐྱུས་བཤད་པ།

རིན་སྒྱུངས་པ་དག་དབང་འདིག་གྲགས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་《
མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
་ས་》ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་མཆོམས་སྦྱར་ར
གས་ཅམ་བྱ་བ་ལ་དདུལ་ཆུ་སྐྱ་མ་ཆོས་བཟང་གིས། “བསེལ་སྦྱངས་ས
་སྦྱད་ཡོངས་ཀྱི་རབ་དང་ཕུལ། །དག་གི་དབང་ཕུག་འདིག་ཉེན་གྲགས
་པའི་ལྗེའི། །ལེགས་པར་བཤད་པ་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་དེའི། །རྗོད་བྱེད་

མ་མཐའ་ཚོག་མདའི་ལམ་ལས་བཀལ། །”^①ཞེས་གསུངས་པའི་ཐོད་
 ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེས་རྒྱས་ཤོས་ཤིག་ནི་《མངོན་བརྗོད་
 དཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་
 པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ཐོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དང་སྟན་ངག་པ་ཆེན་པོ་
 རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འཇིག་རྟེན་དབང་ལྷག་གཤམ་པའི་རྡོ་རྗེ་
 རྟེ་ཡོངས་གཤམ་སུ་རིན་སྤངས་དག་དབང་འཇིག་གཤམ་ཞེས་པས་བ
 རྒྱལ་། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་མོ་སྟག་རྟེ་བྱི་ལོ་ ༡༤༥༢ ལོར་
 རིན་སྤངས་སུ་རིན་སྤངས་མཆོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེའི་^②སྐུ་སྤྱུང་པའི་ཡབ་
 དག་དབང་ནམ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་གསུམ་གྱི་ཆུང་བར་སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་
 ལོ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་སྒྲོང་ནམ་པར་ཡངས་པས་བརྩ་
 རྒྱག་རིག་པའི་གནས་ལ་མཆོག་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར། ཆོས་སྲིད་གཉིས་
 ཀའི་སྦྱོགས་ལ་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེན་འདྲ་སྐྱེ་ཆེ་མཇུག་ཏུ་རིན་སྤངས་པའི་ཆ
 བ་སྲིད་ཞིང་། ཤག་པ་ཆེ་བརྟན་རྡོ་རྗེས་བབྱུང་ནས་མངའ་ཐང་པ་ལ་ཆེ
 ར་གཞན་གྱི་ལག་ཏུ་ཤོར། ཁོང་ནི་ཐོད་ཀྱི་སྟན་ངག་ལ་མཁས་པའི་མ་
 ཚད་རི་མོ་དང་རྒྱུ་གར་ལའང་ཏ་ཅང་མཁས་པས་“ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྐ

① 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བཏུས་བསྐྱེད་ལེགས་བཤད་འདེན་པའི་དུང་གྲུ་》 ༡. ༡༧ མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེ
 ན་ཁང་། ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༥ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པར་དཔར།
 ② རིན་སྤངས་པ་མཆོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་མོ་སྟག་རྟེ་བྱི་ལོ་ ༡༤༦༢ ལོར་ཡབ་རིན་སྤངས་ནོར་བུ་བཟ
 ང་པོའི་སྐུ་སྤྱུངས། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷག་ས་རྟེ་བྱི་ལོ་ ༡༥༡༠ ལོར་སྐྱེ་གཤམས་སོ།

ད་གཤམ་ཡོད་པའི་“རིགས་ལྡན་ཡོལ་བ་”ཞེས་པའི་གོས་ཐང་དེ་ཡང་
ཁོང་གིས་ཐིག་ཚད་དང་རིམ་བྱིས་ནས་བཞེངས་པ་ད་ལྟ་འདྲ་ཅི་པོ་ཏ་
ལའི་བང་མཛོད་ནང་དུ་ཡོད་ལུས་དང་། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་ལོ་སར་
ཀྱི་སློབ་གར་ཞེ་བརྒྱད་བརྟེན་འཆོམས་ཞེས་པའི་གར་དང་སྤྱད་བྱངས་
བཅས་ཀྱང་བཅམས་པ་དེ་སྟོན་ཏེ་ལའི་སྤྱི་མའི་པོ་བྱང་གི་མཛོད་སྟེའི་
སྐབས་འཁྲབ་ཀྱི་ཡོད།”^①ཅེས་གསུངས་སོ།

ཁོང་གི་གསུང་ཆོས་ལ་བརྟན་བཅོས་དང་སྟན་འག་གི་ཚུལ་སོག
ས་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་སྐད་གཤམ་ཆེ་བ་ལ་དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱ
ང་དགུ་པའི་ས་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༩ ལོར་《ས་པཌ་རྟོགས་བརྗོད་བསྐ
ལ་བཟང་ལེགས་ལམ》ཞེས་པ་བཅམས་པ་དང་། ལྷགས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
༡༥༢༡ ལོར་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱུན་》ཞེ
ས་པ་བཅམས་། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པ་རབ་བྱང་དགུ་པའི་མེ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་ ༡
༥༢༤ ལོར་བཅམས་པའི་《ཁམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་མངའ་རིས་དང་བཅ
ས་པ་ནམས་ལ་སྤྱིངས་ཡིག་དབྱངས་ཅན་རིག་པའི་རྒྱ་མཚོ་》ཞེས་པ་
དང་《སྟན་འག་མེ་ལོང་གི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་མི་འཇིགས་སེང་གའི་ང་

① རིན་སྤྱངས་ངག་དབང་འཇིག་གསལ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སོ》 p.9 འཇུག་དགར་སློབ་ཐང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱུན་》ཀྱི་མ་ད
པའི་སྐོར་གྱི་གསལ་བཤད་། མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཁྱེངས་གསུམ་པར་དཔ
ར།

རོ། 》①ཞེས་པ་སོགས་བཅུ་མས། མེ་སྒྲུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥ ལོར་《ཤམ་
རྩ་ལའི་ལམ་ཡིག》ཞེས་པ་བཅུ་མས་པ་དང་། གཞན་ཡང་《སྒྲན་ངག་
དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་འགྲེལ་པ་དམར་མཆན》ཞེས་པ་དང་། 《
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དག་དབང་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་ལ་སྤུལ་བའི་ཁྱ་འཕྲིན་རི
ག་འཛིན་པོ་ཉ། 》②ཞེས་པ་སོགས་སྒྲན་ངག་གི་ལམ་ནས་བཅུ་མས་པ
འི་བསྟན་བཅོས་དང་ཞལ་ཚུལ་གྲགས་ཆེན་མང་པོ་བཞུགས་སོ། །

རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འཇིག་གྲགས་ནམ་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོག
ས་གསལ་པོ་ཞིག་མ་རྟེན་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་བཅུ་མས་པ
འི་《དེབ་ཐེར་དཔྱད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་》ལས་“སྤྱ་ཆོ་མཇུག་ཏུ་
མངའ་ཐང་པལ་ཆེར་ཤོར་”ཞེས་གསུངས་པར་བལྟས་ན། རྩེ་པ་ཞིང་
ཤག་པ་ཆོ་བཟན་རྩོ་རྩེས་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་སྤངས་རྟེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༦
༥ ལོར་བསམ་བློ་བཅེ་བཟུང་བར་བཟླགས་ན་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥ ལོན་ ༡༥

① ཆོ་ཆོ་ཏན་ཞབས་བྱུང་གིས་《བསྟན་ཆེས་ཀྱན་བཏུས་》ལས་རིན་སྤངས་དག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་
བཅུ་པའི་མེ་ཁྱེ་སྤྱི་ལོ་ 1586 ལོར་《སྒྲན་འགྲེལ་》བཅུ་མས་ཞེས་པར་བཟླགས་ན་རིན་སྤངས་དག་དབང་འཇིག་གྲག
ས་དགུང་ལོ་བཟུང་དང་ལྔའི་ཐོག་བཅུ་མས་པ་ཡིན་པར་འབྱུང་ལ་དཔྱད་ཅིག

② 《ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དག་དབང་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་ལ་སྤུལ་བའི་ཁྱ་འཕྲིན་རིག་འཛིན་པོ་ཉ། 》ཞེས་པ་ནི་རིན་སྤངས་
ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱིས་རང་གི་ཡལ་ལ་སྤུལ་བའི་ཁྱ་འཕྲིན་ཡིན་ཕྱིན། འདིའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དག་དབང་ན
མ་རྒྱལ་ཞེས་པ་ནི། རིན་སྤངས་མཆོ་སྤྱོད་རྩོ་རྩེའི་སྤངས་དང་རིན་སྤངས་དག་དབང་འཇིག་གྲགས་རང་གི་ཡལ་ཏེ་རི
ན་སྤངས་དག་དབང་ནམ་རྒྱལ་ཞེས་པ་ཡིན། ཁོང་ནི་རིག་པའི་གནས་ཆེ་ཆུང་དང་རྒྱ་ཆལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་སོགས་ལ
‘ཐུགས་ཤིན་ཏུ་ཡངས་པ་ཞིག་ཡིན། གཙང་རོང་གི་ཆོས་རྟེ་རྩམས་འཆོ་རྒྱན་སོགས་དགེ་རྒྱུན་བཟང་པོ་སྤྱོད། རིན་
སྤངས་ཉིད་དུ་མྱེས་ཆེན་པོའི་མིག་རྟོག་གིས་གསང་ཐུགས་ཀྱི་དུས་རིམ་གྱི་སོལ་བཅུགས་སོ་ཞེས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་
པ་ཆེན་པོའི་《དེབ་ཐེར་དཔྱད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་》ལས་གསུངས་ཤིང་དེར་གཟིགས་པར་བྱོམ། །

༥༥ མེད་བར་ཞིག་ཏུ་འདས་པར་སྐྱེ་མོ།

གཉིས། 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་པ་
ཚཱ་པའི་དགོས་པ་དང་བརྗོད་བྱ་སྐོས་མདོར་བསྐྱེས་བཤད་པ།

རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འཇིག་བྱགས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་《
མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སྐོས་ཞེས་པ་ཚཱ་པའི་དགོས་པ་དང་། དེའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་དང་གོ་
རིམ། མཛད་བྱང་ལས་འཕྲོས་པའི་《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མ
ཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་པ་ནི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་གང་དག
ལ་བཞེན་ནས་བཅམས་པའི་ཁྱད་སྤངས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ
ལྷེད་བདུན་པ་བསྐྱལ་བཟང་བྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅས་འདི
འི་པར་བྱང་སྟོན་ཆོག་གི་སྒྲིབ་སྐོས་ལུང་བཟང་ལྷུ་བར་བྱ་སྟེ། ཐོག་མ
ར་ཚཱ་པར་དམ་བཅའ་བས་དྲངས་པའི་མིང་གི་ནཱ་བྱངས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་བཤད་པའི་འདོད་རྒྱལ་དང་རྗེས་ཐུབ་ཀྱི་མིང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལ
ས་འཕྲོས་ཏེ་རྗེས་ཐུབ་བྱ་གས་མིང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་རྗེས་ཐུབ་ཀྱི་
མིང་གི་འདོགས་ལུགས་སྐོས་མདོར་བསྐྱེས་པར་བཤད་པ་ནི། “རྒྱ
ལ་དང་རྒྱལ་སྐྱེས་སློབ་མར་བཅས། །ས་གསུམ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་མ་ལུ
ས། །རིགས་དུག་འཁྲོ་བ་ལ་སྐོས་པ། །དོན་གཅིག་མིང་མང་མིང་གཅི

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ག་ལ། འདྲི་མང་འདྲི་མང་ལྟ་བུ་ཐོག་མའི་མིང་། རྗེས་སྐྱབ་བཏགས་མིང་གཉིས་སུ་བཤད། བཏགས་མིང་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དང་། འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བཀོད་ལས། བྱི་མ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་རྒྱར། བྱིགས་ལ་བྱིགས་ཅན་ཆ་ཤས་ཆོགས། རྟེན་ལ་བཞེན་པ་དངོས་ལྡོག་པས། བཏགས་སྐགས་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་མིང་། མཐའ་དག་རྒྱ་ཐོའི་གཏེར་འདི་ལས། བལྟམས་པའི་ལེགས་བཤད་མཁས་པ་ཡི། རྒྱ་རྒྱ་རིན་ཆེན་འོ་དང་འབར་བྱ། གསལ་ལ་རྗོགས་པ་འདིར་བཤད་བྱ། །”^①ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལུ་དང་པོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་སྤེལ་བཤད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སྐགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། ལྟ་དང་ལྟ་ཡུལ་ལ་སྐགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། རྣམ་མཁའ་ལ་སྐགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། དུས་དང་བསྐལ་པ་ལ་སྐགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་སྐགས་ཀྱི་སྐྱར་དང་།

ལུ་གཉིས་པ་ས་འོག་གི་སྤེལ་བཤད་པ་ལས་ས་འོག་དང་དུལ་བ་ཡི་དྲགས་ལ་སྐགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། རྒྱ་དང་རྒྱའི་སྐྱག་ཆགས་ལ་སྐགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། གཟེངས་དང་རྒྱུས་ལ་སྐགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་སྐགས་ཀྱི་སྐྱར་དང་།

ལུ་གསུམ་པ་ས་གཞིའི་སྤེལ་བཤད་པ་ལས་ས་ལ་སྐགས་པ་

①རིན་སྐྱབས་དགའ་དབང་འཇིག་གསལ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བལྟམས་བཅས་མཁས་པའི་རྒྱ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 P.4 མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

འི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། རི་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
ད། གྲོང་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ད། ཉགས་དང་སྒྲན་ལ་སོ
གས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ད། གཅན་གཟན་དང་རི་དྲགས་ལ་སོག
ས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ད། བྱ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ད།
མི་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ད། བྲམ་བྲེ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་
བརྗོད་ད། རྒྱལ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ད། རྩེ་རིགས་ལ
སོགས་པའི་མངོན་བརྗོད་ད། དམངས་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མ
ངོན་བརྗོད་སོགས་ཀྱི་སྐར་དང་།

ལེའུ་བཞི་པ་སྤྱི་ལོ་ལྷོ་མཆོན་བཤད་པ་ལས་སྒོ་ལ་སོགས་པའི་མིང་
གི་མངོན་བརྗོད་དང་། འདྲོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་
མངོན་བརྗོད་ད། འབྲེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ད། རོན་
སྒྲ་ཆོགས་ཀ་མཐའ་ལ་སོགས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉེར་གཉིས་དང་། དེ་ད
ག་སྒྲ་ཆོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མཐོ་རིས་ཀྱི་སྒྲ་ཆོན་དང་། ས་འོག་གི་སྒྲ་
ཆོན། ས་གཞིའི་སྒྲ་ཆོན། སྤྱི་ལོ་སྒྲ་ཆོན་བཞིའི་སྒྲ་ནས་བཅུ་མས་པའི་མ
ངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཤིག་སོ། །

གསུམ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》
ཞེས་པའི་མཇུག་བྱང་དང་འབྲེལ་ནས་ཚུལ་པའི་ཁྱད་སྔགས་སོགས་མདོར་

པའི་རིག་པ་གང་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་འ
གྱུར་བའི་བྱགས་བསྐྱེད་སློན་ལམ་ཤིས་བརྗོད་ཀྱིས་དྲངས་ཏེ་རི་ལྗང་
གསུང་ན། “གང་དེ་དབྱུང་གསུམ་ནུས་པར་དག་པའི་འོད། རྩུན་པ
འི་གོ་འཕང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅན། བྱངས་མེད་བསྐྱལ་པའི་བར་
དུ་ཉག་གནས་ལ། འཁོར་བ་ཀྱན་ཀྱི་དོན་བྱེད་ཉིད་གྱུར་ཅིག །”①ཅེ
ས་པ་དང་། “འཁོར་སྐྱར་རིན་ཆེན་བདུན་དུ་འབར་བའི་རྒྱལ་པོ་འདི
ཡི་གཟི་བརྗིད་ཀྱི། ཉི་མ་སྟོང་ཕྱག་བདོ་བའི་དཔུང་པས་འཇིག་རྟེན་
གསུམ་པོ་བབྱང་རྒྱས་ཤིང་། རིག་པའི་གནས་ལྷ་ཡང་དག་འདྲེན་པའི
ཤེས་རབ་དམ་པའི་དངོས་པོ་ཡིས། སེམས་ཅན་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ས་ལ་འཛིག་པའི་མཁས་པར་ཤོག །”②ཅེས་སོགས་གསུ
ངས་པ་དང་། དེ་ནས་མངོན་བརྗོད་སོགས་བསྟན་བཅོས་གང་དག་ལ་
བརྟེན་ནས་བཅུམས་པ་ནི། “དེ་ལྟར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་
མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིན་པུ་ཉ་འཆི་བ་མེད་པའི་སེང་
གོས་མཛད་པའི་ཨ་མ་ར་ཀོ་ཤ། དེའི་འགྲེལ་པ་རབ་འབྱོར་ལྷ་བས་མ
ཛད་པ། སློབ་དཔོན་དཔལ་འཛིན་ཕྱེས་མཛད་པའི་སྣ་ཆོགས་གསལ་

སོ། P.197 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

①རིན་ལྷངས་དག་དབང་འཇིག་གསལ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་

སོ། P.197 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

②རིན་ལྷངས་དག་དབང་འཇིག་གསལ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་

སོ། P.197 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

བ་ལ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། བོད་ཀྱི་གནས་ལུ་རིག་པའི་པཱི་ཏ་ཆེན་
པོ་ས་སྐྱ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོག་གཏེར། དེའི་
འགྲེལ་པ་སློབ་པ་ཉན་བཞི་པས་མཛད་པ་ལ་སོགས་མངོན་བརྗོད་རང་
རང་གི་བསྟན་བཅོས་ནམས་ལས་ལེགས་པའི་ཆ་ཀུན་བརྒྱས་ཤིང་།”
①ཞེས་པཱི་ཏ་འཆི་མེད་སེང་གས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས 《ཨ་མ་ར་ཀོ་ཏ》 ②ཞེས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་རབ་འ
བྱུང་ལྟ་བུ་ལ་③མཛད་པ། དེ་ནས་སློབ་དཔོན་དཔལ་འཛིན་ལྷེས་མཛད་
པའི 《སྣ་ཆོགས་གསལ་བ》 ④ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀྱི་གཞུང་གི་སློ
ར་དང་། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་གནས་ལུ་རིག་པའི་པཱི་ཏ་ཆེན་ས་སྐྱ་པཱི་ཏ་ཀུ
ན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི 《ཆོག་གི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་

①རིན་སྐྱབས་དགའ་དབང་འཇིག་གཤམ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་ཀུན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 P.197 མེ་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།
② 《བསྟན་འཕྱར་བྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་སློབ་ལས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་མེད་མཛད་པའི་སློབ་དཔོན་
འཆི་མེད་སེང་གས་མཛད་ཀྱི་ཀུན་གྱི་པཱི་ཏ་ཉི་ཅུ་དང་། བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐྱ་བ་ཡར་ལུང་པ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་
ས་བསྟར།
③ 《བསྟན་འཕྱར་བྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་སློབ་ལས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་རབ་འབྱུང་ལྟ་བུ་
ཀུན་གྱི་པཱི་ཏ་ཉི་ཅུ་དང་། བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐྱ་བ་ཡར་ལུང་པ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྟར།
④ 《བསྟན་འཕྱར་བྱི་མཁས་གསལ་བཞུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སློབ་ལས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སྣ་ཆོགས་ག
སལ་བ》 ཀུན་གྱི་པཱི་ཏ་དཔལ་འཛིན་ལྷེས་མཛད་ཀྱི་ཞུ་དམར་བཞི་པ་ཆོས་གཤམ་ལེ་ཤེས་ཀྱི་བཀའ་ཞུ་ལུ་འཇི་མེ
་སྐྱ་པཱི་ཏ་ཆེན་པོ་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོས་བསྟར། 《བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་ཅིག་གི་མཚན་བྱང་དུ་མཛད་ཤེལ་དཀར་མེ
ང་བའི་ཞེས་པ་ལས། “པཱི་ཏ་དཔལ་འཛིན་ལྷེས་མཛད་པའི་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་སྣ་ཆོགས་ལས་བ
རྒྱས་པ།”ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

བསྟན་བཅས་བཞུགས་སོ། ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་སུ《ཆོག་གཏེར》
ཞེས་པ་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་སྒོ་བཟན་བཞི་པས་མཛད་པ་ལ་སོགས་པ
འི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ནམས་ལས་ལེགས་པའི་ཆ་ཀྱན་ནས
བརྟམ་པའི་ཁར་རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འཛིག་གྲགས་ཀྱིས་ཁ་སྒྲི
ང་མཛད་པའི་སྒྲིང་ལ། “གཞན་ཡང་བཀའ་འཁྱུར་དང་བསྟན་འཁྱུ
ར་ནས་བཤད་པའི་མིང་གི་ནམ་གངས་རང་སྒོས་གང་སྟོབས་ཀྱིས་ཁ་
བཀའ་སྟེ།”①ཞེས་ཀྱལ་བའི་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེ 《བཀའ་འཁྱུ
ར་མཛད་པའི་སྒྲིང་ལ། ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་སུ་བཞུགས་པའི་
《བསྟན་འཁྱུར་མཛད་པའི་མིང་གི་ནམ་གངས་རང་སྒོས་གང་སྟོ
བས་ཀྱིས་ཁ་བསྐྱང་སྟེ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་
ན་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་མཛད་ཅིང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འ
དེའི་ཚུལ་པ་པོ་དང་བཅའ་མས་པའི་ཡུལ་དང་རྟམ་ནི་“ལྷ་སྒྲེར་རིགས་
ཀྱི་སྟན་དང་གསལ་མཁན་ཆེན་པོ་དག་དབང་འཛིག་ཉེན་དབང་ལྷག་ག
གསལ་པའི་དོ་རྒྱུ་མཆོག་གི་ལྷ་ལེགས་བྱས་པའི་སྒོ་འཕར་བརྒྱ་ཕྱེ
བ་རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་སོ་བྱང་རྟམ་བྱིས་པའོ།”②ཞེས་གསུངས་

①རིན་སྤངས་དག་དབང་འཛིག་གྲགས། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 P.198 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

②རིན་སྤངས་དག་དབང་འཛིག་གྲགས། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནུས་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

༡༽ ཚུམ་པ་པོའི་མཚན་དངོས་ལ་ངག་དབང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་
གཤམ་པའི་རྗོ་རྗེ་ཞེས་པ་མཚན་བསྟུན་ནས་ཡོངས་གཤམ་སྲུང་ག་ད
བང་འཇིག་གཤམ་ཞེས་གསལ་བ་ཞིང་ཁོང་གི་མཛད་ནུས་མདོར་བསྟུ
ས་གོང་དུ་བྱས་ཟིན་པ་དང་། བཅམས་པའི་དུས་ནི་མཛད་བྱང་དུ་ག
སལ་བ་ལྟར་ན་བྱ་མཚོག་གི་ལོ་སྟེ་ལྷགས་མོ་སྟུལ་གྱི་མིང་གི་མདོན་བརྗོ
ད་ཡིན་པ་གང་རིན་སྲུངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གཤམ་གྱི་དགྲུང་ཚ
ད་དང་བསྟུར་ནས་བཅེས་ན་ཁོང་དགྲུང་ལོ་བཞི་བཅུ་པ་རབ་བྱུང་ད
གྲུ་པའི་ལྷགས་མོ་སྟུལ་ཏེ་སྟེ་ལོ་ ༡༥༢༡ ལ་ཁེལ་འདུག་པ་དང་། ཚུམ་
པའི་ཡུལ་ནི་“.....རིན་སྲུངས་པའི་སྔ་བྱང་དུ་བགྱིས་པའོ” ①ཞེ
ས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ།

བཞེ། 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་
པའི་དཔེ་རྟིང་པར་གཞི་རོ་སྦྱང་མདོར་བསྟུས།

《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ》ཞེས་པའི་པར་གཞི་རོ་སྦྱང་མདོར་བསྟུས་བྱ་ན། པར་ཤི
ང་ལ་ཞོལ་པར་གསར་རྟིང་གཉིས་དང་སྟེ་དགའི་པར་སོགས་ཁྱོན་པ

སོ། P.198 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

①རིན་སྲུངས་ངག་དབང་འཇིག་གཤམ། 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་

སོ། P.198 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནུས་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ར་གཞི་གསུམ་ཅམ་བཞུགས་ཀྱང་། བྱད་པར་དེའི་ནང་གི་ལྷ་ས་ཞོ
ལ་པར་ཁང་གི་པར་གསར་བ་ནི་“.....མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བ
ཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་གྱི་པར་རྟིང་བཤེས་ཟད་ལ་བཞེན་སྐྱབས་མ
གོན་སྲིད་སྦྱང་སྟག་བྲག་པ་རྩི་ཏ་ཆེན་པོ་བཀའ་དགོངས་བཞིན
.....”^①དུ་ཞོལ་པར་ཁང་ཆེན་མོས་ཤིང་པར་བཞེངས་ནས་གང
ས་ཅན་པན་བདེའི་གཏེར་མངོན་སྲིད་དུ་བཞུགས། ཞོལ་པར་ཁང་གི་
པར་རྟིང་མའི་པར་ཤིང་གི་སྒྲོན་ཆོག་ནི་རྒྱལ་དབང་བདུན་པ་ཆེན་པོ་
བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། “མངོན་སུམ་མཁྱེན་པའི་
ངོས་ལ་ཤེས་བྱ་ཀུན། མངོན་པར་བཀྲ་བ་དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རྗེས། མངོན་དུ་སྦྱགས་པ་ཐ་སྙད་རིག་པའི་གཞུང་། མངོན་བརྗོད་མཁས་པ
འི་ན་བ་མངོས་རྒྱན་འདི། ལར་དུ་བསྐྱབས་པའི་དགོ་འབྲས་ཀྱ་མུ་ད། བྱང་ཆེན་ཟེའུ་འབྲུ་གསར་པས་སྤྱད་པ་གང་། ལྟས་ཅན་ཀུན་གྱི་རྒྱན་
དུ་མ་སྟོགས་པས། རྟག་དུ་དགའ་བདེའི་སྣང་བ་རྒྱས་ཀྱུར་ཅིག ཆོས་
དོན་ངེས་པའི་ཆོག་དང་སྤྲོས་པ་བཞི། སོ་སོ་རིག་པའི་སྒྲ་རྒྱས་པ་རོ
ལ་དུ། སོན་པས་རང་གཞན་དོན་གཉིས་སྐྱབ་པ་ལ། དབྱངས་ཅན་ང
ག་གི་ལྷ་བཞིན་སྤྱར་འགྱུར་ཤོག །”ཅས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ།

དེ་ཡང་གོང་དུ་རིན་སྤྱངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གསུམ་གྱིས་

①རིན་སྤྱངས་ངག་དབང་འཇིག་གསུམ་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》P.198 མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 1999 སྟོན་ལྗོད་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

བཅམས་པའི《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་པའི་མ་དཔེ་དང་པར་གཞི་མཆམས་སྦྱར་བྱ་བ་ལ། མི་རིགས་དཔེ་སྦྱར་ཁང་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱེགས་ནས་དཔར་བའི《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་པ་པར་དུ་འཁོད་པའི་དཔེ་བསྟན་གསལ་བྱེད་དུ་དུང་དཀར་སློབ་ཟུང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བྲིས་པའི《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན》ཀྱི་མ་དཔེའི་སྒྲིབ་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཞེས་པ་ལས། “《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན》འདི་ནི་རང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤུལ་ ༡༥༢༡ ལོར་བཅམས་ཤིང་། དེ་སྟོན་པོད་ཀྱི་མཁས་པས་བཅམས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བརྗོད་(བཅོས་)ནང་ནས་རྒྱས་ཤོས་ཤིག་ཡིན། འདི་ལ་ལྟ་ས་ཞོལ་པར་ཁང་གི་པར་གསར་རྟིང་གཉིས་དང་། ཟླེད་གོ་པར་མ་བཅས་ཡོད། དེ་སྟོན་ང་རང་གི་མི་ཐོག་གསུམ་པའི་བྱག་དཔེའི་གསུམ་ཀྱི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན》བྲིས་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་ཐོང་གསལ་ཀྱི་པར་མ་ཁག་གསུམ་པོ་ལྟ་བུར་བྱེད་སྐབས་ཐོང་གསལ་པར་མའི་ནང་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་ནས་ཡིག་ཕྱིང་ལྟ་བུར་བརྒྱུད་ཅན་ཆད་སྦྱོར་བྱུང་འདུག་པ་སྐབས་དེར་སྦྱུམ་པར་ཐོག་པར་བསྟན་བྱེད་ཆེས་ཡི

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ན་རུང་། དེ་ནས་ལོ་ཕྱེད་ལྷག་ཙམ་མ་སོང་བར་རིག་གནས་གསར་བ
རྗེ་ཆེན་པོ་ཚུགས་ཏེ་ཕུ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རིག་གནས། སྤྱང་དེབ་
སོགས་དཔེ་རྒྱུན་ཏེ་ཅང་དགོན་པའི་རིགས་མང་པོ་བཞུགས་པར་བརྟེ
ན་ཏེ་དེང་སྐབས་མ་དཔེ་དེ་རིགས་ཏེ་ཅང་དགོན་པ་བཅས་སྒོ་པམ་ཆེ
ཡང་། ད་དུང་གོང་གསལ་གྱི་དཔེ་དེབ་བྲིས་མ་དེ་གསལ་ཡོད་མེད་ཞིབ་
འབྲུག་ཐོག་དེ་རིགས་རྟེན་ཆེ་པར་མ་དང་པན་ཚུན་གོ་བསྟར་བྱེད་ད
གོས་པ་བཅས་དགོངས་འཇགས་ཞུ།”^①ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ། རིན་སྤྱངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱི་གསུང་ལས་མངོན་བ
རྗོད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བཅད་འགའ་དྲངས་ནས་བ
ཤད་པ།

རིན་སྤྱངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱིས་མངོན་པའི་《མ
ངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱུན་》ཞེས་པའི་སྐོར་ནི་གོ
ང་དུ་ཞུས་པ་བཞིན་ཡིན་ལ། འདི་ནས་རིན་སྤྱངས་པ་ངག་དབང་འཇི
ག་གྲགས་ཀྱི་གསུང་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྟན་ངག་གི་

①རིན་སྤྱངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སོ》 p.9 (དུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱུན་》ཀྱི་མ་ད
པའི་སྐོར་གྱི་གསལ་བཤད་)། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཁྲེངས་གསུམ་པར་དཔ
ར།

ཆོགས་བཅད་འགའ་དྲངས་ནས་ཁོང་གིས་མངོན་བརྗོད་བཞེས་པའི་
ཚུལ་གཤིས་ཀྱི་སྐོར་མདོར་བསྡུས་འཆད་པར་བྱ་སྟེ། 《ས་པའ་ཉོག་ས་
བརྗོད་བསྐལ་བཟང་ལེགས་ལམ།》ལས། “ཨེ་མ་དཔག་བསམ་ས་པོན་
ལས། རྒྱུས་པའི་དབང་པོ་ཀུན་འཕྲོག་པའི། འཆི་མེད་བཅུད་ལེན་འ
བབ་པའི་ང། བདུད་ཚིའི་རྐང་འཐུང་གིས་མངོན་དགའ། རྟེ་ཡི་ཤར་
ཕྱགས་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་། དབང་བྱེད་རྒྱལ་པོའི་མཐུ་ལས་སྐྱེས། །”ཞེས་
དབང་བྱེད་རྒྱལ་པོ་ནི་འདྲོད་ལྷའི་མིང་དང་། 《ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དག་
དབང་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་ལ་སྤུལ་བའི་ཁྱེད་ལྷའི་རིག་འཛིན་པོ་ཉ།》ལ
ས། “གཉིས་འཛིན་འཆིང་བ་ལྷ་ཁྲིའི་གྲོང་ན་གཅིག་པུ་དུ་མའི་གཟུགས་
ས། འཁྲུལ་བ་འགོག་བྱེད་དོ་རྗེའི་སྐྱ་དབངས་ཏ་ལུ་མཆོད་པའི་བཀའ། ཉ
ན་པོ་དགའ་བསྐྱེད་ན་བར་སྐྱེན་པའི་བདེ་ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་མཐུན། ཡལ་
གཅིག་རིགས་ལྷན་དག་དབང་ནམ་རྒྱལ་ཞབས་ལ་ཉེར་བདུད་དེ། །”
ཞེས་ལྷ་ཁྲིའི་གྲོང་ནི་སྐྱེན་པོའི་ཡུལ་དང་། ཏ་ལུ་མཆོད་ནི་སྐྱེད་ཆེན་པོ་མ
ཁྱེན་བཟང་ཞེས་པའི་བཟན་བྱ་བ་འཇུག་གི་སྤུལ་བ་སྟེ་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏ
མ་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་བ་དང་། དགའ་བསྐྱེད་ནི་རྒྱལ་པོ་ར་མ་ཆ་ཞེས་པ་སོག
ས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འཛིན་གྲགས་ཀྱིས་བཅ
མས་པའི་གསུང་ཚུལ་སྐྱིད་དང་བྱེད་པར་དུ་སྟོན་དག་གི་ཚུལ་དག་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བ་བཞུགས་སོ།

སྤྱི་པ།

རིན་སྤངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཆེན་པོ་ཡིས།

《འཆི་མེད་མཛོད་》ཅེས་གཙོས་པའི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི།

ལེགས་ཆ་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ།

རིག་གཞུང་རྒྱ་དུ་《མཁས་པའི་རྣ་རྒྱ་》བཙམས།

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

དྲུག་པ། ཀྱན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དང་ཅི་ནི་གྲགས་པ་བཤད་སྟུང་སོགས་ཀྱིས་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཛོད་ནས་མོ་སྒྲིད་དེ་རྩེ་ལ་བཞད་པ།

གཅིག་ ཀྱན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་《མདོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》གསར་འགྱུར་དང་འགྲེལ་བཤད་མཛོད་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་བཤད་པ།

དེ་ཡང་ཀྱན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐྱེ་ཐེང་དང་པོ་མ་ལུ་ངག་དབང་བཙོན་འགྲུས་(༡༩༤༥-༡༩༥༡)མདོ་སྤངས་ཏུ་བྱོན་ནས་དགུང་ལ་རེ་བདུན་དང་རེ་བརྒྱད་པའི་ལོ་སྤྱི་ཕྱིར། 《མདོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》ཅེས་པའི་འགྱུར་རྟིང་ལ་རྟོག་ཁོང་ཏུ་ལུས་པ་དང་། འགྱུར་སྐྱོན་ཀྱང་འགའ་རེ་འདུག་གསུངས་ནས་ན་ག་རའི་དཔེ་ཞི

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ག་ལ་བརྟེན་ནས་འགོ་མཇུག་ཚད་མ་བསྐྱར་པར་མཛད་པའི་ཚུལ་ཁོ
ང་གི་ནམ་ཐར་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཁོང་གིས་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་འཆི་བ་མེད་པའི་མངོན་བཞུགས་སོ》^①ཞེས་མདའ་ཚད་
མ་ཤོག་གངས་༡༡པ་བཞུགས་པ་ཞིག་བཅུམས་སོ།

མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༥
པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་《མངོན་
བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་བ་མེད་པའི་མངོན་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སོ》ཞེས་པའི་མཇུག་བྱང་དུ། “སྐྱབས་མགོན་སྐྱེས་ཐེང་གཉིས་པའི་དུ
ང་ནས་ན་ག་རའི་ཡི་གེ་ཤན་སྐྱར་གྱི་ཕྱག་དཔེ་དོ་མ་བྱུང་བ་པར་དུ་སྐྱ
བ་ཅིས་ཀྱིས་ཁྱས་དག་པ་ལ་གཏད་ཀྱང་ཐོག་དུ་མ་ཁེལ། འཆི་མེད་མ
ངོན་དཔལ་ལྷན་ཟླ་བས་ཀྱང་སྐྱོན་གསལ་སྤྱོད་ཁང་སྤྱངས་པའི་ག
ཞུང་ཚད་ལྷན་དང་། ལྷག་པར་ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མས་འགྱུར་བཅོས་གན
ང་བ་གལ་ཆེ་སྟུང་ནས་བྱིས་སྤྱ་རྩེ་བཅད་པའི་མཁས་དབང་དབྱིག་
ཀྱ་རབ་འབྱམས་པ་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལྷན་པའི་དཔེ་ཅོམ་ལས་ག
ཞན་མ་བྱུང་ལ། དེར་ཡར་ལུང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོས་འགྱུར་
བཅོས་མཛད་པ་ཉིད་གཞིར་བཞག་འདུག་ཀྱང་དེའི་དཔེ་ཟུར་བ་གཞ
ན་ཡང་མ་ཉིད་པས་དེ་དང་མི་འདྲ་བའི་ལྷག་བྱུང་དང་། འགོ་མཇུག་

^① 《འཇམ་བཞད་སྐྱེས་ཐེང་པོ་དག་དབང་བཙུན་འགྱུར་གྱི་གསུང་འབུམ་》བ་པོད་ལས་ཆོས་ཚན་བཅུ་གསུམ་
པ་ལ་ཤོག་གངས་༡༡པ་བཞུགས་སོ།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

རྗོགས་མ་རྗོགས་ཀྱི་ཞབ་ཆ་མ་ངེས། འོན་ཀྱང་མ་དཔེ་གཅིག་བྱ་དེ་ཡ
ང་ཚུད་བྱོས་དོགས་ནས་མཆན་བྱ་དང་ཆོག་གི་གཅོད་མཆམས་ཀྱི་རྟ
གས་སོགས་དེ་ན་གང་ཡོད་སོར་བཞག་ལ་ཁྱུ་དག་ཕྱན་ཆོགས་བྱས་ན
ས་པར་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་པས་སྤར་ཡང་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ནམ་དཔྱ
ད་ཀྱི་ཆལ་དང་ལྷན་པ་དག་གིས་ཀུན་མཁྱེན་སྤྱེ་མའི་ཕྱག་དཔེ་ན་ག་ར
འི་ཡི་གེ་ཤན་སྤྱར་ཉིད་འབད་པས་བཅོལ་ནས་བསྐྱར་རྒྱ་བྱུང་ན་ཤིན་
ཏུ་ལེགས་སོ། །”^①ཞེས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་དགོས་སོ།

འདི་ནས་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྗེའི་གསུ
ང་ལས་མདོན་བརྗོད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བཅད་འག
འ་བྱངས་ནས་བཤད་ན། 《རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་གྱི་བདག་
པོ་བྱུ་བ་བདག་སྤྱེ་མ་དཀོན་མཆོག་མཆོན་ཅན་གྱི་བསྟོད་པ་》ལས། “
སྟོན་བྱོན་བྱང་སྟོང་གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་དུ། །མ་ཐོབ་མདོ་རྒྱུད་མན་
ངག་ལམ་གསུམ་འབབ། །བཟང་པོ་སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟོག་ཆེས་པབ་པ། །
མཁྱེན་ཡངས་རལ་བར་འཛིན་པའི་ལེགས་བྱས་གཏེར། །”ཞེས་ལམ་
གསུམ་འབབ་ནི་ཆུ་པོ་གརྒྱ་དང་། 《ཞལ་གདམས་མགྱུར་མ་》ལས། “
བགྱང་བྲལ་རྩལ་གྱི་གངས་ལ་ལྟ་བའི་མ། །ལེགས་བྱས་འོད་སྤང་བཏང་
ཉི་ཕྱིག་ཐུན་དུ། །གཅིག་ཏུ་མྱོངས་པར་མནལ་བ་འདི་དག་གིས། །བད

① 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆིབ་མེད་པའི་མདོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 p. 746 མཆོ་སྟན་མི་རིགས་
དཔེ་སྟར་ཁང་། 1993ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ག་སེམས་ས་མཆོག་རི་བཞིན་བསེལ་བར་བྱས། །”ཞེས་ས་མཆོག་ནི་ཅན་དན་དཀར་པོ་དང་། “སྒྲ་མའི་གསུང་གི་ཉི་ཟེར་གྱིས་ཕྱེ་བའི། སྒྲ་བ་འདབ་བརྒྱར་རྫོགས་པའི་སྟན་ཆོག་དྲིས། སྟོགས་ཀྱི་སློ་གསལ་རྒྱག་ལྟན་ཀྱན་བསྐྱས་ནས། ལེགས་བཤད་སྤང་ཅིས་དོམས་པར་བྱས་པ་འདྲ། །”ཞེས་རྒྱག་ལྟན་ནི་བྱང་བ་དང་། 《སྟན་ངག་དབྱངས་ཅན་ཞལ་ལུང་ཉི་མ་འབྲུག་གི་འོད་ཅན་》ལས་རྒྱའི་རྒྱ་ཚྭ་མ་པར་དམ་བཅའ་བའི་སྐབས་སུ། “ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་གཏེར་ལས་འོངས་པའི། རྒྱལ་ཡུམ་འཆི་མེད་བདུད་ཅིའི་དེས། རྟིང་བུམ་སྐལ་བཟང་བྱས་པ་ལས། སྤྱབ་པའི་རྒྱ་མངས་དབྱངས་སུ་ལེན། །”ཞེས་རྒྱ་གཏེར་ནི་རྒྱ་མཆོ་དང་། རྒྱལ་ཡུམ་ནི་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་ཞེས་པ་ལས་འདིར་རྒྱ་མངས་དབྱངས་སུ་ལེན་པ་ཞེས་པས་སྟན་ངག་གི་གཞུང་ཚྭ་མ་བསྐྱས་པས་བསྐྱས་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱ་དུ་འགོ་བ་དང་། “སྤལ་བྱང་ཆོག་དོན་སྐྱེག་ལྟན་སྒྲའི་ལྷ་མོ། ལམ་མ་བྱང་མེས་པོའི་ཞལ་ལས་མིན། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་ཆེམས་ལས་མ་བྱང་གང་། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་མགྱིན་མཆོ་ལས་འོངས་སྐད། །”ཅས་སྒྲའི་ལྷ་མོ་ནི་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་དང་། མེས་པོ་ནི་འདིར་ཆངས་པ། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་ནི་འཕགས་པ་སྟན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་ཅས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་སྟན་ངག་མང་ཞིང་རྒྱས་པ་ནི་ཁོང་གིས་བཅམས་པའི་བསྟན་བཅས་

སྤྱི་དང་བྱང་པར་དུ་སྟན་ངག་གི་གསུང་ཚུལ་སོགས་ལ་གཟིགས་པར་
བྱའོ།

གཉིས། ཅོ་ནེ་གཤམ་པ་བཤད་སྟབ་ཀྱིས མཛོན་པ་
མངོན་བརྗོད་གསར་ཉིད་གི་རྣམ་གཞག་མངོན་བསྟུས་སློབ་གསལ་ཡིད་འཕྲོ་
ག་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ཞེས་པ་མངོན་པའི་སྐོར་མངོན་བསྟུས་བ
ཤད་པ།

ཅོ་ནེ་གཤམ་པ་བཤད་སྟབ་ (༡༩༧༥-?) ཀྱིས་དང་པོ་སྟན་
ངག་གི་རྒྱན་རེ་རེའི་གོ་དོན་མངོན་བསྟུས་དང་འབྲེལ་བའི་དཔེར་བ
རྗོད་དང་། གཉིས་པ་མངོན་བརྗོད། གསུམ་པ་བརྗོད་གསར་ཉིད་གི་རྣ
མ་གཞག་སྟེ་གསུམ་ཀྱི་སྟོན་པ་བཤད་པའི་སྐོར་ཕྱགས་གཅིག་དུ་ མཛོན་པ་
མངོན་བརྗོད་གསར་ཉིད་གི་རྣམ་གཞག་མངོན་བསྟུས་སློ
བ་གསལ་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ①ཞེས་པ་མངོན་པའི་
མཇུག་བྱང་དུང་། “ཅེས་སྟན་ངག་མངོན་བརྗོད་བརྗོད་པར་
མངོན་བསྟུས་པ་འདི་ཡང་།” ②ཞེས་པ་དང་། བྱང་པར་དུ་མངོན་བ

① 《ཅོ་ནེ་གཤམ་པ་བཤད་སྟབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་》 གྱི་ག་པོད་ལས་ཚན་པ་ཉེར་བདུན་པ་ལ་ཤོག་གངས་༡༩བཞུ
གས་པ་དང་། ཡང་ན་དཔལ་བཞེགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱིགས། 《ཅོ་ནེ་གཤམ་པ་བཤད་
སྟབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་བཞུགས་》(༥ / ༡༩)《མེས་པོའི་བྱལ་བཞག་》(༩)P.239-262 གྲུང་གོའི་པོད་རིག་པ་དཔེ་སྟེ
ན་ཁང་། 2009 ལོའི་ཆེ་མཆོད་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

② དཔལ་བཞེགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱིགས། 《ཅོ་ནེ་གཤམ་པ་བཤད་སྟབ་ཀྱི་གསུང་འབུ

རྗོད་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འདྲ་། “དེས་མཚོན་གཞན་ཡང་
གྲགས་མེད་ཀྱང་། །འདིར་ནི་ཉེ་བར་མཁོ་ཙམ་ལས། །མཐའ་དག་བརྗོ
ད་པར་མི་ལང་ཕྱིར། །རིགས་པ་ཡིས་ནི་དཔག་པར་བྱ། །”^①ཞེས་པ་
ཉུར་གཉིས་པ་མངོན་བརྗོད་དང་གསུམ་པ་བརྗོད་པར་བཤད་
པའི་སྐབས་གཉིས་ནི་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་སྒྲོན་སྒྲོལ་བཅའ་ས་པའི་བསྐྱེས་པ་
ཞིག་ཡིན་ནོ།

ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་མོ་ཡས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༧
༥ལོར་མདོ་སྨད་ཙོ་ཤེའི་གཡོ་ས་ནས་ཡབ་གཟུངས་འབུམ་སྐྱབས་དང་
ཡུམ་སྐལ་བཟང་སྒྲན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་
ནས་བཟུང་ཡབ་ཀྱི་སྤྱུ་རྗེས་འབྲངས་ཏེ་ཡི་གེའི་འབྲི་སྒྲོག་དང་འདོན་
ཆ་སོགས་ལ་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་དགུ་བར་ཙོ་ཤེ་དགོན་ཆེན་ཏིང་འཛིན་
དར་རྒྱས་སྤྱིང་དུ་ཁྱི་ཆེན་དགེ་འདུན་གྲགས་པའི་མདུན་ལས་རབ་བྱུ
ང་སྐབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པར་དབུས་སུ་ཕེབས་ཏེ་སེ་རའི་གྲ་སར་
འབྲུགས་ནས་རྒྱ་འཇུག་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དག་ལ་ཐོས་བསམ་མ
ཛད་ཅིང་། དེ་ནས་སྤྱིར་རྒྱ་ཉིད་དང་དགའ་ལྷན། འབྲས་སྦྱངས་

མ་བཞུགས་༥༥ / ༡༥)(《ཐེས་པོའི་ཤུལ་བཞག》 (༡༥)P.262 གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 2009 ལོའི་ཟླ་9
པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

①དཔལ་བཅོམས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱེད་སྤྱོད། 《ཙོ་ཤེ་གྲགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་གསུང་འབུ
མ་བཞུགས་༥༥ / ༡༥)(《ཐེས་པོའི་ཤུལ་བཞག》 (༡༥)P.257 གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 2009 ལོའི་ཟླ་9
པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དག་ལ་ཐོས་བསམ་དང་དམ་བཅའ་བཞག་པས་མཁས་པར་གྱུར། དགུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་སྐུ་འཁྲུག་ལྷ་ལྷོ་ཕེབས་ཏེ་ཙོ་ལོ་དགོན་ཆེན་དུ་མཆན་ཉིད་གྲུ་ཆོང་བཞུགས་ཏེ་འཆད་ཉན་ཆེན་པོ་མཛད་པ་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་དང་། བྱུང་པར་དུ་མདོ་སྟགས་ཙོ་ལོ་འཇུགས་སུ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་འཆད་པའི་བཤད་སྟབས་དར་བར་མཛད་པ་ལ་བཀའ་བྱིན་སྟོན་ལྷག་དུ་ཆེ་བའི་འདུལ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་སོ། །

ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ལ་《མདོ་སྟགས་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་སླ་རབས་》དང་《སྟགས་རིམ་གྱི་སྟོང་པོ་བསྟུས་པ་》ཞེས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་གསུང་ཚཱ་པོ་ཏི་བཅུ་གཅིག་ལྷག་ཡོད་ཅིང་པར་དཔེ་ད་ལྟར་པེ་ཅིན་མི་རིགས་རིག་གནས་པོ་བྱང་དུ་ཆ་ཆོང་བཞུགས། ཙོ་ལོ་གྲགས་པ་བཤད་སྟབས་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་བསྟན་བཅོས་པལ་ཆེ་བའི་མཛད་བྱུང་དུ་“སྟོབ་དཔོན་བཤད་སྟབས་མིང་ཅན་གྱིས་.....”ཞེས་འཁོད་པ་མང་ངོ་། །

མཐར་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་པོ་འབྲུག་རྟེ་རྩེ་ལོ་༡༧༩༥ལོར་སྐྱུ་གཤེགས་པ་སོགས་མཛད་པའི་ནམ་ཐར་ནི་《སྟོབ་དཔོན་བཤད་སྟབས་མིང་ཅན་གྱི་ནམ་ཐར་བྱུང་པ་གཟུར་གནས་དགའ་བྱེད་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

བཞུགས་སོ། ①ཞེས་པ་སོགས་ལ་གཟིགས་པར་བྱོ། །

གཙོས་གསེར་གྱི་སློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེས་(༡༧༥༧-
༡༨༤༩)མཛད་པའི་《སློ་གཅིག་དོན་མང་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
བཞག》②ཅེས་པ་སོགས་སོ། །

བདུན་པ། སི་ཏུ་པཎ་ཆེན་གྱིས་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》ཅེས་བསྐྱད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་
དང་དེའི་འགྲེལ་པ་《འདོད་འདོའི་བཅོ་ཞེས་བསོགས་མཛད་པ།》^③

སི་ཏུ་པཎ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་འཆི་
མེད་སེང་གེས་མཛད་པའི་《འཆི་མེད་མཛོད་》ཅེས་པ་ལ་《མིང་
་དང་རྟགས་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་འཆི་མེད་མཛོད་ཅེས་
བྱ་བའི་གཞུང་སྐད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་བཞུགས་སོ།》③ཞེས་པའི་སྐད་
གཉིས་ཤན་སྐྱར་མཛད་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་《འཆི་མེད་མཛོད་
དེ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་《མིང་དང་རྟགས་རྗེས་སུ་སྟན་པའི་བསྟན་བཅོ
ས་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་འདོད་འདོའི་བཅོ་ཞེས་བྱ་བ་

① 《ཅོ་ཞེ་གསལ་པ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་》ཨ་ཉིས་བཞེགས་ཀྱི་པོ་ཉི་ལས་ཆོས་ཚན་ཉི་ཤུ་བ་ལ་ཤོག་གངས་
༡༩བཞུགས་སོ། །

② 《བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་ཅིག་གི་མཚན་བྱང་དྲི་མེད་ཤེལ་དཀར་ལེང་བ་》P.༤༩༧ མཚོ་སྟན་མི་རིགས་ད
པེ་སྟན་ཁང་། ༡༩༨༥ལོའི་ཟླ་༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

③ 《སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་》 གྱིང་པོད་ལས་ཆོན་པ་དང་པོ་ལ་ཤོག་གངས་༡༩༡བཞུགས་
སོ། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

བཞུགས་སོ། ། ཞེས་པའི་སྟོང་ཆ་①དང་སྦྱང་ཆ་②གཉིས་མཛད་ཅིང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་འཆི་མེད་སེང་གེས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་《འཆི་མེད་མཛད་》 ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས 《ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐད་ཀྱི་མིང་དང་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅས་ལེགས་བཤད་སློ་བཟུ་འབྱེད་པའི་ལྷེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ། ③ཞེས་པ་སོགས་བརྩམས་ནས་བོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཆ་ཆོད་དང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་བཏང་ངོ་། །

སི་རུ་པཎ་ཆེན་ཀྱི་གསུང་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཟུན་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བཅད་རེ་བྱུང་འདིར་དྲངས་ནས་བཤད་ན། 《རིག་འཛིན་དབང་ཕྱག་རྣམས་པའི་རྣམ་ཐར་ལས། “ནམ་བུ་རྒྱུང་གི་རྒྱལ་མཆོན་འབྱེད་པའི་དཔལ། རྩེ་མོ་ལྷ་ལྷན་སྟོང་རུ་སྦྱག་པའི་ཕྱིང་། དགའ་བའི་ཆོལ་ནས་དབང་པོས་མདའ་ཡི་ལྷ། རྒྱ་གཉེར་བདག་པོར་གཅིས་སུ་གཏོད་པ་བཞིན། །” ཞེས་རྒྱུང་གི་རྒྱལ་མཆོན་ནི་འཇའ་ཆོན་དང་། རྒྱ་གཉེར་བདག་པོ་ནི་རྒྱ་ལྷ་ལྷུང་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་

① 《སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་》 ཀྱི་ཅ་པོད་ལས་ཆོན་པ་གཉིས་པ་ལ་གློག་གངས་༢༤༥བཞུགས་སོ། །

② 《སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་》 ཀྱི་ཅ་པོད་ལས་ཆོན་པ་དང་པོ་ལ་གློག་གངས་༢༡༡བཞུགས་སོ། །

③ 《སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་》 ཀྱི་རྩ་པོད་ལས་ཆོན་པ་དང་པོ་ལ་གློག་གངས་༢༡༨བཞུགས་སོ། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

པ་སོགས་ཀྱིས་མཚན་ཞིང་རྒྱས་པ་ནི་ཁོང་གི་གསུང་ཆོས་སྤྱི་དང་བྱང་
པར་དུ་ཁོང་གིས་མཛད་པའི་སྟན་ངག་གི་ཚུལ་དག་ལ་གཟིགས་པར་
བྱའོ། །

བརྒྱད་པ། རྟོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འདོན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མོ་
ར་བསྟན་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྗེ་མིག》ཞེས་པའི་སྐོར་བཤད་པ།

གཅིག 《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མངོན་བསྟན་པ་ལེགས་བཤད་
གསེར་གྱི་ལྗེ་མིག》ཅེས་པའི་ཚུལ་པ་པོའི་ལ་རྒྱས་དང་འབྲེལ་བའི་མ
ཚན་བརྗོད་སོགས་ཀྱི་སྐོར་བཤད་པ།

འུ་ཆེན་ལ་ལྷ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་(༡༩༩༧—༡༩༩༩)
གྱི་སློབ་མར་ཟུར་པའི་རྟོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འདོན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་
《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མངོན་བསྟན་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྗེ་
མིག》ཅེས་པ་མཛད་པ། “ཤེས་བྱ་རྒྱགས་རེས་དྲེགས་མིན་ཐུབ་མ
ཚོག་གི། །བསྟན་པའི་ཆུ་ཁྲུང་མཐའ་དག་དུབ་གཅིག་གིས། །འདྲེན་མ
ཛད་འུ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་པའི། །སློ་དྲིན་ནམ་མཁའི་མཐས་ཀྱ
ང་འཆིང་བུས་མིན། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱིས་མཚན་བརྗོད་མ

^① 《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མངོན་བསྟན་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྗེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 P.7 (ལྟེ་
དགེའི་ཤིང་པར།)

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྟོ་གསལ་འདུག་དྲགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཇོ་མོ་གླང་། དེ་ཡང་ལྷ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་ (༡༩༩༩-༡༩༩༩) གྱི་མདུན་ནས་ཐ་སྐྱོད་རིག་གནས་ཀྱི་སྐོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལྷ་ས་པ་
འི་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། “སྟོན་བྱོན་འཇམ་མགོན་མཆོ་
ན་པོ་སྟགས། ཁལ་ཁྱུ་གཞུང་དོན་རྟོགས་བྱེད་མངོན་བརྙེས་ལ། ལྷ་
ས་པར་གཟིགས་ནས་འཕགས་ཡུལ་ཁལ་པའི་གཞུང་། བསྐྱར་ད
ང་བཀལ་སྟགས་བཀའ་དྲིན་ཆེས་ཆེར་བསྐྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དུ་
ཡང་དཔྱད་སྟན་ཅུ་ལྷ་ས། གཞུང་ལྷགས་དེ་ཀྱན་དེས་པར་རྟོགས་བྱེད་
ས། ཁྲི་ཆུང་རིག་པ་མཁུ་སྤེལ་དང་ཚུལ་གྱིས། ཚུལ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཆོག
པར་མི་མང་འཆོལ། འོན་ཀྱང་སྟོན་པ་དམན་ཅུ་ལྷ་ས་རིག་གཞུང་འ
དི་འི། སྟོན་འཕར་སྟགས་ཙམ་དཔྱེ་སྤེལ་ཁལ་མང་གི། ལྷགས་བཤད་
གསེར་གྱི་ཡང་ལྷན་སྟེ་མིག་འདི། སྟོན་གྱིས་སྟོན་པའི་སེམས་གྱིས་ལྷགས
པར་བྱེད་ལ།” ① ཞེས་ཚུལ་པར་དམ་བཅང་བ་དང་མངོན་བརྙེས་གྱི
བསྟན་བཅས་འདི་ལ་འཇུག་པར་སྤྱལ་བ་སྟགས་གྱིས་མདུན་བསྟན་
ཏེ་སྟོན་བྱོན་ཁལ་པ་ཅུ་ལྷ་ས་མང་པའི་མངོན་བརྙེས་གྱི་བསྟན་
བཅས་དག་གི་ལྷགས་པར་བཤད་པའི་ཆ་ཅུ་ལྷ་ས་སྟགས་གཅིག་དུ་ཆོ
ག་ཀྱང་དོན་འདུས་པར་མདོར་བསྟན་ནས་མངོན་བརྙེས་གྱི་བསྟན་བ
ཅས་ 《མིང་གི་མངོན་བརྙེས་མདོར་བསྟན་པ་ལྷགས་བཤད་གསེར་

① 《མིང་གི་མདོན་བརྒྱུད་མདོར་བརྩམས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ》 P.2 (ལྷེ་དགའི་ཤིང་པར།)

ཀྱི་ལྷེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ། ཞེས་པ་བཙུགས་ཤིང་། ཁོང་གིས་
མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཛད་བྱང་དུ་འདུང་། “ཨེ་མ་ཤེ
ས་བྱའི་པ་མཐའ་རི་སྟེང་པ། །ཐ་སྟངས་བརྟེན་མངོན་དེ་ཅེས་བྱེ
ར། །བདག་འདུའི་བྱིས་སློབ་འཇལ་འདོད་ཚུལ་འདི་ལ། །མེ་ཏོག་ཆོག
ས་ཀྱང་ཁྲེལ་བས་དགོད་དམ་སྟེ། །” ཞེས་བྲུགས་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་
མཛད་ཀྱང་། དུས་མཐར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཆོ
ས་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་བཤད་སྟབས་ཉག་སྤྲ་བའི་
དུས་སུ་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་སྟེས་ཀྱང་བསྟན་པ་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ཁྲུང་འ
རིན་དགོས་པར་སྦྱལ་བ་ནི། “འོན་ཀྱང་དེ་དང་དུས་བསྟན་པ་ཉམས་ད
མས་སྐབས། །ལྷག་བསམ་རུང་ཟད་ལ་ཡང་བསོད་ནམས་སྟོབས། །ཆེ
ས་ཆེར་འགྱུར་བར་དྲི་མེད་ལྷང་བཞིན་དུ། །འདིར་འབད་ཀྱིས་མཆོན་
དུས་གསུམ་ལེགས་བྱས་མཐུས། །སྲིད་པའི་གཙོང་ནད་གཞིལ་བའི་ཞི་
བསེལ་སྟོན། །རྒྱལ་བསྟན་ཕྱོགས་དུས་ཀྱན་ཏུ་ཆེར་རྒྱས་ཤིང་། །དེ་ཚུལ་
འདིན་པའི་སྦྱེས་ཆེན་མཆོག་ནམས་ཀྱི། །སྤྲོ་ཆེ་སྤིན་ལས་སྤྲ་ནས་སྤར་
འཕེལ་ཤོག །བདག་ཀྱང་སྦྱེ་ཀྱན་སྟོན་ཀྱན་དག་པའི་རྟེན། །ཐོས་བས
མ་བསྟོམ་པས་རྒྱུད་སྟུག་རྒྱལ་བསྟན་ལ། །སྲི་བྱ་བུས་པའི་སྲིད་ཞིའི་སྤུ
ན་ཆོགས་དཔལ། །རབ་འབར་མཐར་སྟུག་ཀྱན་མཁྱེན་སྟོབ་ཀྱང་ཅི
ག །” ཅེས་པའི་ཤིས་སྟོན་དང་བཅས་པ་གསུངས་སོ། །

གཉིས། 《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མདོར་བསྟུས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷ་མིག》ཅེས་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་བོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་བྱུང་བ་དང་མངོན་བརྗོད་སྒྱུར་བའི་དགེ་སྦྱོར་སྐད་སྐད་མཁས་བཤད་པ།

དེ་ནས 《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མདོར་བསྟུས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 ཞེས་བཅུམས་པའི་དགོས་པ་དང་། བོད་གངས་རིའི་ལྗོངས་སུ་སྒྲོན་བྱོན་མཁས་དབང་ཆམས་ཀྱིས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བསྒྱུར་བ་དང་དེའི་དོན་བཀྲལ་བ། རིམ་པར་བོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཆམས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། ཡང་སྒྲོས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ལས་འཕགས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྱི་དང་བྱུང་པར་སྐྱ་རིག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་མིང་བརྗོད་འདོགས་ལུགས་དང་འཇུག་ཚུལ། ཆོག་སྒྱུར་སྐད་སྐད་ཀྱི་བྱུང་པར་མདོར་བསྟན་པ་ནི། “འདི་ཡང་ཐར་པ་དོན་གཉེར་དག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི་སྐོས་བསམ་བསྒྲུབ་གསུམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་ཀྱང་སྐོག་མར་སྐོས་པས་རང་ཉིད་གང་ལ་འཇུག་པའི་བྱུང་མཐའ་ནམ་པར་དག་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་གི་ཆོག་དོན་ཤེས་དགོས། དེ་དག་ཀྱང་མིང་འདུས་པ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བས། བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་གྱི་སྐོག་མར་མིང་ཤེས་དགོས་པ། སྒྱིར་འཕགས་ལུ་ལ་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆམས་དང་ལྗོངས་འདིའི་ཚོད་བུལ་གྱི་མཁས་མཆོག་

ནམས་ལྟ་བུ་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་མཁུན་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ནམས་ཀྱིས་སྟན་ངག་མངོན་བརྗོད་ཐེབ་སྒྱུར་སྒྲིམ་གར་སྐར་ཅིས་དང་ལྷ་པོ་ནམ་དཔྱད་ཀྱི་ཆུབས་ཡངས་པོས་བདེ་བླག་ཏུ་མཁུན་པའི་སྒྲོན་ནས་རིག་གནས་ཚུང་བ་ལྷར་བཞག་པ་མ་གཏོགས། མཁས་སྤྱན་མཉམ་པར་སུས་ཀྱང་བསྐྱབ་སྐྱངས་མི་དགོས་པར་ཤེས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་ནས་རིག་གནས་ཚུང་བར་བཞག་པ་མིན་ཞིང་། མངོན་བརྗོད་འདི་དག་གི་ཡང་མཐའ་ཆོད་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་མིང་ཅན་གང་ལ་མིང་དེ་གང་གི་སྒྲོན་ནས་བཏགས་པ་དང་། མིང་དེ་ཡང་བྱིངས་གང་ལས་བསྐྱབས་པ་དང་། མིང་ཅན་དེའི་ཆོས་དང་བྱིངས་དོན་དེ་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་དང་། དེ་ལ་གྲིན་གྱི་ཁྱེན་གང་བྱིན། ཁྱེན་དེ་ཡང་བྱ་བྱེད་ལས་དང་དངོས་པོ་དུས་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་པའི་ཚུལ་གཏན་ལ་ཐེབས་དགོས་པར། སྐར་རིག་པའི་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་རིག་ལམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་ཡང་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགུལ་རྒྱན་གཅིག་ཕུ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་འཆི་མེད་སེང་གེས་མཛད་པའི་《འཆི་མེད་མཛོད་》དེ་དེའི་སྟོང་ཆ་འཇམ་མགོན་ས་སྐྱུ་པརྟེ་ཏས་བསྐྱར་བའི་ཆོག་གི་གཏེར་དང་། དེའི་འབྲེལ་པ་སྟེ་ཐང་སྒོ་བཟན་གྱིས་མཛད་པ་དང་། མཛོད་དེའི་གཞུང་ཆང་མ་ཡར་སྤྱང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་འགྱུར་ལ་ཞུ་ལ་ཆེན་གྱིས་འགྱུར་བཅོས་མཛད་

པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པའི་སྟོང་ཆ་ཞ་ལུ་ལ་ཆེན་གྱིས་བསྐྱར་པ་དང་།
རྩ་འགྲེལ་དེ་གཉིས་ཚང་མ་བྱིས་སུ་མཁས་དབང་སི་རུ་ཚོས་ཀྱི་འབྲུང་
གནས་གྱིས་གསར་འགྱུར་ཅན་དང་། པརྟེ་ཏ་དཔལ་འཛིན་ལྷེས་མཛོ་
ད་པའི་མངོན་བརྗོད་སུ་ཏིག་ཤེང་བ་ཞ་ལུ་འི་འགྱུར་དང་། བོད་གཞུང་
ཡང་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྣར་ཐང་པའ་ཆེན་གྱི་ «མངོན་བརྗོད་གསེར་
ཤེང་རྩལ་པ» དང་། དཔལ་སྐང་ལ་ལྷ་བའི་ «མངོན་བརྗོད་པད་
མ་དཀར་པོའི་ཤེང་བ» དང་། ཐ་སྟད་རིག་པ་ལ་མཁྱེན་སྐྱེན་ཡངས་
པ་རིན་སྐྱངས་ངག་དབང་འཇིགས་བྱགས་ཀྱི་ «མངོན་བརྗོད་མཁས་
པའི་ན་རྒྱན་» ནམས་ལས། རྒྱ་གཞུང་དེ་དག་གི་ལེགས་སྐྱར་ལ་མི་
ང་རེ་རེ་ལའང་མངོན་བརྗོད་རུ་མ་ཡོད་པ་སྤྱི་ཁམས་ལ་ཁྱེན་གྱི་ནམ་
འགྱུར་གྱིས་སྤེལ་སྒྲིབ་རུ་བསྐྱབས་པས་རྒྱ་གར་གྱི་པརྟེ་ཏ་ནམས་ལ་ཤི་
ན་རུ་འཛེབས་པར་ཡོད་པ་དང་། མིང་དེ་ནམས་དོན་ལ་གཅིག་པས་
གང་རུང་སྐྱར་བས་ཞེ་བསྐྱར་འགྲིག་པའི་དགོས་པ་སོགས་ཡོད་ལ་བོ་
ད་ལ་མིང་དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་ནས་མངོན་བརྗོད་རུ་སྐྱར་གྱི་
ང་། དཔེ་ཅན་ལ་སྤྲད་པ་འདྲ་དགོས་པའི་སྐབས་སོ་བའི་ན་མ་གཏོ་
གས། ཐལ་ཆེར་སྟན་པོ་རང་མི་འོང་སྟེ། དཔེར་ན་དངུལ་གྱི་མངོན་བརྗོད་
རུ་ “མདོག་ངན་” ཞེས་ཡོད་པ། ཚོགས་སྐྱབས་པས། རིན་ཆེན་
གཉིས་པའི་དོང་ཅེའི་སྐྱེས་དང་བཅས། ཞེས་པ་སྟེ་བརྗོད་ཚུལ་མཛོ་

ས་པ་དང་། རིན་ཆེན་མདོག་ངན་དོང་ཅེའི་སྐྱེས་དང་བཅས། །ཞེས་བ
རྗོད་ན་མི་མངོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། མངོན་བརྗོད་གཞན་དུ་བྱག་
དོར་གྱི་མཚན་གྱི་ནམ་གྲངས་ “རྒྱལ་བའི་སྟན” ཞེས་ཡོད་པ་དོན་
ལ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་སྟན་ངག་མཁན་གྱིས་ཆོག་རྒྱན་དུ་སྦྱར་ཆོ། མགོ་
ན་ཁྱོད་བདུད་ལྷེའི་དཔུང་འཛོམས་གསང་བའི་བདག །ཅེས་སྦྱར་ན་
ཆོག་མངོས་ཤིང་བརྗོད་དང་ལྡན་ལ། མགོན་ཁྱོད་བདུད་ལྷེའི་དཔུང་
འཛོམས་རྒྱལ་བའི་སྟན། །ཞེས་སྦྱར་ན་མཁས་པས་མཐོང་ཆོ་ཙམ་པའི་
མཚན་ཉིད་ལྟར་མ་ལོན་པའི་ཚོངས་ཆོག་དུ་གསལ་བ་དང་། སློ་གྲོས་
སམ་ཤེས་རབ་གྱི་མངོན་བརྗོད་དུ་ “ཉལ་སྤྲང” ཡོད་པ་དང་། མ
ཁྱེན་རབ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དང་གཉིས་སུ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་མ
ཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡོངས་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་ལ། ཉལ་སྤྲང་འཇམ་
དཔལ་དབྱངས་དང་གཉིས་སུ་མེད། །ཅེས་སྦྱར་ན་མཁས་པ་ལ་མ་གྲག
ས་པར་མ་ཁྲིད་ཆོག་ཟུར་གྱི་གོ་ཚུལ་ཕྱོགས་གཅིག་ན་ངག་ཆོག་གི་དོན་
ལ་ཞུགས་པའི་སྤང་ཆོག་དུ་ཡང་འགོ་ཉན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ནམས་དང་།
ཡང་རྒྱད་ལྷེ་ནམས་ནས་འབྱུང་བའི་ཐོས་ཀློག་ལ་ནམ་སྤང་མི་བརྟུང་
པ་ལྟ་བུ་ནམས་སྐབས་དེ་དང་དེར་མིང་གི་ནམ་གྲངས་སུ་འོས་ཀྱང་རི
ག་གནས་ཐུན་མོང་བའི་སྐབས་གསང་སྤགས་ཀྱི་བན་ཆད་སྦྱར་མི་འོ
ས་པས་ད་ལན་བཞག་པ་ཡིན་ལ། འདིར་བརྗོད་པ་ནམས་ཀྱང་ད་དུང་

དངོས་པོ་བདག་གཞན་དུས་གསུམ་སྐུལ་ཆོག་ནམས་ཀྱི་བརྗོད་ཆད་སོ་
སོར་བཀོད་ན། སྤང་བ་ལྟ་བུ་ཡང་བརྗོད་བྱའི་དབང་གིས་བསྤངས།
སྤང་། བསྤང་། སྤངས་ལྟ་བུ་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོག་སྒྲགས་དང་
སྐྱར་བའི་དཔེར་ན། རྟོན་ཡང་ཐུགས་རྗེས་བསྤངས། སྤང་བཞིན་པ།
བསྤང་བར་བྱ། བསྤང་བྱའི་སྦྱོར་བདག སྤང་བ་པོའི་སྒྲ་ལ། སྤང་བྱེ
ད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ། ནམ་ཡང་སྤངས་ཤིག །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་མི་མངོན་པར་བསྤངས་ཡོད། དེང་སང་སྤང་གིན་ཡོད། མི་མཐོང་
བར་བསྤང་བར་བྱ། བསྤང་བྱའི་ནོར། སྤང་བ་པོ། སྤང་བྱེད། སྤངས་
ཤིག ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཏེར་དུ་སྤྲས་པ། སྤེད་བཞིན་པ། སྤྲ་བར་
བྱ། སྤྲ་བྱའི་གཏེར། སྤེད་པ་པོ། སྤེད་བྱེད། སྤྲས་ཤིག་དང་། རྟོན་གྱི་མ
ཁས་པས་བརྟན་ད། རྟོན་བཞིན་པ། བརྟན་པར་བྱ། བརྟན་བྱའི་ཆོས།
རྟོན་པ་པོ་སངས་རྒྱལ། རྟོན་བྱེད་ཀྱི་གསུང་། རྟོན་དེའི་ལྟ་བུ་ཤིན་དུ་
མང་པོར་འགྱུར་བས་ཁོ་པོའི་གཞུང་འདི་ཁོ་ན་ཅམ་གྱིས་མིང་གི་མཐ
འཇོགས་མི་རུས་པས་སུམ་རྟགས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་
པར་དཔྱད་ལྟན་ནམས་ཀྱིས་རིག་པའི་འཕྲུལ་ཅི་ཡང་བསྐྱེད་པར་ལུ་
ཞིང་དེ་དག་ལས་ཕལ་ཆེར་ཞིག་ནི་སྤན་བྱས་བྱས་པའི་ 《སྐད་གཉིས
ཤན་སྐྱར་ནོར་བྱའི་མེ་ལང》 བཟླག་པས་ཤེས་རུས་ཤིང་། ཡང་གཞུ
ང་འདིར་མངོན་བརྗོད་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་གི་མཇུག་དུ་གོ་སྤྲ་བ

འི་ཕྱིར་ཡུལ་སྐད་པལ་པ་འདི་ཟེར་བའི་མིང་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་ནམས་
གསུང་རབ་ལ་འཇུག་པའི་བརྗོད་པ་དང་འབྲུལ་པར་མི་བྱ་ཞི
ང་། འདི་གསར་དུ་བཅུམས་པའི་དགོས་པ་ཡང་། བོད་གཞུང་གི་མངོ
ན་བརྗོད་རྒྱས་པ་འགའ་ཞིག་ནི་བསྟན་བཅོས་ཚྭ་པ་སོགས་ལ་འཇུ
ག་མིན་སྣ་ཆོགས་བྲིས་པས་རིག་གནས་ལ་སྒོ་མ་བྱང་པ་ནམས་ཀྱིས་མ
ངོན་བརྗོད་ཡིན་རྒྱུར་སྒོ་མས་ནས་སྟན་མི་སྟན་གང་ཡང་སྟུར་ཉེན་ད
ང་། བསྟུས་པ་ནམས་ནི་ཐོ་ལོངས་ཚུལ་ལས་མེད་པས་མིང་མཐའ་དག
ལ་ཕན་མི་ཐོགས་པས་བསྟུས་དྲགས་པ་ནས་རྒྱས་བསྟུས་འཆོམ་ཞིང་
མིང་འདུས་ཆོགས་ཆེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤར་པན་གཏན་ནས་མི་འདུ
ག་པས། སྒོ་བ་གྲུ་ལ་ཞུགས་ཆོད་ཀྱིས་རིག་གནས་ཀྱི་ཐོག་མར་འདི་ཉིད
སྒོ་ལ་མ་བཟུང་བུ་མེད་དང་། བཟུང་ནས་དུས་རྒྱུན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བྱ
ང་པོ་མེད་ན་ངེ་སྐད་དུ། ‘རིག་པ་སྒྲིགས་བསམ་ལ་གནས་དང་། ཁ
བ་སྒྲུབས་པ་ཡི་གསང་སྒྲགས་དང་། བརྗོད་ངས་ཅན་གྱི་བསྒྲུབས་པ་
ནམས། །དགོས་པའི་ཆེ་ན་བསྒྲུབ་མང་། །’ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འ
གྱུར་གྱིས་དོགས་ནས་འབྱེད་བདེ་ཞིང་ཁ་གསལ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་གཙོ
པོར་གོང་གསལ་གྱི་གཞུང་ནམས་ལས་བདུས་ཤིང་། གཞན་ཡང་བཀ
འ་དང་བསྟན་བཅོས་ནམས་ནས་བརྗོད་གསར་རྟོག་གི་བྱུང་པར་ནམ་
གྲངས་སྤྱོད་པ་ནམས་དང་། གནའ་བོའི་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྟ

ན་བཅོས་ཚད་ལྡན་ནམས་སུ་མིང་སྟན་འདེབས་རིམ་ལྟར་སྐྱར་བའི་ཚུ
ལ་དང་མཐུན་པར་ཚོམ་པ་ལ་ཤས་ཆེར་འཇུག་པ་ནམས་བཀོད་པ་ཡི
ན་ལ་གཞན་དུ་མཁས་པ་སྟོན་མའི་བསྟན་བཅོས་སློབ་བབྱང་ཆོག་ཡོ
ད་བཞིན་དུ་མཁས་བྱུང་དང་གྲགས་འདོད་ཀྱིས་དཔེ་བཅུས་པ་ལྟ་བུ་
དང་། མིང་འདི་དག་འདིའི་མིང་ཡིན་ཞེས་པ་ནམས་རྒྱ་པོད་ཀྱི་མཁས
པ་ཡོངས་ལ་གྲགས་ཤིང་བྱུང་པ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་མིང
ཡིན་ནམ་མིན་ནམ་སྟམ་པ་ནམས་རང་བཟོ་འོལ་ཆོད་ཀྱི་ཉམ་པས་བྲི
ས་བྲིན་པ་གཏན་ནས་མེད་པས་ནམ་དཔྱིད་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱང་
དགྲེས་པའི་འཇུ་མ་ཞལ་སྟོན་པར་འོས་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་བ་ཉི་མའི་གཉེ
ན་གྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་བྱི་དོར་གྱི་བཅོས་སུ་ལྷག་བསམ་ནམ་པར་
དག་པས་སྐྱར་བ་པོ་ནི་ཐོག་མར་མཁས་དང་བྱུང་པ་གཉེས་ལྡན་མདོ་
ཁམས་རྫོགས་ཆེན་རབ་འབྱམས་སྐུལ་བའི་སྐུའི་ཞལ་སློབ་དུ་གྱུར་ཅིང་
། སྐར་ཡང་ཁུ་ཆེན་མ་རྩ་པར་རྩི་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་གྱི་བཀའ་དྲིན་
ལས་ཐ་སྟད་རིག་པའི་མིང་འགའ་ཞིག་ཐོས་ཤིང་། རིས་མེད་རྒྱལ་བ་སྟ
ན་ཡོངས་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་དང་ལྡན་པ། ས་དབང་ལྡེ་དག་ཆོས་
རྒྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་འབངས་སུ་གྱུར་པའི་བན་སྒྲང་མོངས་རྩལ་བ་སྟ
ན་འདོན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ས་སྐུའི་གཞི་ཐོག་
པོ་བྲང་ཆེན་པོའི་ཉེ་ཞལ་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་སྤིང་དུ་སྐྱར་བ་འདི

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ས་ཀྱང་རྒྱལ་བསྟན་སྒྱུགས་མཐར་རྒྱས་པའི་རྒྱུར་ཀྱུར་ཅིག །”^①ཅེས་གསུངས་སོ།

དཀྱིལ་དཔལ་ཆུ་རྩ་ལྟ་སྟེ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཐིགས་ཞེས་བ་མཐོང་བ།

ལྷ

གཅིག 《མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཐིགས་》ཙམ་པ་པོའི་མཛད་ན་མ་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྟུན།

《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཐིགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་སུ《མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཐིགས་》ཞེས་པའི་ཙམ་པ་པོ་ནི་དངུལ་ཆུ་ལྷ་མཚོས་བཟང་ངམ་དག་སྟོང་དབང་ཕྱག་ཚོས་བཟང་ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གི་མཚན་གྱི་ནམ་གྲངས་ལ་བོད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་པལ་ཆེར་“དངུལ་ཆུ་རྩ་ལྟ་སྟེ་”ཞེས་པར་གསལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་མ་འབྲུག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༢ལ་གཙང་གཡས་ཏུ་འོ་ཆ་རོང་སྟོད་ཕྱག་མོའི་ཡུལ་ཏུ་ཡབ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འབྱོར་དང་ཡུམ་མཁའ་འགྲོ་དཔལ་སྦྱིད་ཀྱི་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུ་འབྲུངས། དཔུང་ལོ་རྒྱུད་ཏུ་ས་ནས་སྒྲུ་ཞང་ཆ།

① 《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མདོར་བསྟུན་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཞེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 (ཞེ་དགའི་ཤིང་པར།)

ན་པོ་ལྷ་བུའི་མདུན་ནས་ཡི་གེའི་འབྲི་སློག་སོགས་བསྐྱབ། དགྲའ་ལོ་བ
ཅུ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༥ ལ་བ
ཀྱ་ཤིས་དགེ་འཕེལ་དགོན་དུ་ཕེབས་ཏེ་སློབ་དཔོན་སློ་བཟང་རྒྱལ་མ
ཚན་གྱི་མདུན་ནས་རབ་བྱུང་། དགྲའ་ལོ་བཙུ་པར་མཁན་ཆེན་
ངག་དབང་རྟོ་རྗེའི་བླ་ཁྲི་དགེ་བསྟན་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་རིམ་
ཅན་དུ་བཞེས། དགྲའ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པར་དཔུལ་ཚུ་རི་ཁྲོད་དུ་ཕེབས་
ཤིང་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་གྲུབ་ཀྱི་བླ་ཁྲི་ནས་དགེ་སློང་གི་སྒྲུབ་པ་
མཐོན་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་བསྐྱུངས། དགྲའ་ལོ་ཉིར་
གཉིས་ནས་སོ་གཉིས་བར་བཀྱ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཐེངས་མང་ཕེབས་ཏེ་
འབྲོང་ཙེ་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བྱ་གེ་ཡོངས་འཛིན་སློ་བཟང་བ
ཏྟན་འཛིན། གྲུབ་དབང་སྐལ་བཟང་ཚོས་རྒྱལ་སོགས་སློབ་དཔོན་མ
ཁས་པ་ཆེན་པོ་མང་པོ་ལ་བཀའ་ཚོས་མཐའ་ཡས་པ་བྱས། བྱུང་པར་
དུ་རྗེ་བླ་སློ་བཟང་དགེ་འདུན་གྱི་མདུན་ནས་སྐྱ་དང་ཏྟན་ངག་མ
དོན་བརྗོད། ལུ་ཏྲ་གས། རྟེན་སྦྱོར་སོགས་ལེགས་པར་གསན་པས་མ
ཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་གྲགས་པ་ཀུན་ལ་བྱུབ། མདོན་བརྗོད་ལ་ཤིན་དུ་མ
ཁས་པར་གྱུར་ཏེ་ «མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བཏྟན་བཙོས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐིག
ས» ཚོམ་པར་མཛད་པས། ཕྱི་རབས་པ་ནམས་ཀྱིས་མདོན་བརྗོད་
ཀྱི་རིག་པ་འདི་ཉིད་སློབ་པར་སྤར་མེད་ཀྱི་སྟབས་བདེ་བཅོས། ཁོང་གི

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནཱ་བཤད་སློ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སློབ་མ་ལ་མཁན་ཆེན་དག་དབང་སྟན་གྲགས་དང་། རི་སྐྱུག་སྐྱུལ་སྐྱུ་
སློ་གསལ་བསྟན་སྦྱང་། བདེ་ཆེན་སྐྱུལ་སྐྱུ་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། དབྱ
ངས་ཅན་གྲུབ་པའི་དོ་རྩེ་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་མང་དུ་བྱོན། ཁོང་
གི་གསུང་ཚོམ་ནི་སུམ་རྟགས་དང་མདོན་བརྗོད་སོགས་ལུང་ནང་རིག
་པའི་སྐོར་ལ་《འཇིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་བསྟེན་ཡིག་མཁས་གྲུབ་
དགོངས་རྒྱུན་》ཞེས་པ་དང་། 《རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཆོག་དོན་ལྷ
ང་དུར་བཀོལ་བ་ཟབ་དོན་ལྷ་བའི་འདྲེན་བྱེད་》ཅེས་པ་སོགས་གཙོས
་པའི་གསུང་ཚོམ་པོ་ཉི་བཅུ་ལྷག་བཞུགས་པར་གསུངས། དགུང་ལོ་བ
རྒྱུད་ལྟུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་པག་རྟེ་རྟེ་ལོ་ ༡༥
༥༡ལོར་དངུལ་རྒྱུ་རི་ཁོད་དུ་དགོངས་པ་རྗེ་གསེས་སོ།

ཁོང་གི་ནཱ་ཐར་རྒྱས་པ་ནི་《དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་སྐྱེ་ག
བྱུགས་བཀའ་དྲིན་གསུམ་ལྷན་རྩེ་བཅུན་སྒྲ་མ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
རྟམ་རྟ་དྲ་དཔལ་བཟང་པོའི་ནཱ་པར་ཐར་པ་ལྷ་སེར་བསྟན་པའི་མ
རོས་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》^①ཞེས་པ་ལ་གཟིགས་པར་བྱའོ།

གཉིས། 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱ་ཐིགས་》

^① 《དངུལ་རྒྱ་རྟམ་རྟ་དྲའི་གསུང་འབྲུམ་》པར་མ་ཀ་པོད་ལས་ཆོས་ཆོན་ལྷ་པ་《དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་སྐྱེ་གབྱུགས་བཀའ་དྲིན་གསུམ་ལྷན་རྩེ་བཅུན་སྒྲ་མ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྟམ་རྟ་དྲ་དཔལ་བཟང་པོའི་ནཱ་པར་ཐར་པ་ལྷ་སེར་བསྟན་པའི་མརོས་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》ཞེས་པ་ལ་ཤོག་གངས་ ༢༡༥བཞུགས་སོ།

ཞེས་པའི་མཚན་དོན་དང་ཚྭ་པར་དམ་བཅའ་བ་སྟགས་ལས་འཕྲོས་པའི་བརྗོད་བྱ་མདོར་བསྟན་པ།

དདུལ་ཚུ་སྒྲ་མ་ཚས་བཟང་གིས་བཅུམས་པའི 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་མཚོའི་ཚུ་ཐིགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》

①ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཚམས་སྦྱར་མདོར་བསྟན་པ་ལ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་དངོས་བཤད་པ་ལ་ཐོག་མར་དགེ་བ་ལྡན་ཀྱི་དོན་དང་། བར་དུ་དགེ་བ་གཞུང་གི་དོན། མཐའ་མ་དགེ་བ་མཐུག་གི་དོན་བཅས་གསུམ་གྱི་སྐོན་ནས་བཤད་ཅིང་། དང་པོ་ལ་བཞེལ་ས་དང་པོ་མཚན་དོན་ནི། “འོན་ཏེ་འབབ་ཆུའི་རྒྱུན་ལས་ཆ་ཤས་ཅམ། བརྟུངས་ཀྱང་སྦྱེས་བྱའི་སྐོམ་སྤེད་སེལ་བ་ལྟར། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མཚོའི་དབུས་ནས་ཚུ་ཐིགས་ཅམ། ཐོས་བརྗོད་ཀྱི་ཤེཾ་མས་སྒྲངས་ཏེ་བརྗོད། །”②ཅེས་གསུངས་པས་བསྟན་ཏེ་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མཚོའི་ཚུ་ཐིགས་ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་འགྱུར་བྱས་ལ་“ན་མོ་གྱུ་རུ་མཆུ་སྟོ་ལྟ་ཡ”ཞེས་པ་དང་། གསུམ་པ་མཚན་བརྗོད་ལ། “གཙུག་ན་ལྷ་བ་རང་བྱུང་པ་དང་དཀར་མིག་སྤྱིན་ལ་ཞོན་དང་མ་གཉིས་ཀ་ཉི་ཀ། མེ་ལྷུ་མ་ཆ་གཏེར་གཙུག་གི་ལོ་རྒྱུད་འཁོར་ལོ་འཁོར་མ

① 《དདུལ་ཚུ་སྒྲ་མ་ཚས་བཟང་གིས་བཅུམས་པའི་མཚམས་སྦྱར་མདོར་བསྟན་པ་ལ་ཐོག་མར་དགེ་བ་ལྡན་ཀྱི་དོན་དང་། བར་དུ་དགེ་བ་གཞུང་གི་དོན། མཐའ་མ་དགེ་བ་མཐུག་གི་དོན་བཅས་གསུམ་གྱི་སྐོན་ནས་བཤད་ཅིང་། དང་པོ་ལ་བཞེལ་ས་དང་པོ་མཚན་དོན་ནི། “འོན་ཏེ་འབབ་ཆུའི་རྒྱུན་ལས་ཆ་ཤས་ཅམ། བརྟུངས་ཀྱང་སྦྱེས་བྱའི་སྐོམ་སྤེད་སེལ་བ་ལྟར། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མཚོའི་དབུས་ནས་ཚུ་ཐིགས་ཅམ། ཐོས་བརྗོད་ཀྱི་ཤེཾ་མས་སྒྲངས་ཏེ་བརྗོད། །”②ཅེས་གསུངས་པས་བསྟན་ཏེ་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མཚོའི་ཚུ་ཐིགས་ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་འགྱུར་བྱས་ལ་“ན་མོ་གྱུ་རུ་མཆུ་སྟོ་ལྟ་ཡ”ཞེས་པ་དང་། གསུམ་པ་མཚན་བརྗོད་ལ། “གཙུག་ན་ལྷ་བ་རང་བྱུང་པ་དང་དཀར་མིག་སྤྱིན་ལ་ཞོན་དང་མ་གཉིས་ཀ་ཉི་ཀ། མེ་ལྷུ་མ་ཆ་གཏེར་གཙུག་གི་ལོ་རྒྱུད་འཁོར་ལོ་འཁོར་མ

འོད་ཟེངས་གཙང་སྤྲུལ་ལ་འདུད། མཚན་དཔེའི་དཔལ་འབར་སྒྲུབ་
ཕྱང་པོའི་སྒྱ། ཞིན་ཀྱི་ལའི་བྱར་ཕྱད་ལྷས་མཛེས་པ། རྩུང་བད་བྱ་བ་
ཡིས་ཀྱང་སྤྲུལ་པའི་ཐུན། བཅ་མཛད་གསུང་གི་དབང་ཕྱག་ལ་ཕྱག་
འཛལ། རྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་ཙ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྱ། རྩུང་མངས་སྤྲུལ་ས་
བྱངས་ནས་སྤྲུལ་པའི་དབྱིད། འཛོམས་དྲི་བའི་སྒྲིག་མོ་དབྱངས་ཅ་
ན་མས། མི་བད་སྤྲུལ་པའི་དངོས་པོ་དང་འདིར་སྤྲུལ། །”①ཞེས་སྤྲུ་
ན་པ་བཙམ་ལྷན་འདས་དང་། རྩེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། ལྷ་
མོ་དབྱངས་ཅན་མ་སོགས་ལ་རིམ་པས་མཛད་པར་བརྗོད་ཅིང་དངོས་
ཀྱབ་སྤྲུལ་བའི་བསྐྱལ་མ་མཛད་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཙམ་
ཚུལ་པ་ལ་ཐུགས་རྒྱུང་མཛད་པ་ནི། “འཁོར་འདས་བརྟན་གཡོའི་ད་
དོས་པོ་རེ་རེར་ཡང་། བརྗོད་པ་སྤྲུལ་མིང་ཚུལ་མཐའ་ཡས་ཕྱིར། །
སར་གནས་དཔའ་པོ་ཁོ་ནའི་སྤྱད་ཡུལ་ལས། ཉམ་རྒྱུང་བྱིས་སྤོའི་གཞ་
ལ་བྱ་ག་ལ་ཡིན། །”②ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། མཚན་དོན་འདུས་པའི་ཚ་
མ་པར་དམ་བཅའ་བ་དངོས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྒྱ། “འོན་ཏེ་འབབ་རྒྱུ་རྒྱ་
ལས་ཆ་ཤས་ཅོམ། བརྒྱངས་ཀྱང་སྤྲུལ་བའི་སྒྲིམ་སྤེད་སེལ་བ་ལྟར། བཅ་

① 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བརྟན་བསྐྱུགས་ལེགས་བཤད་འདེན་པའི་དུང་རྒྱ》 ༡.༢ མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་
ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་གཉིས་པར་དཔར།

② 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བརྟན་བསྐྱུགས་ལེགས་བཤད་འདེན་པའི་དུང་རྒྱ》 ༡.༤ མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་
ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་གཉིས་པར་དཔར།

དོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོའི་དབྱས་ནས་རྒྱ་ཐིགས་ཅམ། རྩོས་བཙོན་གྱི་ཤེའི་
ཚེ་མོས་སྒངས་ཏེ་བརྗོད། །”^①ཅེས་པས 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་ཐིགས་》^②ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་བར་དུ་དག་
བ་གཞུང་དོན་དངོས་བཤད་པ་ལ་མཐོ་རིས་ཀྱི་སྡེ་དང་། ས་འོག་གི་སྡེ།
ས་གཞིའི་སྡེ་སྡེ་གསུམ་བཤད་ཅིང་། དང་པོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་སྡེ་མདོར་
བསྟན་པ་ནི། “རྒྱལ་བ་དང་ནི་ལྷ་རྣམས་དང་། རྩོགས་དང་ནམ་མཁ
འ་གཟའ་རྒྱ་སྐར། རྩས་དང་བསྐལ་པ་ཡན་ལག་བཅས། མཐོ་རིས་སྡེ་
ཚན་འདིར་བཤད་བྱ། །”ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་ས་འོག་གི་སྡེ་མདོར་
བསྟན་པ་ནི། “ས་འོག་གདེངས་ཅན་དཔུལ་བ་དང་། རི་དྲགས་རྒྱ་ད
ང་རྒྱའི་སྒྲིག་ཆགས། གཟིངས་དང་རྒྱ་སྐུས་སོགས་དབྱེ་བ། ཡན་ལག་
དང་བཅས་འདིར་བཤད་བྱ། །”ཞེས་པ་དང་། གསུམ་པ་ས་གཞིའི་སྡེ་
མདོར་བསྟན་པ་ལ། “ས་གཞི་ཡུལ་དང་ས་འཛིན་གྲོང་། རྒྱགས་ཆལ་
སྟན་དང་རི་དྲགས་ཆོགས། མི་རིགས་དབྱེ་བ་བྱེ་བྲག་གཞན། འདིར་
ནི་ཡན་ལག་དང་བཅས་བརྗོད། །”ཅེས་སྡེ་ཚན་ཚན་པོ་གསུམ་གྱིས་བ
སྟན་ཞིང་། སྡེ་གསུམ་པོ་ལ་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་ལེུ་བཅུ་གཅིག་ལ་བྱེ་ན
ས་བསྟན་པ་ལ། དང་པོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་སྡེའི་ནང་གསེས་རྒྱས་པར་བཤད

① 《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བརྩས་བསྐྱབས་ལེགས་བཤད་འདེན་པའི་དུང་རྒྱ》 p.4 མི་རིགས་དཔེ་སྟན་
ཁད། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར་བར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པར་དཔར།

② 《དབུལ་རྒྱ་རྣམ་ལྟོས་ཀྱི་ཐོས་ལས་ཚན་པ་བཞེས་ལ་ཤོག་གངས་༡༩བཞུགས་སོ།

་པ་ལ་རྒྱལ་བ་དང་བྱང་སེམས་ལ་སོགས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་
དང་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ། ཉམ་མཁའ་དང་གཟའ་སྐ
ར་ལ་སོགས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ། རུས་དང་བསྐལ་པ་ལ་སོགས་པའི་
རབ་རྟུ་བྱེད་པ་སྟེ་རབ་བྱེད་བཞིས་བཤད་པ་དང་། གཉིས་པ་ས་འོག་
གི་ལྗེའི་ནང་གསེས་རེ་རེ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། གསུམ་པ་ས་
གཞིའི་སྟེ་ལ་ནང་གསེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་རྒྱག་སྟེ།
དང་སྔ་ས་གཞི་དང་རི་སྔང་ལ་སོགས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་དང་། གཉི
ས་པ་ནགས་ཚེལ་དང་སྒྲན་ལ་སོགས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་དང་། གསུ
མ་པ་རི་རྒྱགས་དང་བྱ་ལ་སོགས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་དང་། བཞི་པ་མི་
ལ་སོགས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ། ལྷ་པ་བྲམ་བེ་དང་རྒྱལ་རིགས་ལ་སོག
ས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ། རྒྱག་པ་རྗེ་རིགས་དང་དམངས་རིགས་ལ་སོག
ས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་རྒྱག་སྟེ་ཁྱོན་རབ་རྟུ་བྱེད་པའམ་ལེའུ་བཅུ་གཅི
ག་གི་སྟོན་ནས་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུ
གས་སོ》ཞེས་པའི་གཞུང་དོན་རྒྱས་པར་བསྟན་ཞིང་ཞིབ་ཆ་ནི་མངོན
་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་དོན་ལ་གཟིགས་ནས་ཤེས་པར་
བྱ་དགོས། དེ་ནས་མཐའ་མ་དགེ་བ་མཇུག་གི་དོན་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་
་བསྟན་བཅོས་འདིའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་དང་། དགེ་བ་བསྟོབས་མཇུ
ག་བསྟོབས་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཞིང་དེའི་དོན་གཤམ་ནས་ཁྱུ་བར་འགྱུ

ར་བཤ། །

གསུམ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཆོད་ཆུ་ཐིགས་
》ཞེས་པ་བཅམས་པའི་ཡུལ་དང་རྒྱས་དང་དེའི་བྱང་ཆོས་སྐགས་མངོན་
ར་བསྟན་བཤད་པ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འདི་བཅམས་པའི་རྒྱས་ནི་《
མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཆོད་ཆུ་ཐིགས་》ཞེས་པའི་མངོན་
བྱང་ལས། “ཅེས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཆོད་ཆུ་ཐིགས་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་དཔྱད་ལྡན་ཆོང་དཔོན་དཔལ་འབྱོར་སྟན་ཆོགས་
ལགས་སྐྱ་མཆེད་བྱང་ནས་ནན་ཆེན་པོས་བསྐྱལ་མངོན་པ་ལྟར་རྒྱ་པོ་
ད་ཀྱི་བརྗོད་དང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་མིག་ལམ་རྒྱ་བྱས་
པའི་ཤུགས་དག་སྒྲིང་རྟམ་རྟ་དྲས་རང་ལོ་སྐྱེད་ཅིག་པ་རྩ་ཆེན་གྱི་ལོ་
གོ་བཞེན་རྒྱ་བའི་ཡར་ཆེས་བཟང་པོར་བཞད་དཔལ་ཆུང་དེ་ཁོང་ད་
གའ་ལྡན་ཅེད་སྒྲིང་ཁང་རྒྱ་སྐྱར་བ་དག་ལེགས་འཕེལ།”^①ཞེས་གསུ་
ངས་ཏེ། རྩ་ཆེན་ཞེས་པ་ནི་ཆུ་པོ་བྱེད་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་ལ། ད་
པལ་ཆུ་བྲ་མ་ཆོས་བཟང་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་པོ་འབྲུག་ (ཕྱི་

① དཔྱད་སྒྲིང་གསུ་རྒྱ་མཆོད་སྐགས་ཀྱིས་བཅམས། 《སྐྱ་རིག་གནས་འཕང་གཙོད་བྱེད་བརྗོད་ཆུ་ཐིགས་ཀྱི་གསོག་
རྒྱལ་ས》 P.78 (རྟམ་རྟ་དྲ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཆོད་ཆུ་ཐིགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》) མཆོད་རྟེན་
མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་། 1981 ལོའི་ཟླ་11 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ལ་ ༡༧༧༩, ལོར་འཁྲུངས་ནས་ཁོང་གི་དབྱང་ལ་སོ་གཅིག་པ་ནི་རབ་
བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་རྩ་ཆེན་ཞེས་པ་རྩ་མོ་བྱིའི་ལ་སྟེ་སྟེ་ལ་ ༡༩༠༩ ལ་
ཡིན་པས་དེའི་ལོར་བཅུ་མས་པར་གྲུབ་པ་དང་། 《གངས་ཀྱི་མདོན་
བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་བཞུགས་》 ①བཅུ་མས་ཤིང་། 《མདོན་བརྗོད་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མཆོའི་རྩ་ཐིགས་》ཞེས་པའི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་
ན་བཅོས་རྩ་མ་པའི་དགོས་པ་དང་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་གི་ཁྲུངས་
གང་ལ་གཞུགས་པ་དང་ཚུལ་རི་ལྟར་བཅུ་མས་ན། “འཇགས་ཡུལ་འ
ཆེ་མེད་བང་མཛོད་ལས་བྱུང་བའི། ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་རིན་ཐང་
ཆེན་ཡང་། དེང་དུས་འགྲོ་སློབ་སྦྱོང་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞེས། བཅོད་སྟེན་
བརྒྱ་པའི་མདུན་སར་ལྟ་ནམས་སྤེང་། བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དུར་སྤྲིག་
གར་མཁན་མཆོག་ ཀྱུན་དགའི་མཆོན་ཅན་གཞུང་བཟང་ཆོག་གི་ག་
ཏིར། དེ་ཡང་ལེགས་སྒྱུར་བརྒྱ་ལ་མ་བྱུང་ན། བརྗོད་བྱའི་གཏིང་མཐ
འ་ཆ་ཅུ་ག་ལ་རྟེན། བསེལ་སྒྲུངས་ས་སྦྱོང་ཡོངས་ཀྱི་རབ་དང་ཕུ
ལ། དག་གི་དབང་ཕྱག་འཇིག་རྟེན་གསུམ་པའི་སྟེའི། ལེགས་པར་བ
ཤད་པ་མཁས་པའི་ན་རྒྱ་དེའི། རྗོད་བྱེད་པ་མཐའ་ཆོག་མདའི་ལམ
ལས་བཞུགས།” ②ཞེས་པས་《མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མཆོ
འི་རྩ་ཐིགས་》ཞེས་པ་རྩ་མ་པའི་དགོས་པ་དང་དེའི་ཁྲུངས་སོགས་ཤིན་

① 《དབུལ་རྩ་རྩ་རྩ་དེའི་གསུང་འབུམ་》 གྱི་ཅ་པོ་ད་ལས་ཆོན་པ་ལྟ་པ་ལ་ཤོག་གངས་ ༥ བཞུགས་སོ།
② 《དབུལ་རྩ་རྩ་རྩ་དེའི་གསུང་འབུམ་》 གྱི་ཅ་པོ་ད་ལས་ཆོན་པ་བཞི་པ་ལ་ཤོག་གངས་ ༡༩ བཞུགས་སོ།

‘ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དངུལ་ཚུ་སླ་མ་ཆོས་
བཟང་གིས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བཅུམས་ཞེ་ན། “དེ་ཕྱིར་
ཏ་ཅང་རྒྱས་བསྐྱུས་མཐའ་སྤངས་ཤིང་། །བསྐྱུགས་པ་ཅོམ་གྱིས་བདེ་སྤྱ
ག་དོན་རྟོགས་པའི། །སྟོན་མེད་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ཐེགས་འ
དི། །སློབ་གསལ་གཞིན་ཅུ་དགའ་བའི་གཉེན་མཆོག་ཡིན། །”^①ཞེས་ག
སུངས་ཏེ། “དེ་ལས་འོངས་པའི་ལེགས་སྦྱར་མཐུ་དཔལ་གྱིས། །བརྟན
གཡོའི་མིང་དོན་ཀུན་ལ་མ་ཚོངས་པར། །མཁས་པའི་བཟྱི་བ་གསུམ་
གྱིས་རྒྱལ་བའི་བསྟན། །འདྲིན་ལ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ཤོ
ག །”^②ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་ཏུ་བྱུང་སྟེ། ཁྱོ་རུ་མཁན་པོ་ཆེ་རྣམས་གྱི
ས། “གངས་ཅན་པོད་ཀྱི་བརྒྱ་ཕྱག་རིག་པའི་གནས་རྣམས་པན་ཚུན་
གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་དང་། གཅིག་པན་གཅིག་སྒྲགས་ཡིན་ཞིང་།
རིག་པའི་གནས་དེ་དག་གི་སོ་དོན་ཚུ་ལ་བཞིན་རྟོགས་པ་ལ་ཐོག་མར་
མིང་ཆོག་ཡི་གེའི་རྣམ་བཞག་རྣམས་ལེགས་པར་བྱང་ཚུབ་པ་གལ་ཤི
ན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། མིང་ཆོག་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱ་མཚན་ལ་མ་བསྟོས་པར་བརྟ་
མི་ཤོན་པོ་རྣམས་གྱིས་རང་དགར་བཏགས་པ་འདོད་རྒྱལ་གྱི་སྤྱང་དང་།

① 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བཏུས་བསྐྱུགས་ལེགས་བཤད་འདྲེན་པའི་དུང་རྒྱ》 P.172 མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་
ཁང་། 1993 བོད་ལྷོ་མ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པར་དཔར།

② 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བཏུས་བསྐྱུགས་ལེགས་བཤད་འདྲེན་པའི་དུང་རྒྱ》 P.173 མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་
ཁང་། 1993 བོད་ལྷོ་མ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

འདྲ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་ཀྱི་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ཕྱིས་སུ་བཏགས་
པ་རྗེས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བཟུན་བཅས་ན
མས་སུ་སྒྲ་དེ་གཉིས་པོ་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་གཅིག་ལ་མིང་དུ་མས
་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བཟུན་བཅས་འཆི་མེད
་མངོན་དང་། ཚིག་གི་གཏེར། མཁས་པའི་ན་རྒྱན་སོགས་རྒྱས་བསྟུས་
ཅི་རིགས་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མཚོའི་ཚུ་ཐེགས་ཞེས་
པའི་བཟུན་བཅས་འདི་ཉིད་ནི་རྒྱས་བསྟུས་འཚམས་ལ་གོ་བདེ་བ་སོ
གས་ཡོན་ཏན་དུ་མས་ཕྱག་པའི་ལེགས་བཤད་ཅིག་ཡིན་པས།” ①ཞེ
ས་གསུངས་པས་ཤེས་དགོས་སོ།

བཞི། དངུལ་ཚུ་ཆོས་བཟང་གིས་བཅམས་པའི 《གངས་ཀྱི་
མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་》 ཅས་པའི་སྐར་མདོར་བསྟུས་བཤད་
པ།

དེ་ཡང་《གངས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་བཞུགས་སོ
》②ཞེས་པའི་ཚུ་མ་པ་པོ་དག་སྤྱོད་དབང་ཕྱག་ཆོས་བཟང་ངམ་དངུ
ལ་ཚུ་རྟམ་རྟ་དེ་ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང་ཁོང་གི་མཛད་ནམ་མདོར་བསྟུས་ཅ

① ཆོ་རིང་རྟམ་རྟལ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མཚོའི་ཚུ་ཐེགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱིས་པའི་འཇུག་དོགས་》 P.2 མིང་གཞི་སྒོ་
ན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། 2002 ལོའི་ཟླ་། པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

② 《དངུལ་ཚུ་རྟམ་རྟ་དེ་ཞེས་གསུང་འབུམ་》 པར་མ་ཅ་པོ་དེ་ལས་ཆོས་ཆེན་ལུ་པ་ལ་ཤོག་གངས་པ་བཞུགས་སོ།

མ་ནི་གོང་དུ་ཞུས་ཟིན་པས་དེར་གཟིགས་པར་བྱ་ཞིང་། འདི་ནས་《ག
ངས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་བཞུགས་སོ》ཞེས་པའི་མཆན་དོ
ན་གྱིས་དངས་པའི་གངས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འདིའི་སྐ
ར་མཆམས་སྦྱར་མདོར་བསྟུས་བྱ་བ་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་དགེ་བ་ལྷན་
ཀྱི་དོན་དང་། བར་དུ་དགེ་བ་གཞུང་གི་དོན། མཐའ་མར་དགེ་བ་མཇུ
ག་གི་དོན་གསུམ་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་“ན་མོ་གུ་རུ་མཇུ་ལྟོ་ལྟོ་ལ།”ཞེ
ས་པའི་འགྲུར་ཕྱག་གིས་དངས་ཏེ། མཆོད་པར་བརྗོད་པ་ལ། “སླ་མ་
ཡི་དམ་མཆོག་གསུམ་ཀུན་འདུས་སྟུ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱ
ངས་ཅན་ལྟོ་ལ། །སློབ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཆོལ་སྐྱབས་སུ་མཆོ། །འ
ཆད་ཆོད་ཆོམ་པའི་དངོས་གྲུབ་སྟེལ་དུ་གསོལ། །”ཞེས་གསུངས་པ་ད
ང་། དེ་ནས་ཆོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་ལ། “མང་ཁུང་དངོས་པོ་ཆེ་བྱེད་
གངས་ཀྱི་གནས། །གཞན་གྲགས་མིང་གི་ཟླ་གྱིས་ཡོངས་གབ་པ། །ག
སལ་བྱེད་གངས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཆན་བཅས། །མདོར་བསྟུས་ཆོ
ག་གིས་འཆད་ལ་ན་བ་སློབ་གས། །”ཞེས་གསུངས་པས་ཐོག་མར་དགེ་བ
་ལྷན་ཀྱི་དོན་ནམས་བསྟན་ཞིང་། བར་དུ་དགེ་བ་གཞུང་གི་དོན་འཆ
ད་པ་ལ་དང་པོ་གཅིག་གི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། དེ་ནས་རིམ་པ
ར་གཉིས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། གསུམ་གྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད།
བཞིའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། ལྷའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། དུག་གི་མིང་

གི་མངོན་བརྗོད། བརྟན་གྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། བརྟན་གྱི་མིང་གི་
མངོན་བརྗོད། དགའ་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། བརྟན་མིང་གི་མངོན་བ
རྗོད། བརྟན་གཅིག་གི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། བརྟན་གཉིས་གྱི་མིང་གི་མ
ངོན་བརྗོད། བརྟན་གསུམ་གྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། བརྟན་བཞི་མིང་གི
མངོན་བརྗོད། བཙུ་ལྔ་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། བརྟན་དྲུག་གི་མིང་གི་
མངོན་བརྗོད། བཙུ་བརྟན་གྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། ཉེར་བཞི་མིང་གི་
མངོན་བརྗོད། ཉེར་ལྔ་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། ཉེར་བརྟན་གྱི་མིང་
གི་མངོན་བརྗོད། སུམ་རྟན་སྟོག་གཉིས་གྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་
དང་། རྟོག་པ་སྟེ་ཐིག་ལེ་སྟགས་གྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་རེ་རེ་ནས་བ
ཤད་ཅིང་། མཐའ་མར་དགེ་བ་མཇུག་གི་དོན་ལ། “གངས་གྱི་མིང་གི་
མངོན་བརྗོད་འདི། རྩོམ་མེད་ཆོག་དོན་སྤྲུལ་ཚུལ་དུ། བརྗོད་པར་རྩོམ་
གྲུབ་བཟགས་པའི་ཕྱིར། རྩོམ་དུ་བཟུང་བར་མི་རུས་ཀྱང་། བྱགས་ཆེ་
ཉེར་མཁོ་དེ་ཙམ་སྟོ། །”ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མཛད་བྱང་ལས། “ཞེ
ས་གངས་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་དོན་ནུམ་པར་བཤད་པ་འདི་ཡང་སློབ་ག
སལ་གཞོན་རྟེན་ཆེ་བརྟན་བཟླ་ཤིས་ལགས་ནས་བསྐྱེད་འདོད་དག་སྤྲོད་
དབང་ཕྱག་ཆོས་བཟང་གིས་བྲིས་པའོ། །”ཞེས་གསུངས་པ་སྟགས་ལ
ས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལ། དངུལ་ཚུ་རྩམ་ན་དེ་གསུང་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བ
རྒྱན་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བཅད་འགའ་དང་ས་ནས་བཤད་པ།

དངུལ་ཚུ་རྩམ་ན་དེས་མཛད་པའི་《མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཆོའི་
ཚུ་ཐིགས་》ཞེས་པའི་སྐོར་གྱི་བྱང་བ་དང་དེའི་བརྗོད་བྱ། 《གངས་ཀྱི་
མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཞག་》ཅེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་གྱི་ལ་རྒྱས་མདོར་
‘བསྐྱས་ཤིག་གོང་དུ་བཤད་པས་ཡང་རྒྱར་སྒྲིང་བར་མི་བྱ་ཞིང་། འདི་
ནས་ཁོང་གིས་བཅུམས་པའི་སྟན་ཚུམ་དག་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བ
རྒྱན་པའི་བྱང་ཆོས་མཆོན་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བཅད་འགའ་འདྲི
ན་པར་བྱ་སྟེ། 《བསྐྱབ་བྱ་རིན་པོ་ཆའི་དོ་ཤལ་》ལས། “ཕྱི་མར་རྩ་འ
རྩེན་ཐོང་གཤོལ་གྱིས་སྒྲིང་། ཆོ་འདིར་དམན་པའི་གལ་དུ་ཚུད་པ་
དང་། གཞན་གྱི་འདོད་དོན་རྒྱབ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི། འདུ་ཤེས་བསྐྱ
ར་པའི་བརྒྱན་ཆོག་སྒྲིང་བར་མཛོད། །”ཅེས་གསུངས་ཏེ། རྩ་འརྩེན་
ནི་སྟེ་དང་། 《དགེ་སྦྱོང་དགེ་ལེགས་ལགས་སུ་སྤུལ་བ་ཚུ་འརྩེན་འཁྱོག་
པོའི་སྦྱ་དབྱངས་》ལས། “ཟབ་ཟབ་དལ་འཁྱོའི་གཏེར་ལ་ཙོ་འདྲི་བ
འི། རྩས་ཐུས་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་སྤུལ་བའི་ཆོ། བར་སྤང་དབྱར་སྐྱེས་
སྐྱེན་སྤང་འཁྲིགས་པའི་སྒྲིང་། འདར་དེར་འབྲུག་གི་སྦྱ་དབྱངས་སྒྲིག་པ
ལ། ཆོང་ཆོང་ནགས་ཀྱི་ཁོད་དུ་མདོངས་མཐའ་ཅན། ལང་ལིང་དག
འ་བའི་གར་གྱིས་བྲེལ་བ་བཞིན། །”ཞེས་མདོངས་མཐའ་ཅན་ནི་མ་བྱ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

དང་། “ཞེས་པའི་ཁྱམ་ཆེད་འཁོར་ལོའི་ལག་ལྷན་ཞིག །ལྷ་རྣམས་ལུས་
འདེགས་ལང་ཆོ་དོམས་བཞིན་པར། །ཟུ་འཛོན་གཉིས་པར་གྲགས་པ
འི་དདུལ་ཚུ་ནས། །དམར་སེར་དབུག་ལྷའི་གལ་ཆོས་དགེ་བར་སུལ། །
”ཞེས་འཁོར་ལོའི་ལག་ལྷན་ནི་བྱ་ངང་བ་དང་། དམར་སེར་ནི་མེ་སྒྲུ
ལ་དང་། དབུག་ལྷའི་ལྷ་བ་སྟེ་ཉོར་ལྷ་དགུ་བ་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོ
ན་པའི་གསུང་ལས་ཁོང་གིས་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བའི་སྟན་ངག་གི་
ཚུལ་ནི་མང་ཞིང་དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པ་ནི་ཁོང་གི་གསུང་ཚུལ་ནམས་ལ་ག
ཟིགས་པར་བྱའོ།

སྒྲུ་པ།

དདུལ་ཚུ་ཆོས་བཟང་དཔལ་གྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱིས། །
མངོན་བརྗོད་ལེགས་བརྟམས་《རྒྱ་མཆོའི་ཚུ་ཐེགས་》ད

ང་། །

《གངས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ནམ་བཤད་》ལ་སོགས་

ཀྱི།

བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་ཆོས་རིག་རྒྱལ་མཆོན་བསྒྲེ

ངས། །

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ང་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྲྭ་ཚང་གི་ཚད་མ་རིག་པའི་སློབ་
དཔོན་དཀའ་ཆེན་འབྱུང་མེད་མཆོག་དང་། གཙང་སྟོད་པ་དཀར་ལེ
བས་བྱང་ཡིག་ཨོ་ཁུན་རྡོ་རྗེ་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནས་བརྗོད་རིག་པ་ག
ཙམ་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནམས་ལ་ཐོས་པ་སློབ་གཉེར་མཛད། དེ་
ནས་སྐབས་ཤིག་ལ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་པའི་མཁན་བྱང་མཁྱེན་རབ་
དབང་ལྷག་དང་། རྩ་སྐད་སློབ་མཛད་ཡར་འཕེལ་སོགས་ཀྱི་བྱང་ཡིག་
ཀྱང་མཛད་ཅུང་། བོད་ཞི་བའི་བཅེངས་བཀོལ་བྱང་རྗེས་ ༡༩༥༢ལ་
ནས་བོད་རྫོང་ས་ལས་བྱེད་སློབ་གྲུའི་བོད་ཡིག་གི་མཐོ་རིམ་འཛིན་གྲྭ་
ནམས་ལ་བོད་ཀྱི་བརྗོད་རིག་པ་སོགས་བྲིད། ༡༩༥༤ལ་ནས་པེ་ཅི
ན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་དུ་ཕྱག་ལས་ཐེབས་ཏེ་སྡེ་ཁྲིམ་དཔེ་སྐྱུན་ཁ
ང་དེའི་ཁྱེད་པ་དང་། ༡༩༥༧ལ་རྒྱང་གའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཞིབ
འཇུག་ཏེ་གནས་ཀྱི་སྤྱིའི་ལས་འཛིན་གཞིན་པའི་འགན་བཞེས། མཐ
ར་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ལ་སྐྱུ་གཤེགས་སོ།

ཁོང་གིས་བཅུ་མས་པའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེའི་བརྗོད་རིག་གི་སྐོར་ལ

《སུམ་རྟགས་ཀྱི་སྟོང་འབྲེལ་ལེགས་བཤད་འདེན་པའི་ཕོ་ཉ》 ཞེ
ས་པ་དང་། 《རྟགས་འཇུག་གི་དཀའ་གནད་མདོར་བསྡུས་》

《བོད་ཀྱི་སུམ་རྟགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་འགའ་ཞིག་བརྗོད་པ་》

《བོད་ཀྱི་ཡིག་སྐད་དར་ཚུལ་བརྗོད་པའི་གཏམ་སློབ་གསལ་དགའ་སྟོ

རྟོག་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱིས། “མཁས་པའི་བྱ་བ་སོས་ཀའི་དཔལ་འབར་ཆོ། ལྷན་དངགས་ཁྱུ་བྱག་སྒྲུ་དབྱངས་ལེན་པ་ལ། ཉམས་འགྱུར་སྣ་ཆོགས་སྟོན་པའི་བྱེད་པོ་ནི། མིང་གི་མདོན་པར་བརྗོད་ལས་གཞན་ཅི་ཞིག །”^①ཅེས་གསུངས་ཏེ 《མིང་གི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་དེ་དག་རི་ལྟར་འཇུག་པའི་སྐྱོར་སྒྲིང་བ》 ཞེས་པའི་དབྱུང་ཚུལ་མཛད་ཅིང་། མདོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འཇུག་ཚུལ་ལ་དོན་གཅིག་ལ་མིང་པོ་འཇུག་པ་དང་མིང་གཅིག་དོན་མང་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་ལ་དཔེར་བརྗོད་དང་བཅས་པ་བཞག་སྟེ། སྒྱིར་མིང་ལ་འདོད་ཀྱི་མིང་དང་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་གཉིས་སུ་བྱེད་ནས་བཤད་པ་དང་། དེ་ཡང་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་གི་བྱུགས་ཚུལ་ལ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་སོགས་ཀྱི་སྟོན་སྒྲོལ་དོགས་ལྷགས་ཅི་རིགས་བཤད་པ་དང་། གཞན་མིང་གི་མདོན་བརྗོད་དེ་ཆོགས་བཅད་དང་ཆོག་ལྷག་ཏུ་སྒྱུར་སྟངས་དང་། མདོན་བརྗོད་བྱང་ཚུབ་པར་ཤེས་པ་ལ་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་སྒྲ་རིག་པ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གྲུལ་རྒྱུད་སོགས་ལ་རྒྱས་ཡོད་པར་སྒྲུལ་བ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་སྒྲོལ་དབྱུང་སྒྲིང་གི་ཚུལ་ཏུ་《མིང་གི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་དེ་དག་རི་ལྟར་འཇུག་པའི་སྐྱོར་སྒྲིང་བ》 ཞེས་པ་བཅུམས་སོ།

① 《རྟོག་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་ཚུལ་བྱུགས་བསྒྲིགས་》 P.435 གྲུང་གི་འོ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1999 ལོ་ལྟོ་ལྟོ་ལ་པར་སྐྱེད་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

རྟོག་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་ནི་རབ་བྱུང་བཙུ་པ་
 འི་ས་ལུག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལ་མལ་གྲོ་གོང་དཀར་རྫོང་སྡོན་རྒྱུ་མ་ཁྲི་ཁ
 ང་དུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་རྒྱུང་དུས་ནས་ཡི་གེའི་འབྲི་སློག་སོགས་ལ་སྦྱ
 ངས་བརྩོན་མཛད། དེ་ནས་རིམ་པར་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ད
 ང་། དགེ་བཤེས་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཚོས་འ
 སེལ་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནས་སུམ་རྟགས་དང་སྟན་ངག་ནང་དོན་རིག་
 པ་དང་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད། བོད་ཞི་བའི་བཙུ
 ངས་འཕྲོལ་བྱུང་རྗེས་སྤྱི་དགུང་གི་ལས་དོན་བསྐྱབས། ཁོང་གིས་སྤྱ
 སྤྱིར་གྲུང་གོའི་དམངས་ཁྲོད་རིག་ཆལ་མཁས་ཅན་མཐུན་ཚོགས་བོད་
 རྫོངས་ཡན་ལག་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་འཛིན་དང་མཚན་འཛིན་གྲུའུ་
 ཞི་དང་། གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཉེ་གནས་ཀྱི་ལས་འ
 ཛིན། བོད་རང་རྒྱུང་རྫོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་གྲུའུ་རེན་ག
 ཞིན་པ། གྲུང་གོའི་མི་རིགས་ལོ་རྒྱུས་རིག་ཚོགས་ཀྱི་ཐབས་རྒྱས་འབྲི་ཡུ
 ལ་སོགས་ཀྱི་འགན་བཞེས། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐོར་ལ་
 《གངས་ཅན་འཛིན་མའི་དབང་ཕྱུག་རིམ་བྱོན་གྱི་མཛད་བཟང་མ
 ད་བྱུང་ཡིད་འོང་པད་མའི་མཚོ་》 ཞེས་པ་དང་། 《རྒྱལ་དབང་བ
 རྩ་གསུམ་པ་དང་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོ
 ར་》 《མཁས་མཚོག་དགེ་འདུན་ཚོས་འསེལ་གྱི་རྟགས་པ་བརྗོད་

[illegible]

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་ཚམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་༥ ཞེས་པ་རྒྱང་གི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་༩པར་པར་དུ་བསྐྱུན་ནོ། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་
ཤིང་གི་ཉེ་ཁྱིམ་༡༩༩༥ལ་སྐྱུ་གཤེགས་སོ།

གསུམ། དུང་དཀར་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་གཙུག་ལྷན་གཟུང་
'སྐར་དང་དུས་བཞི་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ནམས་རེའུ་མིག་
དུ་དངས་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྐྱུས་བཤད་པ།

དུང་དཀར་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་གཙུག་ལྷན་པའི་བཀྲ་ཤིས་དབང་
འཇུག་གཉིས་ཀྱིས་ཚམ་སྒྲིག་མཛད་པའི་《བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རེའུ་མིག་དོ་མཆར་ཀླན་སྣང་》 ①ཞེས་པའི་ནང་དུ་ལོ་
དང་ཟླ་བ། གཟུང་དང་སྐར་མ། ཆོས་གྲངས་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་
བརྗོད་བཞེད་པ་ལ། ཟླ་བའི་མངོན་བརྗོད་དང་། དུས་འཁོར་དང་དབྱངས་
འཆར་གཉིས་མཐུན་པའི་ཆོས་གྲངས་ཀྱི་མིང་། གཟུང་བདུན་
ཀྱི་མངོན་བརྗོད་། ལྷ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་དང་དུས་སྐབས་
ས་སྐར་མཐོང་བའི་སྐར་མའི་དབྱིབས། དུས་བཞིའི་མིང་གི་མངོན་
བརྗོད་། འབྲུང་བ་ལྷ་དང་ལོ་སྐར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་། གྲངས་

①མི་ཚེན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1997 ལོའི་ཟླ་9 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཀྱི་མངོན་བརྗོད། རྒྱ་ནག་གི་ལྷ་པའི་མངོན་བརྗོད་སོགས་རེའུ་མིག་དང་བཅས་པ་གསལ་བར་མཛད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༧ ལ་འབྲུང་ས། ༡༩༤༧ ལོར་ལྷ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་བཞག ༡༩༥༩ ལོར་གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སྒོ་བ་ལྷ་ཆེན་མོར་ཕེབས་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་ཚུལ་རིག་གི་སྐོར་གྱི་སྒྲ་བ་བྲིད་ཀྱི་དགོ་ཆུན་མཛད། ཁོང་གིས་《སྤྱན་དག་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཆོག་རྒྱན་རིག་པའི་སྒོ་འབྲེད་》 ཅེས་པ་དང་།

《བོད་ཀྱི་དཀར་ཆག་རིག་པ་》 《ཆོས་སྤྱི་བྱང་འབྲེལ་》

《བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་ཚུགས་སྐོར་གྱི་ཐོག་མའི་བསམ་ཚུལ་》 སོགས་མཛད་པ་དང་། ཁོང་གིས་སྐྱོ་ཆེ་སྒྲ་དྲི་སྒྲ་བ་བྲིད་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས། སྐད་ཡིག་དང་ཚུལ་རིག་ ལ་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་བྲིས་ནམས་ཚུགས་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་ནས་《བོད་ཀྱི་ལ་རྒྱས་ཆོག་མཛད་ཆེན་མོ་》 ཞེས་པ་དུས་ཕྱིས་ཡོངས་གྲགས་ཏུ་དུང་དཀར་ཆོག་མཛད་ཆེན་མོ་》 ཞེས་པ་སོགས་ཚུལ་སྤྲིན་མཛད་པ་སོགས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་བྲུང་པར་དུ་ཚུལ་རིག་དང་ལ་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བ་བྲིད་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཚུགས་ལ་ཕྱག་རྒྱེས་ཆེ་བའི་གས་ཤིག་སོ། །

བཞི། རྟོན་བྲང་ཨ་རྒྱན་གྱིས་མཛད་པའི་《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མངོན་བསྟུས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག》གི་དཔེ་སྐྱུན་གསལ་བཤད་ཅེས་པའི་སྐྱེར་མངོན་བསྟུས་བཤད་པ།

རྟོན་བྲང་ཨ་རྒྱན་གྱིས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བཙུགས་པ་མ་མཐོང་ནའང་། ཁོང་གིས་《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མངོན་བསྟུས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག》གི་དཔེ་སྐྱུན་གསལ་བཤད་①ཅེས་པའི་ཚུལ་དང་འབྲེལ་ནས་རྟོན་བྲང་ཨ་རྒྱན་གྱི་མངོན་བརྗོད་སྐྱེར་གྱི་དགོངས་གཞི་རི་ལྟར་ཡིན་ཚུལ་མངོན་བསྟུས་ཀྱི་ཆ་ནས་མཚམས་སྦྱར་བཤོ།

ཐོག་མར་ཁོང་གིས་《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མངོན་བསྟུས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག》ཅེས་པའི་ཚུལ་པ་པོ་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཞེ་བྱུང་པ་ད་མ་ནམ་དག་ཅེས་པ་ཡིན་ཞིང་། མཚན་དངོས་ལ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསལ། ཁོང་ནི་ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་གཉིས་པ་འཇུག་མེད་ཀྱན་བཟང་ནམ་རྒྱལ་སློ་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་དངོས་སློབ་ཡིན་པར་གསུངས། ཞེ་བྱུང་པ་ད་མ་ནམ་དག་བྱོན་པའི་དུས་ནི། “ཁོང་གི་གསུང་ཚུལ་གྱི་མཛད་བྱང་སོགས་ལ་བརྟག་ན་ཁོང་བྱོན་པའི་དུས་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་ཡིན་པ་ཁ་ཆོན་ག

① 《རྟོན་བྲང་ཨ་རྒྱན་གྱི་གསུང་ཚུལ་སྐྱུགས་བརྟུས》P. ༤༡༤-༤༡༩ གྲུང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠༠༩ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཅོད་ཐུབ།”①ཅེས་གསུངས་པ་སོགས་ཞེ་དུང་པད་མ་ནམ་དག་གི་མ
ཚན་དང་བྱོན་པའི་དུས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོར་བྱ་ཞིག་ལས་“.....
ད་ལམ་ཁོང་གི་འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཆོགས། ཐོས་བསམ་སྒྲམ་གསུམ་ད
ང་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་འཕྲིན་ལས་གང་དང་གང་བསྐྱུངས་ཞིབ
་ཏུ་ཁྱེ་བའི་སྒྲིབས་པ་དབེན་ཡང་།”②གསུངས་པས་ཤེས་དགོས་ཤིང་།
གཞན་ཁོང་གི་སྒྲིབ་མར་གྱུར་པ་ལ་ཀུ་ཐོག་མཆོག་སྐུ་ལ་འགྱུར་མེད་ཆེ་
དབང་མཆོག་གྲུབ་ལ་སོགས་པ་མཁས་པ་དུ་མ་བྱུང་ངོ་།

ནོར་བུང་ཨོ་རྒྱན་གྱིས་《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མདོར་བསྐྱུས་
པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྗེ་མིག》གི་དཔེ་སྐྱུན་གསལ་བཤད་དང་འ
བྲེལ་ནས་ནོར་བུང་ཨོ་རྒྱན་གྱི་མངོན་བརྗོད་སྒྲོར་གྱི་དགོངས་གཞི་ད
ང་བཞེད་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་པ་མདོར་བསྐྱུས་ཁྱེ་བར་བྱ་
བ་ལ། དེ་ལ་ཐོག་མར་རིག་པའི་གནས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ལ་འཇུག་
ཀྱང་ཐོག་མའི་རིམ་པ་ནི་བརྗོད་དག་ལ་བརྟེན་དགོས་ཤིང་། བརྗོད་དག་
དེའི་གྲུབ་ཆ་ནི་ཡི་གེ་དང་། དེ་ནས་མིང་། དེ་ནས་ཆོག་གི་རིམ་པས་དོ
ན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ནམ་པ་སོགས་རི་བཞིན་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང་། ཆོག་གིས་

①《ནོར་བུང་ཨོ་རྒྱན་གྱི་གསུང་ཚམ་བྱོགས་བཞུས་》པ.༤༥ ཀྱང་གྲིའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠༠༩ལོའི
‘ཟླ་ལ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

②《ནོར་བུང་ཨོ་རྒྱན་གྱི་གསུང་ཚམ་བྱོགས་བཞུས་》པ.༤༥ ཀྱང་གྲིའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠༠༩ལོའི
‘ཟླ་ལ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

འོན་ཏྲུང་པའི་རྩ་བ་ནི་མིང་ལ་ཐུག་ཅིང་། མིང་དུ་མ་འདུས་ནས་ཆོག་
 གི་འོན་ཏྲུང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མིང་གི་གནད་འོན་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་
 རྟོགས་པར་བྱ་བ་ནི་མིན་དུ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འཇུག་ཚུལ་གོ་དོན་དང་བཅས་པ་ལ་
 འོར་བྱང་ཨོ་རྒྱལ་གྱིས། “དེ་ཡང་དོན་གཅིག་མིང་མང་ལ་འཇུག་པ་
 དང་། མིང་མང་པོས་དོན་གཅིག་མཆོན་པའི་མིང་དེ་ལའང་འདོད་རྒྱ
 ལ་གྱི་མིང་དང་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་གི་བྱད་པར་ཡོད་པ། རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མི
 ང་དེ་ཡང་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་
 ཏེ་གྲུབ་པའི་མིང་དེ་ལ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་།” ① ཞེས་
 གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི་ཐོད་ཀྱི་རིག་ག
 བས་སྒྱུ་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱེས་ཀྱི་གདང་བུ་ལྟ་བུར་བཞེད་པའི་ཚུལ་ནི།
 “དེ་ནི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་ལྡེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་སྒྱུ་ལ་འཇུག་པ
 འི་སྐྱེས་ཀྱི་གདང་བུ་ལྟ་བུའི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་སྟབས་སྤར་ཁ་བའི་
 རྩེད་ས་འདིར་བྱོན་པའི་མཁས་དབང་མང་པོས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་
 བ་བཅས་ཅི་རིགས་པ་ཚྭ་མ་གནང་མཛད་པས་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་འ
 བེལ་རྒྱས་ལ་ལྷས་པ་ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད།” ② ཅེས་གསུངས་པས་དྲངས་

^①《ོར་བྱང་ཨོཾ་ཀུན་གྱི་གསུང་ཚོམ་ཕྱོགས་བཞུག་》p. ༩༩ ལྷ་རྩེ་གི་འོ་དེ་ལ་དེ་རྒྱུ་ཁང་། ༢༠༠༩ལོ་
‘ཟླ་ལྟ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

^② 《བློ་སྒྲུབ་མཁའ་རྒྱུ་གླིང་ལྷན་དཔེ་སྤྲུལ་བ་རྟུང་།》P.496 གྲུབ་མཁའ་བློ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐུ་ཕྱུག་ཁང་། 2006ལོའི་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྒྲོ་གསལ་འདུག་དྲིལ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཏེ། ཁོར་བྱང་ཨོ་རྒྱལ་གྱིས་《མིང་གི་མངོན་བརྗོད་མངོན་བསྟུས་པ་ལེ
 གས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག》ཅེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོ
 ས་གྱི་བྱ་ལོང་མ་ཡིན་པའི་དགེ་མཆོན་གཙོ་ཆེ་བ་བཞིའི་སྐོ་ནས་ཚུག
 ས་བརྟེན་མས་མཛད་ཅིང་ཚུལ་རྒྱས་པ་ནི་ཁོང་གི་གསུང་རྩ་བ་དངོས་ལ་
 གཟིགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ།

མདོར་ན་མདོན་བརྗོད་ཅེས་པ་ནི་མད་གྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་
 རྩོམ་རིག་སོགས་ལ་ཞིན་རྒྱ་གལ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ནི་《མིང་གི་མདོན་བརྗོད་མདོར་བསྟུན་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷོ་མིག》གི་དཔེ་སྟུན་གསལ་བཤད་ཅེས་པའི་མཁུག་རྩོམ་རྒྱུ་ཡིན། “ཟབ་དོན་ཆེར་རྒྱ་དངར་བའི་རྣལ་མའི་དོས། མདོན་བརྗོད་སྟུན་གྱི་ཆོན་མདངས་ལེགས་སྤེལ་བ། ཉམས་འགྱུར་རྩོམ་རིགས་རྣམ་བཤའི་ཟ་འོག་གི། རོ་མཆར་བཟླ་ལ་དབང་པོས་མིག་སྒྲིང་བཤད།” ① ཅེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤེལ་དགོས་སོ།

ལྷ། དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོ་རྒྱུན་སྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་
བསྒྲིགས་པའི《མདོན་བརྗོད་ཁྲུང་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ》ཞེས་པའི་སྐོར་
མདོར་བསྟུན་བཤད་པ།

ལྷ་ཡུལ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

①《ལྷན་པར་ཨོ་ལུ་ཁྱི་ཤ་ལུང་ཚུ་མ་ལུ་ཤ་པ་པུ་ལ་》P.454 ལུང་མོའི་མོང་མེག་པ་དཔེ་ལྷན་ཁང་། 2006ལོའི་

ལྷ་ཡུལ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

དེ་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ག
ཙོ་པོ་དང་ཁོང་གི་བྱ་འོར་བྱ་དོན་གྱུ་བ་ཀྱིས་རོགས་མཛད་ནས་མངོན་
བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཀྱི་གཏེར་ལྟ་བུ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིག
ས་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཁྱད་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》^①ཞེས་པ་ཙོ་པོ་སྒྲིག་མ
ཛད་པའི་དུས་ལུན་ནི། གླུ་ལོ་ ༡༩༥༥ ནས་མགོ་བཟུང་ཆེ་ “གླུ་ལོ་ ༢༠
༠༥ བར་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ལྡན་སོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་བསྒྲིག་རྒྱ་མགོ་བཙ
མས་ནས་མཇུག་རྒྱ་ལྡན་པའི་བར་དུ་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་འགོར་སོང་།”
②ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མི་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བཟོན
་བཙོས་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཙོ་པོ་སྒྲིག་མཛད་པའི་དགོས་པ་གང་
ལ་གཟེགས་སྟུང་ན། མངོན་བརྗོད་དང་སྐད་རིགས་སྒྲིའི་ཆ་ནས་བཤ
ད་ན། “སྐད་རིགས་སྟན་སུ་མཚོགས་པ་གང་ལའང་མངོན་བརྗོད་ཡོ
ད་མོད། ནམ་གངས་མང་ཁྱད་དང་། ཞེབས་རྒྱ་ཡངས་དོག་དང་། མཚོ
ན་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལ་བྱད་པར་ཉ་ཅང་ཆེའོ། །”^③ཞེས་པ་དང་།
བྱད་པར་དུ་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པའི་རིག་པ་གང་པོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ད

① གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་ ༢༠༡༠ ལོའི་ཟླ་ ༤ པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས་ནས་ཐེངས་དང་པོ་
ར་དཔར་པའོ།

② དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོར་བྱ་དོན་གྱུ་བ་ཀྱིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱད་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》 p. ༤༢༧
གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠༡༠ ལོའི་ཟླ་ ༤ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

③ དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོར་བྱ་དོན་གྱུ་བ་ཀྱིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱད་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》 p. ༡ མངོ
ན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མདོར་བཟོན་པ། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠༡༠ ལོའི་ཟླ་ ༤ པར་པར་གཞི་
དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ང་རིག་གནས་སོགས་ལ་མཚོན་ནས་བཤད་ན། “བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
རྟེན་པ་ནམས་ལས་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་མིང་ནི་སོས་ཀའི་སྤང་སྡེ་
ངས་ལ་མེ་ཏོག་བཀྲ་ལམ་མེར་བཞད་པ་བཞིན་ས་བྱ་བ་དོ་བྱ་བ་ཏུ་མཐོ་
ང་དོ།”^①ཞེས་མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲ་
ག་གི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡིན་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ད
ང་། དེ་ལྟར་“ཡིན་ན་ཡང་མངོན་བརྗོད་དཔེ་ཆ་པལ་ཆེར་ཆོགས་བ
ཅད་ཀྱིས་བཅམས་པ་ཡིན་ལ། འབྲེལ་བ་ཏུ་ཅང་ཉུང་བས། སྒྲ་ལ་འདྲི
ན་ཡང་སྒྲ་བ་མས་གོ་དཀའ་བ་ཞིག་རེད།”^②ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མ
ངོན་བརྗོད་མ་ཤེས་ན་དངོས་པོ་གང་གི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཡིན་པ་
དངོས་མི་ཟིན་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་དོས་ཟིན་ནའང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་
མིང་གི་ནམ་གངས་ཀྱི་དོན་མི་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་བའི་
ཆེད་དུ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཁོང་གི་
བྱ་ཞོར་བྱ་དོན་བྱ་བ་དང་མཉམ་དུ་མི་ལ་ཉི་ཤུའི་རིང་གི་ལ་ལྟ་ནམས་
རྒྱན་མ་ཆད་པར་ཉིན་ཞག་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱད་པ་ལྟར་གྱི་བ
ཙོན་འབྲས་ཀྱི་བྲགས་སྟོབས་ནི། “རྒྱན་ཆགས་ཙོན་པ་མ་བཏང་ན།

^①དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ཞོར་བྱ་དོན་བྱ་བ་ཀྱིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱད་པར་བཞུན་རྒྱ་མཚོ་》p.7 མངོ
ན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མངོར་བསྟན་པ། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་
དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

^②དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ཞོར་བྱ་དོན་བྱ་བ་ཀྱིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱད་པར་བཞུན་རྒྱ་མཚོ་》p.72
གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མི་འགྲུབ་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད། །ཁུ་ཐིགས་ཏྟག་ཏུ་འབབ་པ་ཡིས། །བྲག་གི་རི་བོ་འབྲིགས་པ་སྟོས། །”^①ཞེས་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱིས་ཁོང་གི་བྲགས་འཕྲོག་ནས་ཚྩ་མ་སྒྲིག་མཛད་པའི་སྟིང་སྟོབས་བསྐྱེད་ཅིང་། བྲད་པར་དུ་ཁོང་གིས། “གཞན་པན་ལས་ལ་མ་གཞི་ལ་ན། །དགེ་མིང་འདྲིན་པ་དོན་གོ་ཆུང་། །”^②ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་བྲགས་འདུན་བཅངས་ནས་ཚྩ་མ་སྒྲིག་མཛད་པ་ནི་རྒྱབས་ཆེ་བའི་མཛད་པ་ཞིག་སོ། །

དེ་ནས་《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཙུན་རྒྱ་མཚོ་》ཞེས་པ་བསྒྲིགས་པའི་ཐོག་མར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མདོར་བསྟན་པ་ལ། “མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བཤད་ན། གཙོ་ཆེར་ནམ་པ་ལྡེ་ཡོད་དེ།”^③ཞེས་གསུངས་ཏེ། དང་པོ་སྟོ་སྟོ་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག་གི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། གཉིས་པ་ཤེས་བྱ་སྒྲོར་འདྲིན་བདེ་བའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ། གསུམ་པ་དོན་བྲད་པར་ཅན་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ། བཞི་པ་ཆོག་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ལྡན་པ། ལྡ་བ་གང་མིང་གསར་དུ་འདོགས་པར་དཔེ་འདྲེན་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་དོན་ཚན་ལྡེ་

^①དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོར་བུ་དོན་བྲུབ་ཀྱིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཙུན་རྒྱ་མཚོ་》p. ༢༤ གྲུང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྟར་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

^②དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོར་བུ་དོན་བྲུབ་ཀྱིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཙུན་རྒྱ་མཚོ་》p. ༢༥ གྲུང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྟར་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

^③དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོར་བུ་དོན་བྲུབ་ཀྱིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཙུན་རྒྱ་མཚོ་》p. ༡ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མདོར་བསྟན་པ། གྲུང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྟར་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སློ་ནས་བཤད་པ་ནི། “མིང་ཕུག་པར་བྱེད་པའི་མངོན་བརྗོད་ནི། །དྲོ་ན་མཚོན་པར་མཁས་པའི་ངག་རྩལ་ཏེ། །ཚིག་མཛེས་པར་སྤྲས་པའི་རྒྱ་ན་ཆ་དང་། །སློ་རིག་པ་སྦྱེད་པའི་དཔལ་འབར་ཡིན། །”^①ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ།

ད་ནི་《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》ཞེས་པའི་སྤྱི་ཁོག་གི་གཞུང་ཚད་དང་ལེའུ་སྐགས་སྤྱིག་པའི་གོ་རིམ་གྱི་ཆ་ནས་མདྲོར་བསྐྱས་ཞུ་ན། གཞུང་ཚད་ལ་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། ལེའུ་དང་པོ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐགས་ཀྱི་སྡེ་དང་། ལེའུ་གཉིས་པ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་སྐགས་ཀྱི་སྡེ་དང་། ལེའུ་གསུམ་པ་ནམ་མཁའ་ལ་སྐགས་པའི་སྐྱར་དང་། ལེའུ་བཞི་བ་ས་འོག་གི་སྡེ་དང་། ལེའུ་ལྔ་བ་ས་གཞི་ལ་སྐགས་པའི་སྡེ་དང་། ལེའུ་དྲུག་པ་རྩ་ཤིང་ལ་སྐགས་པའི་སྡེ་དང་། ལེའུ་བདུན་པ་སྒྲིག་ཆགས་སྤྲན་དང་བཅས་པའི་སྡེ་དང་། ལེའུ་བརྒྱད་པ་མི་ལ་སྐགས་པའི་སྡེ་དང་། ལེའུ་དགུ་བ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྐགས་པའི་སྡེ་དང་། ལེའུ་བཅུ་བ་འདྲོད་ཡོན་ལྷ་ལ་སྐགས་པའི་སྡེ་དང་། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་སྡེ་སྡེ་ཁྱོད་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་བཞུགས་སོ།

^①དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ཞོར་བྱ་དོན་བྱུང་གིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》p. ༡ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མདྲོར་བསྐྱས་པ། གྲུང་གོའི་མཛད་རིག་པ་དཔེ་སྤྲན་ཁང་། ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

དེ་ནས་ལེའུ་དང་བོ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སོགས་ཀྱི་སྡེ་ལ། དང་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོར་དང་གཉིས་སོ། །

ལེའུ་གཉིས་པ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་སོགས་ཀྱི་སྡེ་ལ། དང་བོ་ལྷའི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་ལྷ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་སྤྱོད་སེམས་བཞི་མཆོད་སེམས་བཞིའི་སྐྱོར་དང་གསུམ་སོ། །

ལེའུ་གསུམ་པ་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་ལ། དང་བོ་ནམ་མཁའ་དང་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་སྐྱེ་མ་དང་དུས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོར་དང་གཉིས་སོ། །

ལེའུ་བཞི་བ་ས་འོག་གི་སྡེ་ལ། དང་བོ་ས་འོག་དང་སྤྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་ཆུ་དང་ཆུའི་སྤྱོད་ཆགས་སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་ཉ་པ་དང་སྤྱུ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོར་དང་གསུམ་སོ། །

ལེའུ་ལྔ་བ་ས་གཞི་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་ལ། དང་བོ་ས་གཞི་དང་རི་སྤྱང་སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་རྩོད་དང་རྩོད་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་སྐྱོར་དང་གསུམ་སོ། །

ལེའུ་དྲུག་པ་ཆེ་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་ལ། དང་བོ་ནགས་ཆོལ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་སྤྱོད་པའི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་ཤིང་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། བཞི་བ་ལྷུ་ལ་ལྷ་སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་སྐྱོར་དང་།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་རོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལྷ་བ་རྩ་དང་སྡོ་ལྷན་བཅས་པའི་སྐྱོར་དང་། རྒྱལ་པ་ཤ་མོ་ལྷན་དང་བཅས་པའི་སྐྱོར་དང་རྒྱལ་གོ།

ལེའུ་བརྟན་པ་སློག་ཆགས་ལྷན་དང་བཅས་པའི་སྡེ་ལ། དང་པོ་འདབ་ཆགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་འབྱའི་རིགས་ལྷན་དང་བཅས་པའི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་གཅན་གཟན་ལྷན་དང་བཅས་པའི་སྐྱོར་དང་། བཞི་བ་རི་དྲགས་ལྷན་དང་བཅས་པའི་སྐྱོར་དང་བཞིའོ།

ལེའུ་བརྟན་པ་མི་ལ་སློགས་པའི་སྡེ་ལ། དང་པོ་མི་དང་སྡོ་མ་རྩ་གཞོན་སློགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་རིགས་རྩ་དང་ཉེ་འབྲེལ་གྱི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་ལྷས་དང་ཡན་ལག་སློགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། བཞི་བ་ལྷས་རྩེད་པོ་དང་ན་ཆ་སློགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། ལྷ་བ་གས་དང་རྩ་ཆ་སློགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། རྒྱལ་པ་འཆོ་བ་དང་ཟས་སྐྱོམ་སློགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། བརྟན་པ་བྲམ་ཟེལ་སློགས་པའི་སྐྱོར་དང་། བརྟན་པ་ས་དཔུང་གྱི་སྐྱོར་དང་བརྟན་དོ།

ལེའུ་དགུ་བ་རྩ་པོ་ལ་སློགས་པའི་སྡེ་ལ། དང་པོ་རྩ་པོ་སློགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་དམག་ལས་དང་མཆོད་ཆ་སློགས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་རྩང་བ་དང་ཞིང་ལས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། བཞི་བ་འཕྲུག་པ་དང་ཕྱགས་ལས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། ལྷ་བ་ལག་ཤེས་པ་དང་བཟོ་ལས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། རྒྱལ་པ་ཆོང་བ་དང་ཆོང་ལས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། བརྟན་པ་ལྷ་ད

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བ་བཞུགས་སོ།

ང་གཞས་དང་སྒྲིམ་གར་གྱི་སྐྱོར་དང་། བརྒྱད་པ་བྲན་གཡོག་ལ་སོགས་
པའི་སྐྱོར་དང་། དགུ་བ་སྔོང་དང་ཁང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོར་དང་ད
གུའོ།

ལེའུ་བརྒྱབ་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲེ་ལ། དང་བོ་གཟུག
ས་ཀྱི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་སྐྱ་ཡི་སྐྱོར་དང་། གསུམ་པ་བྲི་དང་རྩི་སྐ
ར་དང་། བཞི་བ་རེག་བྱའི་སྐྱོར་དང་བཞིའོ།

ལེའུ་བརྒྱབ་གཅིག་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་སྒྲེ་ལ། དང་བོ་སེ
མས་ཅན་གྱི་སྐྱོར་དང་། གཉིས་པ་སེམས་བྱུང་གི་སྐྱོར་དང་གཉིས་སོ།
གཉིས་པ་སེམས་བྱུང་གི་སྐྱོར་ལ། གཅིག་ཀྱན་འགྲོ་ལྷ་དང་། གཉིས་ཡུ
ལ་ངེས་ལྷའི་མིང་དང་། གསུམ་དགེ་བ་བརྒྱ་གཅིག་གི་མིང་དང་། བཞི་
ཙ་ཉོན་ཏྲུག་གི་མིང་དང་། ལྷ་ཉེ་ཉོན་ཉི་ལྟའི་མིང་དང་། ཏྲུག་པ་གཞ
ན་འཇུར་བཞིའི་མིང་དང་ཏྲུག་སོ།

མཐར་མཇུག་བྱང་དང་། དེ་ནས་དཀར་ཆག་བྱེ་བྲག་པ་ཞེས་པ་
ཞིག་འཁོད་པ་ནི་“མིང་གང་གི་དོན་མ་ཤེས་ན་དཀར་ཆག་བྱེ་བྲག་ལ
ས་བཙལ་བདེ་བ་.....”^①ཞེས་པ་སོགས་སོ།

མདོར་ན་དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་འོར་བུ་དོན་གྲུབ་གཉིས་

^①དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་འོར་བུ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཀྱི། 《མདོན་བརྗོད་ཁྱད་པར་བཞུན་ཆུ་མཚོ་》p. 9 ཉེན་
སྒྲོན་གཡས་འབྲིལ་དུང་གི་སྐྱད་དབངས། ལྷང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 2007 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་
དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ཀྱིས་བསྒྲིགས་པའི《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ》ཞེས་པའི་
ཁྲུང་ཚོས་ལ། རྒྱུ་ཚེ་ཐུན་འཛམས་སྦྱོན་མེས། “ཁེབས་རྒྱ་ཆེ་བ། རིག་
གནས་ཀྱན་གྱི་མཐའ་ཚོད་པ་དང་གཅིག་ཞིབ་ཆ་གསལ་བ། འགྲེལ་
བ་ཞིབ་ཆ་ཚུ་ཐུབ་གནད་དུ་ཁེལ་བ་དང་གཉིས། དག་ཆ་ཐོན་པ། མིང་
གི་འབྲི་ཚུལ་མ་དག་རྒྱན་འབྲུམས་ནམས་ཡང་དག་པར་བཅོས་པ་ད
ང་གསུམ། གསར་མཐོང་ལྟན་པ། ཚན་རིག་བརྟག་དབྱེད་ཀྱིས་ལོན་པ
འི་ཤེས་པ་གསར་བས་ཁ་བསྐངས་པ་བཞི། ཤེས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ། མཐོང་
ཐོས་དཀོན་པའི་གཞུང་དོན་བརྟེན་ཆད་ཀྱིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་ལྷ།
ངེས་ཤེས་འདྲོངས་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཤམ་དོན་མངོན་པར་ཐུང་བ་
དང་དུག་གོ་རིམ་གསལ་བ། དོན་ཚན་གང་དུང་གི་གོ་བ་ལེན་པར་ཁུ
ངས་གཏོགས་ལེའུའི་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་ལས་མངོན་པར་གསལ་བ་དང
བདུན། ལག་ལེན་བདེ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་འཆོམ་རེ་དགོས་ན་ད
ཀར་ཆག་སྦྱི་ལས་གདམ་བདེ་བ་དང་། མིང་གང་གི་དོན་མ་ཤེས་ན་ད
ཀར་ཆག་བྱེ་བྲག་ལ་བཅོལ་བདེ་བ་དང་བརྒྱད་དེ།”^①ཞེས་པ་སྟེ་ཁྲུང་
ཚོས་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོན་ནས《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ》ཞེས་པ་
ལ་སྒྲིགས་སྟེམ་མཛད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་ཁྲུང་ཚོས་སམ་ཡང་ན་“ཡོན་ཏ

^① དཔའ་རིས་མངས་རྒྱུ་དང་ཞོར་བུ་དོན་བྱུང་གིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྲུངས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ》p. 9 (སྟན་
སྒྲོན་གལ་འབྱེད་ལ་དུང་གི་སྒྲུང་བྱངས། ཁྲུང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྟན་ཁང་། 2017ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་
དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ན་གྱི་ལེགས་ཚོགས་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་བདག་ཉིད་འདི་ནི། བོད་ག
ངས་ཅན་གྱི་རིག་བརྒྱའི་ཡ་གྲུལ་མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་བསྟན་པ་རྒྱ
ན་འཛིན། དར་རྒྱས་སུ་གཏོང་བར་ཆེས་ཆེར་སྟན་པའི་ཕྱག་རྒྱེས་ཀྱི་
མ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས་ལ། མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གསས་ལ་གཞན་དང
མི་མཚུངས་པའི་ལྷག་བསམ་འོ་མ་འཕྱར་བའི་འབྲས་ཏྲགས་སུ་མངོ
ན་པར་མ་བཟད། རྣམ་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་འགྲོས་དང་བསྐྱབས་ན
ས་མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་དགའ་ཚལ་དམ་པ་རིམ་བྱོན་བསྐྱལ་པའི་མ
ཐར་ཡང་མི་ཉམས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྒེལ་བའི་རྩ་ལག་དང་མི་དམན་
པའི་སྒྲིག་ཤིང་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྟན་པ་རེད་ཅེས་ཀྱང་དོན་དངོས་དང་
མཐུན་པས་ཁྱད་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲིགས་སུ་ནམ་ཡང་མི་འགྲོ། །”^①ཞེས་པ
མི་《མངོན་བརྗོད་ཁྱད་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ》ཞེས་པའི་ཐུབ་འབྲས་རང་
བཞིན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ན། དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ཞོར་བུ་དོན་
ཐུབ་གཉིས་ཀྱིས་《མངོན་བརྗོད་ཁྱད་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ》ཞེས་པ་བསྐྱེ
གས་པའི་བཀའ་དྲིན་ལྷ་ལྷག་དུ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ཁྱབ་ལའང་། “ངས་དོ
ན་བདག་འདྲའི་པལ་བ་དག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་མི་གོང་བའི་ངལ་བ་བརྒྱ་
ཕྲག་གི་རྩལ་བ་བྱུང་དུ་བསད། ཏ་ལས་པའི་གཞན་གཅེས་ཀྱི་སྦྱོབས་པ

^①དཔལ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ཞོར་བུ་དོན་ཐུབ་ཀྱིས་བསྐྱེགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱད་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ》p. 9 ལྷན་
སྒྲིག་གཡས་འབྲེལ་དུང་གི་སྒྲུང་བྱངས། ཐུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟན་ཁང་། 2010ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་
དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

་གྲགས་སུ་བསྐབས་ནས། འདི་ལྟ་བུ་གསེར་དངུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལས་བ
རྒྱལ་བའི་ལེགས་བཤད་བྱ་ལོ་པ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ་ཆེན་
པོ་ཞིག་སྐལ་བཟང་སློ་རྒྱ་སྒྲོལ་བའི་ལྷ་མིག་དང་ཡ་རབས་མཁས་པ་
མཁུ་བའི་ལེགས་སྒྲེས་སུ་བཞེངས་པའི་མཛད་རྗེས་ལ་དགའ་དད་སྤྱོད་
གསུམ་གྱིས་བྱགས་རྗེ་ཆེད། །ཞེས་ཤུ་དང་རྩས་པའི་ཁོང་ནས་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་ལྟོད་ཀྱ། །”^①ཞེས་གསུངས་པ་སྟགས་གྱིས་དཔའ་རིས་སངས་
རྒྱས་དང་ལོ་རྒྱུ་དོན་བྱུང་གཉིས་གྱིས་བསྒྲིགས་པའི་《མངོན་བརྗོད་
ཁྱུངས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》ཞེས་པའི་བྲད་ཆོས་སམ་ཡོན་ཏན་དང་། ཡང་
ན་དེའི་རིན་ཐང་སྟགས་ཤེས་དགོས་ཤིང་། གཞུང་དོན་རྒྱས་པ་ནི་དཔ
འ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོ་རྒྱུ་དོན་བྱུང་གཉིས་བསྒྲིགས་པའི་《མངོན་
བརྗོད་ཁྱུངས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》ཞེས་པའི་གཞུང་དངོས་ལ་གཟིགས་ན
ས་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

བླུག་ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་དཔེ་རྒྱུ་དཔར་བྱ་བ་
སྒྲུབ་པའི་སྐོར་མདོར་བསྟན་བཤད་པ།

༡ སློབ་དཔོན་འཆི་མེད་མེད་གས་མཛད་པའི་《མངོན་བརྗོད་

^①དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོ་རྒྱུ་དོན་བྱུང་གཉིས་བསྒྲིགས། 《མངོན་བརྗོད་ཁྱུངས་བཅུན་རྒྱ་མཚོ་》p. 9 ལྟན་
སྒྲོན་གཡས་འབྲིལ་བྱང་གི་སྐྱད་བྱངས། ལྱང་གོའི་ཐོད་རིག་པ་དཔེ་སྟན་ཁང་། 2010ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་
དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་བ་མེད་པའི་མངོན་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།
ཞེས་པ་ནི་མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༥
པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར་དུ་བསྟུན་པའོ།

༢ རིན་སྤངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱིས་བཅམས་པ
འི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུ
གས་སོ།》ཞེས་པ་ལ་སྤྱི་གསུང་པས་བྲིས་པའི་“འགོ་བརྗོད་”ཅེས་པ་ད
ང་། དུང་དཀར་སློབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་《མངོན་བརྗོད་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་མ་དཔེའི་སྟོར་གྱི་གསལ་བཤད་
》ཅེས་པ་དང་བཅས་པ་ཞིག་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༡༩༥༥ལོ
འི་ཟླ་༡༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྤྱི་གསུང་པའི་ཐེངས་དང་པོར་དཔར་
དུ་བསྟུན་ཞིང་སྤང་ནས་༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༩པར་ཐེངས་གསུམ་པར་ད
པར། གཞན་ཡང་ལས་དང་ལེན་གྱིས་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་
མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》ཞེས་པ་ལ་ཟུར་བསྤྱི་གསུང་
བསྟུང་མཆན་བཀོད་པ་ཞིག་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༡༩༥༥ལོ
འི་ཟླ་༡༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོ་དཔར་ཞིང་སྤང་ནས་
༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༡༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པར་དཔར་
དུ་བསྟུན་པའོ།

༣ བོད་སྤྱངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༡༩༩

༤མའི་ཟླ་༡༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱེགས་ནས་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ་
འི་《གངས་ལྗོངས་རིག་མཛོད་》ཅེས་པའི་དེབ་༢༩ནི་《བོན་གྱི་ཐ་སྙ
ད་རིག་གནས་བསྟན་བཅོས་ཚྭ་གས་སྒྲིག་》ཅེས་པའི་ནང་དུ་བསྟན་འ
འིན་སློ་གྲོས་ཞེས་པས་བཙམས་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་
ལེགས་པར་བཤད་པ་ཨེར་སངས་བུ་མའི་ཞལ་ལྷང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུག
ས་སོ》ཞེས་བོན་ལུགས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་འཁོད་
ཅིང་། དེའི་ཚུལ་པ་པོ་དང་བསྟན་བཅོས་ནམ་དུས་བཙམས་པའི་ལོ་རྒྱ
ས། དེབ་ཀྱི་རིན་ཐང་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལ་དེབ་དེའི་པར་གཞིའི་དཔེ་སྐྱུན
གསལ་བཤད་ལས། “བསྟན་འའིན་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་《
མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཨེར་སངས་བུ་མའི་
ཞལ་ལྷང་》འདིའི་བཙམས་དུས་ཀྱང་ཞིབ་པ་མ་གསལ། ཚུལ་འདི
འི་ནང་བོན་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མིང་ཆོག་དོ་མཚར་ཅན་མང་བས་བོ
ད་ཀྱི་ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་དང་བོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་ད
བྱང་གཞིའི་རིན་ཐང་ལྟ།”^①ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉ། མངོན་བརྗོ
ད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གཞུང་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་དང་རིམ་
པའི་ཆ་ནས་བཤད་ན། ཐོག་མར་བོན་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་དང་ལོ་པ
ཎ་སོགས་ལ་མཚོད་པར་བརྗོད་ཅིང་། ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་བ་ལ། “

① 《གངས་ལྗོངས་རིག་མཛོད་》ཅེས་པའི་དེབ་༢༩ནི་《བོན་གྱི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་བསྟན་བཅོས་ཚྭ་གས་སྒྲིག་》p.

༤ བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༤མའི་ཟླ་༡༡པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཨེ་མ་དབྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་རིག་པའི་ལམ། །ཉམས་བརྒྱུར་གར་དུ་སྒྲིམ་
པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི། །ལེགས་བཤད་ཨེར་སངས་བུ་མོའི་ཞལ་ལྷང་འ
དི། །སློ་གསལ་མ་གཤིན་ཤོགས་སུ་སྒྱུན་གྱིས་རོལ། །”^①སྔགས་བོན་ལུ
གས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་རྩམ་པའི་སྒྲོན་འགྲོ་དག་སང་ནས། །ལེུ་དང་པོ་
ས་སྒྲའི་སྡེ་ཆོན་ཡན་ལག་དང་བཅས་བརྟན་པ་དང་། །ལེུ་གཉིས་པ་
ས་གཞིའི་སྡེ་ཆོན་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། །ལེུ་གསུམ་པ་ས
འོག་གི་སྡེ་ཆོན་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། །ལེུ་བཞི་པ་སྟན་
མོང་གི་སྡེ་ཆོན་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་སྔགས་ལེུ་བཞིའི་
སྒྲོན་ས་བཅམས་པའི་བོན་ལུགས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་རྩ
ང་རྒྱས་ཤོག་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་འདིའི་
མཆོན་དང་བཅམས་པའི་ཡུལ་ལས་འསྐྱས་པའི་ལོ་རྒྱས་ལ་མཛད་བྱང
་དུ་“ཅས་བརྟན་བཅོས་མིང་གི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཨེར་སངས་བུ་
མོའི་ཞལ་ལྷང་ཞེས་པ་བརྒྱ་ལྷག་རིག་པའི་སློ་འཕར་ཀྱན་ལ་ཡིད་གཞུ
ང་སློ་གྲོས་ཀྱི་རྩལ་ལ་གསར་དུ་རྟེན་པའི་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐལ་བ
ཟང་ལྷང་རྟོགས་རྒྱ་མཆོའམ་སྒྲ་དབང་རིག་པ་རང་ཤར་བ་གང་དེའི་
དགོངས་བཞེད་ཞལ་ངད་བདུད་རྩའི་ཐེགས་མ་སྒྱུ་བོར་འབེབས་བཞི

①《གངས་ལྷངས་རིག་མཛོད》ཅས་པའི་དེབ་ ༢༩ནི《བོན་གྱི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་བརྟན་བཅོས་ལུགས་སྒྱུག》p. ༩
༤༥ བོད་རྒྱུངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༤ལོའི་ཟླ་ ༡༡པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔ
བ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ན་པར། ཉོར་བཅུན་བསྟན་འཛིན་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་འམ་བརྟ་སྟོང་པའི་
ལུང་ལས་སྤྲོད་བར་ཀྱན་དགའ་རང་གོལ་ཞེས་པས་འདབ་ཆེན་དཀ
ར་མོ་རི་ཁྲོད་ཀྱི་སྤྱབ་སྡེ་བྱང་ཚུབ་བསམ་གཏན་སྤིང་གི་ཕོ་བྱང་དུ་སྦྱར
་བ་འདི་གོ་སློ་གསལ་དོན་གཉེར་དཀྱིས་མའི་མགིན་འཁྱུར་འཛེབས་
པའི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་གྱུར་ཅིག །”^①ཅེས་གསུངས་ཏེ་རྒྱས་པ་ནི་
མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་གཞུང་དངོས་ལ་གཟིགས་པར་
བྱའོ།

༤ མཁན་པོ་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོས་བསྐྱེགས་པའི་པོད་ཀྱི་བ
ཅུ་ཕྱག་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱོད་པའི་གསུང་རབ་ལ
ས་ས་པའ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བཅམས་པའི་《ཆོག་གི་གཏེར་
ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་བཞུགས་》ཞེས་པ་དང་། སྟེ་ཐང་པ་སློ་གྲོས་
བརྟན་པ་བཞི་པས་མཛོད་པའི་《ཆོག་གཏེར་གྱི་ལྷན་ཞེས་པ་དང་།
རིན་སྤངས་རྒྱ་དབང་འཛིག་བྲགས་གྱིས་བཅམས་པའི་《མངོན་བ
རྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་བཞུགས་》ཞེས་པ་ནམས་སྤྱོ
གས་གཅིག་དུ་བསྐྱེགས་ནས་པོད་བཞི་པ་《མངོན་བརྗོད་ཞེས་པ་ནི་
མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་དང་མཚོ་སྟོན་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་གིས་༢༠༠༣ལོ་

①《གངས་ལྗོངས་རིག་མཛོད་》ཅེས་པའི་དེབ་༢༩ནི་《པོན་གྱི་ཐ་སྟོན་རིག་གནས་བསྟན་བཅོས་ལྷན་སྤྱོད་》p.4
ལ༥ པོད་སྟོངས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྟེན་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡༡པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔ
ར།

འི་ཟླ་༡༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ་
འོ།

བདུན། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་གསར་ཚཱ་དང་པར་བསྐྱུ
ན་མཛད་པའི་སྐར་མདྲོར་བསྐྱུས་བཤད་པ།

༡ གཞིས་ཅེ་དག་འོས་སློབ་གྲུ་བོད་ཡིག་སློབ་དཔྱད་ཆོ་ཁུང་གི
ས་དུལ་ཁུ་རྩ་མ་གྲྭ་ས་མཛད་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྐྱུན་བཅས་
རྒྱ་མཆོའི་ཁུ་ཐིགས་》ཞེས་པའི་ཆོག་འགྲེལ་དུ་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེ
ལ་པ་བདུས་བསྐྱུགས་ལེགས་བཤད་འདྲན་པའི་དུང་སྒྲ་》ཞེས་པ་ཚཱ་
སྐྱིག་མཛད་ཅིང་ཞར་བྱུང་དུ་གངས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་བཞོད་པ་སོགས
ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཞིག་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་༡༩
༩༡ལོའི་ཟླ་༡༠པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱུགས་ནས་ཐངས་དང་པོར་
དཔར་དུ་བསྐྱུན་ཅིང་སྤད་ནས་༡༩༩༣ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་
པོ་ཐངས་གཉིས་པར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའོ།

༢ རྟོག་བྱ་དག་འདུལ་དང་ཆེ་རིང་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་དུལ་ཁུ་ལྷ་
མ་ཆོས་བཟང་གིས་《མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཆོའི་ཁུ་ཐིགས་》ཞེས་པའི་འ
གྲེལ་པ་ལ་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྐྱུན་བཅས་རྒྱ་མཆོའི་ཁུ་ཐིགས་ཀྱི་འགྲེ
ལ་པ་སློབ་གསལ་ངག་གི་མེ་ལང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ་》ཞེས་པ་ཚཱ་སྐྱི

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ག་མཛད་ནས་བོད་སྡེ་ལས་མི་དཔངས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་༡༩༩༢ལོ་
འི་ཟླ་༧པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར་དུ་བསྐྱེན་པ་
ལོ།

༤ སྐལ་བཟང་ལྷ་མོས་སྐབས་བདེའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་ཞི
ག་བསྐྱེགས་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འབྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱ་
ཡིག་དུ་བསྐྱར་ཏེ་བོད་རྒྱ་སྐད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ད
པེ་ཆ་《སློབ་མའི་རྒྱན་མཁོ་མངོན་བརྗོད་ལག་དེབ་》ཅེས་པ་ལ་ཟུར་བ
ཀོད་དུ་དུས་བཞིའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་། ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་
མངོན་བརྗོད། ཟླ་བ་སྐུ་སྐུ་ཉི་མའི་སྐྱར་དང་ཉི་མའི་ཟླ་བའི་ཉེན་འབྲེལ་
ཀྱི་རེའུ་མིག་དུས་གཟེར་ཉེར་བཞིའི་རེའུ་མིག་གཟེར་བརྒྱན་གྱི་མ
ངོན་བརྗོད། རྒྱ་སྐད་ཉེར་བརྒྱན་གྱི་མངོན་བརྗོད། འབྲུང་བ་ལྷ་དང་
ལྷ་སྐྱར་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད། གངས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་སྐགས་
བཀོད་པ་ཞིག་ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་༡༩༩༤ལོའི་ཟླ་
༥པར་དཔར་དུ་བསྐྱེན་པའོ།

༥ ཆེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་《མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་ཐིགས་》
ཞེས་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་《མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་ཐིགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
ཐིགས་པའི་འཇུག་དོགས་》ཞེས་པ་མཛད་པ་ལ་ཁོ་དུ་མཁན་པོ་ཆེ་རྣམ་
གྱིས། “ད་ལམ་སྐྱེལ་བས་ཆེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་ནས་ལོ་མང་སྤྱི་བཞི

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་དབྱེད་གཞི་གང་མང་ལ་ལྟ་ཞི
བ་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་ལ་འགྲེལ་པ་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་བ། རྒྱས
་བསྟུས་འཆོམས་ལ་འཇུག་པ་བདེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཅུམས་པ་ནི་བ
སྟགས་བརྗོད་ཀྱི་མེ་ཏྲག་འཕྲོ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། འགྲེལ་པ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་ཡུལ་གངས་ཅན་སྤངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཕྱག་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་དགའ་
ཆོལ་ཡངས་པོར་འཇུག་པ་ལ་སློབ་པའི་སློབ་གསར་དོན་གཉེར་ཅན་ནམ
ས་བརྒྱ་དང་ཐ་སྟད་ཀྱི་ནམ་བཞག་བདེ་སླག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་ཕན་པར་
ངས་ཤིང་།”^①ཞེས་གསུངས་པའི་《མདོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་བྱིགས་
ཀྱི་འགྲེལ་པ་བྱིས་པའི་འཇུག་དོགས་》ཞེས་པ་ནི་སི་ཁྲོན་མི་རིགས་ད
པེ་སྐྱོན་ཁང་། ༢༠༠༢ལོའི་ཟླ་ ༡ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོ
ར་དཔར་ཏུ་བསྐྱུན་པའོ།

མདོན་ན་པརྟེ་ཏ་འཆེ་མེད་སེང་གེས་མཛད་པའི་མདོན་བ
རྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་《ཨ་མ་ར་ཀོ་ཉ》ཞེས་བོད་སྐད་ཏུ་《འཆེ་
བ་མེད་པའི་མཛོད་》ཅེས་པ་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་པརྟེ་ཏ་རབ་འབྱོར་
ཟླ་བས་མཛད་པའི་《འདོད་འཛོའི་བ་མོ་》ཞེས་པའི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་
གཞུང་གི་ཚུ་འགྲེལ་ནམས་བོད་ཀྱི་ཨ་ལྷོ་བ་ཡར་ལུང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མ

① ཆོ་རིང་ནམ་རྒྱལ། 《མདོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་བྱིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བྱིས་པའི་འཇུག་དོགས་》 P.2 (སློབ་མཁན་པོ་
ཆོ་ནམ་ཀྱིས་བྱིས་པའི་སྤྱིང་གཞི། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། 2002ལོའི་ཟླ་ 1 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་ད
ང་པོར་དཔར།

ཚན་གྱིས་ཐོག་མར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཏེ་འཁྱར་ནས་བབྱང་དུ་སྤྱི
ས་རིམ་པར་ས་སྐྱ་པའ་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་དང་། ལྷ་ལུ་ལོ་སྤྱི་
བ་ཆོས་སྐྱོང་བབྱང་པོ། སྐྱེགས་སྟོན་རིན་ཆེན་བཟ་ཤིས། རིན་ཐུངས་
པ་དག་དབང་འཇིག་གཤམ། སི་ཏུ་པའ་ཆེན། དདུལ་ཚུ་རྩམ་རྩ་སྤྱི་
གས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་པའ་དང་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་རྣམ
ས་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་《འཆི་བ་མེད་པའི་མངོན་》
ཅེས་པ་གཙོས་པའི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང
‘བཤད་ཚུལ་རྣམས་བོད་རང་གི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་བྱང་པར་དུ་མངོ
ན་བརྗོད་བཞེད་པའི་ཚུལ་འབྲི་བའི་བྱང་ཆོས་དང་འཆོས་པའི་བོད་
ཀྱི་མངོན་བརྗོད་རིག་འཛིན་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དང་ལག་ལེན་
སྤྲེལ་གྱི་སྤྱེགས་ནས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་མཛད་དེ་བོད་ཀྱི་མངོན
‘བརྗོད་རིག་པའི་བྱང་ཆོས་ལྟན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་
འགྲེལ་བཤད་བཙམས་པ་དང་། བྱང་པར་དུ་ལྷ་ལུ་ལོ་སྤྱི་བ་དང་སི་ཏུ་
པའ་ཆེན་རྣམ་པ་གཉིས་གྱིས་ཐུ་ཕྱིར་རྒྱ་གར་གྱི་མངོན་བརྗོད་རིག་པ
འཛིན་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བརྟན་བཙམས་ཚུ་འགྲེལ་རྣམས་ལ་འཁྱར་བཙམས་ད
ང་ཡང་འཁྱར་མཛད་པ་སྤྲེལ་གྱི་བཀའ་བྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་
མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དང་ཚུལ་སྤྲེལ་ད
ར་བའི་ལུགས་སྐྱེན་ཐེབས་ཏེ་དུས་རབས་རིམ་བུར་གི་བོད་ཀྱི་སྟན་ང

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ག་པ་ཆེན་པོ་དཔེར་ན་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། ཞང་ཞུ
ང་ཆོས་དབང་གྲགས་པ་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་
རྒྱ་མཚོ། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་ནམ་རྒྱལ་སོགས་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་མཁས་གྲུབ་དང་ལོ་རྒྱུ་བ་ནམས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་བསྟན་
བཅོས་སྤྱི་དང་བྱད་པར་དུ་སྟན་ཚུལ་གྱི་སྟོགས་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་
བརྒྱན་པའི་བྱས་པ་ཆེན་པོ་བརྟན་དང་འདོན་གྱིན་ཡོད་པ་ནི་སྒྲིམ་མ་
དགོས་ཤིང་རྒྱས་པ་ནི་ཁོང་ནམས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་གསུང་ཆོས་དག
ལ་གཞིགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྒྲིམ་པ།

ཡར་ལུང་གྲགས་ལོས་《འཆི་མེད་མཛོད་》ཅེས་པ། །

ལེགས་པར་བསྐྱར་ལ་ལྷ་ལུས་འགྱུར་བཅོས་དང་། །

རིན་སྤངས་སི་དུ་སོགས་ཀྱི་མཁས་ནམས་ཀྱིས། །

གངས་ཅན་མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་བཤད་འགྲེལ་སྤེ

ལ། །

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཅིག་ལྷན་བྱའི་དོན་ཆ་ན།

དང་པོ། གོ་དོན་དང་བསམ་གཞིག་གི་སྒོར།

༡ བརྟེན་ཏེ་འཆི་མེད་མེད་གས་བརྩམས་པའི་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མངོན་ཞེས་པའི་རྒྱ་འགྲེལ་གྱིས་མངོན་པ་དང་འགྲེལ་པའི་མཚན་ལ་ཅི་བློ།

༡ པལྗེ་ཏུ་འཆི་མེད་སེང་གེས་བཙུམས་པའི་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མངོད》ཅིས་པ་བོད་ཡིག་ཏུ་སྟོན་མར་བསྐྱར་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྟུ་ཡིན་ནམ།

༣ ཡར་ལྷུང་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མ་
རྗོད་》ཅེས་པ་སོག་མར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཟེར་བའི་ལ་རྒྱས་པ་ཁྲུང་
ས་ཡོད་དམ།

༤ ལུ་ལྷ་ལོ་སྤྱོད་པ་ཆོས་རྒྱུད་པ་ཟང་པོའི་མཆོད་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུ་ལྷ་རྒྱུན་ན་
མས་དུས་ཀྱིས་ཁོར་གི་སྤྱོད་པ་རྒྱུག་ལོས་རི་རྩུར་སྤེལ་པ་ཡིན་ནམ།

༥ རིན་ཐུངས་པ་རག་དབང་འཛིག་གྲགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི《མངོན་པར་རྒྱུ་ལྟོན་པཅེས་མཁས་པའི་ན་རྒྱལ》ཞེས་པ་ནི་ཐོད་ཀྱི་མངོན་པར་རྒྱུ་གཞུང་ཆེས་རྒྱས་ཤིན་པར་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་

ཅི་ཡིན་ནམ།

༤ བོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་《མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》དང་《མཁས་པའི་ན་ཆ་》ཞེས་པ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནམ།

༥ ས་སྐྱ་པ་རྩེ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་《ཆོག་གི་གཏེར་》ཞེས་པ་ལ་རང་འགྲེལ་ཡོད་དམ།

༦ ས་སྐྱ་པ་རྩེ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གང་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་《ཆོག་གི་གཏེར་》ཞེས་པ་བཅུ་མཁུ་མམ།

༧ བོད་ཀྱི་མཁས་པས་བཅུ་མཁུ་མམ་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གང་གང་ཡོད་དམ།

༨ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་དར་བ་ཡིན་ནའང་དུས་ཕྱིས་རྒྱ་གར་ལས་བོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་དར་ཆེ་ཞེས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དམ།

གཉིས་པ། བཤད་བྱོད་ཀྱི་སྒྲོལ།

༩ པ་རྩེ་ཏ་འཆི་མེད་སེང་གེས་བཅུ་མཁུ་མམ་པའི་《མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་》ཅེས་པའི་བརྗོད་བྱ་དང་བྱད་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་རགས་ཚུལ་སྤྲིང་།

་བ།

༢ པལྗེ་ཏ་ར་བ་འབྱོར་ལྷ་བས་མཛད་པའི་《འདྲོད་འཛའི་བ་མོ་》ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དེ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱུ་བ་སྐྱུར་བ་འཕ་ཇི་ལྟར་བསྐྱུར་བའི་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྐྱུས་སྤེང་བ།

༣ ལྷ་ལྷ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆོས་སྦྱང་བཟང་པོས་《མངོན་བརྗོད་འཛའི་མཛད་པའི་མཛད་པ་ལ་འཇུག་བཅས་མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཁོང་གི་སྒྲ་བ་མ་ཡང་སྒྲ་བ་དང་བཅས་པས་མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ལ་འཆད་ཚིད་ཚུམ་གསུམ་མཛད་པའི་སྐྱར་ལ་རགས་ཅམ་དཔུང་བ།

༤ རིན་སྤངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱིས་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་》ཞེས་པ་བཅམས་པའི་དཔོན་པ་དང་ཁྲུང་ས། ཇི་ལྟར་བཅམས་པའི་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྐྱར་ལ་རགས་ཅམ་དཔུང་བ།

༥ དངུལ་ཚུ་རྟམ་རྟ་དྲས་མཛད་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རྒྱ་མཚའི་ཚུ་ཐིགས་》ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་བཅམས་པའི་ཚུལ་ལས་འཕྲོས་པའི་བརྗོད་བྱ་དང་ཁྲུང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་རགས་ཅམ་སྤེང་བ།

༦ དཔའ་རིས་སངས་རྒྱས་དང་ལོ་བྱ་དོན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་ཚུམ་སྒྲིག་མཛད་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཁྲུང་ས་བཅུན་རྒྱ་མཚུ་》ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་གཙོ་བོ་དང་ཁྲུང་ཆོས་ལ་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒྲོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བ་བཞུགས་སོ། །

རགས་ཅམ་དབྱད་པ།

གཉིས། ཟུར་ཉམ་དཔེ་ཆ་མཆམས་སྟོན།

- ༡ 《བསྟན་འགྲུར》ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་སྐར་ལས་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་འཆི་མེད་མཛོད་》
- ༢ 《བསྟན་འགྲུར》ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་སྐར་ལས་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་》
- ༣ 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འཆི་བ་མེད་པའི་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༥༣ལོའི་
ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།
- ༤ རིན་སྤངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་བཞུགས་སོ》 མི་རིགས་
དཔེ་སྟུན་ཁ་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོ་
ར་དཔར།
- ༥ རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་ངག་དབང་སློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། 《སྟན་ངག་དཀའ་
འགྲེལ་དབྱངས་ཅན་དབྱེས་སྟུ》 སེ་ཁྲོན་རྩ་བ་ཁྲུལ་བོད་ཡིག་ཚུལ་སྟུ
ར་རྩུས་ཀྱིས་དཔར། ༡༩༥༡ལོའི་ཟླ་༤པར་འཁར་ཁམས་སྟུ་དཔར།
- ༦ བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་ནཱ་རྒྱལ། 《སྟན་འགྲེལ་དཔྱེད་
དགོངས་རྒྱན་》 མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༥༡ལོའི་ཟླ་༢

པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༧ འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། 《རྒྱན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དབྱངས་ཅན་དག་གི་རྩལ་མཚོ།》 བོད་སྡེ་དང་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། ༡༩༥༦ལོའི་ཟླ་༡༢པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༨ རྟོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར། 《རྟོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་ཚཱ་ཕྱགས་བསྐྱེགས།》 གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོར་ཟླ་༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༩ དུང་དཀར་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས། 《སྟན་དག་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཆོག་རྒྱན་རིག་པའི་སློ་འབྱེད།》 མཚོ་སྡེ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་།

༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༡༢པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

༡༠ དབྱེ་ས་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱིས་བཅུམས། 《སློ་རིག་གནམ་འཕང་གཙོད་བྱེད་བརྒྱ་དག་གྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་གཤོག་རྒྱབས།》 མཚོ་སྡེ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། ༡༩༥༧ལོའི་ཟླ་༡༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༡༡ དག་དབང་ལོར་བྱས་བསྐྱེགས། 《གསེར་བྲིས་བསྟན་འགྱུར་གྱི་དཀར་ཆག།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། ༢༠༠༤ལོའི་ཟླ་༡༢པར་པ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་ངོགས་ནས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༡༢ རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོས་བཅམས། 《རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོའི་གསུང་ཚམ་ཕྱགས་བསྐྱེགས་》 གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༢ ལོའི་ཟླ་
༤ པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༡༣ གཞོན་ཅུ་འོར་བཟང་གིས་བསྐྱེགས། 《གངས་ཅན་རིག་མཛོད་
》སྐྱེགས་བམ་༢༩༩༩ གྲུན་བཟང་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་བཅམས། 《བོ
ན་གྱི་ཐ་སྙད་རིག་གནས་བསྐྱུན་བཅོས་ཕྱགས་སྐྱེག་》, བོད་ལྗངས་བོ
ད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༤ ལོའི་ཟླ་༡༡ པར་པར་གཞི
་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ལེའུ་གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་དང་འཕགས་བོད་ཀྱི་ཚུམ་རིག་བཤད་པ།

ནང་དོན་གནད་བསྟན།

ལེའུ་གསུམ་པ་མངོན་བརྗོད་དང་འཕགས་བོད་ཀྱི་ཚུམ་རིག་བཤད་པ་ཞེས་པར་མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུམ་རིག་བཤད་པ་དང་། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་ཚུམ་རིག་སྒྱུར་བཤད་པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱན་རིག་པའི་འབྲེལ་བ་བཤད་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བཤད་པ་སོགས་ས་བཅད་བཞིའི་སྒྲོན་མ་བཤད་དོ།

ལེའུ་གསུམ་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་དྲི་བ་དང་བསམ་གཞིག་མཐའ་དབྱེད་སོགས་སྦྱང་བྱའི་དོན་ཆོད་ཀྱི་སྐར་དང་། ཟུར་ལྟའི་དཔེ་ཆ་མཆོམས་སྦྱར་བྱ་བའོ།

ས་བཅད་དང་བོ། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུ་མ་རིག་བཤད་བ།^{ཧྥ}

དང་བོ། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུ་མ་རིག་བཤད་བ།^{ཧྥ ཧྥ}

དེ་ཡང་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ཤུལ་ཐུབ་པའི་རིགས་རྩས་དང་འབྲུངས་འདས། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་སོགས་ལས་འབྲས་པའི་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས། མཐར་མངོན་པར་ཚྭགས་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་སོགས་ལ་མངོན་པར་བསྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྗོད་པའི་སྟན་ངག་ཤུལ་ཏུ་བྱང་བ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་དེའི་ནང་ནས་མཁས་པ་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས། “གང་ཆེ་རྒྱ་དང་གཉིས་གཙོ་བོ་ཁྱོད་བལྟམས་ཆོ། །ས་ཆེན་འདི་ལ་གོམ་པ་བདུན་བཞུད་དེ། །ང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་མཆོག་ཅེས་གསུངས། །དེའི་ཆེ་མཁས་པ་ཁྱོད་ལ་ཐུག་འཆལ་ལོ།”ཞེས་པར་བསྟོན་པའི་ཆོགས་བཅད་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། རིམ་པར་སློབ་དཔོན་སྟུ་སྟུབ་དང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། ཐུགས་ཀྱི་སྤང་པོ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྟོན་པའི་ཐུག་ཚུལ་མཛད་ཅིང་། ཡང་

སྒོ་མ་རྫོང་དཔོན་ཉིད་བྱངས་གྲིས་མཛད་པའི 《བསྐྱེད་ཀྱི་ལུ་གུ་གསལ་ཆེན་པོ།》 ཅེས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེན།

བྱད་པར་དུ་དེའི་ཕྱིས་པོ་དང་འཕྱར་གྱི་བསྟོན་པ་ལ། 《བྱད་
 པར་འཕགས་བསྟོན་》¹⁵⁹དང་《ལྷ་ལས་སྤུལ་བྱུང་གི་བསྟོན་པ་》
¹⁶⁰ཞེས་པ་གཉིས་ནི་བོད་ལ་ཤིན་ཏུ་ཤགས་ཆེ་ཞིང་དར་བྱུང་ཆེ་ལ། བ
 སྟོན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་གི་རྒྱས་སྟོས་ཆེན་པོ་མེད་པ་ནི་རྒྱ་རྩམ་ཡིན
 ་པའི་ལན་ཀྱང་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏ
 བ་རྒྱུད་མང་དུ་བཀོལ་བ་ནི་བསྟོན་ཡིག་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ཆེས་
 གཙ་པོ་ཞིག་རྟེ། 《བྱད་པར་འཕགས་བསྟོན་》 ལས། “བྱུང་འབྱུང་
 ག་མིའུ་བྱུང་ག་བྱུགས་བསྐྱར་ནས། །གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་ནི་སྟོབས་ལྡན་བ
 སྐྱས། །བྱོད་ནི་གཡོ་ཡང་མཁུན་གྱར་ལ། །གཞན་དག་ལ་ཡང་སྐྱ་མི་མང་
 ད། །”ཅས་པ་དང་། 《ལྷ་ལས་སྤུལ་བྱུང་གི་བསྟོན་པ་》 ལས། “
 ས་འདི་རྒྱ་མཚོ་བཞི་ཡི་རྒྱ་རགས་གཏམས་པའི་མྱིད་ཀྱིས་ནི། །མྱི་མྱི་ལྟ
 ར་འདུག་བྱུང་འབྱུག་བྱིན་ཡང་སྟོབས་ཆེན་སྤྲུག་བཟུལ་གནས་སྐབས་

159 །བསྟན་འགྱུར་ལས་བསྟན་ཆོག་མཁུ་སྒྲིལ་ལས་ཁྱུང་པར་ཏུ་འབག་པ་པོ་བསྟན་པ་ཞེས་པ་ནི་སྒྲིལ་དཔོན་
མོས་བསྟན་ཐུབ་ཁྱེས་མཛད་ཁྱུང་པར་ཏུ་སྒྲིལ་པ་སྒྲིལ་པ་ལྟེ་དེ་པར་དང་། པོད་ཀྱི་མཚུ་པ་པོ་ཞེན་ཆོག་ཆོག་གིས་བསྟན་པ་
སྒྲིལ་དཔོན་པོ་ལས་བསྟན་ཆོག་མཁུ་སྒྲིལ་ལས་པོ་པོ་ལོ།

160 《བསྟན་འཛུར་》ལས་བསྟན་ཆོག་མཁུ་སྐོར་ལས་《ལྷ་ལས་ཐུལ་དུ་བྱུང་བར་བསྟོན་པ་》ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་མང་པོ་ན་
བདེ་ཁྱེད་བདག་པོས་མངོན་བྱ་གསུམ་གྱི་པ་རྣམས་ཀྱི་པ་དང་། བདེ་ཁྱེ་ལོ་རྒྱུ་པ་ཡིན་ཆེན་མཆོག་གིས་བཟུང་བ་
ལྟ།

ལྷུང་། །ཐུབ་པ་ལ་ནི་རྩལ་ཙམ་སྤུལ་བས་རྒྱལ་པོ་བྱ་ངན་མེད་པ་ཡིས། །
སློབ་འདི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐེལ་གྱི་འོད་ཟེར་གོས་ཅན་ས་སྟེང་མཐའ་དག་
ཐོབ། །”ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། ཆོགས་བཅད་སྣ་མ་ནི་རྒྱལ་པོ་སྟོབ
ས་ལྡན་འདུལ་བ་ལ་བྱབ་འཇུག་མིའུ་བྱང་གི་གཟུགས་སུ་སྤུལ་བའི་རི
ག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་བ་དང་། ཕྱི་མས་ཀྱང་གཏམ་རྒྱུད་དེ་ལ་སྦྱ
ར་ཏེ་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་བྱབ་འཇུག་ལ་རྒྱ་མཚོ་བཞིའི་སྐར་གས་
དང་བཅས་པའི་ས་ཆེན་བྱིན་ཡང་འབྲས་བུ་ལ་ས་ཆེན་འོག་ཏུ་སྦྱག་བ
སྤུལ་སྦྱང་བ་ཐོབ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱེད་ལ་བྱེད་རྒྱལ་བུས་སྤང་བ
ར་གྱི་ས་སྟོན་པ་གང་སྤུལ་བས་ཀྱང་མ་འོངས་པ་ན་སྟོབས་གྱི་འཁོར་ལོ་
བསྦྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་འགྱུར་བའི་བྱིན་སྐབས་བྱིན་པ་སོགས་གྱི་ཚུལ་
ལ་སྦྱར་བ་དང་། ཡང་《ལྷ་ལས་སྤུལ་བྱུང་གི་བརྗོད་པ་》ལས། “གང་
ཆེ་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གིས་ནི་ལྷ་མིན་བྱིས་ནས་རིན་ཆེན་སྟོགས་པ་
དང་། །ཆགས་པའི་སློབ་སྟོན་གྱིས་ནི་ངན་གཡོ་བྱས་ནས་ས་དག་སྟོགས་
པར་གྱུར་ཀྱང་ནི། །དེ་ཆེ་བྱབ་འཇུག་མ་གྲོལ་བཞིན་ཏུ་སྦྱེ་བོ་སྦྱོན་པོ་ན
མས་ནི་མཆོད་ཕྱག་འཛུལ། །སངས་རྒྱས་ངེས་པར་རྣམ་གྲོལ་གྱུར་ཀྱང་
སྦྱེ་བོ་པལ་ཆེར་སྦྱངས་པས་ཕྱག་མི་འཛུལ། །”ཞེས་པ་ནི། རྩོན་འོ་མ་ཅ
ན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བསྐྱབས་པས་བདུད་རྩི་ཐོན་པ་དང་། ལྷ་དང་ལྷ་
མ་ཡིན་གཉིས་གྱིས་འཕྲོག་རྩིད་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱས་དང་། ཡང་ལྷ་དང་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལྷ་མ་ཡིན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་འཕྲོག་པ་ན། བྱ་བ་འཇུག་གིས་རྒྱལ་པོ་གསལ་བར་བསྐྱངས་པ་མ་བྱིན་པས་བྱ་བ་འཇུག་གི་དཔུང་ཆོགས་བཅུ་དགུ་དང་བཅས་པར་དེའི་དོན་དུ་གཡུལ་འགྱུར་དུ་སོང་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཚངས་ཤིང་སྤྱན་པར་གྱུར་པ་དག་ལ་མེ་ཏོག་གི་མཆོད་པས་མཆོད་པ་དང་། དེ་ལས་སྡོག་སྟེ་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་ལས་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཆེ་བ་བརྗོད་པ་དང་སྐུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་ཆ་ནི་གོང་གི་བསྟོད་པ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་སོགས་ལ་གཟིགས་པར་བྱའོ།

《བྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་》ཅེས་པ་དང་《ལྷ་ལས་སྐུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་པ་》ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་མདོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཚྭ་སྟངས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། བསྟོད་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་མགོ་ནས་མཇུག་བར་ཕན་ཚུན་བསྐུར་ཞིང་དཔུང་པའི་ཚྭ་སྟངས་ཤིག་སྟེ། དཔེར་ན་ལྷ་ཆེན་ཁྲོས་པའི་མདའ་མོས་ལྷ་མ་ཡིན་པའི་གྲོང་བྱུར་སྐྱམ་བཞེགས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱེགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མདའ་ཆེན་གྱིས་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱོ་བའི་སེམས་ཉིད་བསྐྱེགས་པ་དང་། ཆོངས་པ་ནི་ལྷ་མོ་ཐིག་ལེ་མཆོག་མ་ལ་ཆགས་ནས་གདོང་བཞི་སྐུལ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཁྱོད་ལ་བདུད་ཀྱི་བྱ་མོས་

སྒྲིག་ཉམས་ཅི་ལྟར་བསྟན་ཀྱང་བ་སྤྱི་ཙེ་མོ་ཙམ་ཡང་མི་གཡོ་བར་ཤི
ན་ཏུ་བཏན་པ་དང་། མཆོད་པ་དང་སྦྱོན་པ་ལ་བ་སྤྱང་སོགས་སྒྲིག་ཕྱག
ས་ནམས་དམར་གསོད་བྱས་ནས་སྦྱོན་སྒྲིག་བྱས་ན་ལེགས་ཞེས་སུ་སྟེ
གས་པའི་དྲང་སྤྱང་སེར་སྒྲིག་སོགས་ཀྱིས་སྒྲིག་བྱས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བཙུངས་
ལྷན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲིག་ཆགས་ཤུ་མོ་ཤོག་མ་བསད་པས་ཀྱང་སྒྲིག་
པར་དགོངས་ཏེ་དེར་གནོད་པ་མི་བྱེད་པ་དང་། བྱབ་འཇུག་དང་དབ
ང་ཕྱག་བརྒྱ་བྱིན། སྒྲིམ་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་གནོད་ཅིང་འཆོ་
བའི་བྱིར་ཏྲག་པར་ལག་ལ་མཆོན་ཆ་སྒྲིམ་ཆོགས་ཐོགས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱ
ང་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་ཁྱོད་ལ་འཇིགས་པ་མེད་ལ། གཞན་
སུ་ལའང་སྒྲིག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གནོད་པ་མི་བྱེད་པས། གཞན་
སུ་ཡང་ཁྱོད་ལ་མི་འཇིགས་ལ་ཁྱོད་ལ་གནོད་པའང་མི་བྱེད་ཕྱིར་ན།
ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་དུས་ནམ་ཡང་མཆོན་ཆ་མི་ཐོགས་སོ་ཞེས་པན་ཚུན་བ
སྤྱར་བས་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྒྲིག་སྤྱང་ཕྱགས་གསུམ་གྱི
ཡོན་ཏན་དང་། བྱབ་འཇུག་དང་དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
དུག་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྦྱོན་འཕྲོ་རིམ་འཕྲོར་ཀྱན་གསལ་གྱི་མེ་ལང་ལ་ག
སལ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་གསུང་
རབ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་སུ་སྟེགས་པའི་བྱབ་མཐའི་ཉེས་སྦྱོན་ནམས་བཤད་
པ་སོགས་མདོར་ན་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་བྱང་པར་བྱེ་ཞིང་སྤང་དོར་གྱི་གན

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ས་ལ་འཇུག་ཕྱོག་མ་ནོར་བར་བྱ་བའི་གནས་ལུགས་ཚུལ་བཞིན་གང
མས་པའི་བརྟོད་ཆེག་གི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་གཉིས་སོ། །

གཞན་ཡང་རྒྱལ་པོ་དགེ་བའི་དབང་པོས་མཛད་པའི་《རྟོགས་
བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་》ཞེས་པའི་སྟན་ཚུལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་
ཆེན་པོ་ལ་མཆོན་ནས་མདོར་བསྡུས་བཤད་ན། ཆོས་རྒྱལ་དགེ་བའི་ད
བང་པོས། “དེར་ནི་བཅོམ་ལྷན་སྦྱང་པ་ཡི། །བདུད་ཅིའི་བསོད་ནམ
ས་ཐོབ་ནས་ནི། ཁུ་འཛིན་སྐྱ་ཡིས་མགིན་སྡོད་དང་། །རབ་འདོད་ལྷན
་བ་མཚུངས་པར་གྱུར། །” (《རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤི
ང་》 ལས་ལྷ་རྒྱ་ཡ་ནའི་རྟོགས་བརྗོད། ཞེས་ཁུ་འཛིན་སྐྱ་ནི་འབྲུག་
གི་སྐྱ་དང་། མགིན་སྡོད་ནི་ལྷ་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོའི་མིང་རོ། རྒྱལ་པོ་
དགེ་བའི་དབང་པོས། “དང་པོའི་ཚུལ་བྲིམས་ཞེས་བྱ་བ། །ནམ་ཞིག་
བྲིམ་དུ་འོངས་པར་གྱུར། །དེ་ཡི་ཁྱོ་ཡིས་བསྟན་པ་ལས། །བྲིམ་པའི་གྲུས
་པས་དེ་མགོན་གཉེར། །རབ་བདུད་གྲུས་པའི་སྦྱོད་པ་དང་། །རིམ་གྱི་
དག་གིས་ཆོམ་པར་བྱས། །” (《རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་
ཤིང་》 ལས་ལྷ་རིའི་བྱ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟོགས་བརྗོད། ཞེས་ཁྱོ་ནི་
ཆུང་མའི་བདག་པོ་རྟེ་རྟེས་པའོ། །

རྒྱལ་པོ་དགེ་བའི་དབང་པོས། “ནོར་འཛིན་བདག་པོས་དེ་ལ་
ནི། །སྡོན་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིས། །དགེ་བའི་གནས་ཐོབ་རྗེས་སུ་གནང

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

། །ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་འདུལ་ལ། །མི་བདག་གིས་དག་སྦྱང་
མས། །ལྷ་མོ་རབ་རྟུང་ཕུང་བའི་ལུས། །ཉི་མ་བདུན་པ་ཉིད་ལ་བཏང་། །
རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པའི་ལྷ་ནམས་སུ། །ལྷ་ཡི་བྱ་མོ་ཉིད་དུ་ནི། །འཕམ་ཉིད་
རབ་རྟུང་ཕུར་པ་དེ། །རྒྱལ་བ་ཡི་ནི་ནགས་སུ་སོང་། །” (《རྟོགས་བརྗོད་
ད་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》 ལས་ཟུ་རྩ་ཡ་ནའི་རྟོགས་བརྗོད། ། ཞེས་
ནོར་འཛིན་ནི་ས་དང་། དེའི་བདག་པོ་ནི་ས་གཞི་སྦྱང་བའི་རྒྱལ་པོ་
ལོ། །

མངོན་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་དག་བའི་ད
བང་པོས་མཛད་པའི་《རྟོགས་བརྗོད་ད་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》ཞེས་
པའི་བྱང་ཆོས་ཆེན་པོ་བཞི་ཚུགས་སྦྱོར་མཛད་པ་ལ་“བརྗོད་དོན་དང་
འབྲེལ་བས་རྟོགས་སྒྲ། རྗོད་བྱེད་རྒྱན་དང་འབྲེལ་བས་ན་བར་སྟན།
ཆོག་ཀྱང་ཞེས་སྦྱར་དང་འབྲེལ་བས་གཅོད་མཆམས་བྱེད། །མིང་མངོ
ན་བརྗོད་དང་འབྲེལ་བས་ངོ་མཆར་བ”ཞེས་བྱང་ཆོས་བཞི་དང་ལྷན་
པར་གསུངས་པའི་ནང་ནས་“མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པ”ནི་《རྟོ
གས་བརྗོད་ད་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》ཞེས་པའི་སྟན་ཚུལ་གྱི་བསྟན་བ
ཅོས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་བཞིའི་ཡ་བྱལ་ཞིག་རྟུ་གསུངས་སོ། །

རྒྱལ་པོ་དག་བའི་དབང་པོས་མཛད་པའི་《རྟོགས་བརྗོད་ད་
དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》ཞེས་པ་ནི་སྟན་ངག་གི་ལམ་ནས་བཟམས་པའི་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཡིས་འདབ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱ
ད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་ངག་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱི་ཀར་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་སྤྱོད་
བ་ཤོད་སྟན་དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བོད་ཡིག་ཏུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱར་
ཅིང་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཞིག་སོ། །

སྟན་ཙུམ་གྱི་བཟུན་བཅས་ཆེན་པོ་གཞན་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ
ས་མཛད་པའི་《སྤྱི་རབས་སོ་བཞི་པ་》ཞེས་པ་དང་། སྟན་ངག་པ་ཆེ
ན་པོ་སློབ་དཔོན་ནག་མོ་ཁོལ་གྱིས་མཛད་པའི་《སྤྱི་གྱི་སོ་ཉ་》ཞེས་
པ། དཔལ་ལྷན་དགའ་བའི་ལྷ་ཡིས་མཛད་པའི་《ལྷ་ཀྱང་ཏུ་དགའ་བ་
འི་རྣམས་གར་》ཞེས་པ་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་ཙུམ་གྱི་བཟུན་བཅས་ཆེ
ན་པོ་དག་གི་ནང་ཏུ་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བས་ལྷ་དབང་ལྷག་དང་།
ཆོངས་པ། བརྒྱ་བྱིན། ལྷ་བ་འཇུག་སོགས་ཀྱི་བྱང་རབས་དང་བྱས་མཐུ
སོགས་དང་། གཞན་ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་པ་འཐབ་པའི་གཏམ་རྒྱུད། བ
མ་ཟེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན། རྒྱ་བོ་གར་ལྷགས་ནས་ཉེས་སྦྱིབ་
སོགས་འདག་པར་བྱེད་པའི་ཡུལ་སྤྱོད་དར་བ་དང་། དེ་མིན་ནང་པའི
ཆོས་ལུགས་ལས་བྱང་བའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་བྱང་པར་སྟོན་པའི་སྤྱི་ས་
རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ལ་སྦྱར་བའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད། ཆོག་རྒྱ
ན་འགོད་སྤངས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་སོགས་ཀྱི་ཕྱགས་ལ་བྱས་པ་ཆེན་པོ་ཐོན་
ཡོད་པ་ནི། མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས་སྦྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་༤ པར་

ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར་པའི་《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》ཞེས་པའི་འགོ་བརྗོད་དུ། “དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་སྟོན་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་ཤོང་སྟོན་དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་《སྟན་ངག་མེ་མོང་》དང་། བསྟན་བཅས་《དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》《སླུ་ཀྱུན་རྒྱ་དགའ་བ་》སོགས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་སྤྲས་པ་མང་པོ་བོད་ཡིག་རྒྱ་བསྐྱར་ཅིང་།”¹⁶¹ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཤོང་རྒྱ་ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པ་ནི་སྟན་ཆོག་གི་བསྟན་བཅས་དེ་དག་གི་གཞུང་དངོས་ལ་གཞིགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ།

མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུལ་རིག་ལ་མཚན་ན། མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་ཚུལ་གྱི་བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་ཙམ་མེན་པར་རྒྱ་དུག་མཚོག་གཉིས་སོགས་གཙོས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་ཐུབ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ནམས་སུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཆོག་སྦྱར་བཀོལ་བ་མང་སྟེ། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་ཐུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་《བཤེས་སྤྱིངས་》ལས། “ནོར་ནམས་ཀྱུན་གྱི་ནང་ནས་ཆོག་ཤེས་པ། །རབ་མཚོག་ལགས་པར་ལྟ་མའི་སྟོན་པས་གསུངས། །ཀྱུན་རྒྱ་ཆོག་ཤེས་མཛད་ཅི

¹⁶¹ 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 p.7 མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ག་ཚོག་མཁྱེན་ན། འོར་མི་བདོག་¹⁶²ཀྱང་ཡང་དག་འབྱོར་པ་ལགས། །
”¹⁶³ཞེས་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས། “སྤྱུ་འི་ཚོགས་ཀྱི
ས་རི་བོང་བབྱང་ནས་ཚུག་ཏེར་བཞག་ཅེས་གྲག་མཁར་སྤྱུ་ །ཀྱས་པ་
སྤྱིང་སྤྱབ་བརྩ་ཤེས་དེ་དག་བདེན་མིན་ལ་ཚུས་སྒོག་པར་བྱེད། །ཁོ་བོ
འི་ཚོག་དོན་སྤང་ལ་གཞལ་བཞིན་རི་ལྟར་གནས་པ་བདེན་སྤྱུ་ཀྱང་། །
འགྲོ་ཀུན་མགྱེན་པ་བརྒྱུད་ནས་སུན་འབྱེན་དེ་ཕྱིར་གྲགས་ལྷན་བྱེད
ལ་འདུད། །”ཅེས་གསུངས་པའི་ཚུག་ཏེར་བཞག་ཅེས་གྲག་མཁར་སྤྱུ་
ཞེས་པ་ལ། ཚུག་ཏེར་ནི་ཚུ་ཤེལ་གྱི་གཏེར་ཞེས་པའི་ཚོག་སྤྱུང་དེ་ཟླ་བ
འི་མངོན་བརྗོད། ཟླ་བར་སྤང་བའི་རི་བོང་གི་མཚན་མ་ནི། སྤྱུ་ཡི་ཚོ
གས་ཀྱིས་རི་བོང་བབྱང་ནས་དེར་བཞག་པ་རེད་ཅེས། ལུ་སྤྱེགས་ཀྱི་ང
ང་སྤྱང་གྲག་མཁར་ཏེ་གྲག་མའི་མཁར་ལ་དཀའ་ཐུབ་སྤྱུང་པས་མིང་
དེ་ལྟར་གྲགས་པ་དེས་སྤྱོད་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །¹⁶⁴

གཞིས་པ། མངོན་བརྗོད་དང་སྤྱན་དག་མཐོང་སྒོ་གསལ་བཤད་པ།

¹⁶²བདོག་ཅེས་པ་ནི། “བདོག་པ་ཡོད་པ་དང་ནོར་རྩས་ལ་སྒྲགས་པའི་མིང་།”ཞེས་ 《དག་ཡིག་དག་སྒྲོན་གྱི་འགྲེ
ལ་པ་》 ལས་གསུངས་སོ། །

¹⁶³ 《བཤེས་སྤྱིངས་ཅང་འབྲེལ་》 p. 67 བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2000ལོའི་ཟླ་7པར་པར་ག
ཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ཐོད་ཀྱི་སྟན་ངག་ཚུལ་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཕྱི་མོར་གྱུར་པའི
《སྟན་ངག་མེ་མོང་》ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་ངག་པ་ཆེན་པོ་སྟོབ་ད
པོན་དབྱུག་པ་ཅན་ནཱ་དརྟེ་ཞེས་པས་སྐབས་དེའི་རྒྱ་གར་ཤར་པ་ད
ང་སྟོབ་པའི་སྟན་ངག་ཚུལ་སྟངས་ཀྱི་ལམ་སྟེན་ལྟན་མོང་བ་དང་ལྟན་མོ
ང་མ་ཡིན་པའི་སྟན་ངག་གི་རྒྱན་གྱི་ཚུལ་སྟངས་ཀྱི་སྟོང་པོ་ནཱ་ས་གཅི
ག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་ལེའུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིན་ཅན་གྱི་སྟན་ངག་གི་གཞུ
ང་བཅུམས་པ་ཡིན་ལ། ཐོད་ཏུ་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྟོ་གོ
ས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤིང་རྟོན་ལོ་སྟོ་བ་དོ་རྟེ་རྒྱལ་མཆོན་དང་རྒྱ
་གར་གྱི་པ་རྟེ་ཏ་ལ་སྟོ་གར་གཉིས་ཀྱིས་དཔལ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཏུ་ཐོ
ད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ནས་བཟུང་ཏུ་ས་ཕྱིས་རིམ་པར་དཔང་ལོ་སྟོ་གོས་བ
རྟན་པ་དང་། ལྷ་ལྷ་ལོ་སྟོ་བ་ཆོས་སྐྱུང་བཟང་པོ། སི་ཏུ་པ་ཆེན་གཙུ
ག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྟངས་བ་ནཱ་ས་ཀྱིས་རྒྱ་དཔེ་དང་འགྱུར་གསར་རྟིང་ད
ག་ལ་ཕན་ཚུན་བསྐྱབ་ཅིང་དབྱེད་ནས་ལེགས་འགྱུར་དང་འགྱུར་བཅོ
ས་མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོད་ཏུ་《སྟན་ངག་མེ་མོང་》
ཞེས་པའི་སྟན་ངག་ཚུལ་སྟངས་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་བྱང་བ་ན
ས་ཐོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་སྦྱི་དང་བྱང་པར་ཏུ་སྟན་ཚུལ་གྱི་སྟོར་ལ་《སྟན་ང
ག་མེ་མོང་》ལུགས་ཀྱི་ཐོད་ཀྱི་སྟན་ཚུལ་ལྟན་སུམ་ཆོགས་པ་བྱུང་བ
ལོ།

《སྙན་ངག་མེ་ལོང་》གི་ལེའུ་དང་པོའི་ཤིན་ཏུ་གཞོན་པའི་
ཡོན་ཏན་གྱི་ཤར་བའི་ལུགས་ལ། “ཐུགས་རྒྱལ་རིགས་ནུས་ཀྱི་ཕྱོག
ས། གླེང་ཅིག་གིས་ནི་ཉམས་པར་བྱས། །” ཞེས་ཐུགས་ནི་དགའ་བྱེད་
རྩ་མ་ཆའི་མིང་ལ། དེས་དག་སྟོབས་ལྡན་རང་གི་དག་སྲིད་སྦྱབ་ཀྱི་
ལག་པ་སྟོང་དུ་སྒྱུ་གཅིག་ལ་བཅད་དེ་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅ
ད་གླེང་ཅིག་ཅེས་ཞིག་གིས་འཛོམས་པར་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏ
མ་རྒྱུད་ལ་ཁུངས་བཅོལ་ནས 《སྙན་ངག་མེ་ལོང་》 ལས་གསུངས་
པའི་ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་འདི་ནི་དགའ་བྱེད་རྩ་མ་ཆས་སྲིད་སྦྱབ་བསད་
པའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྦྱར་བ་སྟེ་རྒྱུས་པར་སྒྲིབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆ
ས་མཛད་པའི 《བྱད་པར་འཕགས་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་》¹⁶⁴ དང་།
འཇུ་མི་ཕམ་གྱིས་མཛད་པའི 《སྙན་ངག་མེ་ལོང་གི་འགྲེལ་པ་ད
བྱངས་ཅན་དབྱེས་པའི་རྩལ་མཚོ་》¹⁶⁵ ཞེས་པ་གཉིས་སོགས་ལ་གཟི
གས་པར་བྱའོ།

《སྙན་ངག་མེ་ལོང་》གི་ལེའུ་དང་པོའི་དོན་གསལ་གྱི་ཡོན་ཏན་
བཤད་པའི་ཤར་སྟོབས་ལྡན་མིང་གི་ལུགས་ལ། 《སྙན་ངག་མེ་ལོང་》

¹⁶⁴ 《བསྟན་འཇུག་》ལས་བརྗོད་ཆོགས་ཀྱི་སྟོང་ལས་《བྱད་པར་འཕགས་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་》ཞེས་པ་ནི་སྒྲིབ་དཔོ
ན་ཤེས་རབ་གོ་ཆས་མཛད། རྒྱ་གར་གྱི་པཱི་ཏཱ་ལྷ་ན་དང་། བོད་ཀྱི་ལེ་རྟོ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བསྐྱར་བའོ།

¹⁶⁵ འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་རྩལ་རྒྱུ་མཚོས་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༩༠༩ལོར་བཅུམས་པ
འི་《སྙན་ངག་མེ་ལོང་གི་འགྲེལ་པ་དབྱངས་ཅན་དབྱེས་པའི་རྩལ་མཚོ་》ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ཞེས་པ་ནི་བོད་
མྱོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༡༩༥༤ལོར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱིགས་ནས་མེད་པར་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལས། “འཕྲོག་བྱེད་ཀྱིས་ནི་ས་གཞི་དག །ཐིག་པས་བཅད་པའི་སྒྲ་ཁ
ག་གིས། །དམར་བ་ཚུ་ཡི་གཏེར་ལས་ཕྱང་། །”ཞེས་པ་ནི་འཕྲོག་བྱེད་
དེ་ཁྱབ་འཇུག་གིས་པག་པའི་གཞུགས་སུ་སྒྲུལ་ནས་ས་གཞི་འདི་དག་
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་བྱིང་བ་འདྲོན་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་ཏེ་སྒྲ་གཞུ
གས་ནམས་ཐིག་པས་བཞེས་ཤིང་དུམ་བུར་བཅད་པའི་ཁྲག་གིས་དམ
ར་པོར་གྱུར་པའི་ཚུ་གཏེར་ལས་མཆེ་བས་བཏེགས་ཏེ་གྲོན་དུ་ཕྱང་ཚུ
ལ་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ཉེ་གསུམ་པ་པག་གི་སྒྲུལ་བའི་འཇུག་
པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱད་ལ་སྦྱར་བཤོ།

《སྟན་ངག་མེ་མོང་》 ལས། “མགྲིན་སྟོན་ལག་ན་ཐོད་པ་
ནི། །གནས་པ་ལྷ་བའི་ཙོད་པན་དང་། །རྩམ་ཞིང་དམར་བའི་རས་པ་
ཅན། །ཁྱ་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་འབྲུངས་པར་གྱུར། །”ཞེས་མགྲིན་སྟོན་
ཏེ་ལྷ་དབང་ཕྱག་གིས་སྟོན་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབ
ས་པ་ན་དུག་ནག་པོ་བཅེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱང་བ་དེ་ཕྱིས་པས་
མགྲིན་པ་ནག་པོར་ཆགས་པ་དང་། ཡང་འདིས་ལྷ་ཆེན་ཆངས་པའི་སྟེ
ང་གདོང་བཅད་པའི་ཞིག་པ་སྦྱང་ཕྱིར་སྒྲོང་མོའི་ཆ་བྱང་བྱས་པའི་སྒྲ
ང་སྟོན་དུ་དུར་ཁོད་ཀྱི་མི་ཐོད་ལག་ན་གནས་པ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ལས་བྱ
ང་བའི་ལྷ་བ་སྦྱོ་པོར་ཙོད་པན་དུ་བཅིངས་པ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་བ
རྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱད་ལ་སྦྱར་བཤོ།

མངོན་ནི་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》ཞེས་པའི་ལེའུ་དང་པོ་སྟན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་རྒྱན་དང་། ལེའུ་གཉིས་པ་སྟན་མོང་གི་རྒྱན། ལེའུ་གསུམ་
པ་སྟན་མོགས་ལེའུ་ཐོག་མཐའ་བར་དང་། མཚོན་བརྗོད་དང་ཚྭ་
པར་དམ་བཅའ་བ། དེ་ནས་མཇུག་བྱང་དང་བཅས་པའི་ཁྱི་ཚིག་སྦྱར་
སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་རྒྱན་པ་མང་བ་དང་། བྱང་པར་
དུ་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》གི་བརྗོད་བྱའི་སྟོགས་ནས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་
བཅིངས་པའི་མིང་གི་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་
གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱས་དང་གཏམ་རྒྱད། ལུ་སྟེགས་པའི་རིག་བྱེ་
ད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱད་དང་སྦྱར་ནས་སྟེལ་བ་ལས་མངོན་བརྗོད་དང་སྟན་
ངག་དང་། ཡང་སྟོས་མངོན་བརྗོད་དང་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》བར་གྱི་
འབྲེལ་བ་ལ་རྒྱ་གར་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་དང་། ཚྭ་རིག་གི་ཚི་
ས་དང་རིག་གནས། རྟེན་དང་ཡི་གེ། དུལ་སྟོལ་དང་གོམས་གཤིས་སོ་
གསལ་ས་འཕྲོས་པའི་རྒྱ་གར་ཚྭ་རིག་གི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་རྩ་
ལ་བྱང་ཚོས་སོགས་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཆེན་པོ་བཏོན་ཡོད་ཅི་
ང་དེའི་རྟེན་གྱི་ཚུལ་རྒྱས་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་མཛད་
པའི་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》ཞེས་གཞུང་དངོས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པ་ད་
ག་ལ་གཟིགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་པ།^{ཏྭ}

མྱ

ཐོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་རྒྱ་གར་ཡིན་ཆོ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་བཏགས་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་མང་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་གནའ་ཐོའི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་ལ་རྒྱས་དང་། དག་རྒྱལ། བྱིས་རྒྱུང་། གནའ་གཏམ། ལྷ་རྒྱུང་སྐད་མཁས་ལས་དྲངས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་སྤང་དོ།

དེས་ན་འདི་ནས་མངོན་བརྗོད་དང་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་མདོར་བསྟུས་ཤིག་ཞུ་བར་བྱ་བ་ལ། མངོན་བརྗོད་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱིས་བྱུག་པ་དང་། རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ལམ་ནས་བརྗོད་པའི་བྱིར་ན་མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་གཉིས་ནི་ཕན་ཚུན་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་སོང་བའི་འབྲེལ་ཐབས་མེད་པའི་ནམ་པ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་འདུག བྱང་པར་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་སྒོལ་དར་བ་ནས་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་བྱང་པར་ཆོག་རྒྱན་རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་རིག་གི་ནང་དུ་མངོན་བརྗོད་

ད་ཀྱིས་བྲངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོའི་བཤད་
རྒྱུན་དར་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཚུལ་རིག་གི་ནང་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་
རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་བསམ་སྦྱོང་། གོམ
ས་གཤིས་སོགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་འདྲ་མིན་དར་ཡོད་པས་ན་མངོན་བརྗོད་ཤེ
ས་དགོས་ཤིང་། མངོན་བརྗོད་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་“དེ་མཚུ
ངས་གཏམ་རྒྱུད་དག་ཀྱང་ཤེས་དགོས་ཏེ། གཏམ་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་ནས་བ
ཅུམས་པའི་སྟན་ངག་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་ཤེས་པ་ལ་ཕན་པ་དང
། རང་གིས་ཀྱང་སྟན་ངག་ཚུལ་པ་ལ་མཁོའོ། །དཔེར་ན། བྱ་བ་འཇུག་
གི་འཇུག་པ་བརྟུ་དང་། རྒྱ་མ་ཆའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ། བཟུལ་འབྱུར་སློ
ད་ཀྱི་《བྱ་དཔར་འཕགས་བརྗོད་》དང་། 《ལྟ་ལས་སྤུལ་བྱུང་གི་བརྗོ
ད་པའི་》འབྲེལ་བའི་ནང་དུ་ཕྱི་རིལ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་ཡོད་པ
ས་དེར་བལྟ་བར་བྱ་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དག་ལའ
ང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །”¹⁶⁶ཞེས་རྗེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་མོ་ཨ་ཁུ་
དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོས་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་བདེན་པར་སྣང
་སྟེ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས། “ཆངས་པ་གསེར་གྱི་སྒྲོ་བཞི་དང་། །གཞོན་ཅུ་ཡི
ས་ནི་ཡུ་མ་དང་། །དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ནི་སྦྱ་འཕྲུལ་བཞིན། །ཡུམ་གྱི་མངལ་
ནི་ཁུར་གྱིས་མཛེས། །” (《སྦྱན་སྒྲ་གསལ་པ་བྱུང་རྒྱུ་དཔལ་བཟང་

¹⁶⁶ 《མཁས་དབང་དམ་པ་དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ་ལྟགས་སྒྲིག་》p. 357 སེའོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེ
ན་ཁང་། 1999 ནོའོ་ལྷ་པར་པར་གཞི་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

པོའི་རྟོགས་བརྗོད་སྟུན་དང་གས་བྱིན་ལྟུང་གི་ལྷན་པོའི་ཆོག་འགྲེལ་གསེར་འོད་འབྱུང་འགྲེང་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ། ཞེས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གཤམ་པ་བྱང་ཆུབ་དཔལ་བཟང་པོ་དེས་ཀྱང་ཡུམ་ཟེན་ན་བྱ་ཤིས་སྦྱིད་ཀྱི་ནི་མངལ་གྱི་ཁྱུར་གྱིས་མངོས་པར་བྱས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་མེས་པོར་གཤམ་པའི་ཚངས་པ་གདོང་བཞི་པ་ཐོག་མར་གསེར་གྱི་སྒོ་ང་བཞིའི་ནང་གནས་པ་དང་། ལྷ་ཡི་དམག་དཔོན་གཞིན་ཅུ་གདོང་དུག་ཏུ་གཤམ་པ་དེ་ཡིས་ནི་མ་དུག་གི་ནང་ནས་ལྷ་མོ་ལྷ་མའི་མངལ་མངོས་པ་སོགས་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་། རྒྱལ་བུ་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་བས་གཙང་སྤྲས་གྱིས་ནི་ཡུམ་རྒྱ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའི་མངལ་མངོས་པ་བཞིན་ལ་སྦྱར་བའི་མང་བའི་དབའོ། །

གཅིག རྒྱ་བོ་གསྐྱའི་མིང་ལ་ཇ་རྟའི་བུ་མོ་ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་པ།

རྒྱ་བོ་གསྐྱའི་མིང་ལ་ཇ་རྟའི་བུ་མོ་ཞེས་བཏགས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ནི། ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོས། “ཇ་རྟའི་བུ་མོའི་རྒྱན་ལྟར་ཆད་མེད་ཅིང་། །ན་བར་ཤིན་ཏུ་འཛེབས་པའི་གསུང་དབྱངས་གྱིས། །འགྲོ་ལ་དམ་ཚུལ་བསྟན་ཆེ་གསེར་མངལ་ཅན་ཆངས་པའི་མིང་རྟེ་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྒོ་ང་ནི་གསེར་ཡིན་ལ་དེའི་སྟེ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ང་པོ་ནི་མངལ་ཡོ། ། རྒྱལ་ནས་བསམ་གཏན་ཐོལ་ལ་ཞུགས་སམ་སྟ
མ། །” (《རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་ལ་བསྟོད་པ་དང་བའི་བྱ་མོའི་འཕང་འགྲོའི་
སྒྲ་དབྱངས་》) ཞེས་ཇ་རྩའི་བྱ་མོ་ཞེས་པ་ནི་ཚུ་པོ་གརྒྱའི་མིང་གི་ན
མ་གངས་ཏེ། དེ་ཡང་རི་ཙམ་ན་གརྒྱས་སྟོ་ཕྱགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེ་
འདྲའ་བར་བྱའོ་སྟམ་ནས་དྲེགས་པ་དང་བཅས་པར་རི་ཁ་བ་ཅན་སུ
ག་སྟེ། དེའི་སྐལ་ནས་བདེ་བར་འབབ་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆོ། དྲང་སྤྱང་
ཇ་རྩ་ན་ཞེས་བྱ་བ་དཀའ་ཐུབ་དྲག་པོ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་རི་ཁ་བ་ཅན་
ཀྱི་སྐལ་ན་ནལ་འཁྱར་བསྐྱོམ་པ་ལ་བཙོན་ཞིང་གནས་པ་དེས་གརྒྱ་ཅ་
ཙའི་སྒྲ་བསྒྲགས་ཤིང་སྒྲེག་པས་དལ་གྱིས་འབབ་པར་མཐོང་བས། ཤི
ན་རྩ་ཁྲིས་པར་གྱུར་ཏེ་སང་ནས་སྒྲས་པ། “ང་ཡི་གནས་དང་ཉེ་བ་འ
དིར། །བུད་མེད་འདི་ནི་སྒྲེག་པ་ཡིས། །འཛོམ་པ་མེད་པར་ཅི་ཕྱིར་འ
གྲོ། །སྤྱོད་ངན་ཤིག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན། །” ཞེས་སྒྲས་ཤིང་དེ་བླངས་ནས་འ
ཐུངས། ཟླ་གོ་ར་ཐས་དཀའ་ཐུབ་གྱིས་དྲང་སྤྱང་དེ་མཁུ་བར་བྱས་པ
ས། དེས་སྤར་ཡང་རྒྱགས་པ་ན་དེའི་བྱ་མོ་དང་འདྲ་བར་གྱུར་པས་ག
རྒྱ་ལ་ཇ་རྩའི་བྱ་མོ་ཞེས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་གསལ་སོ།

གཉིས། ཡང་ཚུ་པོ་གརྒྱའི་མིང་ལ་སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟ་ཞེས་པའི་མངོན་བ
རྗོད་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་པ།

ཡང་ན་ཚུ་བོ་གཞུང་འཇུག་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ལ་སྐལ་ལྷན་ཤིང་
རྟ་ཞེས་པ་སྐྱར་བ་ནི། རི་སྐད་དུ། “འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་རྒྱན་གསུམ་ལས། །སོང་བའི་ལེགས་བཤད་མི་ཟད་རྟག་འདྲི་བ་
ས། །སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟ་ལ་ཙཱ་འདྲི་བ། །འཕགས་པ་སྐྱེའི་མཁས་
པ་དགེས་བྱེད་ཤོག །”ཅེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱིས་བསྟོད་ཡུལ་གྱི་
མཁས་པ་གང་གི་གསུང་གི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བསྐྱགས་པ་
འང་ཚུ་བོ་གཞུང་འཇུག་མིང་ལ་“སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟ་”ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་
སྐྱར་ནས་དབེར་དྲངས་པའི་ཆོག་སྐྱེར་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྐལ་
ལ་ལྷན་ཤིང་རྟ་ཞེས་པ་ནི་སྟོན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་མཆོན་ཡིན་
ལ། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་ན། ཚུ་བོ་གཞུང་འཇུག་རྟེན་དུ་འབབ་
པར་དབང་ཕྱུག་གི་རལ་པར་བསྐྱེལ་ནས་ཡུན་རིང་སོང་། དེ་ཆེ་རྒྱལ་
པོ་སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟ་ཞེས་པ་འདིས། “གང་ལ་གང་འཆོམ་ལྟ་ཆེན་སྤྱི་
བོ་ལས། །བསོད་ནམས་དང་བོ་སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟས་དྲངས། །”ཞེས་པ་
ལྟར། འཇིག་རྟེན་དུ་དྲངས་པས་དུས་ཕྱིས་ཚུ་བོ་གཞུང་འཇུག་གི་རྣམ་ག་
ངས་སུ་“སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟ་”ཞེས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་བྲགས། ཚུ་བོ་གཞུང་
འཇུག་མིང་ལ་“སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟ་”ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་
པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་གཅིག་ལ་མཆོན་ནས་བཤད་ན། “སྐལ་ལྷན་
ཤིང་རྟ་”ཞེས་པས་ཚུ་བོ་གཞུང་སྟོན་པ་ལས་གཞན་མེད་པས་དེའི་ཆ་ན

ས་“སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟ”དང་ཚུ་བོ་གསྐྱ་ཞེས་པ་གཉིས་མིང་གི་ནམ་གྱི་
ངས་ཅམ་མེད་ནའང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་པའི་ཉམས་དང་ཆོག་རྒྱ
ན་གྱི་ཅུས་པ་ཐོན་པ་ལ་བྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། ཚུ་བོ་གསྐྱ་ཞེས་ན་ཚུ་
བོ་གསྐྱ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཅམ་ལས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཉམས་སྟོན་མི་ཐུ
བ་ཅིང་། “སྐལ་ལྷན་ཤིང་རྟ”ཞེས་པར་སྐྱར་བས་ལྟ་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་རབ
ས་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱིས་དངས་པའི་བརྗོད་
བྱའི་དོན་གསོན་ཉམས་ལྷན་པར་སྟོན་པ་དང་ཆོག་རྒྱན་གྱི་དཔེར་དྲ
ངས་པའི་སྟན་འཛེབས་ལྷན་པ་སོགས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་སྣང་ངོ་།

གསུམ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་ལ་ཅེ་བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་མདོན་བརྗོད་
དང་འབྲེལ་བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་པ།

སྐྱར་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མཆོན་ཆ་དོ་རྗེའི་མིང་ལ། “སྐྱེངས་འགྲོ་ལ
ག་ཉལ་ཅེ་བརྒྱ་པ། །འཕྱིགས་ལྷན་བརྒྱ་འཛིན་རི་འཛོམས་དང་། །རི་འ
གོམས་སྐྱ་ལྷན་ཐོག་རི་འཛོམས། །བརྒྱ་བྱིན་དོ་རྗེའི་མིང་ཡིན་ནོ། །”ཞེ
ས་པ་ལྟར། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མཆོན་ཆའི་མིང་ལ་ཅེ་བརྒྱ་པ་དང་། རི་འཛོམ
ས་ཞེས་གསལ་པའི་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད།^{མུ} རྟོན་རི་བོ་ནམས་འགྲོ་
འདུག་བྱེད་པས་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་གནོད་པ་ན་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་དོ་རྗེ་བསྐྱ
ན་ནས་རིའི་རྐང་པ་བཅག་པས་འགྲོ་མ་ཤེས་ལ། སྐྱ་ན་ཞེས་པའི་རི་རྒྱ

མཆོར་བྱས་ནས་ཡོད་ཅེས་གྲགས་པས་ན། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མཆོན་ཆ་དོ་
རྗེའི་མིང་ལ་རིམ་འཛུགས་ཞེས་གྲང་བུའོ། །

ཅེ་བརྒྱ་པ་དཔེར་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་
རྗེས། “སྦྱངས་པའི་ས་འཛིན་སྤྱོད་ཕྱིན་དཔྱོད་པའི་སྦྱོན། དཔྱུག་རིང་
སྦྱང་ཕྲག་བཟང་དེ་བཙོན་པ་ཡི། ཅེ་བརྒྱས་ཉེས་བཤད་རིམ་བཟོད་
བཙོན་པས། རྒྱུངས་པའི་ལྷ་མིན་མོ་ཡི་མངལ་ཀྱན་ལྷང་། །” (《ཞ
ལ་གདམས་མཁུར་མ》) , ཞེས་ཅེ་བརྒྱ་ནི་ལྷ་དབང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལག་
ཆ་དྲང་སྤྱང་ཞོ་འཐུང་གི་རྩས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་དོ་རྗེ་རྗེ་ཅེ་བརྒྱ་བ་དང་།
ཉེས་བཤད་རིམ་བཟོད་གཞུགས་སུ་བཞེད་པའི་ཆོག་རྒྱན་གྱི་བྱང་ཆོས་ནི།

《སྦྱན་དག་མེ་ལོང་》 རུ་བརྟན་པའི་དོན་རྒྱན་སོ་ལྷའི་བཙོན་བརྒྱད་
པ་“ཉམས་ལྷན་གྱི་རྒྱན་”བརྒྱད་ལས་འཛིགས་རུང་གི་ཉམས་ཏེ།

《སྦྱན་དག་མེ་ལོང་》 ལས། “ཅེ་མོ་དག་ལ་མེ་གནས་པ། བརྒྱ་བྱི
ན་གྱི་ནི་དོ་རྗེ་གང་། འདི་ནི་དྲན་ན་ལྷ་མིན་གྱི། བྱང་མེད་མངལ་ནི་ལྷ
ང་བར་བྱེད། །”ཅེས་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཕྱག་གི་མཆོན་ཆ་བ
མ་བེ་ཞོ་འཐུང་གི་རྩས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་དོ་རྗེ་རྗེ་ཅེ་བརྒྱ་པ་ཅེ་མོ་ནམས་
ནས་མེ་འབར་དེ་དངོས་སུ་མཐོང་ན་ལྷ་ཅི་སྤྱོད། ཡིད་ལ་དྲན་པ་ཙམ་
གིས་གྲང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་བྱང་མེད་ནམས་གྱི་མངལ་ན་གནས་པའི་བྱིས་
པའང་ལྷང་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་དོ་རྗེའི་རམ་བེལ་འཛིགས་སུ་རུང་བའི་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནཱ་བཤད་སློབ་གསལ་འདྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

འགྱུར་བ་ལས་ལུས་འདར་བ་དང་། སྤྱིང་གཡོ་བ། སྐད་ཀྱི་གདངས་ཆ
ག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཉམས་འབྱུང་བས་འཛིགས་རུང་གི་ཉམ
ས་ཀྱི་རྒྱན་སྦྱར་ཚུལ་གྱི་བྲགས་ཆེད། །

བཞི་པ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་ལ་འདྲེན་བྱེད་སྟངས་ཞེས་པའི་མདོན་བརྗོད་
དང་འབྲེལ་བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་པ།

ཡང་དཔེར་ན་རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་ཀྱང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་
གི་མདོན་བརྗོད་ལ་འདྲེན་བྱེད་སྟངས་པ་སོགས་སྒྱུར་ནས་རྗེ་རིན་
པོ་ཆེ་བསྟོད་པ་ནི། “སློབ་ཐང་དེ་མེད་འདྲེན་བྱེད་སྟངས་རྒྱ་ཆེན་
ཤེས་བྱའི་གཞུགས་ཀྱན་ནཱ་གསལ་འཆི་མེད་སྒྲེག་མོའི་མེ་ལོང་བཞི
ན། རྣམ་དཀར་གཤམ་པའི་རྩ་དབྱངས་འབྱུང་ཕྱག་སྒྲེགས་ཀྱི་བྱ་མོའི་
མགྲིན་པར་ནཱ་བསྒྲགས་དབྱར་དུས་དབྱར་སྐྱེས་རྩ་སྒྲ་བཞིན། ཤྲོང་
འཛོམས་དབང་པོ་མདའ་ལྷ་བ་དང་གཙུག་ན་རྒྱ་བ་མགྲིན་སྟོན་ཅན་
སོགས་རལ་བའི་ཐོད་ལ་གཙུག་རྒྱན་བཞིན། །ངལ་གས་ཉེར་མཛད་ཞ
བས་མེན་འཆར་ཀའི་འོད་མེད་དག་གིས་གཙུག་རྒྱན་རབ་མཛེས་བད
ག་སློབ་པ་སྒྲོའི་དཔལ་ལྷུང་ཅིག །” (《ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙ
ང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྡུས་པར་བསྒྲགས་པ་ལྟའི་རྩ་
ཆེད་སྒྲ་དབྱངས་》) ཅེས་འདྲེན་བྱེད་སྟངས་ནི་བརྒྱ་བྱིན་དང་། འཆི་མེད་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་རོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སྒྲིག་མོ་ནི་ནམ་མཁའ། དབྱར་སྒྲིས་རྩ་སྒྲུ་ནི་འབྲུག་སྒྲ། སྤང་འཛོམས་
དབང་བོ་ནི་བྱབ་འཇུག མདའ་ལྷ་བ་ནི་འདྲིང་ལྷའི་བྲ། གཙུག་ན་ལྷ་
བ་མགྱིན་སྒྲིན་ཅན་ནི་ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱག་སོགས་ལ་སྦྱར་བའི་བྲགས་
ལ་འདྲེན་བྱེད་སྤྲོད་ཞེས་པ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལུས་ལ་མིག་སྤྲོད་ཕྲག་ཡོད་པ་
དང་། སྤང་འཛོམས་དབང་བོ་ཞེས་པ་སྦྱར་བརྒྱ་བྱིན་དང་བྱབ་འཇུག
དང་བ་སོགས་ལ་འཇུག་ཀྱང་བྱབ་འཇུག་ནི་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་བྱིར་འ
ཛོམས་པར་བྱེད་པའི་དབང་བོ་ཡིན་པས་ན་འདྲིང་བྱབ་འཇུག་ལ་འ
ཇུག གཙུག་ན་ལྷ་བ་མགྱིན་སྒྲིན་ཅན་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་བ་དབང་ཕྱག་གི་སྦྱི་བོའི་རྒྱན་རྩ་བཤོད་པ་དང་། མ
གྱིན་སྒྲིན་ཅན་ཞེས་པའང་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྩག་བྲ
མ་པ་གང་གཞན་རྩ་བཞག་ན་སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་ཅིང་སྤྲོ་བར་སྤང་
ན་སྤྲོ་བ་འཛིག་པས་མགྱིན་པར་བཟུང་བས་བེཊུབྱའི་མདོག་ལྷར་རྒྱར
པ་སོགས་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་འབྲེལ་བ
འི་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་ཞིག་སོ།

སྤང་རྩ་བྱས་པ་དེ་དག་གིས་མཚོན་མདོར་ན་བརྗོད་བྱ་རིག་
བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུལ་རིག་བརྟན་བ
ཙམ་གྲགས་ཆེན་ལ་དྲང་སྤྲོད་སྤྲིང་ལས་སྦྱེས་¹⁶⁷སམ་རྒྱས་པས་སྟན་ང

¹⁶⁷སྤྲོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས། “གཞུང་ནི་ཚུལ་པར་བྱེད་པ་ཡི། །ཀུན་ད་ཐམ་ཟེ་དྲང་སྤྲོད་ཡང་། །བྱབ་པ་
ཆེན་པོ་ཀུན་ད་ཡིས། །གདོལ་བ་མོ་དང་ཉ་ལས་སྦྱེས། །ཉ་བ་ཡི་ནི་བྲ་མོ་ལ། །པ་ནི་མཚོག་འགོ་ཞེས་བྱ་བས། །ཉལ་བ་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ག་གི་བསྟན་བཅས་ 《ཟ་ར་ཏ》 ཞེས་བྱ་བ་ཤོ་ལ་ཀ་འབྱམ་ཡོད་པ་
ཞིག་བཅམས་པ་དང་། དྲང་སྲོང་སྟོག་མཁར་གྱིས་རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཏ་ད
ང་བཅུན་མོ་རོལ་རྟེན་མའི་ལ་རྒྱས་དང་སྦྱར་བ་ 《རྣམ་ཏ་ཡ》 ཞེ
ས་བྱ་བའི་སྟན་དག་གི་བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་བཅམས་པ་དང་། དྲང་
སྲོང་མཆེད་ཞེས་བྱ་བས་“བྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ”གཙོ་བོར་སྟ
ན་པའི་སྟན་དག་གི་བསྟན་བཅས་ཤོ་ལ་ཀ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་ཅན་ཞི
ག་བཅམས་པ་སོགས་པལ་ཆེར་དོན་མེད་དོན་ལྡན་གི་བསྟན་བཅས་
སྤྱི་སྤང་བ་སྟེ། བསྟན་བཅས་དེ་དག་སྟོག་པ་ཅམ་གྱིས་གང་གི་རྒྱད་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་
དང་འཕེལ་བའི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་མ་ཟད། འདོད་པའི་སྤོང་པ་རྒྱས་
པའི་སྟོགས་སྤྱི་འགྲོ་བས་ཐར་པའི་བག་ཆགས་ཉམས་པ་དང་། མ་མཐ
འ་འཇིག་རྟེན་མི་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་ངོ་ཆ་དང་བག་ཡོད་ཅམ་གྱི་བ
སམ་པ་འཕེལ་བའི་རྒྱན་དུ་འང་མི་འགྱུར་བ་དང་། དྲང་སྲོང་དེ་དག་
གིས་བཅམས་པའི་བསྟན་བཅས་ནམས་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ད
ང་འབྲེལ་ཆེ་བས་བརྗོད་བྱ་པལ་ཆེར་རྒྱན་གྱི་ཆ་ཕྱགས་ཆེ་སྟེ་དེ་དུས་ཀྱི
མིའི་ལུས་སོགས་ཀྱི་ཆོད་དང་གྲངས། བྱང་དུས་སོགས་འགལ་བ་ཅན་

ས་དྲང་སྲོང་གྲིང་ལས་སྟེན། །དེ་ཡང་བུམ་ཟེ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །བུམ་ཟེ་དྲང་སྲོང་འཇིག་རྟེན་གྲགས། །ཐོས་མང་རིག་
ཕྱིད་འདོད་ཕྱིད་ལ། །དྲང་སྲོང་ན་ཞེས་བྱ་བའི་མ། །དུང་འགྱུར་སྟེན་པའི་རི་དྲགས་ཡིན། །སྟོན་དང་དེ་བཞིན་རས་
བལ་ཅན། །དམངས་རིགས་དུ་ཡི་བུམ་ཟེར་གྲགས། །”ཞེས་ 《དབུ་མ་རྟིང་པོ་》 ལས་གསུངས་སོ།

དང་། དོན་ལ་མི་གནས་པའི་འཇུག་ཆེན་པོའི་སློབ་པ་འཇིག་རྟེན་ལ་མ་
ཚན་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་དག་འབྱེད་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བརྗོད་པ་ལས། དེ་དུས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་འདྲོམ་པ་སྟོང་ཡོད་
པར་བཤད་པ་དང་། ཡན་ལག་བཞིའི་དམག་དཔུང་གྲོང་གཅིག་ལ་ཤོ
ང་བར་བཤད་པ་དང་། བྱ་བ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་
གཏམ་རྒྱུད་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གོང་འོག་གི་ཆོག་ནང་འགལ་ཅན་
དང་། དོན་ལ་མི་གནས་པའི་འཇུག་ཆེན་པོ། འཇིག་རྟེན་ལ་མ་ཚན་ཅན་
དུ་སྐྱབ་བཞུགས་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཀྱིས། “ཀུན་ལ་བྱ་བ་
པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་། ཅིའི་ཕྱིར་བྱ་བ་འཇུག་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་འཇུ
ག་གསོད་པར་བྱེད།”ཅེས་ 《རྟོག་གེ་འབར་བ་》 ལས་གསུངས་པ་
དང་། 《དབུ་མ་སྟོང་པོ་》 ལས། “གལ་ཏེ་དེ་ལ་སྟོབས་ཡོད་ན། ཅི
འི་ཕྱིར་བྱ་གས་ཅན་ནག་པོ་ཡིས། འཇིགས་ནས་སྤྱད་ཏུ་ཞུགས་ཞེས་ག
གས། བྱ་གས་ཅན་ནག་པོས་འཇིགས་སྐྱབ་ནས། རྒྱལ་པོའི་དྲང་སྲོང་
ལུ་ཅུ་ཀུའི། ཁྱི་ཡི་འོག་ཏུ་ཞུགས་གུར་པ། །”ཞེས་གསུངས་པ་དང་། “
ལྷ་ཡི་རྩེ་བོ་རྩ་མ་ཆ། ལྷ་ཡི་མཆོག་ནི་སྟོར་བ་དང་། ཀྱང་ཆེ་ཆོག་འདི་
བདེན་པ་ན། མཆོན་ཆ་འཇིན་པ་ཉིད་ནི་ཅི། །”ཞེས་དང་། རང་གི་ལྷ་
བའི་འདྲོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ལས། “ཡན་ལག་བཞི་ཡི་དཔུང་དང་
བཅས། འཁོར་ལོས་སྐྱར་བ་སྟོབས་པོ་ཆེ། མ་ག་རྒྱུ་ཡི་གྲོང་གོང་བ། རྩུ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ན་ཆོག་ལས་ཅི་དེ་མེད་དོ། །ཤོག་སྤར་ཆང་དུ་ལག་ལྗན་གྱི། །བྱ་ནམས་
ཤོང་བ་བཞེན་དུ་རྒྱན། །”ཞེས་པ་དང་། “དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་སོགས་
གྱི། །ལོ་རྒྱུས་ནམས་ནི་བདེན་པ་མེད། །རྟ་ར་ཏ་དང་ལྷ་མ་ཡི། །སྟན་ང
ག་ལུ་སྟེགས་བྱས་པ་ནམས། །པན་ཚུན་ནམ་པར་འགལ་བར་ནི། །མཁ
ས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །”ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལས་རིག་བྱེ
ད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དག་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲུང་ས་དངོས་སུ་འཆོལ་རྒྱུ་ཡོད་པ
འི་ཡིད་གཏད་ཆོག་མེན་ཤེས་པར་བྱའོ། །^{ཧྲ}

སྤྲུལ་པ།

རྒྱ་གར་ཚོམ་རིག་སྤྱི་དང་བྱད་པར་དུ། །

《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》གཙོས་པའི་སྟན་ངག་དུ། །

རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱིས་དངས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི། །

མིང་གི་རིག་པར་འབྲེལ་བའི་བྱད་ཆོས་བཤད། །

ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ས་བཅད་གཞིས་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་བཤད་པ།

དང་བོ། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་བཤད་པ།^{ཧྲ}

སྤྱིར་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ནི་ཚྭ་རིག་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ནི་རྒྱ་གར་ཚྭ་རིག་གི་བྱུང་
ཚུལ་ཆེས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་སྤང་ཆོ། རྒྱ་གར་གྱི་ཚྭ་རིག་མེད་ན་མདོན་
བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་། མདོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་མེད་ན་རྒྱ་
གར་གྱི་ཚྭ་རིག་ཀྱང་རྒྱ་གར་མི་དམངས་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
འི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གནས། ཚུལ་ལྷགས་དང་གོམས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་བྱུང་
ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་ཚྭ་རིག་ཅི
ག་ཀྱང་བྱུང་མི་སྲིད་དོ།

བོད་ཀྱི་ཚྭ་རིག་ལ་མཚོན་ནས་བཤད་ན། མདོན་བརྗོད་ཀྱི་
རིག་པ་བོད་དུ་མ་དར་བའི་གོང་གི་བོད་ཀྱི་ཚྭ་རིག་ནང་དུ་མདོན་བ་
རྗོད་ལས་འཕྲོས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་
བཅའ་དེ། ཏུན་ཉོང་གི་བྲག་ཐུག་ལས་ཐོན་པའི་《ཁྱུང་བོ་སྤྱང་ས་ས་
ད་ཟུ་ཅེའི་མགུར་》 ལས། “དི་རིང་ནི་སང་ལྟ་ན། ཤམ་པོ་ནི་གཉན་
གྱི་ཅ། །ཤ་རྒྱུང་ནི་ཆས་མ་ངན། །ཤ་རྒྱུང་ནི་ཆས་ངན་ན། །ཉི་མེ་ནི་གང་
ས་ཀྱིས་བྱུན། །ན་ནིང་ནི་གཞེན་ནིང་སྟུན། །མ་པང་ནི་མཚོ་འབྲམ་ན་
ས། །ངང་དང་ནི་ངར་བྱེར་བ། །ངང་ཀོ་ནི་མཚོ་ལ་བྱེར། །དི་རིང་ནི་ས་
ང་ལྟ་ན། །ངང་ཀོ་ནི་ལྟ་འི་མཚོའ། །ངང་དུར་ནི་ཆས་མ་ངན། །ངང་དུ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ར་ནི་ཆས་ངན་ན། །མ་པང་ནི་མཆོ་འིས་བྱུན། །”¹⁶⁸ཞེས་པའི་མགྱུར་ནི་གནམ་རུ་སྤྱང་བཅན་གྱི་སློན་པར་གྱུར་པའི་ཁྱུང་པོ་སྤྱངས་སད་བྱ་ཅེས་གནམ་རུ་སྤྱང་བཅན་གྱིས་སེང་གོ་བྱ་ཆེན་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་བསྟགས་བརྗོད་སོགས་མཛད་པ་ལས་སློན་པོ་ཁྱུང་པོ་སྤྱངས་སད་བྱ་ཅེ་ལ་མཐོང་ཆེན་མ་མཛད་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པའི་མགྱུར་བཞེངས་པ་ལ་དབེ་གངས་ཏི་སེ་དང་མཆོ་མ་པམ་གྱི་བྱ་བྱུན་དངས་ཏི་ཁོང་རང་མཆོན་པར་བྱས་པ་ལ་བོད་རང་གི་ཁོར་ཡུག་ཏུ་གྱུར་པའི་གངས་ཏི་སེ་དང་མཆོ་མ་པམ་སོགས་སྤྱར་བ་ལས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་མ་བཅིངས་སོ།

ཡང་། 《ཁྱུང་མང་པོ་རྗེ་ཞང་ལྷང་གི་མགྱུར་།》 ལས། “གྱེ་ན་ནིང་ནི་གཞེན་ནིང་སྤ། །ཆབ་ཆབ་ནི་པ་རོལ་ན། །ཡར་ཆབ་ནི་པ་རོལ་ན། །དགུ་གྱི་ནི་བྱིང་པོ་རྗེ། །ཉ་ལས་ནི་ཁམ་རུ་བཞོང་། །ཁམ་ལས་ནི་ཆེག་རུ་བཏལ། །སྤྱི་ནས་ནི་ཉ་འདོན་པ། །དབྱི་ཆབ་ནི་པངས་ཏི་རེ། །”¹⁶⁹ཞེས་གནམ་རི་སྤྱང་བཅན་གྱི་སློན་པོ་ཞང་ལྷང་གིས་སློན་དབའ་དབྱི་ཆབ་ཀྱིས་བྱིང་པོ་རྗེ་བརྟལ་བའི་བྱས་རྗེས་བརྗོད་པ་ལ། “ཡར་ཆབ་

¹⁶⁸ 《བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་ཚུམ་གཅེས་བཞུས་སློབ་དེབ་》 P. ༧༠ མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠

༠༡ལོའི་ཁྱེ་(པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར།

¹⁶⁹ 《བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་ཚུམ་གཅེས་བཞུས་སློབ་དེབ་》 P. ༧༢ མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠

༠༡ལོའི་ཁྱེ་(པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར།

”ཅེས་པ་ཡར་སྐྱང་གཙང་པོ་ནི་འདུལ་ས་རུ་བསྟན་པ་དང་། “སྐྱེ་ན་ས་ནི་ཉ་འདོན་པ”ཞེས་སྐྱིད་ཚུ་ནས་ཉ་བཟུང་བ་འདུལ་ཚུལ་དུ་བསྟན་པར་བཤད་ཅིང་། བཟུར་སྐྱ་དེའི་ནང་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུ་བོ་ལ་མ་སྐྱར་བར་བོད་རང་གི་སའི་ཚུ་བོ་“ཡར་སྐྱང་གཙང་པོ”དང་ལྷ་སའི་“སྐྱིད་ཚུ”སོགས་ལ་སྐྱར་བ་ནི་བོད་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་མངོན་བརྗོད་དང་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་མ་དར་བའི་གོང་གི་བོད་ཀྱི་ཚུ་མ་རིག་གི་ཐ་སྙད་བེད་སྤྱད་སྟངས་ཤིག་ཏུ་སྤང་དོ།

གཞན་ཡང་གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་ཚུ་མ་རིག་ནང་དུ་རི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་བཞོད་པ་ལ་བོད་རང་གི་ཡུལ་དུ་གནས་པའི་རི་དྲགས་དཔེར་ན་སྟག་དང་འཕྲོང་། རྟོང་། ལྷ་ཀྱང་། རྟ་མཐང་། བ་དང་། ཉ་དང་སྐལ་པ་སོགས་བཞོལ་བ་མང་སྟེ། “མོན་ཀའི་ནི་སྟག་ཆེག་པ། སྟག་བཀུ་མ་ནི་བྱ་ཅེས་བཀུ་མ། བྱང་བཀོས་ནི་བྱ་དུ་བྱལ། སྐྱ་སྐྱ་ནི་ལྷ་རྟེན་གསལ་སྟུང་། རྩང་བྱང་ནི་ཡ་སྟོང་གྱི། ཐང་སྐྱ་ནི་མོད་ལྷིང་བལ། རྟོང་བཀྱི་ནི་གཟུ་ཅེས་བཀུ་མ། རྟོང་གཤོག་ནི་བྱ་དུ་བྱལ། གསལ་གསལ་ནི་ལྷ་རྟེན་གསལ་སྟུང་། རྟོང་ལོང་ནི་གཞེ་ལོང་སྟེ། རྟོང་སྐྱ་ནི་གངས་རྒྱུད་ནས། ཤ་དང་ནི་རྒྱུད་བྱེད་བལ།”¹⁷⁰ཞེས་རིམ་བཞིན་གཙང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མར་ཐུན་དེ་སྟག་དང་རྟོང་གྱི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པ་དང་། གཙ

¹⁷⁰ 《བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་རྩམ་གཅེས་བཅུས་སློབ་དེབ》 p. 20 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༡ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནུས་བཤད་སློབ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ང་པོ་དང་ཀྱི་འབངས་ཁྱིམ་ཉིས་ཁྱི་དང་བཅས་པའི་མངའ་དབང་བཅོན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བ་དེ་ལྟག་ལྟགས་དང་ཚོད་གཤོག་ལུལ་བ་ལ་དཔེ་བྱས་པ། སྤར་བཅོན་པོས་གཙང་པོ་དང་ཀྱི་འབངས་ཁྱིམ་ཉིས་ཁྱི་ཟུ་ཙེ་སློ་དཀར་བའི་གསལ་རས་སུ་བསྐལ་བ་དེ་ལྟག་ཤ་དང་ཚོད་སྤར་དཔེ་སྤར་བ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་ཤུ་བོ། རྒྱང་སྟགས་དཔེ་རྩ་དྲངས་ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གསལ་བར་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་། 《ཁྱི་འདུས་སྤང་གི་མགུར་》 ལས། “བྱ་ཕུ་ནི་ལྷང་རྩངས་ནས། སྤང་ཞིག་ནི་རྩི་ལངས་ཀྱང་། སྤོ་མའི་ནི་སྤང་པོ་ཆེ། རྩི་ལངས་ནི་སྤར་བྱི་མནམ། རྩི་ལངས་ནི་སྤར་མནམ་ཡང་། ལྷས་བཏབ་ནི་སྤང་བྱི་གཡོའ། །”¹⁷¹ ཞེས་ཀྱུ་ལ་པོ་འདུས་སྤང་གིས་མགར་ཁྱི་འབྲིང་གིས་རྩི་ལྷར་བྱས་ཀྱང་ང་བཅོན་པོ་ལ་སྤྲགས་རྩང་ཙམ་ཡང་མི་ཐེབས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་དཔེ་ལ་སྤང་དང་འབྲོང་གཉིས་སྤར་ནས་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་《སྤིད་པ་ཆགས་པའི་སྤྱུ་》 དང་《སྤིད་པའི་བ་རྩང་བཤའ་སྤྱུ་》 སྟགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་པོ་དང་ཀྱི་གདོད་མའི་རྩི་རིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྤྱུ་ཆོག་སྟགས་ཀྱི་ནང་དུའང་། 《སྤིད་པ་ཆགས་པའི་སྤྱུ་》 ལས། “དང་མ་སྤིད་པ་ཆགས་དུས་གི། གནམ་ས་གཉིས་ཀ་འདྲེས་བསྐྱེད་ཡོད། གནམ་ས་བྱེ་ནོ་སུ་ཡིན་ཤོད། དང་མ་སྤིད་པ་ཆགས་དུས་

¹⁷¹ 《པོད་བཅོན་པའི་སྤྲགས་ཀྱི་གནའ་རྩི་གཅེས་བསྐུས་སྤྱོད་དེབ་》 p. 24 མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠༠༡ མའི་ལྷ་(ཕུར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

གི། ཉིན་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀ་འདྲེས་བསྟན་ཡོད། ཉིན་སྤྱི་བ་ཕྱེ་ཚོ་སུ་ཡིན་ཤོ
ད། །”ཅེས་པའི་ལན་དུ། “དང་མ་སྤྱི་བ་ཆགས་དུས་གི། གནམ་ས་
གཉིས་ཀ་འདྲེས་བསྟན་ཡོད། གནམ་ས་ཕྱེ་ཚོ་ཁྱུང་ཆེན་རེད། །དང་མ་
སྤྱི་བ་ཆགས་དུས་གི། ཉིན་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀ་འདྲེས་བསྟན་ཡོད། ཉིན་
སྤྱི་བ་ཕྱེ་ཚོ་ཉི་མ་རེད། །”ཅེས་པ་དང་། 《སྤྱི་བའི་བ་ཁྱུང་བཤའ་
ཐུ》 ལས་ཀྱང་། “སྤྱི་བའི་བ་ཁྱུང་བཤའ་དུས་གི། །བ་མགོ་སྒྲངས་
ནས་ཐོད་ལ་བཞག །ཐོད་འབྱར་འབྱར་ཡིན་ཚོ་གན་གྱིས་རེད། །”ཅེ
ས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆགས་ཚུལ་དང་གྲུབ་ལུགས་སྐོས་དཔེ་བ་ཁྱུང་ཞི
ག་ལ་སྦྱར་ནས་བསྟན་པ་འོ། །

དེའི་ཕྱིས་ཐོན་མིས་སྤྱི་བ་ཅན་སྐྱམ་པོར་ཡིག་ཕུད་དུ་སྤུལ་བ
འི་བརྗོད་པ་འདྲ་། “ཞལ་རས་གསལ་ལ་རང་མདངས་གང་བ་བཟང
། །གདམས་ངག་ཟབ་ལམ་མ་ཆད་ཐ་དད་རང་། །ལས་ངན་བག་ཆག
ས་ཐམས་ཅད་བསལ་མཛད་པ། །འཕགས་པ་མ་ཐམ་ཡང་དག་དམ་པ
་ལགས། །བདེ་གཤེགས་བདེན་ངེས་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཉིང་འཇིན་ཞི་ཉིད་རི
ག་ཅིང་གཟིགས། ཉོན་མོངས་ཆོགས་བཅོམ་མགོན་པོ་མཆོག །དུག་
གསུམ་བདུད་འདུལ་ཀྱན་ཏུ་འབྱུལ། །”ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་དང་
པོ་བྱ་དཀའ་བའི་ནང་ཆོན་དབྱངས་ཨ་ངེས་པ་དང་། ཆོགས་བཅད་ག
ཉིས་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་ནས་བཞི་པའི་བར་སྐོས་སྐོས་ལ་དབྱངས་ཨ་ཨ་ཨ་

‘ཟུ་བཅས་ངེས་ཀྱང་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅངས་པའི་མིང་གཅིག་ཀྱང་
མེད་པ་སོགས་དང་། འབྲོམ་སྟོན་ཀྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་རྩོ་བོ་
སྟུན་འདྲེན་པའི་དོན་དུ་བོད་སྟོན་ནམས་ལ་འཕྲིན་དུ་སྦྱངས་པ་ལས།
“ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་འདྲ་འཛམ་སྤིང་གི། བྱེ་བྲག་བརྗོད་ལྡན་གངས་
རིའི་བྱང་། །ཁ་བ་ཅན་ཞེས་མིང་གྲགས་པ། བོད་ཅེས་བྱ་བ་གནས་པ
འི་བྱིར། །”ཞེས་འཛམ་སྤིང་སྦྱའི་དབྱིབས་ནི་ཤིང་རྟའི་དཔེ་སྒྱུར་བ་སོ
གས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྲ་རབས་ཀྱི་ཚྭ་རིག་ལས་མཁྱུར་དང་
སྟུ་སོགས་སྟུ་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བ་མེད་པ་དང་། བྱང་པར་དུ་དཔེ་
འདྲེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟུ་བོད་རང་གི་ཁྱུར་ཡུག་དང་འཛམ་པའི་
རི་ཚུ་དང་ཆེ་ཤིང་། རི་དྲུགས་སོགས་ལ་སྒྱུར་བ་མང་བ་ལས་ཀྱི་གར་གྱི་
རི་ཚུ་དང་ཆེ་ཤིང་སོགས་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྒྱུར་བ་
ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཤིན་དུ་ཉུང་བའི་གནས་སྟུ་སྤང་ལ། དེ་ནི་《སྟུན་ངག་
མེ་ལང》 སོགས་ཀྱི་གར་གྱི་ཚྭ་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་དང་མངོན་
བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་
ན་མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་མཛད་པའི་《བྱང་པར་འཕགས་བསྟོ་
ད》 དང་། སློབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་བདག་པོས་མཛད་པའི་《ལྟ་ལས་
ལུ་ལ་བྱུང་གི་བསྟོད་པ》 སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ཀྱི་གར་གྱི་ཚྭ་རི
ག་གི་བསྟན་བཅས་ནམས་བོད་ཡིག་དུ་བསྒྱུར་ནས་བོད་ཚྭ་ལ་ཀྱི་ག

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ར་ཚྫོམ་རིག་གི་བྱུགས་སྒྲིན་མ་ཐེབས་པའི་གོང་གི་པོད་རང་གི་ཡུལ་དུ
ས་དང་རིག་གནས། གོམས་གཤིས་སོགས་ཀྱི་བྱང་ཚས་མངོན་པར་ག
སལ་བའི་ཚྫོམ་རིག་གི་བྱང་ཚས་ཡིན་པར་སྣང་ངོ། །

དེ་བཞིན་མངོན་བརྗོད་ཅེས་པའི་ཐོག་མའི་བྱང་ཁྱད་སྒྲུངས་ཀྱི་ག
ར་ཡིན་ནའང་། རིམ་པར་ཀྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་དང་ཚས་སོགས། བྱ
ད་པར་ཀྱ་གར་གྱི་ཚྫོམ་རིག་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་པོད་
ཀྱི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་འགྲོས་དང་བསྐྱུན་ནས་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་
བྱང་པར་ཀྱ་གར་གྱི་ཚྫོམ་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་དང་བསྐྱུན་བཅས་མ
ང་པོ་པོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ནས་རིམ་བཞིན་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཚྫ
མ་རིག་ནང་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ཤིན་ཏུ་དར་ཆེ་བ་བྱུང་སྟེ། “
དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་སྔ་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་ཤོང་
སྔ་རྒྱ་རྩོ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཀྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ 《སྔ་
ངག་མེ་མོང་》¹⁷²དང་། བསྐྱུན་བཅས་ 《སྐྱེས་རབས་དཔག་བསམ་
འཁྲི་ཤིང་》¹⁷³ཞེས་པ། 《སྐུ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་སྒྲོས་གར་》¹⁷⁴སོག

¹⁷² 《བསྐྱུན་འཇུག་》ལས་སྔ་རྒྱ་ངག་གི་སྒྲོར་ལས་《སྔ་རྒྱ་ངག་གི་བསྐྱུན་བཅས་མེ་མོང་》ཞེས་པ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་དབྱུག་
པ་ཅན་གྱིས་མཛད་ཀྱི་ཀྱ་གར་གྱི་བརྗོད་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤོང་སྔ་རྒྱ་རྩོ་རྒྱུ་མཆོན་གྱིས་སྐྱེད་ག
ཙམ་ལག་ཁང་དུ་བསྐྱར། དེ་རྒྱུ་དཔེ་ལོ་རྒྱུ་བ་སྒྲོ་སྒྲོས་བརྒྱན་པས་རྒྱ་སྤྱོད་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས།

¹⁷³ 《བསྐྱུན་འཇུག་》ལས་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་སྒྲོར་ལས་《བྱང་ཁྱད་སྤེམས་དཔེ་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་
འཁྲི་ཤིང་》ཞེས་པ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་སྔ་རྒྱ་ངག་མཆོན་དགེ་བའི་དབང་པོས་མཛད། དཔོན་ཆེན་སྤྱུ་བཟང་པོའི་བཀ
འ་ལུང་གིས། མང་ཡུལ་འཕགས་པའི་བྱང་དགེ་འདུན་བཞི་ལྟེ་གཙམ་ལག་ཁང་དུ། ཀྱ་གར་གྱི་བརྗོད་ལུགས་
དང་། པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤོང་སྔ་རྒྱ་རྩོ་རྒྱུ་མཆོན་གྱིས་བསྐྱར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ས་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ཀྱིས་སྤྲོས་པ་མང་པོ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཅིང་། ཏུས་མཚུངས་སུ་རྒྱ་གར་མཁས་པ་འཆི་མེད་སེང་གེས་མཛད་པའི
《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་བ་མེད་པའི་མཛད་》 ཅེས་
པ་དེ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཡར་ལུང་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བལ་ཡུ
ལ་གྱི་ཡམ་བུའི་གོང་ཁྱེར་ཏུ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཅིང་། འགོས་ལོ་རྒྱུ་བ
ས་རྒྱ་དཔེ་དང་འཇུར་ཡིག་རྟིང་པར་གཏུགས་ནས་དོན་ལ་ཅི་ལྟས་ཀྱི
ས་དབྱེད་དེ་འཇུར་བའི་བར་མཛད་ནས་པར་ཏུ་བཏབ་པ་རེད། དེ་ན
ས་བཟུང་བོད་ཀྱི་མཁས་པས་མཛད་པའི་གཞུང་ནམས་སུ་མངོན་བརྗོ
ད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་རིམ་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད་པར་མ་ཟད། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟ
ན་བཅོས་ཀྱང་མང་པོ་མཛད་ཡོད་པ་རེད།¹⁷⁵ ཅེས་གསུངས་པར་བསྟ
ས་ན་སྤྱིར་ཙམ་རིག་དང་མངོན་བརྗོད་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡི
ན་པ་དང་། སྒོས་བྱུང་པར་ཏུ་རྒྱ་གར་གྱི་ཙམ་རིག་གི་གཞུང་དང་བསྟ
ན་བཅོས་ནམས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ནས་མངོན་བརྗོད་དང་བོད་
ཀྱི་ཙམ་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཆགས་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱ་ག
ར་གྱི་ཙམ་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་དང་བསྟན་བཅོས་ནམས་བོད་ཡིག་

¹⁷⁴ 《བསྟན་འཇུར་》ལས་སྤྱིར་བཏགས་ཀྱི་སྐོར་ལས་《རིག་པ་འཛིན་བསྟན་གྱི་བཞུན་པའི་སྤྱིས་རབས་ལྟ་ཀྱན་ཏུ་དགའ་བའི་རྒྱུ་གར་》ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་དཔོན་དགའ་བའི་ལྟས་མཛད། རྒྱ་གར་གྱི་པཱི་ཏ་ལ་སྤྱི་ཀར་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བོད་ལྟངས་རྟོག་ཀྱིས་མཚན་གྱིས་སྤྱི་དཔོན་གཞུག་ལག་ཁང་ཏུ་བསྒྱུར་བའོ།

¹⁷⁵ རིན་ཐུངས་པ་དག་དབང་འཇིག་གསལ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་རྒྱ་ཆུན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 P. 7 མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1999 ལོའི་ཟླ་4 པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།

ཏུ་བསྐྱར་ནས་པོད་ཀྱི་ཚྭ་རིག་གི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད། རྗོད་ཚུལ་
 གསལ་གང་དང་གང་གི་ཐད་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པའི་ཚྭ་རིག་གི་
 ཐ་སྙད་དུ་ལྱུར་པའི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། དཔེར་ན་མཐོ་
 རིམ། ལུས་ཅེན། སྐབས་གསུམ་གནས། འཆི་མེད། རྣམ་སང། བཤར་
 གནས། ལེགས་བྲིས། ཨ་དིའི་བྱ། མེ་ཞལ། རྒྱ་རྒྱུས། སྤྲི་བ། ཀུན་མཁྱེན།
 བདེ་གཤེགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། རྣམ་འདྲེན།
 ཟས་གཙང་སྲས། ཉི་མའི་གཉེན། གསེར་མངལ་ཅན། གདོང་བཞི། བྱེ་
 ད་པོ། རྒྱེད་ཤུའི་བདག་པོ་སྤེད་མེད་བྱ། ཡིད་སྤྱབས། ཉ་ཡི་རྟོག་ རྒྱ་སྤྲི
 རྒྱ་རྒྱལ་མཚན། བདེ་འབྱུང་དབང་པོ། མགྱོན་སྒྲོན། མཆོད་རྒྱུན་བརྒྱ་
 བ། མིག་སྤྲོད་ཅན། རྒྱུན་གྱི་སྤང་པོ། མཐོ་རིས་སྤང་། ཡོངས་འདུ་ཤིང་།
 དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་། ཉ་དམར་ཅན། སྤྲེག་བ། ཉི་མའི་བྱ། ཀུན་ཏུ་
 རྒྱ། མཚན་མོ་རྒྱ་བ། སྤྲི་བཞོན། མཁྱོགས་འགྲོ། ལྷ་ཡི་ལམ། ཀུན་གསལ།
 རྒྱ་འཛིན། རྒྱ་ཁུར། ཀུ་སྤྲད་གཉེན། འོད་དཀར་ཅན། བརྒྱ་གཉིས་བད
 ག་པོ། ཉིན་མོར་བྱེད། ཉ་ལྗང་ཅན། ལེགས་བྲས། དན་འགྲོ། རྒྱ་གཉེར།
 རྒྱ་ཏུའི་བྱ་མོ། གསེར་ལྷན། རྟོར་འཛིན། ས་འཛིན། གདོང་ལྷ། རི་དྲག
 ས་རྒྱལ་པོ། འཕྲོག་བྱེད། གཞན་གསལ་བྱ་མོ། ར་ཡིག་གཉིས་པ། ཀླང་
 དྲག་ མདོངས་མཐའ་ཅན། བཤའ་རྒྱུད། འདབ་ཆགས། རྒྱ་ལྷན་མ།
 རྒྱ་བྱེད། འདྲེན་བྱེད། རྒྱ་འཛིན། མགོ་རྒྱུས། ས་རྒྱུང་། མདུན་ན་འདོན།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

གཉིས་འཁྱུང་ཉག་ཤུན། སློ་ལྟན། རལ་གྱི། མྱོས་བྱེད་སོགས་ཡིན་ནོ། །

འདིར་མདོན་བརྗོད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྒྱ་གར་ཚུམ་རིག་གིས་
བོད་ཀྱི་ཚུམ་རིག་ནང་གི་དཔེའི་འདྲེན་ཚུལ་ལ་བྱགས་རྒྱན་ཆེན་པོ་ཐེ
བས་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་སྟན་ངག་གི་ཚུམ་ཡིག་དག་ལས་དེའི་ཚུ
ལ་མཐོང་སྤྲ་བས་འདི་ནས་མདོར་ཅོམ་བྱ་བར་བྱ་སྟེ།

གཅིག གང་གྲུའི་དཔེ་སྤྱར་བ།

ཞང་བྱང་ཆོས་དབང་གྲགས་པས། “སྒྲག་གི་གཉེན་བཅས་རི
ཡིག་ཆོགས་ནམས་ཀྱི། རྣམ་དཔྱད་དབྱ་བ་དཀར་པོའི་དོ་ཤལ་ཅན། །
རིན་ཆེན་ཆོགས་འདྲིན་ཇ་དུའི་བྱ་མོ་དེ། འཕགས་ཡུལ་ལུ་བྱགས་ཁ
ཆེའི་རྒྱ་མཆོར་བཏང་། །” (《ལ་སྤྲ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་ནམ་
ཐར་》) , ཞེས་པ་དང་། བོད་མཁས་པས་ཀྱང་། “ལེགས་བྱས་དཔལ་
ཀྱི་དུམ་བུའི་ནགས་ཀྱི་སྤྱངས། ལང་ཆོར་སྤྲོན་པ་དལ་འབྱར་བཟང་པོ
འི་ཉེན། ཤོབ་པར་དཀའ་ཡང་ལན་གཅིག་བརྒྱ་ལམ་ན། རྟེན་འདིར་
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲས་ལྟན་པས། དགའ་དང་མོས་པའི་ཆོག་སྦྱར་ག
རྒྱའི་རྒྱན། ཀྱུན་མཁྱེན་རལ་པའི་ནགས་སུ་འཁོར་འདོད་ཀྱང་། དུས་
གཞན་སྐལ་ལྟན་ཤིང་ཉན་ཉར་དྲངས་ཆོ། འདི་སྤང་བྱ་བ་འཇུག་ཞབ
ས་ཀྱང་བསལ་བར་བྱེད། །” (《དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རྣལ་མཆོ་ཡི

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ད་ཀྱི་ངང་མོ་ནམ་ཅེན་ཚངས་པའི་མགྱིན་རྒྱན་རབ་དགའི་རྒྱུད་མངས་༥༥ ཅེས་དང་། རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཚོས་རྒྱ་མཚོས། “ན་ཚོད་སར་བ་ཐོབ་པའི་ས་ཆེན་གྱིས། །གཏོང་བ་རྩེ་རྩེ་ལྷོ་ལྷོ་འཛིན་བཅུད། །སྒྲུལ་བའི་མ་མ་ཉིད་དུ་བྱང་ཆུབ་པས། །རྒྱལ་བ་ཨ་མའི་ལྷན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསོས། །” (《འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོའི་བསྟོད་པ་བྱིན་ཆུབས་ཉི་འོད་འདྲེན་པའི་རྒྱ་རེངས་》) ཅེས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་གང་གྲུའི་དཔེ་བཞེད་པ་མང་ཞིང་། དེ་དག་གི་དོན་ནི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མཚོན་བྱེད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་ཚུ་མ་ཡིག་གི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཙམ་མིན་པར་ཆོག་ལྷག་ཏུ་འང་མངོན་བརྗོད་བཞེད་པ་དཔེར་ན་“གང་གྲུའི་བྱེ་མའི་རྩལ་གྱངས་ལ་འཕྱ་བ”ཞེས་པ་དང་། “གང་གྲུའི་སྟེད་ཀྱི་བྱེ་མས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་གཞལ་བར་མི་ཤོད་དོ།”ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སོགས་སོ། །_灌

གཉིས། ཉི་མ་དང་པད་མ་སྒྱུར་བའི་དཔེ།

རྗེ་རིན་པོ་ཆེས། “ཚོས་འཕགས་སྤྱོད་བའི་ཉི་མ་ཡིས། །འགྲོ་སྒྲིའི་པད་ཚལ་རྒྱས་བྱས་ནས། །བསམ་གཏན་ཁང་བཟང་ལྷབ་རིའི་ཆེར། །སྒྲིས་པའི་སྤང་བ་ཞི་བར་གྱུར། །”(《བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེ

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

མས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཉག་རུ་རུ་བའི་རྟོགས་བརྗོད་》ཞེས་གསུངས་སོ།

མཁས་གྲུབ་རྗེས། “ཅི་སྤང་ཅི་ན་སྤྱབ་བསྟན་ཉིན་མོར་བྱེད། །རྒྱབ་རིའི་མལ་བསྟན་དོས་ལ་གོས་དམར་འདྲི། །སྦྱི་དགུ་པན་བདེའི་པད་ཆལ་ལྷག་མ་ཅམ། །ཕྱིག་སྦྱིད་བ་མོས་ཉིན་རེ་བཞིན་རུ་འདྲོམས། །” (《གྲུ་གཤི་མངའ་བདག་ནམ་མཁའི་དབང་པོ་སྤྱན་ཆོགས་སྤེད་པལ་བཟང་པོར་སྤུལ་བའི་ཡིག་ལན་》) ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཤུག་སྤྱབ་པའི་བསྟན་པ་དར་ན་འགྲོ་བའི་པན་བདེ་རྒྱས་པའི་དོན་དེ་ལྷག་ཕྱིགས་ནས་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཉམས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་བརྟན་པའོ།

གསུམ། ལྷ་བ་དང་ཡུལ་སྦྱར་བའི་དཔེ།

རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཆོས། “ལྷ་གཞོན་སྤང་བས་སྦྱི་བའི་ཡུལ་ལའི། །གེ་སར་དགའ་བའི་ཉམས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཅེར། །ཟབ་དོན་དབྱངས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་འོད་སྟོང་གི། །ལང་ཆོ་འབར་བཞིན་ཉལ་ཐབས་ཉིད་རུ་བཅིངས། །” (《འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྦྱིན་》) ཞེས་པ་དང་། རྒྱལ་མཁན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། “དངོས་འདྲིན་སྟོང་གི་སྤྱན་པར་པན་བདེའི་སྦྱན། །ཡུལ་ཆལ་

ལ་ལྷ་བའི་འོད་ཟེར་བཞིན། རྟེན་འབྲེལ་བྱི་བའི་སྤྱད་བྱངས་གསུམ་
བསྐྱགས་པ། རིགས་ཚོགས་གཏམ་དང་བསྟོད་པའི་ཚོགས་ནམས་ད
ང། རང་རྒྱུད་སློབ་དཔོན་ཤར་གསུམ་མཁས་པའི་གཞུང་། ལེགས་ལྷ
ན་གཞུང་གཉིས་སྟོམ་རིམ་ནམ་པ་གསུམ། རྗེ་ཡི་ཙ་འདུག་ཀྱི་ཆེན་
ནམ་གཉིས་སོགས། ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད་ལེགས་བཤད་གཏེར་
ནས་བྲངས། །” (《དཀོན་མཆོག་བཞུན་པའི་སྟོན་མེད་དཔལ་བཟང་
པོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ》) , ཞེས་པ་དང་། སྐབས་འགར་ལྷ་བ་དང་
ཡུལ་གྱི་རིགས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་དཀར་པོའི་མིང་ཏུ་གྱུ་བྱང་
དང་གྱུ་བྱང་ཞེས་པ་སོགས་སྐྱར་བ་ནི། དཔལ་སྤུལ་འཛིགས་མེད་ཚོས་
གྱི་དབང་པོས། “མཚན་དཔེའི་ལྷ་བ་བདུད་ཅིའི་འོད་ཅན་ཐོག་མར་
འཆར་དང་ལྷན་གཅིག་པར། རིགས་དང་བཅེ་སོགས་སྣང་ཆེན་དཀ
ར་པོས་དཔྱད་ལྷན་ཡིད་གྱི་གྱུ་བྱང་། ཅི་དགར་བཞད་པའི་ལང་ཚོ་
སྟོར་ལས་བསྐྱགས་པའི་ཆུ་གཏེར་འབྲུམ་གཡོ་བ། རྒྱལ་བའི་ལྷ་གྱུ་ཚོས་
གྱི་དབང་པོས་བྱང་ཆུབ་བར་ཏུ་རྗེས་སུ་བྱུངས། །” (《རྒྱལ་བའི་ལྷ་
གྱུ་ཚོས་གྱི་དབང་པོ་རྗེས་སུ་བྱན་པ》) , ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལྟ
ར་ཏེ་ལྷ་བ་ནི་རྒྱའི་མཚན་བྱེད་དང་ཡུལ་ནི་འབྲས་བུའི་མཚན་བྱེད་
ཏུ་བཀོད་པའོ།

སྤྱིར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་ཆེ་བས་ལྷ་བའི་འོད་ལ་བརྟེན་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ནས་ཤུཊ་ལ་གྱི་ཁ་ཕྱེ་བའི་ཚུལ་ལ་སྐྱར་ཞིང་། ཡང་བོད་ཀྱི་སྟན་ངག་པ་
ལ་ལས་ནི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་བརྟེན་ནས་ཤུཊ་ལ་བཞད་པའི་ཚུལ་ལ
འང་སྐྱར་བ་ཡོད་དེ། བོད་མཁས་པས། “ཉི་ཟེར་ཁྱུ་བས་ཡོངས་སྤྱོན་
ཤུཊ་ལའི། འདབ་ཕྱེང་ཅེ་དགའ་ཚོད་པའི་བྱིས་ཡངས་པོར། བྱང་བ
འི་ན་ཚུང་སྒང་ཅིས་ཕྱོས་པའི་སྒྲ། ཁྱུ་ཅེན་ཆལ་གྱི་སྒྲིང་བུའི་སྒྲ་ལྟ་
སྟན། །” (《དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རྩལ་མཆོ་ཡིད་ཀྱི་ངང་མོ་ནམ་ཅེ
ན་ཆངས་པའི་མགྱོན་རྒྱན་རབ་དགའི་རྒྱུད་མངས་》) ཞེས་པའི་ཚུ
ལ་སྐྱང་བ་སོགས་ཀྱང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། “སྐབས་འགའ་
ཞིག་ཏུ་རྒྱ་གར་བའི་དངོས་ཆས་དཔྱུས་མ་ལྟ་བུ་རེ་དངོས་མ་ཟིན་པའི་ད
བང་གིས། ཚོད་འཛོག་གིས་མཆར་གཏམ་མང་དུ་བྱིས་པ་སོགས་ཀྱང་
ཡོད།” ཅེས་ 《རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐྱར་བ་གསེར་གྱི་ཐང་མ་》
ལས་གསུངས་པ་ནི་བདེན་པར་སྐྱང་ངོ་། །

བཞི། སང་གེ་དང་སྒྲང་ཆེན་སྐྱར་བའི་དཔེ།

སང་གེ་དང་སྒྲང་ཆེན་གཉིས་སྐྱར་བའི་དཔེ་ལ་མདོན་བརྗོད་
གྱིས་དྲངས་པའི་སྟན་ངག་གི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་རྩེ་འཇིགས་མེད་དམ་
ཆོས་རྒྱ་མཆོས། “ནགས་ཚུལ་འཕྲོག་བྱེད་ང་རོ་ཡིས། །པས་ཚོལ་སྒྲང་
ཆེན་འབུམ་ཕྲག་གི། །ཁེངས་པའི་ཐོད་པ་དུལ་བ་ནི། །ཉེ་སེ་གཉིས་པར

‘དབྱང་ཐག་འཛིན།’ (《མཁས་གྲུབ་རྗེའི་བསྟོད་པ》) , ཞེས་པ
 འི་འཕྲིག་བྱེད་ཅེས་པ་སྒྱུར་སྟུགས་དང་སེང་གོ། ན་ལེ་ཤམ་དཀར་པོ།
 ཨ་རུ་ར། རི་དྲགས་སྒྱུའི་མིང་སོགས་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདྲི་སེང་གའི་མ
 དོན་བརྗོད་དང་། མདོ་མཁར་ཞབས་རྒྱུ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས།
 “གདོད་ལྷའི་གད་རྒྱུད་སྤང་པོར་བསྐྱགས་ཅོམ་གྱིས། །ལོག་པར་འ
 སྒྲ་བའི་མ་རུངས་སྒྲང་བོའི་སྒྲེ། །ནཱ་པར་གཞོན་པའི་དགེ་མཆོན་ཟུང
 ་པོ་ཆེ། །དཀར་སྟུགས་སྒྱུར་བའི་མཐུ་ལྷན་ནཱས་གྱིས་བྱས།” (《མི་
 དབང་རྟོགས་བརྗོད》) , ཞེས་པ་དང་། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལགས་ད
 པལ་བཟང་གིས། “སྤྲེའམ་རི་དྲགས་ཆོགས་ནཱས་གྱི། །དབྱུག་སྒྲ་
 སེང་གའི་སྤྲེའམ་བསྐྱགས། །སྟོང་ཉིད་སྤེར་སྤེང་ཆེར་གཡོ་བ། །ཉེན་འ
 སྤེལ་བཟོའི་ང་རྩིས། །དངོས་འཛིན་སྤང་ཆེན་སྟུགས་པ་དག །སྟོང
 ་ལ་འཆི་བའི་འཛིགས་བ་བྱིན།” (《རྗེ་སྤྲེའམ་དམ་པ་ལ་བསྟོད་པ
 འི་ཆོགས་སྒྲ་བཅད་པ་ཆོངས་པའི་དབྱངས》) , ཞེས་སེང་གའི་དང་སྤྲེ
 ང་ཆེན་སྒྱུར་བའི་དཔེ་དག་ནི་ཐོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་དང་བྱུང་པར་སྟན་ང
 ག་གི་ནང་དུ་བཀོལ་སྟོད་མང་ཞིང་། དཔེ་དེ་རིགས་གྱིས་མཆོན་དོན་
 ནི་དམ་པ་གང་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་དང་བྱུས་མཐུ། དཔལ་ལྷོ་བས་སོགས་
 གྱིས་པ་རྩིས་པོ་བྲིས་གྱིས་གཞོན་པའི་དཔེ་རུ་འབྲེན་ཞིང་། སེང་གའི་
 དམ་པའི་དཔེ་དང་། སྤང་ཆེན་ནི་པ་རྩིས་པོའི་དཔེ་ཡོན་པས་སེང་གའི་

ནི་གཟི་བརྗོད་དང་མི་འཇིགས་པའི་ནམ་པ་དང་། སྤང་ཆེན་ནི་གཉིས་
'ཆུང་དང་རིག་པ་རྒྱལ་པའི་ནམ་པར་བཞོད་པ་སོགས་དཔེའི་འགོད་
སྤངས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་སྟན་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་གཤིས་ལའང་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུ་
མ་རིག་གི་དཔེ་འདྲེན་ཚུལ་གྱིས་བྲུགས་སྟེན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་
ལོ། །

ལྷ། བསེལ་བའི་དཔེ།

ཡུལ་གྱི་དྲོ་གང་གི་ཆ་ནས་བཤད་ན་རྒྱ་གར་ནི་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ཡུ
ལ་ཡིན་པས་ནམ་རྒྱན་འཆོ་བའི་ནང་དུ་ཆ་བའི་སྟུག་བསྐལ་ཆུང་བཞི
ན་ཡོད་པས་རྒྱ་གར་གི་ཚུལ་རིག་དང་གོམས་གཤིས་ལའང་སྟུག་བསྐལ་
ལ་མཆོན་བྱེད་དུ་ཆ་བའི་རིགས་ཀྱི་དཔེ་དང་། བདེ་བ་མཆོན་བྱེད་དུ་
བསེལ་བའི་རིགས་ཀྱི་དཔེ་བཞོད་པ་མང་ལ་དེ་རྒྱ་གར་གྱི་ཁོར་ཡུག་གི་
བྱེད་ཆོས་དངོས་ལས་བྱུང་བའི་ཡུལ་དུས་དང་མཐུན་པའི་ཚུལ་རིག་
གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ནི་གངས་རི་སོགས་ཀྱིས་
'བསྐྱར་བའི་བསེལ་བའི་ཡུལ་སྒྲོངས་ཡིན་པས་ཡུལ་དུས་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་
དངོས་དང་མཐུན་པར་བྱས་ན་བསེལ་བས་སྟུག་བསྐལ་མཆོན་པ་དང་
། ཆ་བས་བདེ་བ་མཆོན་པ་ཡིན་དགོས་མོད་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་གི་
ནང་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུལ་རིག་གི་དཔེ་འགོད་སྤངས་ལྟར་ཆ་བས་སྟུག་བ

སྤལ་མཚོན་པ་དང་། བསིལ་བས་བདེ་བ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་འ
 དྲེན་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཚཱ་རིག་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ཚཱ་རིག་གི་ལྷག
 ས་རྒྱུན་ཐེབས་པའི་ནཱ་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དཔེར་ན་རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་
 ཚོས་རྒྱ་མཚོས། “གཏམ་གྱི་བདུད་ཚིའི་ཟེགས་མ་འཕྱོ་བ་ལས། །རྩ་བ
 འི་གདེངས་ཀ་བསིལ་བའི་རིག་བྱ་ཡིས། །བསྐྱེད་བསྐྱངས་བསྐྱགས་པ
 འི་ཀུན་ད་བསུང་ཞིམ་པོས། །དད་གུས་སྦྱིམ་པའི་ཞིང་ལ་དགེ་ལེགས་
 སྤངས། །” (《འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོའི་བརྟན་པ》) , ཞེས་ད
 ང་། ལུ་བཀའ་སློ་བཟང་ཚོས་གྱི་ཉི་མས། “འདི་ན་འཆོ་བའི་སྒྲོན་པ་
 ཚོས་རྒྱུད་ཀྱང་། །དུས་གྱི་ཕོ་ཉའི་སྟ་གིས་མ་བཙམ་པར། །ཚོས་མཐུན་
 སྒྱུད་པའི་ལོ་འདབ་ཏུང་དུ་ཡིས། །གཞན་པན་གྱི་བ་བསིལ་ཉི་ཆེ་སྟོ་བ
 ཞིན་མཚེས། །” (《ཆབ་ཤོག》) , ཞེས་པ་དང་།

སྤེས་སྟངས་སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན་གྱིས། “སྤྱི་ཞེའི་ཆ་གདུང་
 སེལ་བའི་ནོར་གྱི་ཕུལ། །ཐུབ་བསྟན་གདུགས་དཀར་པན་བདེ་གི་བ་བ
 སིལ་ཅན། །མ་ཉམས་བྱེད་དུ་འདེགས་པའི་ཆོ་ག་མཁན། །མཚུངས་མེ
 ད་དཔལ་ལྷན་སྤེམ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །” (《ཆབ་ཤོག་སྟོགས་བསྐྱིག
 ས》) , ཞེས་དང་། མདོ་མཁར་ཞབས་རྒྱུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས།
 “སྒྲོན་བྱང་གཏམ་གྱི་རིམ་པ་བདུད་ཚིའི་བརྟན། །སློ་གྲོས་བུམ་པ་བཟ
 ང་པོར་འབྱུལ་བ་ལས། །ལེགས་བཤད་ཐིལ་མངར་འཇག་པའི་དགེ་མ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཚན་གྱིས། །མཁས་ནམས་སྟིང་ག་བསེལ་བར་ཅིས་མི་རིགས། །”
(《མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་》) ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་སོ།

དུག ཚ་བའི་དཔེ་ལ་སྦྱར་བ།

འདི་ནི་གོང་དུ་ཞུས་པའི་བསེལ་བའི་དཔེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་རྒྱ་ག
ར་གྱི་ཚྭ་རིག་ནང་དུ་ཚ་བ་ནི་སྦྱག་བསེལ་སོགས་བསྐྱེད་པའི་མི་དག་གི་
བསོགས་ཀྱི་མཆོན་བྱེད་དུ་སྦྱར་བའི་དཔེ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་ཐོད་གྱི་ཚྭ་
རིག་ལའང་དེའི་ཤུགས་སྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཏེ་དེ་བཞིན་གྱི་དཔེ་འདྲི
ན་ཚུལ་བྱང་བ་ནི་དཔེར་ན། ཐོད་མཁས་པས། “གཞུང་ལུགས་འོ་མ
འི་རྒྱ་མཆོར་ཅེན་པས་ཡིད། །རྩུང་ཟད་བསེལ་བའི་དངོས་པོས་བཟུང་
མིན་ན། །ལྷ་ངན་ཆ་ཟེར་འབར་བའི་གདུང་བྱེད་འདིས། །འཆོ་བའི་སྤྲི
ག་ཀྱང་ཁ་ཟས་བྱེད་པ་སྟེ། །” (《དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རྩལ་མཆོ་
ཡིད་གྱི་ངང་མོ་ནམ་ཅེན་ཆོངས་པའི་མཁུན་རྒྱན་རབ་དགའི་རྒྱུད་མ
ངས་》) ཞེས་ལྷ་ངན་ཆ་ཟེར་གྱི་གཟུགས་སུ་བཞོད་ཅིང་བདེ་བ་
མ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་གཉིས་མཆོངས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ
་བཞིན་གོང་དུ་ཞུས་པའི་དཔེ་འདྲིན་ཚུལ་ལས་གཞན་འབྲུག་སྐྱོད་ངང་
མ་བྱ། པད་མཆོ་དང་ངང་བསོགས་སྦྱར་བའི་དཔེ་དག་ལས་ཀྱང་རྒྱ་
གར་གྱི་ཚྭ་རིག་གིས་ཐོད་གྱི་ཚྭ་རིག་ལ་ཤུགས་སྐྱེན་ཐེབས་པའི་ཤུ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

གསལ་ཆུ་གར་གྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པའང་བོད་དུ་དར་ནས་བོད་
ཀྱི་ཚཱ་རིག་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་སྟན་ངག་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲིག་དང་། རྗོ
ད་བྱེད་ཀྱི་ཚཱ་ལུས། རྗོད་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་འགོད་སྤངས་སོགས་
གང་གི་སྤྱགས་ལ་བྱུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཚཱ་རིག་
གང་དང་གང་གི་ནང་དུ་འདྲེན་བྱའི་དཔེ་ནི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་ག
སལ་བར་འགྲུབ་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་ཐུར་པ་ཞིག་ཏུ་ 《ཚཱ་རིག་ག
ཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཟང་གཞིར་༥》 བཤད་ཅིང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “གལ་
ཏེ་ཡིད་འགྱུར་མཆོན་པ་གཙུག་ཆེ་བའི་ཚཱ་ཡིག་ཏུ། དོན་སྤྱི་དང་བཅེ་
དུང་མཆོན་པའི་དུས་སུ་ཚཱ་པ་པོས་དཔེ་འབྱུར་དུ་བཏོད་པ་དང་།
ལུང་བརྗོད་བཅས་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སློས་བཞག་པའི་བཅེ་དུང
ས་རྣམས་བྱེ་བྲག་དང་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་ག
སལ་བའི་གཟུགས་སྤང་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་དགོས།”¹⁷⁶ཞེས་འདྲེན་བྱའི་ད
པེ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མངོན་པར་འགྲུབ་ཅིང་གསལ་བར་སྟོན་པའི་
ཐབས་ཞིག་ཏུ་གསུངས་སོ། །

ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། “ལེགས་བཤད་མཁས་
པའི་སློ་ཁྲིས་གྱིས། ཤོ་ཡི་བླུན་པོས་དེ་ལྟ་མིན། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཤར་
བ་ན། འབྱུང་བོའི་བྱ་རྣམས་ཁོང་བར་འགྱུར། །”ཅེས་ 《ལེགས་པར

¹⁷⁶ 《ཚཱ་རིག་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཟང་གཞི》 P.8

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནུས་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

‘བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མངོན་’ ལས་གསུངས་པའི་འབྲུང་བོ
འི་བྱ་ནི་སྤྲོད་བྱ་སྟེ། ལྷ་ཏ་ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་གདོན་བཞེགས་ཀྱི་བྱ་
ཡིན་པས་ན་འབྲུང་བོའི་བྱ་ཞེས་སོ།

ཡུང་ཐང་དགོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས ཤེས་པ་མགོ་
ན་སྒྲ་མ་ལ་བསྟོན་པ་ཀ་ལ་ཕི་རྒྱའི་སྤྱད་བྱངས་ ཤེས་པ་ “ཆེད་སྤྱོད་ཅ་
སྒྲོང་འཇུགས་པ་སྟེགས་མའི་མཆོར། བྱིང་བ་རྒྱུད་སྟེ་ནུས་བཞེད་རིག་
བྱེད་གཞུང་། བཤད་སྒྱུབ་རྩས་སྤྱལ་བོ་ལ་གྱིས་བཏེགས་པ་ན། འཕྲོག་
བྱེད་རང་གི་སྟེམས་པའང་གཏིང་དུ་བྱིངས། །” ཞེས་པའི་རྩས་སྤྱལ་བོ་
ལ་གྱིས་བཏེགས་པ་ནི་བྱུང་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། རྩས་
སྤྱལ་གྱི་གཟུགས་སུ་བྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་བཏེགས་ནས་རྒྱུན་དུ་གན་
ས་པར་གྲགས་སོ།

བཀའ་འགྲུང་པ་སྒོ་བཟང་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱིས། “འཇམ་དཔལ་
རིགས་ལྡེའི་བཞུགས་གནས་མདའ་གྲངས་རིར། རང་བྱུང་སྒྱུ་དང་ག་
སྤྱང་རྟེན་སྤྱུགས་རྟེན་སྟགས། མངོན་སྲུང་མཆོག་དཔན་འབྲེན་བྱེད་
ཡུལ་དུ་གྱུར། །” (《རི་པོ་ཆེ་ལྡེའི་གནས་བསྟོན་》) ཞེས་མདའ་
གྲངས་ནི་གྲངས་སྤྱལ་འཇུག་སྟེ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་ལྷག་གི་མ
དའ་ལ་ཚུས་བྱེད་དང་། སྟེན་བྱེད། རྒྱུང་བྱེད། སྟེམས་བྱེད། འཆིང་བྱེ
ད་བཅས་མདའ་ལྡོ། །

མངོན་ན་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་འདོགས་ལུགས་དང་འཇུག་ཚུལ། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིད་པ་དེས་ཀྱང་འཕགས་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་ལ་བཏོན་པའི་རུས་པ་ལའང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་ཚོས་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིད་ཅིང་། བྱར་པར་དུ་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་དང་དེའི་བྱེ་བྱག་དུ་གྱུར་པའི་ཆོག་ཀླན་གྱིས་དྲངས་པའི་སྟན་ངག་གི་ཚུལ་ནམས་ལ་མཚོན་ན་མངོན་བརྗོད་ནི་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་མངོན་དུ་གྱུར་ཡོད་པ་དེས་བྱིན་ངག་གིས་བསུས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་སོགས་གསོན་ཉམས་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ལུགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་མ་ནང་དམ་ཚོས་ཀྱང་མཚོས། “བརྟུ་གསུམ་ས་ཡི་རྒྱུ་འཁྲུང་བྱས་མི་རྒྱས། །གང་ལ་རག་ལས་རིག་འཛིན་བསྐབ་པའི་བརྟུད། །ལུགས་ལ་གསོས་པས་རིམ་གཉིས་སྟོག་བཟུང་ནས། །རྟུན་གྱུབ་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ལ་ཁྱོད་ཞལ་རྫོགས། །” ཞེས

《བརྟན་འཛིན་དམ་པ་ནམས་ལ་བརྟོད་པ་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་》 ལས་གསུངས་པའི་ཆོགས་བཅད་ལ་མཚོན་ནས་བཤད་ན། འདིར་ས་ཡི་རྟུན་པ་ཞེས་བརྗོད་ཚོག་ཀྱང་དེ་རྟུར་མ་བརྗོད་པར་ས་ཡི་རྒྱུ་འཁྲུང་ཞེས་བརྗོད་པ་དེས་རྟུན་པ་ནམས་གཞུགས་ཅན་གྱི་ནམ་པ་ཅན་ཞིག་དུ་མིག་ལམ་དུ་འཆར་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་རྟུན་པ་དེ་དག་ལ་རྒྱུང་པས་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཆུ་འཕྱང་བའི་བྱང་ཚུལ་སམ་ལུས་པ་ལྟན་པ་ཡིད་ལ་གསལ་ལྟངས་དེས་
དེས་པར་མ་ཟད། དེ་དག་ནི་“སེམས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་གི་བྱང་ཚུ
ལ་དངོས་ཡིད་ཅི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ལས་ནམ་པ་གཞན་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་
པའི་རབ་རྟོག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་ལྟན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ།”¹⁷⁷ཞེས་སེ
མས་མེད་ནམས་སེམས་ལྟན་ཏུ་སྤང་བར་བྱེད་པའང་གཙོ་བོ་མངོན་
བརྗོད་ཀྱི་ཆོག་གི་ལུས་པའི་བྱང་པར་ཐོན་ཞིང་། འདི་དང་ཚུལ་མཐུན
པའི་དཔེར་བརྗོད་ཅིག་ལ་གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས། “སྟོ་ཡི་རྒྱ
ང་གིས་བསྒྱུད་པའི་ཅན་དན་གྱི། རྒྱུན་པའི་ཆོགས་ནམས་ཡལ་འདབ་
གཡོ་བ་ནི། བྱུང་རིགས་ཆོགས་ཀྱི་བརྟེན་གནས་འདིའོ་ཞེས། དྲང་སྤང་
ཆེ་ནམས་མགོན་ཏུ་འཕོད་པ་འདྲ། །”ཞེས་གསུངས་པའང་ཆོག་ཀྱན་
ལས་སེམས་མེད་རབ་རྟོག་གི་ཀྱན་མཆན་ཉིད་པ་ཞིག་ཏུ་སྤང་ངོ་།

གཞན་ཏུ་ན་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཁ་ཡིས་འཕྱང་བ་ཡོ
ད་མོད་ཀྱང་རྟེན་པས་འཕྱང་ཞེས་པ་ཅི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ཡ་མ
ཚར་བའི་རྟོག་འཆར་ཅི་རིགས་ཤིག་ཀྱང་སྒྲོག་པ་པོ་ནམས་ཀྱི་ཡིད་ངོ
ར་འཆར་བར་འགྱུར་རོ།

སྤྱིར་བཏང་བོད་ཚུལ་གྱི་ལེགས་བཤད་དང་བསྐྱབ་བྱ་སྟགས་
ཀྱི་ནང་ཏུ་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བ་མང་པོ་མེད་ཀྱང་སྐབས་འགར་རེ་

¹⁷⁷ ཏུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། 《སྟན་ངག་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཆོག་ཀྱན་རིག་པའི་སྒོ་འབྱེད་》 P.332 མཚོ་སྒྲོན་མི་
རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 1988 ལོའི་ཟླ་¹² པར་ཐངས་གསུམ་པར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

བྱང་མུར་ནས་ཡོད་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྟན་འཛེབས་ཆེ་བར་མ་
བད། བརྗོད་བྱའི་དོན་གསོན་ཉམས་ལྡན་པར་སྟོན་པའི་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་ཆ
ད་མཐོན་པོར་སོན་པའི་ཆོག་རྒྱན་གྱི་བྱང་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཕོན་པའི་ཚུ
ལ་དཔེར་མཆོན་ན། “དཔལ་དང་འབྱོར་བ་ལྷན་སུམ་ཆོགས་ལྡན་པ
འི། །མི་བདག་བཟང་པོ་ནམས་ནི་ལྷག་པར་དུལ། །རྒྱ་སྐར་ཤིང་བས་བ
སྐྱར་བའི་རི་བོང་འཛིན། །སྤྱིན་མེད་མཁའ་ལ་འཆར་བ་རི་བཞིན་ནོ། །
”ཞེས་འབྲུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་《རྒྱལ་པོ་ལྷག
ས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་》ཞེས་པ་ལས་གསུངས་པའི་སྟན་ངག་གི་ཆོགས་བ
ཅད་གཅིག་པོ་འདིས་ཀྱང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་གི་སྒྱུར་བ་དང་བོད་
ཀྱི་ཚུམ་རིག་སྤྱི་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུགས་ཙམ་རྟོགས་ཐུབ་པོ།

གཞིས་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བོད་འབྲུད་སྟན་ངག་མཐོང་གཞན་པ།

དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པ་རྟེ་ཏ་
ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་མགོ
ན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཞལ་ནས་བཀའ་བསྐུལ་ཏེ་ཤོད་སྟོན་ལ་སྦྲོ་
བ་དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་རབ་བྱུང་ལྔ་བའི་མེ་སྤང་རྟེ་སྤྱི་ལ་༡༢༧༥
ར་དཔལ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》ཞེས་པ

འི་གཞུང་ཆ་ཆང་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བ་ནས་བཟུང་། ཏུས་ཕྱིས་རིམ་
པར་དཔང་ལ་སློབ་གྲས་བཏུན་པ་དང་། ལྷ་ལུ་ལོ་ལྔ་བ་ཆོས་སྦྱང་བཟང་
པོ། སི་ཏུ་པཎ་ཆེན་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་སོགས་བོད་ཀྱི་ལོ་པཎ་
ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱིས་《སྟན་ངག་མེ་ལང་》ཞེས་པའི་རྒྱ་དཔེ་དང་འགྲེལ་
པ། འཇུར་གསར་རྟེན་སོགས་པན་ཚུན་བསྐྱར་ནས་ལེགས་འཇུར་ད
ང་། འཇུར་བཅོས། ལྷས་ཆེན་སོགས་མཛད་ནས་གཞུང་གི་ཆོག་དོན་
ནམས་བོད་སྐད་ལ་འཆོམ་པར་གཏུན་ལ་པབ་པ་ནས་《སྟན་ངག་མེ་
ལང་》གི་འཆད་ཉན་བོད་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དར་ཅིང་། ཏུས་རབས་རིམ་པ
ར་བྱོན་པའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྤྱི་དང་བྱད་པར་ཏུ་སྟན་ངག་ལ་ཤིན་ཏུ
མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་《སྟན་ངག་མེ་ལང་》ཞེས་པ་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་
མཁས་པ་ཞིག་པལ་ཆེར་མེད་པར་སྣང་། དེའི་ཕྱིར་ཏུས་རབས་རིམ་བུ
ང་གི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་སྟན་ངག་གི་གཞུང་
གྲགས་ཆེན་ལ་རིན་སྦྱངས་པ་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པ
འི་《སྟན་འགྲེལ་མི་འཇིགས་སེང་གའི་ང་རྩ་》ཞེས་པ་དང་། རྒྱལ་དབ
ང་ལྷ་པ་ངག་དབང་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《སྟན་ངག་མེ་ལ
ང་གི་དཀའ་འགྲེལ་དབྱངས་ཅན་དགུས་པའི་སྦྱ་དབྱངས་》ཞེས་པ།
བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་《སྟན་ང
ག་མེ་ལང་གི་བཤད་སྐྱར་དརླིའི་དགོངས་རྒྱལ་》ཞེས་པ། འབྲུག་ཁམ

ས་སྐྱལ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་མཛད་པའི་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་གི་འགྲེལ་པ་དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རྩལ་མཚོ》ཞེས་པ། འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནཱ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་《སྟན་ངག་གི་འགྲེལ་པ་དབྱངས་ཅན་དགྲེས་པའི་རྩལ་མཚོ》ཞེས་པ་དང་། ཏུང་དཀར་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《སྟན་ངག་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཆོག་རྒྱན་རིག་པའི་སློ་འབྱེད》ཅེས་པ་སོགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པས་མཛད་པའི་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》གི་འགྲེལ་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་། ཡང་མཁས་པ་ལ་ལས་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》གི་འགྲེལ་པ་དང་འགྲེལ་པ་མཛད་མེད་ཀྱང་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》གི་ལེའུ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་ཙམ་པའི་གོ་དོན་དང་མཐུན་པའི་དཔེར་བརྗོད་བྲིས་པ་སོགས་བཟང་གིས་མི་ལངས་པ་དང་། གཞན་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》གི་གཞུང་གི་སྟན་ངག་ཙོམ་སྟངས་ཀྱི་ལྷགས་རྒྱན་ཐེབས་པ་དཔེར་ན་སློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་བྲི་མེད་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་《པོ་ལ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་གཏམ་》ཞེས་པ་སོགས་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སློ་བཟང་གསལ་པས་མཛད་པའི་《བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཉག་ཏུ་བྲི་ཆོགས་བརྗོད་》ཞེས་པ་སོགས་དང་། ཞང་ཁུང་ཆོས་དབང་གསལ་པས་མཛད་པའི་《རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཐའི་གཏམ་རྒྱུད་》ཅེས་པ་སོགས་དང་། རྗེ་པ་རིན་སྐྱེད་པས་པ་ངག་དབང་འཛིག་གསལ་གྱིས་མ

འོད་པའི་《ས་པའ་རྟོགས་བརྗོད་བསྐལ་བཟང་ལེགས་ལམ》ཞེས་པ་
སོགས་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སློ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་
མཛད་པའི་《རྩེ་བཅུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་བརྟོད་པ་ཏཱ་རའི་
རྒྱུད་མངས་》ཞེས་པ་སོགས་དང་། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་
ནམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་《དབྱངས་ཅན་དག་གི་རྩལ་མཚོ་ཡིད་ཀྱི་ང
ང་མོ་ནམ་ཆེན་ཆངས་པའི་མགིན་རྒྱན་རབ་དགའི་རྒྱུད་མངས་》ཞེས་
པ་སོགས་དང་། རྒྱ་ནག་པ་འཇམ་དབྱངས་བསྟན་པའི་ཉི་མས་མཛད་
པའི་《སྤྱན་གྱི་བཞེན་པའི་རྟོགས་བརྗོད་》ཅེས་པ་སོགས་དང་། ལྷ་སྤྱ
ན་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱིས་མཛད་པའི་《རྒྱ་བསེང་བུ་ལྷའི་རྟོགས་བརྗོ
ད་》ཅེས་པ་སོགས་གྱིས་མཚོན་པའི་བོད་ཀྱི་ཙམ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སོག
ས་མདོར་ན་སྟན་དག་དང་། ལེགས་བཤད། རྟོགས་བརྗོད། བསྐལ་བྱ།
འབེལ་གཏམ། གཏམ་རྒྱུད་སོགས་གྱིས་མཚོན་པའི་ཚུལ་ཡིག་གང་གི་
ནང་དུ་འང་《སྟན་དག་མེ་ལང་》གི་ཆོག་གི་སྒྱུར་ཚུལ་དང་རྒྱན་གྱི་
འགོད་སྟངས་སོགས་ཀྱི་སྒྲགས་ནས་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པ་
སྤྱོད་མ་དགོས་ཤིང་། ལྷ་པར་དུ་《སྟན་དག་མེ་ལང་》བོད་ཡིག་
ཏུ་བསྒྱུར་བ་ནས་དེའི་ཤུགས་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་མངོན་བརྗོད་དང་རིག་བྱེ
ད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ནམས་གྱིས་མཛད་པའི་ཚུ
ལ་ཡིག་ཏུ་བསྐོས་བ་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཆགས་ཏེ་དཔེར་ན། རྒྱལ་དབང་ལྷ་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

པ་ཆེན་པོས། “ཡིད་འོང་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་ན། རྟོགས་
ཀྱན་བལྟ་བའི་འདྲེན་བྱེད་སྟོང་གཡོ་ཞིང་། ཞོ་འཐུང་རུས་པའི་ཅེ་བ
རྒྱ་སྟེན་པ་ན། །འཛིན་མཁས་གྲགས་པའི་ལུ་བྱུང་ལྟ་ཡི་མགོན། །”ཞེས
《དབྱངས་ཅན་དཀྱེས་པའི་སྤྱ་དབྱངས་》 ལས་གསུངས་པའི་ཞོ་
འཐུང་རུས་པ་ནི་དྲང་སྟོང་པ་ཏི་ཙེ་ཞེས་བྱ་བའི་བུ་ཞོ་འཐུང་ཞེས་པ་
ལ་བྱེ་བ་ཕྱག་བདུན་གྱི་རིང་དུ་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པའི་ཆོ། དེའི་རུ
ས་པ་སྤངས་ནས་མཆོན་ཆ་བྱས་ན་རྟོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ནམ་པར་
རྒྱལ་ཚུལ་ལྟ་ནམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལྟར་དེ་དོན་དྲང་སྟོང་ལ་གསོལ་བ་བ
ཏབ་པས་དྲང་སྟོང་གིས་རང་གི་རུས་པ་ལྟ་ནམས་ལ་བྱིན་ཞིང་། ཅེ་བ་
རུས་ལ་རྩོ་རྩེ་བྱས་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་བྱིར་བའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅི
ངས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་མང་ལ་དེའི་སྐོར་
རྒྱས་པ་ནི་པོད་ཀྱི་མཁས་བླ་བ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《སྟན་ངག་མེ
ལང་》ཞེས་པའི་གཞུང་གི་ཅེ་བའི་གོ་དོན་དང་མཐུན་པར་སྦྱར་བའི་
དཔེར་བརྗོད་ནང་དུ་རྗོད་བྱེད་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་དང་
། ཡང་ན་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བའི་ལྷགས་ལ་བརྗོད་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་
གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་ནས་བྲིས་པ་ཞིན་ཏུ་མང་བས་དེ་དག་ལ་གཟི
གས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། མོན་མོན་དང་རྣམ་ཐའི་རྟོགས་མོན་བཞད་པ།

དེ་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་ཚུལ་གྱི་བསྟན་བཅས་གཤམ་ཆེན་《རྣ་
མ་ཐའི་རྟོགས་བརྗོད་》ཅེས་པ་དང་། 《མ་རྣ་རྣ་ར་ཏ་》ཞེས་པ་གཉིས་
ལས་བྱུང་བའི་བྱེ་རྩལ་ལྷུ་སྟེགས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་ལ་
རྒྱས་ནམས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བྲངས་པའི་བོད་ཀྱི་སྟན་ཚུལ་གྱི་བརྗོད་
བྱུང་གུར་དང་འགྱུར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། དཔེར་ན་ཁང་ཁུང་ཆོས་
དབང་གཤམ་པས། “རྟ་དམར་ཅན་ལྷའི་སྟག་གི་གཉེན། །ལུས་སྦྱེས་
བསྐྱོད་པའི་དྲི་བཞོན་ཡང་། །གནམ་ས་འབྲུགས་བྱེད་འཐོར་རྒྱུད་སྟེ། །
དུས་མཐའི་ཉི་མ་གསུམ་གྱི་མིག །”ཅེས་ 《རྒྱལ་པོ་རྣ་མ་ཐའི་གཏམ་
རྒྱུད་》 ལས་གསུངས་ཏེ། རྟ་དམར་ཅན་ཞེས་པ་ 《འཆི་མེད་མངོ་
ད་》 དུ་མེད་དང་མེ་ལྷའི་མིང་དུ་གསུངས་ཀྱང་། ས་སྦྱུ་པ་རྩི་ཏ་ཀྱན་ད
གའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་ 《ཆོག་གཏེར་》 ལས། “རྟག་འ
གྲོ་དྲི་ལེན་རྟ་དམར་ཅན། །དྲི་བཞོན་གནས་མེད་ལྷུར་འགྲོ་དང་། །”ཞེ
ས་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་ལྷའི་མིང་དུ་གསུངས་པ་ལ། སྐབས་འདིར་རྟ་དམར་
ཅན་ཞེས་པ་རྒྱུད་ལ་གོ་དགོས་ཏེ་རྟ་དམར་ཅན་ལྷ་ནི་རྒྱུད་ལྷ་ཡིན་པར
འདོད་དོ། །^མ

རྒྱལ་དབང་དག་དབང་སློ་བཟང་རྒྱ་མཚོས། “སྤུལ་བྱུང་སྤུག

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ས་རྗེའི་ལང་ཀའི་བདག་པོའི་གཟུགས། །སྒོ་ལྷན་སྟོང་གི་རིན་ཆེན་ཅིག་
དོས་ལ། །ཤར་ཆེ་ལྷ་རིག་ཏུ་མན་ཐ་གང་། །དགའ་བའི་སྒྲོས་གར་སྒྱུ
ར་ལ་ཅི་ཡང་བྲེལ། །ཆོས་བརྒྱད་འཛོད་སྒྲོགས་འཕྲུལ་གྱིས་ཉེར་དྲངས་
པའི། །དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སི་རྩ་འདྲོར་བྱས་ནས། །འདྲིར་སྤང་ཏུ་དྲགས་
སྟེག་ལ་མགོན་ཁྱོད་ཀྱིས། །མི་པན་བྱང་བསྟན་སྤྱག་པར་ཉི་གཟེར་བཞི
ན། །” (《རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་བསྟོད་པ་ཏཱ་ལའི་
རྒྱུད་མངས་》) །ཞེས་ལང་ཀའི་བདག་པོ་ནི་སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ་མགོན་
བཙུང་དང་། ཏུ་མན་ཐ་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ 《རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་
ཆའི་རྟོགས་བརྗོད་》 །ལས་རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་ཆས་སྲིན་པོ་དང་འཐབ་སྐབ
ས་ཀྱི་འཐབ་སྟོགས་བྱུང་བ་འཇུག་གི་སྤྲུལ་པ་སྟེལ་རྒྱལ་རྩ་འཕྲུལ་ཅན་ཞི
ག་དང་། ཆོས་བརྒྱད་འཛོད་སྒྲོགས་ནི་འདིག་ཉེན་ཆོས་བརྒྱད་སྲིན་པོ་
རྒྱལ་པོ་འཛོད་སྒྲོགས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །

གྲུ་གེ་ཡོངས་འཛིན་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས། “དབྱ
ད་གསུམ་དག་པའི་གནམ་རུའི་རྒྱུད། །ནམ་དཔྱིད་སོར་མོར་བཀྲག་པ
འི་མདས། །ལོག་རྟོག་མགོན་པ་བཙུ་བའི་སྟོང་། །འཕྲིགས་རུས་དགའ་
བྱེད་དབང་ཕྱག་མཆར། །” (《སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་》) །ཞེས་པའི་མགོན་པ་བཙུ་བ་ནི་སྲིན་པོའི་རྒྱལ་
པོ་མགོན་བཙུ་བ་དང་། དགའ་བྱེད་ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་ཆའི་མིང་

སྟེ། ཤོ་མོ་ཀ་འདི་རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཆའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྦྱར་ནས་བྲིས་པ་
ལོ།

ལྷ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་གྱིས། “མདོན་འདྲོད་གསལ་བ་
ཏབ་སྟེང་པོའི་གཟུགས་དང་གཟུགས་བརྟན་དག། འཇུག་གསུམ་མཁྱེ
ན་པའི་ཏ་ལུ་མཆོས་དཔུང་པའི་འཕྲལ། །མྱང་དོར་འདོམས་པའི་བཀ
འ་ལུང་དགའ་བྱེད་ཉག་ཕུན་གྱིས། །འགལ་རྒྱུན་བར་ཆད་འབོད་ཤོག
ས་སྤྱོད་པོ་མགོ་བོ་བྲེག་པ་དང་། །ལྟན་ཅིག་སྟོགས་སུ་མྱུང་བར་བྱིན་ཆ
བས་སྒྲགས་མདུད་དང་། །སྒྲགས་བཏབ་བྲུ་བྲུལ་བྲུ་བྲུལ་ནི་གདོན་འ
དྲི་འཛམས་བྱེད་གྱི་ཤིང་ཞིག་སྟེ། །འདྲི་ཤིང་ཡང་ཟེར་རོ། །དམ་ཆོག་རྩ
ས་མཆོག་སྦྱ་བརྟན་ལ། །རྒྱ་བཟང་ཡོལ་ག་དབུས་སྤྲུག་ཐེར་སྒྲུལ་བྱབས
་རེ་དང་། །བཀྲ་ཤིས་ལྟ་དར་དཀར་པོའི་སྦྱེས་བཅས་སྦྱི་པོར་ཕེབས། །
” (《དཔལ་ས་སྦྱ་དག་དབང་ཀྱན་དགའ་སློབ་ཤོས་བརྟན་པའི་རྒྱལ་
མཆོན་པར་སྤུལ་བའི་བྱ་ཡིག》) ཞེས་དགའ་བྱེད་ཉག་ཕུན་ནི་རྒྱལ་
པོ་རྣམ་ཆའི་མདའོ།

མདོར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་ཚུལ་གྱི་བརྟན་བཅས་ཆེན་པོ་《རྣམ་
་ཆའི་རྟོགས་བརྗོད》ཅེས་པ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་བྱི་རྩལ་ལྷ་སྟེགས་
པའི་རིག་བྱེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་མདོན་བརྗོད་གྱིས་དྲངས་
ཏེ་བོད་གྱི་སྟན་ཚུལ་དུ་བཀོལ་བ་ནི་ཞང་ཞུང་བ་ཆོས་དབང་གྲགས་པ་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ས་མཛད་པའི་བོད་ལུགས་ཀྱི་《རྣམ་ཐའི་རྟོགས་བརྗོད་》ཅེས་པ་དང་
། དེའི་ནང་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཀོལ་བ་སྟགས་ཀྱི་ཚྭ་གཤིས་ཀྱི་
ཤུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ནས་དུས་ཕྱིས་བོད་དུ་རྒྱ་ནག་པ་འཇམ་ད
བྱངས་བསྟན་པའི་ཉི་མས་མཛད་པའི་《སྤྱིན་ཀྱི་བཞུན་པའི་རྟོགས་བ
རྗོད་》ཅེས་པ་དང་། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་
མཛད་པའི་《དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རོལ་མཚོ་ཡིད་ཀྱི་ངང་མོ་ནམ་ཅེན
'ཚངས་པའི་མགོན་རྒྱ་རབ་དགའི་རྒྱུད་མངས་》ཞེས་པ་དང་《ཁྱུ་འ
ཕྱིན་དཔྱིད་ཀྱི་པ་ཉ》སྟགས་དང་། འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་
རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་《སྤྱོ་བྱོ་སྤྱོ་མའི་རོལ་མོ་》ཞེས་པ་དང་། ལྷ་སྤྱོ
ན་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《རྒྱ་བསེང་བུ་ལྷའི་རྟོགས་བརྗོ
ད་》ཞེས་པ་མང་བས་དེ་དག་གི་བསྟན་བཅས་དངོས་ལ་གཟིགས་པར
'བྱའོ།

བཞི་པ། མངོན་བརྗོད་དང་བྱུང་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྒྱ་མདོར་བསྟན་པ།

གཅིག བྱུང་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྒྱ་མདོར་བསྟན་པ།

དེ་བྱུང་འཇུག་ཅེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྣོད་བརྒྱུད་ཐམས་ཅད་

ལ་བྱུང་པ་དང་། འཇུག་པ་བརྒྱའི་སྣོད་ནས་འཇུག་པས་ན་བྱུང་འཇུག་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཅེས་བཏགས་པ་སྟེ། བྱ་བ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྟེན་པ་ནི། 《རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་》 ལས། “ཉ་དང་རུས་སྤལ་ཕག་པ་དང་། མེང་གེ་འི་མགོ་ཅན་མིའུ་ཐུང་དང་། འདག་བྱེད་རྩ་མ་ཁ་ནག་པོ། མངས་རྒྱས་ཀལ་གི་ཅོ་དང་བརྟ། །”ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉ་དང་། རུས་སྤལ་ཕག་གོང་། མེང་མེང་གོ། མིའུ་ཐུང་། རྩ་མ་ཁ་ནག་པོ། རྒྱ་ཐུབ་པ། རིགས་ལྷན། གྲི་རྩི་ཅོ་རྩམས་སོ། །

༡ ཉར་སྤལ་པའི་བཤད་པ་ནི། སྔོན་རིག་བྱེད་བཞི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ཐུབ་པ་བྱ་བ་འཇུག་གིས་ཉ་རུས་སྤལ་ཏེ་བཏོན་པའོ། ། ཡང་། ལྷ་མ་ཡིན་ཞིག་དང་བྱ་བ་འཇུག་འཇུགས་པས་ལྷ་མ་ཡིན་དེས་ཚངས་པའི་རིག་བྱེད་འཕྲོག་སྟེ་རྒྱ་མཚོར་མཚོངས་ནས་དེར་སྟོག་ཆགས་དུང་ཞིག་དུ་སྤལ་ནས་བསྟན་པ་ན། བྱ་བ་འཇུག་གིས་དེ་གསོད་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་ཉ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་སྤལ་ནས་ལྷ་མ་ཡིན་དེའི་སྤལ་བའི་བག་ཆགས་དུང་དེ་བསད་ནས་རིག་བྱེད་རྩམས་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཐངས་ཞེས་ཟེར་རོ།

༢ རུས་སྤལ་དུ་སྤལ་པའི་བཤད་པ་ནི། རུས་སྤལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་བཏེགས་ནས་རྒྱན་དུ་གནས་པའོ། ། ཡང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཆགས་ནས་སྟེ་འགྲོ་རྩམས་ས་གཞི་ལ་བརྟེན་དགོས་ཤིང་། ས་གཞི་ཉིད་ཀྱང་འདེགས་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་ཞིག་དགོས་པས། བྱ་བ་

འཇུག་རུས་སྤལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྤྱལ་ནས་དེ་ལ་རྟེན་བྱས་ཏེ་ས་
ཆེན་པོ་འདི་ཆགས་ཟེར་རོ། །

༣ བག་ཏུ་སྤྱལ་པའི་བཤད་པ་ནི། བག་ཚོད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱིས་
ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་མན་ཆད་མནན་པའོ། །རྒྱ ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་
ས་ཆེན་པོ་ལ་སྐྱེ་འགོ་ཀུན་གནས་པའི་ལྗེ་དང་ཀྱིས་ས་གཞི་རྒྱ་མཚོར་རུབ་
ཏུ་ཉེ་བ་ན། རྒྱབ་འཇུག་པག་ཆེན་པོར་སྤྱལ་ནས་མཆེ་བའི་ཆེས་ས་ག
ཞི་བཏེགས་པར་བཤད་དོ། །

༤ མིའི་སེང་གེར་སྤྱལ་པའི་བཤད་པ་ནི། སྤང་མི་ལ་སྟོད་སེང་
གེའི་གཟུགས་ཀྱིས་ལྟ་མིན་གྱི་དབང་པོ་འགོ་སྐྱབ་གསེར་ཅན་ལྟ་བུ་ལ་
ནས་བསད་པའོ། །རྒྱ ཡང་། སྟོན་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འགོ་སྐྱབས་ག
སེར་ཅན་ཞེས་བྱ་བས་ལོ་བདུན་འབུམ་བར་དུ་དཀའ་ཐུབ་སྤྱད་དེ་ད
བང་ཐུག་བསྐྱབས་པས། དེ་ལ་ཕྱི་ནང་དང་རྟེན་འོག་གང་དུ་སོང་ཡང་
མི་འགྱུར་བ་དང་། ལུས་འདི་ས་ལ་བཞག་ན་ལྟ་དང་མི་དང་དུད་འགོ་
སོགས་དང་གཞན་མཚོན་ཆ་རྣམས་གང་གིས་ཀྱང་གསེད་པར་མི་
རུས་པའི་མཚོག་ཐོབ་པོ། །དེ་ནས་གསེར་ཅན་ལ་འཁོར་མང་པོ་འདུས་
ཤིང་སེམས་ཅན་གསེད་པ་སོགས་འཇིག་རྟེན་ཕྱང་དུ་གཞུག་པར་བྱ་
གས་པ་ན་སྤྱིས་ཀྱང་སྤྲགས་མ་རྟེན་པ་ལ། རྒྱབ་འཇུག་མིའི་ལུས་ལ་སེ
ང་གེའི་གདོང་ཅན་ཞིག་ཏུ་སྤྱལ་ནས་ལྟ་མ་ཡིན་གསེར་ཅན་ས་ལ་མ་བ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཞག་པར་རང་གི་པར་བར་སྒངས་ཏེ་མཚོན་གྱིས་མ་བསད་པར་སེན་
མོས་སྟོ་བ་དྲལ་ནས་བསད་པས་འཇིག་རྟེན་བདེ་ལ་བཀོད་ཅིས་བཤ
ད་དོ།

༥ མིའུ་མུང་དུ་སྐྱལ་པའི་བཤད་པ་ནི། མིའུ་མུང་དུ་སྐྱལ་ནས་
ལྷ་མིན་སྟོབས་ལྡན་གོམ་པ་གསུམ་གྱི་ས་བསྐང་ཞེས་བསྐྱས་པའོ། །
ཡང་། སྟོན་ལྷ་མ་ཡིན་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སྲིད་པ་གསུམ་ལ་དབང་བསྐྱར
བའི་ཆེ་རྒྱུ་མཚོན་སྐྱེད་བའ་ལ་གཤམ་སུ་འཇུག་དོགས་པའི་འཇ
མ་བུའི་སྲིད་གི་རྒྱལ་པོ་ནམས་སྟོབས་གྱིས་བཅིངས་ནས་བཙོན་དུ་བ
ཅུག དེའི་དགའ་སྟོན་དུ་སྐྱེད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཏང་བས་སྒྲོབ་མོ་བ་ན
མས་མཁུ་བར་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བྱབ་འཇུག་མིའུ་མུང་ཞེས་གི་གཞུ
གས་སུ་སྐྱལ་ནས་ས་གོམ་པ་དོ་བསྐངས་ཀྱང་། སྟོབས་ལྡན་གྱིས་གོམ་
པ་གསུམ་སྟེར་བར་དམ་བཅས་པས། བྱབ་འཇུག་གིས་སྐད་ཅིག་ཉིད་
ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་གཞུགས་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ཡང་ཕྱག་ན་འཆ
ར་བ་རྐང་བ་གསུམ་པ་ཞེས་དུ་སྐྱལ་ནས་རྐང་བ་གཅིག་ནམ་མཁའ་ལ་
བཞག་ཅིང་གཞན་གཅིག་པོ་དེ་འཇོག་ས་མ་བུར་བས། སྟོབས་ལྡན་གྱི་
དཔལ་བར་བཞག་པས་སྟོབས་ལྡན་ས་འོག་དུ་བཅིངས་པའི་ཕྱ་རྒྱས་
བཤད་པའོ།

༦ རྩ་མ་ཁར་སྐྱལ་པའི་བཤད་པ་ནི། རྩ་མ་ཁར་ཡལ་འུ་དག་སྟོ

རྒྱ་མར་སྐྱལ་ཏེ་རྒྱལ་རིགས་སྤྱི་དུས་ལ་སོགས་པ་བསད་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་
ད་མེད་པར་བྱས་པའོ། །མྱ ཡང་། དྲང་སྤྱོད་རྩ་ལྷན་འཇུག་ཏེ་བྱས་པ་
མ་ཆ་སྤེལ་བའི་བྱེད་དུ་སྤྱོད་ཅན་གིས་རང་གི་པ། ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོས་
བསད་པ་ལ་ཁོན་ལན་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་གཡུལ་བཤམས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་
དུས་སྐབས་སོགས་སྤྱོད་གི་རྒྱལ་རིགས་པལ་ཆེར་བསད་པའི་ལོ་རྒྱུས་
སོ། །

༡ དགའ་བྱེད་དུ་སྐྱལ་པའི་བཤད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཤིང་རྩ་བརྩུ་
པའི་བྱ་རྒྱ་མ་ཆར་སྐྱལ་ནས་རང་གི་ཚུང་མ་སྤྱི་པོ་ལྷན་མཁུན་བརྩུས་
སྤོགས་པས་སྤྱི་ཏུ་ཅན་མན་ཐ་ལ་སྤོགས་བཅོལ་ཏེ་སྤྱི་པོ་བརྩུལ་བ་
འོ། །མྱ ཡང་། དགའ་བྱེད་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྒྱ་མ་ཚར་ལྷན་རྒྱལ་པོ་ཤི་
ང་རྩ་བརྩུ་པའི་བྱ་རྒྱ་མ་དགའ་བྱེད་ཀྱིས། རང་གི་ཚུང་མ་སྤྱི་ཏེ་སྤྱི་དུས་
ལ་གྱིས་འཕྲོག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་སྤྱི་པོ་དང་འཐབ་སྤེལ་སྤྱི་པོའི་རྒྱལ་པོ་
ལྷན་མཁུན་བརྩུ་བསད་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་མ་ཆའི་གཏམ་དུ་བཤད་པ་ལྟ་
ར་དང་། དགའ་བྱེད་རྒྱ་མ་ཆ་དེ་ནི་བྱུང་འཇུག་གི་སྐྱལ་བར་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ། །

༢ གྱིལ་སྤེལ་གྱི་པོར་སྐྱལ་པའི་བཤད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཚེད་པའི་
དུས་སྐབས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་སོ། །མྱ ཡང་། ལྷ་མ་ཡིན་ཀན་ས་གསོ་
ད་པའི་བྱིར་བྱུང་འཇུག་རང་ཉིད་བཅོལ་བསྐྱབ་གི་ཡུལ་དུ། མ་བ་སྐྱུ་

དེ་མ་དང་། མ་དེ་བི་གི་ཞེས་བྱ་བའི་བྱར་སྐྱེས་སོ། །དེ་ཡང་ལྷ་མ་ཡིན་ཀ
ན་ས་ནི་དེ་བི་གི་འཇུག་སྐྱེ་བྱེད་པ་རང་གི་ཞང་པ་ཡིན་ལ། བྱ་དེ་སྐྱེ
ས་པའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་ནས་ལྷ་ནམས་ཀྱིས་ཀན་ས་ལ་ཁྱོད་ནི་སྟོབས་ཀྱི་
དྲེགས་པ་ཆེ་ཡང་མ་འོངས་པ་ན་ཁྱོད་རང་གི་ཆ་བོས་ཁྱོད་གསོད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། ཡུམ་དེ་བི་གི་ལ་ཡང་ཁྱོད་ལ་བྱ་སྐྱེས་པ་དང་། ཁྱོ
ད་ཀྱི་མིང་པོ་གསོད་དུ་འོང་བས་བྱ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་བྱད་མེད་ཇ་ཤོ་རྩ་
ཟེར་བ་ཞིག་ལ་བྱ་མོ་ཞིག་སྐྱེ་ཡོང་བ་དེ་ལྷ་མོ་ཟུ་མའི་སྐུ་ལ་བ་ཡིན་ལ།
བྱ་མོ་དེ་ཁྱོད་རང་གི་ཡིན་པ་ལྟར་གྱིས་ཚུར་ལོངས། ཁྱོད་གྱིས་བྱ་ཇ་ཤོ་
རྩ་ལ་སྦྱང་དེ་དེའི་ཡིན་པ་ལྟར་གྱིས་ལ། བན་ཚུན་རྗེས་ཤིག ཅེས་ལུ
ང་བཟླ་ན་ཏོ། །དེ་ནས་ཀན་སས་རང་གི་སྤང་མོ་ལ་བྱ་སྐྱེས་པ་ཐོས་ནས་
རང་ཉིད་དེ་གསོད་པའི་ཕྱིར་འོངས་ཏེ། བྱ་མོ་ཚུང་བ་དེ་ནག་པོ་ཡིན་
པར་བསམས་ནས་ཀླང་པར་འཇུག་ཏེ་བྲག་ལ་བརྟུན་པར་བཅུམས་པ
་ན་བྱ་མོ་དེ་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་ང་གསོད་པ་ལ་དགོས
་པ་མེད། ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་བོ་ནག་པོ་ནི་གཞན་ཞིག་ན་ཡོད་ཟེར་བས། ཀན་
སས་བདེན་པར་ཤེས་ཀྱང་རེ་ཞིག་གང་དུ་ཡོད་པ་མ་ཤེས་སོ། །ནག་པོ་
ནི་ཕྱིས་པ་ཚུང་དུར་གྱུར་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གྱུང་ཞིང་དབང་པོ་རྣེ་བས་གཞ
ན་གྱི་བ་ལང་རྒྱུང་བཞེན་པར་ཞོ་དང་འོ་མ་བརྒྱས་ནས་འཁྱུང་བ་བད
ག་པོ་ནམས་ཀྱིས་རིག་ནས་ཕྱིས་པ་དེའི་སྐྱེད་པ་ནས་ཐག་པས་བཟུམ

ས་ཏེ་ཤིང་སྣང་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བཏགས་ནས་བཞག་སོ། །

ནག་པོ་དེ་ལྟར་ཤིང་སྣང་ལ་བཅིངས་ཀྱང་ཁོ་རང་སྟོབས་ཆེ་བ་སྟོགས་པ་མེད་པར་གང་འདོད་དུ་རྒྱ་བ་དང་། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་སྣང་དེ་ཡང་བསྐྱེལ་བ་ལ་དཀའ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྟོབས་དེ་ཀུན་ལ་བྱགས་པས། བྱིས་པ་དེ་གྲིཙ་འམ་ནག་པོ་ཡིན་པར་ཀན་སས་ཤེས་ནས། དེ་གསོད་པའི་བྱིར་སློབ་མོ་སྤུ་ཏྲ་ཏེས་བྱ་བ་ལུས་ལས་དུག་གི་འོ་མ་འབབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་མངགས། དེས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་ནག་པོ་ལ་དུག་ཅན་གི་འོ་མ་བསྐྱེན་ཀྱང་ནག་པོ་མཐུ་ཆེ་བས་དེས་གཞོད་པར་བྱེད་མ་ལུས་པར་མ་བྱད། སློབ་མོ་དེའི་ལུ་མ་བྱོས། ལུས་ཀྱི་ཚ་ནམས་འཇིབས་ཏེ་སློབ་མོ་བསད་དོ། །དེ་ནས་ཀན་སས་རང་གི་སྒོན་པོ་ལྟ་མ་ཡིན་པུ་ཀ་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནག་པོ་གསོད་བྱིར་མངགས་ཤིང་། དེ་འདབ་ཆགས་བ་ཀ་ཞེས་པར་སྤྲུལ་ནས་བྱིས་པ་དེ་ཁོང་བར་མེད་པར་བཅམས་ཀྱང་ནག་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ཡང་བསད། ཡང་། ལྟ་མིན་ག་ཇ་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་མངགས་ཏེ། དེ་སྤྲང་ཆེན་སྒྲོན་པ་ཞིག་དུ་སྤྲུལ་ནས་གསོད་པར་འོང་བ་ན། ནག་པོས་སྤྲང་ཆེན་དེའི་སྣ་ནས་བཟུང་སྟེ་མཆེ་བ་དང་སོ་ནམས་ཕྱང་སྟེ་དེ་ཡང་བསད་དོ། །དེ་ནས་དུས་ནམ་ཞིག་གི་ཆེ་ན། ནག་པོས་བ་ལང་གི་ཁྱུ་ཆོགས་འཆོ་བཞིན་འབྲོག་དགོན་སྤྲོ་བག་མེད་པ་ཞིག་ན་སྟོད་པའི་ཆོ། ཀན་སས་རང་ལུས་བྲག་རི་སྤག་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱལ་ཏེ་སློ་བྱར་དུ་ཆར་ཆེན་པོ་བབས་པས། རྒྱ་གཤོས་བལང་ཁྱུ་ཆོགས་དེད་ནས་བྲག་ཕྱག་དེར་ཆར་ཡིབ་ཏུ་བསྐྱད་པ་ན་སློ་བྱར་དུ་བྲག་ཕྱག་གི་ཁ་བརྒྱབས་པས་གསོད་པར་བཅམས་པའི་ཆོ། རྒྱ་གཤོས་བལང་ལ་རྟེན་པའི་དབྱག་པས་ཀ་བའི་ཚུལ་བྱས་ཏེ་བྲག་ཁ་ཡར་བཏེགས་པས་གསོད་པར་མ་རུས་སོ། །

དེ་ནས་ནམ་ཞིག་ན་ལྷ་མ་ཡིན་ཀན་ས་རང་གི་སྒོ་བྱང་གི་ཡང་སྒོ་ག་ཏུ་ཉལ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱ་གཤོས་དེར་ཕྱིན་ཏེ་ཀན་ས་གཡང་རོང་དུ་བསྐྱར་ཏེ་བསད་པར་གྲགས་སོ། །

༩ སངས་རྒྱས་སུ་སྐྱལ་པའི་བཤད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པར་སྐྱལ་ནས་སློན་རྒྱལ་རིགས་བསད་པའི་སྤྲིག་པ་སྦྱངས་པའོ། །

𑄎

ཡང་། སློན་པ་སངས་རྒྱས་བཙམ་ལྷན་འདས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ལ། རྒྱབ་འཇུག་གིས་འགྲན་པར་མི་རུས་པ་མཐོང་ནས་འདི་ཡང་བདག་གི་སྐྱལ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་དང་། ཡང་བཤད་ལུགས་ཤིག་ལ། རྒྱབ་འཇུག་དག་འབྱེད་རྣམས་ཁར་གྱུར་པའི་ཆོ་སྲིན་སྒོ་མང་སྒོ་བསད་པའི་སྤྲིག་པ་དེ་སྦྱང་བའི་ཕྱིར་ཚོད་དུས་འདིར་རྒྱབ་འཇུག་སངས་རྒྱས་ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པར་སྐྱལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །

༡༠ རིགས་ལྷན་བཅས་ཟེའི་བྱ་ཀློན་ཅིར་སྐྱལ་ནས་མ་འོངས་པ་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ན་འབྱུང་བས་སེམས་ཅན་མང་པོ་བདུལ་བའི་མཐར་དུས་ལྡོག་པར་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བའོ། །མྱ

ཡང་། རྩོད་པའི་དུས་སུ་བྱུང་བའུག་གིས་སྒྲིལ་བའི་ཆོགས་འཛོམས་
ས་པའི་ཕྱིར་བྲམ་བེ་གཤམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དུ་ཀལ་གི་ཅེ་ཞེས་བྱ་བར་
གྱུར་ནས་སྒྲིལ་བའི་དུས་བཅོམ་སྟེ་རྩོད་པའི་དུས་ལྡོག་གོ་ཞེས་བཤད་
དོ། །

འདིར་བྱུང་བའུག་གི་འཇུག་པ་བརྟུ་མདོར་བསྐྱས་ཅོམ་མཚོམས་
ས་སྒྱུར་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་ལས། གཞན་ཡང་འདིའི་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཆོགས་
ཤིག་ཡོད་པས་དེ་ལྟགས་འདིའི་སྒྲིལ་བའི་ཆོག་ཞེས་བྱ་བར་
གྱི་རིག་བྱེད་གྱི་གཞུང་དང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ནམས་དང་
། བྱུང་པར་དུ་བྱང་སྒྲིལ་མཆེད་ཞེས་བྱ་བས་བྱུང་བའུག་གི་འཇུག་པ་
བརྟུ་གཅི་པོར་སྟན་པའི་སྟན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཤོ་ལ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་
བརྒྱད་ཅུ་ཅན་ཞིག་བཅམས་ཡོད་པ་དང་། བོད་དུ་འབྱུག་ཁམས་སྤུལ་
བསྟན་འཛོམས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་བཅམས་པའི་《རྟུ་གྱི་བསྟན་བཅོས་
དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རྣམ་མཚོ་》 ཞེས་བྱ་བའི་མཇུག་དུ་བཀོད་པའི་
《སྟེ་ཆེན་པོ་བྱུང་བའུག་གི་འཇུག་པ་བརྟུ་མའི་གཏམ་རྒྱ་བལ་མཁས་
པའི་ངག་རྒྱུན་གངས་ཅན་ན་བའི་བདུད་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་》 ཞེས་
པ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

དེ་ཡང་བྱ་བ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ཉི་གཉིས་རྒྱུ་ལས་འཕྲོས་པའི་བརྗོད་བྱ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་ནམས་སུ་སྤེལ་བ་མང་ནའང་དོན་དངོས་ལ་བྱ་བ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ཉི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་རེ་རེ་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱུང་བ་དངོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིད་ཆེས་ཁས་ལེན་ཆོག་པའི་དོན་ལ་གནས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དུ་འགྱུར་བར་དཀའ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་གྱི་གཞུང་ལས། “ལྷ་ཡི་རྩོམ་རྒྱུ་མ་ཤ། ལྷ་ཡི་མཆོག་ནི་སྟར་བ་དང་། གང་ཆེ་ཆེག་འདི་བདེན་པ་ན། མཆོན་ཆ་འཛིན་པ་ཉིད་ནི་ཅི།” ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་། “ཡན་ལག་བཞི་ཡི་དཔུང་དང་བཅས། འཁོར་ལོས་སྦྱར་བ་སྟོབས་པོ་ཆེ། མ་ག་རྒྱ་ཡི་གོང་ཤོང་བ། རྒྱུ་ཆེག་ལས་ཅི་དེ་མེད་དོ། གྲག་སྦྱར་ཆོང་དུ་ལག་ལྡན་གྱི། བྱ་ནམས་ཤོང་བ་བཞིན་དུ་རྒྱན།” ཞེས་པ་དང་། “དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་སོགས་ཀྱི། ལོ་རྒྱུས་ནམས་ནི་བདེན་པ་མེད། ལྟ་ར་ཏ་དང་ཏུ་མ་ཡི། ལྟན་ངག་སུ་སྟེགས་བྱས་པ་ནམས། རབ་ཚུན་ནམ་པར་འགལ་བར་ནི། མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ།” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་《ཆོང་མ་ནམ་འབྲེལ་》 ཏུ། “སྦྱོར་བྱས་མང་དུ་སྦྱ་བ་ལ། བདེན་པའི་དོན་གཅིག་ཡོད་མ་ཡིན།” ཞེས་གསུངས་པའང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་ལ་གཟིགས་ནས་དགོངས་པར་སྟུམ་མོ། །

གཞན་འདྲར་བཤད་པའི་བྱུང་འཁུག་ནི་“རི་རབ་གྱི་སྤེང་སྲུང་
 ‘ཅུ་ཅུ་གསུམ་པའི་གཙོ་བོ་དབང་ལྷུག་དང་བྱུང་འཁུག་དང་། ལྷའི་ད
 བང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ཞེས་པའི་ནང་ཚན་ཉིད་དབང་གི་བྱུང་འཁུག་དེ་ཡིན།
 དེར་སང་གསང་སྤྲུགས་གསར་ཤིང་པལ་གྱིས་ཚོས་རྒྱུད་ཏུ་བྱེད་པའི་
 གཟུང་བྱུང་འཁུག་ཏུ་གསལ་པ་ནི་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་ཉི་ལྔ་བཅུ་མཁ
 ར་གྱི་གཟུང་སྒྲུ་གཅན་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པས་གཅིག་ཏུ་འབྲལ་བར་མི་བྱ
 འོ། །”¹⁷⁸ ཞེས་འདྲ་མི་པམ་འངས་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་གསུང
 ས་ཤིང་། བྱུང་འཁུག་གི་འཁུག་པ་བརྒྱའི་དང་པོ་གསུམ་ལ་འཐད་ལྷན
 ‘མེད་ཀྱང་། རོ་མཚར་བའི་ཆེད་ཏུ་བྱས་པའི་གྲུམ་རྒྱུད་ཤིང་བ་ལ་བ
 ཉིན་པར་བཤད་ལ། གཞན་ནམས་དྲང་སྤྱང་ནམས་གྱིས་རོ་མཚར་ཆེ
 ས་ཆེ་བ་བྱུང་འཁུག་གི་ཡོན་ཏན་ཏུ་བྱས་ཉི་བཤད་པ་ལྟར་ 《དུས་འ
 ཁོར་》 ལས་གསུངས་སོ། །

གཉིས། བྱ་བ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་འཛི་ཆོག་གི་སྒྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ།

༡ བྱ་འདུག་ཉའི་གཟུགས་སྤྱུལ་ནས་འདུག་པའི་ཆོག་སྤྱོད་
བཤད་པ།

179 འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་མུལ་མུ་མཚོ། 《མུན་ཁྱི་བཟུན་བཅོས་དབྱངས་ཅན་དག་གི་རྩལ་མཚོ།》 P. 123 བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་མཉམ་ཁང་། ༡༩༩༥འཛིན་ཆེན་༡༩པ་པ་པ་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔལ།

༢ བྱལ་འཇུག་རུས་སྤུལ་གྱི་གཞུགས་སུ་སྤུལ་ནས་འཇུག་པའི་ཆོག་སྦྱར་བཤད་པ།

ཨ་ཁུང་ངག་དབང་མཁུན་རབ་གྱིས། “ཤིང་རྩ་ཆེ་གཉིས་གཞུང་ལུགས་དབྱིག་འདྲིན་ཚོན། མཁུན་དཔྱད་རུས་སྤུལ་སྟོབས་གྱིས་བཏེགས་པ་ལ། མཁས་གྲུབ་ཡོངས་གྱིས་མཁུན་གཅིག་བསྟགས་པའི་གཏམ། ཆོས་བཟང་འདུན་སར་འཆི་མེད་ཆོགས་གྱིས་སྒྲིང་།” (《རྩ་སྒྲ་མའི་བསྟན་པ་ནོར་བུ་དབང་གི་རྒྱལ་པོའི་དོ་ཤལ་》) ཞེས་འདིག་རྟེན་འདིའི་མཐའ་བསྐྱར་ཆུས་གང་བ་ཡིན་པས། འདིག་རྟེན་རི་བོའི་དབྱིབས་ཅན་འདིའི་སྟོང་ཆ་ཆུ་མཆོམས་གྱི་ཡན་ན་ཡོད་པ་དང་སྦྲང་ཆ་ཆུའི་ནང་དུ་བྱལ་འཇུག་པ་ལས། བྱལ་ཞིག་ལ་འདིག་རྟེན་འདི་མར་བྱིང་ནས་ཆུས་རྒྱབ་ལ་ཉེ་བ་ན། བྱལ་འཇུག་གིས་རུས་སྤུལ་གྱི་གཞུགས་གྱིས་ཡར་བཏེགས་ནས་རྒྱུན་དུ་གནས་པར་བྲགས་སོ།

༣ བྱལ་འཇུག་ཕག་གི་གཞུགས་སུ་སྤུལ་ནས་འཇུག་པའི་ཆོག་སྦྱར་བཤད་པ།

སྟོབ་དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས། “འཕྲོག་བྱེད་གྱིས་ནི་ས་གཞི་དག ཁྲིག་པས་བཅད་པའི་ལྷ་ཁྲག་གིས། །དམར་བ་ཆུ་ཡི་གཏེར་ལས་བྱུང་།” (《སྟན་ངག་མེ་མོང་》) ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱང་བྱལ་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

འཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྩའི་ནང་གསེས་གསུམ་པ་པག་གི་སྒྲུལ་བར་འ
ཇུག་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་ཏེ མཆོད་པ་མེ་ལོང་།
གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་དུག་པ་དོན་གསལ་བའི་
ཡོན་ཏན་བཤད་པའི་ཤར་སྟོ་ཐུན་མོང་གི་ལྷགས་སུ་བྲགས་པའི་དོན་
གསལ་ནི་“བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་བརྟག་མི་དགོས་པ
ར་གསལ་བོར་བརྗོད་པས་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པར་རུས་པ་ཉིད་དེ། ལ
མ་འདི་ནི་སྟོ་ཤར་གཉིས་ཀ་དག་གིས་ཐུན་མོང་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།
”¹⁷⁹ཞེས་དུང་དཀར་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གསུངས་སོ།

༤ མའི་མེད་གའི་གཟུགས་སུ་སྒྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་ཆོག་སྦྱར་
བཤད་པ།

༥ བྱ་བ་འཇུག་མིའུ་ཐུང་དུ་སྒྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་ཆོག་སྦྱར་བ
ཤད་པ།

སྒྲོབ་དཔོན་མཐོ་བཅུན་གྲུབ་རྗེས་མཛད་པའི མཆོད་པར་འ
པགས་བརྗོད་། ལས། “བྱ་བ་འཇུག་མིའུ་ཐུང་གཟུགས་བསྐྱར་ན
ས། །གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་ནི་སྟོབས་ལྡན་བསྐྱས། །ཁྱོད་ནི་གཡོ་ཡང་མཁྱེན་
གྱུར་ལ། །གཞན་དག་ལ་ཡང་བསྐྱ་མི་མཛད། །”ཞེས་བྱ་བ་འཇུག་མིའུ་

¹⁷⁹ དུང་དཀར་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས། མཆོད་པ་མེ་ལོང་འཇུག་ཆུ་ལ་ཆོག་རྒྱན་རིག་པའི་སྟོ་འབྱེད་། p. 706 མ
ཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། 2004 ལོའི་ཟླ་ 12 པར་པར་གཞི་དང་ཕོ་ཐོངས་གསུམ་པར་དཔར།

ཐུང་གི་གཟུགས་སུ་སྐྱེལ་ནས་སྟོབས་ལྡན་རྒྱལ་པོས་མཆོན་པའི་སེམས་
 ཅན་པ་རོལ་པོ་རྣམས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གྲ
 མ་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་ནས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཤྲུག་ཐུབ་པ་ནི་ཤེས་བྱའི་ཆ
 ས་རི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདི་མཁྱེན་པ་དང་འདི་མི་མ
 ཁྱེན་པ་ཞེས་པའི་གནས་མ་མཆིས་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ
 འི་ཡེ་ཤེས་ལ་མངའ་བཞེས་པས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཡོ་དང་སྐྱུ་ལ་སོག
 ས་པ་ཡང་མཁྱེན་པར་གྱུར་ལ། འོན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྦྱོད་པ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལ་ཡང་གཡོ་
 སྐྱུ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་མི་མཛད་པས་སྟོན་པ་བཙོམ་ལྡན་འདས་ལ་
 འཆོ་བ་དང་གཡོ་སྐྱུ་མེད་པར་ཐར་འདོད་མི་སྐྱེད་པའི་སྟོན་པ་ཁྱབ་འཇུ
 ག་སོགས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པ་ལ་ཁྱབ་འཇུ
 ག་གི་འཇུག་པ་བརྩམས་ཏེ་བྲག་མིའུ་ཐུང་གི་འཇུག་པ་ལ་སྦྱར་ནས་སྐྱུ་ཅ
 ལ་གྱི་ཉམས་འདོན་པའོ། །ཁློུ་

ཆོ་ཏན་ཞབས་རྒྱུང་གིས། “འཛམ་བུའི་འཁྲི་ཤིང་ལྡེམ་པའི་ག
 སེར་ལྡན་ཁྱོན། མིའུ་ཐུང་གོམ་པས་གཞལ་དཀའི་གྲ་གཅིག་ན། །དགེ་
 བརྩམས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོས་གསུམ་གནས། །གཅིག་ལས་གཅིག་ལྟ
 ག་སྦྱིང་འདིའི་རྒྱ་དུ་རྩོམ། །” (《རྟོགས་བརྗོད་དངུལ་གྱི་མེ་མ
 ང》) ཞེས་མིའུ་ཐུང་ནི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྩམས་པ་ལྟེ། སྟོན་

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

‘ལྷ་མ་ཡིན་བསྟུ་བའི་ཆེད་དུ། བྱ་བ་འཇུག་གིས་མིའུ་བྱང་དུ་སྟུལ་ནས་
སྟོབས་ལྡན་ལས་ས་གོམ་པ་གང་བསྐྱངས་པ་ན། སྟོབས་ལྡན་ང་རྒྱལ་ལ
ངས་ཏེ་གོམ་པ་གསུམ་ཡང་སྟུན་ཞེས་པ་ན། བྱ་བ་འཇུག་གིས་གོམ་པ་
གཅིག་གིས་ས་གཞི་མ་ལུས་པར་གཞལ་ཏེ་གོམ་པ་གཉིས་པ་གང་ནས་
ལེན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། སྟོབས་ལྡན་དོ་ཆ་ནས་ས་འོག་ཏུ་འཇུག་ལ་ལེན་
གསལ་ལ། འདིར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་དང་སྐྱར་བའོ། །

༦ བྱ་བ་འཇུག་དགའ་བྱེད་རྣམ་ཐར་སྟུལ་ནས་འཇུག་པའི་ཆོག་ སྐྱར་བཤད་པ།^註

སྟོབ་དཔོན་མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་ལུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་བྱང་སྟོ
ང་ནམས་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པའི་རྒྱལ་བཤད་པ་ལ་ཐོག་མར་བྱི
མ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་དུ་བྱུང་བའི་བྱུང་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་བྱུང་པར་
དུ་འཕགས་པའི་རྒྱལ་བརྗོད་པ་ལ། “མི་དབང་དགའ་བྱེད་གོས་སྟེད་
སྟགས། །ནགས་ཆལ་ནས་ནི་བྱིར་ཡང་མཆིས། །བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི
ད་དཔེན་པ་ཡི། །བདུད་རྩི་དོམས་ལས་བྱིར་མི་བྱོན། །”ཞེས་《བྱང་
པར་འཕགས་བརྗོད་》 དུ་མི་ཡི་དབང་པོ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་དགའ་བྱེད་རྣ་
མ་ཐ་དང་གོས་སྟེད་ལ་སྟགས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་དག་ནི་རྒྱལ་སྟེད་སྟ
ངས་ཏེ་དཔེན་པའི་ནགས་སྟེ་སང་ཡང་འདྲོད་པའི་དབང་གིས་སྐྱར་

ཡང་ནགས་ཚུལ་ནས་ནི་ཕྱིར་རང་ཡིད་དགའ་བའི་སྒོར་བྱེད་དང་ར
ང་བྱིམ་དུ་འོངས་ཏེ་མཆིས་པའི་བྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུའི་དུག་
པ་རྒྱ་མ་ཚན་འཕྲུལ་དགའ་བྱེད་རྒྱ་མ་ཁ་ཞེས་པའི་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་
ལ་སྦྱར་ཏེ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟོ་འདས་ཀྱི་
དུ་ལ་ལྷས་འདུ་འཛིན་དང་། སྤྱགས་ནམ་རྟོག་ལས་དབེན་པ་སྟེ་དེ་དག་
ཙ་བ་ནས་མེད་པ་དང་། མཁའ་བྱབ་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདུད་ཅིས་
ངོམས་པར་གྱུར་པ་ལས་སྤར་འདོད་པའི་དབང་གིས་བྱིམ་དུ་ཕྱིར་མི་
བྱོན་པས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཚུལ་པའི་བརྗོད་དོ།

གཞན་བྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ལས་ཉ་དང་། རུས་སྤལ། ས
ག་མོད། མི་ཡི་སང་གེ་ཞེས་བྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཞི་པོ་ཆོགས་བ
ཅད་གཅིག་གི་ནང་དུ་སྦྱར་བ་ལ། རྗེ་གྲུང་ཐང་བཞུན་པའི་སྒྲོན་མེས།
“ཉ་ཡིས་མ་བཏོན་བརྟོད་དབྱངས་རིག་བྱེད་འདི། ཁྱོད་ཏན་ས་ཆེན་
འདེགས་པའི་རུས་སྤལ་དང་། འཛིན་ཉེན་ཁེངས་དེགས་འཛོམས་པའི་
སག་མོད་དེ། སྤྲོ་ངན་དག་འཛོམས་མི་ཡི་སང་གེ་ཡིན། སྤྱགས་ལྷུང་སྒྲོ་
བཏགས་སྦྱར་པས་མ་བསྐྱད་པར། དྲང་གཏམ་གཙང་མའི་ནས་འབྲུ་
སིལ་མ་འདི། སྒྲོ་ལྟོ་ཡིད་ཀྱི་ཞིང་སར་སྦྱོན་པ་ལས། དྲད་བཙོན་དག་
བའི་ལོ་རྟོག་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །”(《སྤལ་གྲུང་ལེགས་བཤད་མའི་འགྲེ
ལ་བ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》)ཅེས་གསུངས་

སོ།

མདོན་ན་འཕགས་པོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱལ་འ
ཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྩུ་ཞེས་གྲགས་པའི་ཤུགས་ལས་སྤྱིར་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུ
ལ་རིག་དང་བྱད་པར་ཏུ་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་དང་ཡང་སྒོས་ཚིག་རྒྱན་རི
ག་གི་བརྗོད་བྱའི་བསམ་སྒོ་ལའང་བྱལ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྩུ་པ་སོ
གས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་འཕྲོས་པའི་རྒྱ་ག
ར་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་གཏམ་རྒྱུད་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་བྱང་ན
ས་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་ཅིང་། རྟོན་ཏུ་བྱལ་འཇུག་ལ་འཇུག
པ་བརྩུའི་ནམ་བཞག་བཤད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་ཁྲུངས་ཡོད་མེད་
ནི་མ་འཁོལ་ཏེ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས། “འཇུག་པ་བརྩུ་བས་ལྷ་
མིན་སྟོབས་ལྡན་དག །ས་འོག་བཅིངས་པའི་ནམ་འགྱུར་བརྗོད་མི་རུ
ས། །རིག་བྱེད་གཞུང་ཏུ་བསྟན་པའི་ངོ་མཆར་གཏམ། །རླང་ཟད་ཐོས་
ལས་ཞིབ་ཏུ་མཐོང་བ་མིན། །”¹⁸⁰ཞེས་དོན་རྒྱན་སོ་ལྷའི་རྒྱག་པ་འགོག
པའི་རྒྱན་ལས་ལྷ་པ་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་རྒྱན་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ཏུ་ག
སྐངས་པ་ལྷར་ངེས་པར་བྱས་ན་བྱལ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བརྩུ་ཞེས་རྒྱ་

¹⁸⁰ རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་བཙུངས། 《སྟན་ངག་གི་དཀའ་འགྲེལ་དབྱངས་ཅན་དབྱེས་པའི་སྤྱི་ད
བྱངས་》p. ༥༩ སི་ཁྲོན་རྫོང་བཀུ་པོད་ཡིག་ཚོམ་རྒྱུར་རྩིས་ཀྱིས་བསྒྲིགས། ༡༩༥༡ལོའི་ཁྱེད་ལའང་འབར་ཁམས་སུ་
དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཆེན་པོ་བཤད་པ་དང་བཀོལ་བའང་སྒྱུན་ཆེན་པོ་མེད་པར་སྤང་བས་
དེ་ལྷགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྒྲུབ་པ།

གངས་ཅན་ཚུམ་རིག་སྤྱི་དང་བྱད་པར་དུ། །

《སྒྱུན་ངག་མེ་ལང》 བོད་འགྲེལ་དཔེར་བརྗོད་དང་། །

《རྒྱ་མ་ཤའི་རྟོགས་བརྗོད》 ལས་རབ་འབྲས་པའི། །

མངོན་བརྗོད་འབྲེལ་བའི་བོད་ཚུམ་བྱད་ཆོས་བཤད། །

ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ས་བཅད་གསུན་པ། བྱེད་གཏུ་མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་ཆོག་ཀྱན་རིག་པའི་འབྲེལ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ། མངོན་བརྗོད་དང་ཆོག་གི་སྒྱུར་ཚུལ་བཤད་པ།

མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་སྒྱུན་ངག་གིས་མཚོན་པའི་ཆོག་ཀྱན་
རིག་པའི་འབྲེལ་བའི་ཆ་ནས་བཤད་ན། ཟུ་རབས་མཁས་པའི་བཤད་
ཀྱན་ལ་“མངོན་བརྗོད་དང་སྒྱུན་ངག་” ཅེས་པ་གཉིས་ནི་དཔེར་ན་
“མངོན་པའི་ལྷན་དང་ཀྱན་ཆ” གཉིས་པན་ཚུན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་

གནས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཏེ། མངོས་མའི་ལུས་མེད་ན་རྒྱན་ཆ་འདྲི་
གས་ས་མེད་ལ། གལ་སྲིད་རྒྱན་ཆ་མེད་ན་མངོས་མའི་ལུས་བརྒྱན་པའི་
ཆས་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་བཞིན་མངོན་བརྗོད་དང་སྟན་ངག་གཉི་
ས་ཀྱང་པན་ཚུན་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་གནས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྟན་ངག་
ལ་ལུས་སློག་རྒྱན་གསུམ་བཤད་པའང་ལུས་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གི་
སྦྱར་བ་སྟགས་དང་། སློག་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་། རྒྱན་ནི་རང་བཞི་
ན་དང་དཔེ་གཞུགས་སྟགས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་སྦྲས་པ་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་
འི་ངག་གི་རྒྱ་ཆལ་སྟན་པའི་སྟན་བརྗོད་མངོས་སྟགས་ཀྱི་ཉམས་ལ་བཤད་
པའི་ཕྱིར་ན་འདི་ནས་མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱན་རིག་
པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གི་སྦྱར་ཚུལ་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན། བརྗོད་ཚུ་
ལ་ཀྱི་རྒྱན་འགོད་སྟངས་སྟགས་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་མདོར་བསྡུས་
འབྲེལ་བར་བྱོལ།

ཨ་ལག་ཤ་ངག་དབང་བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པས། “མངོན་
བརྗོད་གསར་རྟེན་བརྒྱུད་ཡིས་མ་སྦྱང་ན། རྫོང་ཆོག་འབྲེས་པས་མཁ
ས་པས་དོར་བྱར་འོས། །”ཞེས ཤེས་པའི་བཤད་པ་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱ
ན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། རྫོང་ཆོག་སྦྱར་ནི་བསམ་སྒྲམ་མཆོན་
བྱེད་ཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཆོག་སྦྱར་ཡང་ངག་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེ་
འབྲེལ་ཆོག་སྦྱར་ཡང་ངག་པ་ནི་སུམ་ཉགས་དག་གསུམ་སྟགས་བརྗོད་

སྒྲིབ་རིག་པའི་སྤྱི་འགྲོས་དང་སྒྲིབ་ཚུལ་སོགས་དང་མཐུན་དགོས་པའི་
 མ་ཆད་མངོན་བརྗོད་ཀྱང་ཐུན་ཐུན་ཆོགས་པར་སྒྲིབ་ན་ཆོག་སྒྲིབ་ལེ
 གས་པོར་འགྱུར་བ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་“མིང་གི་མངོན་
 བརྗོད་སྒྲིབ་བའི་དུས་སྤངས་དེ་དག་གི་དོན་གསལ་པོ་རྟོགས་དགོས་
 ཤིང་། བྱད་པར་དུ་བོད་ཡོངས་ལ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་གོ་སླ་བའི་མངོན་བ
 ྗོད་སྒྲིབ་བ་དང་། མིང་གི་མངོན་བརྗོད་གཅིག་ལ་དོན་གཉིས་ཡོད་པ
 ་ནམས་སྒྲིབ་བ་བསྐྱེད་ས་ན་ནི་བཅམས་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལྟ་ཏུ་འ
 གྱུར་མི་སྲིད་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དེང་སང་གི་སློབ་གསར་བྱ་འགའ་
 ཞིག་གིས་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་དོན་ལ་མ་བཟླགས་རང་འདོད་དུ་
 སྒྲིབ་བ་བྱ་བ་ཆེ་བས། བཅམས་ཆོས་ཀྱི་དོན་ནམས་པོ་མོ་མ་ནིང་ཞིག་
 ཏུ་བསྐྱར་ཡོད། སྤྱི་འགྲོས་པ་དེ་ཉིད་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་མངོན་བརྗོད་
 འོས་ཤིང་འཆོམ་པ་ཞིག་ཉེ་བར་སྒྲིབ་བ་གཅིགས་སུ་འཛིན་པར་བྱ
 འོ།”¹⁸¹ ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྟོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར
 ་ཀྱིས། “མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དེ་ཆོགས་བཅད་དང་ཆོག་ལྷག་ཏུ་སྒྲིབ་
 སྤངས་ནི། 《དཔག་བསམ་འཁྲིམ་ཤིང་》 གི་ནང་དུ། གང་གི་གྲགས་
 པ་མེ་རྟོག་གི། །དོག་པ་ཡོན་ཏན་དྲི་བཟང་ཆོགས། །སྤྱིགས་ཀྱན་རི་དྲག

¹⁸¹ 《བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔྱད་ཚུལ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་》 (དང་པོ་འཛིན་པ་ཤོད་རྗོད་ཆེ་མཁར། 《སྤྱིན་རྟེན་གྱི་དོགས་
 གཙོད་ཐེ་ཆོམ་དྲ་བ་གཙོད་པའི་རལ་གྱི་》) P. 767 ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔྱད་ཚུལ་ཁང་། 1997ལོའི་
 ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ས་མིག་ཅན་གྱི། །རྟ་བ་ཡི་ནི་རྒྱན་དུ་གྱུར། །ཉྱ་བུ་གཞོན་ལུ་མ་ལ་རི་དུག
 ས་མིག་ཅན་ཞེས་སྐབས་དེའི་ཆོག་སྦྱར་གྱི་མང་ཉུང་འཆོམ་པར་སྦྱར་
 ཞིང་། ཡང ཤེས་གསལ་འོས་བསྐྱེད་པ་ཤེས་པ་ཤེས་པ་ཤེས་པ་ཤེས་པ་ཤེས་པ་
 སྤྱི་རང་གི་འཁོར་། འོད་དཀར་འཕྲིན་ཡིག་ཐོགས་པ་མི་ལྟང་ལྟང་། །ག
 ཅིག་རྗེས་གཉིས་སུ་སྤྲོད་ས་པའི་བྱ་མ་རྟ་ས། །རྗེས་ཆགས་མཛའ་བའི་བ
 སམ་པར་གོ་བར་བྱས། །ཉྱ་བུ་རྒྱ་སྐར་རྒྱལ་པོ་དང་། མི་ལྟང་ལྟང་ཞེས་
 (P.437) ལྟ་བུ་དང་། སྐར་མའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་ཆོག་གི་ཉམ
 ས་འཇུག་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་འཁོར་འབངས་ཀྱི་དཔེ་མཆོན་གྱི་སྟོན་ཆ
 མཆོན་པར་བྱས་སོ། །དེ་བཞིན་རྟ་གྲུ་འཕྲིན་ལོ་རྟོགས་བརྗོད་ནང་གི་རྒྱ་སྐ
 ར་ཁོད་དུ་གྲུ་ལྟར་གཉིན་ལྟར་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་གདུང་བ་ཞེས། །ཉྱ་
 བུ་གྲུ་ལྟར་གཉིན་ཞེས་པའི་ཆ་བྱ་སྐར་བཞེས་བྲིས་ན་ཆོག་འབྲུ་གཅིག་
 མ་ཆང་བས་རྒྱུ་པ་སྐྱོང་མི་ལྟུང་བ་དང་། ཡང་གོང་གི་ཆོག་རྒྱ་སྐར་ཞེ
 ས་པའི་ཕོ་ཡིག་ཀའི་སྐྱ་མ་ཉམས་པའི་ལུང་གྲུ་ལྟར་གཉིན་ཞེས་ཕོ་ཡིག་
 ཀ་སྐྱ་མཐུད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། སྐྱའི་གདངས་ཀྱང་མཐོན་པ་ནས་དབྱ
 ང་བ་མཆོངས་པའི་སྟོན་འབྲུ་ཐོན་པའི་དགོས་པའང་ཡོད། འོན་ཀྱ
 ང་མཐའ་གཅིག་དུ་སྐྱ་མཆོངས་སྦྱར་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། ག
 ང་ལྟར་བརྗོད་བྱ་བའི་བ་དང་། སྟོན་ཆ་ཐོན་པ་ཡོང་ཆེད་མཐུན་པར་
 བེད་སྦྱོང་གནང་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ཆོག་ལྟག་དུ་སྦྱར་སྟངས་ནི་ཅུང་

ཟད་ལས་སྤྲོ་ཞིང་། ཚེགས་བཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྡན་སྤྲོ་མིན་ལ་སྤྲོ་མ་
 དགོས་པ་དཔེར་ན། ལྷ་པའི་དེབ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྲོ་དབྱུངས་
 སྤྲོ་འདྲེན་མཆོག་སྤྲོ་བས་བཅུ་མངའ་བ་སྤྲོ་གི་མི་ལྷུང་ཕྱིར་བའི་དབྱུ
 ས་ནས་ཆུ་ཤེལ་དབང་བོའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉ་གང་བ་ལྟ་བུར་མངོན་པ
 ར་འཕགས་ཤིང་ཞེས་པའི་ཚེག་སྤྲོ་འདྲིའི་ནང་མངོན་བརྗོད་མི་ཉུང་
 ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་བྱེད་ཀྱིས་གཟིགས་སམ། གལ་ཏེ་མངོན་བརྗོད་བེད་སྤྱོ
 ད་གཏོང་སྤངས་ཡག་པོ་མ་ཤེས་ན། འགའ་ཞིག་གིས་གོ་དཀའ་བ་དང་
 ་། དོན་མི་གསལ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱིས་པས་ཚུམ་དེ་ཡང་ཀུན་གྱིས་བལྟ་
 མི་འདོད་པར་གྱུར་ཏེ། མངོན་བརྗོད་ཀྱང་མང་ཆེ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲོ་ན
 ས་ཚུར་བསྐྱར་པ་དང་། དེ་ཆོའི་ནང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ནས་དྲ
 ངས་པ་མི་ཉུང་བ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་རྒྱས་ (P.439) མངའ་མེད་པ་ཆོ
 ས་མངོན་བརྗོད་བེད་སྤྱོད་གནང་བུས་རང་སྤྲོ་ཀྱི་གོམས་གཤེས་དང་
 ་མཐུན་མིན་དོ་སྙང་མཛད་དགོས་པ་ཞིག་རེད་སྟམ། ངས་ཀྱང་ད་ལམ
 ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་སྤྱིར་བ་འདི་ལྟ་སྤྲོ་བས་རང་ཉིད་མི་སྤྲོ་
 ལ་སྤྲོངས་པ་མེད་པ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་མངའ་མེ
 ད་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་དབྱིས་བྱིན་པ་ཞིག་ལྟ་བུར་མེད། ནམ་པ་ལྟན་རྒྱས་
 ཀྱིས་རིན་སྤྲངས་ཆོས་རྒྱལ་ངག་དབང་འཇིགས་གཤམ་གྱིས་མཛད་པ
 འི་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་དང་དེ་དག་གི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ད

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

གོ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྒྲིག་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་ཤན་སྦྱར་
ཀྱི་ཆོག་མཛད་ལ་གཟིགས་ནས་འབད་བཙོན་སློབ་སྦྱོང་མཛད་པར་
ཞུ།¹⁸² ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ལ་ཤ་ཆ་བའི་ག
ཏམ་དུ་སེམས་སོ།

བོད་ཀྱི་ཚུམ་ཡིག་དང་བྲུད་པར་དུ་སྟན་ངག་གི་ཆོག་སྦྱོར་ནམ
ས་ལ་མངོན་བརྗོད་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་སྦྱར་བ་དཔེར་ན། རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེ
ན་པོས། “རྩེ་ཙོང་གར་གྱི་ཉམས་ལུན་རི་དྲགས་མིག་མིག་གིས་བ
ལྟ་བས་མི་ངོམས་ཡིད་འཕྲོག་མ། ཁ་ལྟར་བཙེ་བ་བྲོད་ཀྱིས་བདག་གི་
ངག་ ཁང་དབང་ལྟ་མོ་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་མཛོད།” (《བརྟན་
པ་རྩེ་ཙོང་དཀར་པོ་མ》) ཅེས་པ་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྟ་པ་ཆེན་པོས།
“དབྱིག་འཛིན་རྩལ་ཕུན་ཀྱངས་དང་ཀྱན་གསལ་མཐའ། བསྐྱལ་བ
འི་ཆར་རྒྱན་ན་གྲའི་སྒྲོང་བྱེད་གཏིང་། གསེར་མངལ་ཅན་གྱི་ཀྱངས་
ཡས་ལེགས་བྱས་ཀྱི། རྩེ་ཙོང་རྩལ་འབྲེན་མཁྱེན་བཙེའི་གཏིང་དཔ
ག་དཀའ།” (《དབྱངས་ཅན་དབྱིས་པའི་སྦྱ་དབྱངས་》) ཞེས་ག
སུངས་ཏེ། དཔེ་སའི་རྩལ་ཀྱངས་དང་ནམ་མཁའི་མཐའ། རྒྱ་མཚོའི་ག
ཏིང་སྐགས་གཞལ་བར་མི་ལྷས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོ་ལྟ་
ན་ཆོངས་པས་ལེགས་པར་བྱས་པའི་བྱ་བ་སྐགས་དཔག་དཀའ་བ་དེ

¹⁸² 《རྟོག་ཁང་བསྟན་ནམས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་ཚུལ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་》 ༥༩༣-༣ གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་
རིག་དཔེ་སྦྱན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

ས། དཔེ་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་པ་དང་བཅེ་བའི་ཡོན་ཏན་གཏིང་
དཔོག་དཀའ་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་ཆོགས་བཅད་གཅིག་ཕུ་འདིའི་
ནང་དུ་དབྱིག་འཛིན་ཏེ་ས་གཞི་དང་། ཀུན་གསལ་ཏེ་ནམ་མཁའ་དང་
། ན་གའི་ཁྱོད་བྱིར་ཏེ་རྒྱ་མཚོ་དང་། གསེར་མངལ་ཅན་ཏེ་ལྷ་ཚངས་
པ་སོགས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཆོག་སྦྱར་གྱིས་དཔེ་རྒྱན་གྱི་
བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པའི་མང་བའི་དཔེའི་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་པའི་སྟན་ངག་གི་
ཚིམ་ཉམས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་སོ།

ཞང་ཞུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པས། “གསེར་ལྷན་དགའ་མའི་
སྟོ་བར་བྱོད་ཀྱི་ནི། ཡོན་ཏན་སྤང་པོའི་མངལ་ཁྱར་གྱིས་སྦྱི་བ། དེའི་
ཆོ་ལྷ་བའི་མ་མ་རོ་ལྷན་མ། །ངལ་བས་དུས་བཞིའི་མཐའ་ལ་འབྲོས་པ་
ར་བཙོན།” (《བཅོམ་ལྷན་འདས་རྗེས་བཙུན་བཞད་པའི་རྩི་རྩེ་
ལ་བསྟོན་པའི་ཆོགས་བཅད་》) , ཞེས་འདིར་ལྷ་བའི་མ་མ་དང་རོ་ལྷ་
ན་མ་གཉིས་ཀ་རྒྱ་མཚོ་ལ་འཇུག་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཁོ་ན་སྟོན་པ་ལ་མངོན་
བརྗོད་གཉིས་སྦྱར་བ་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས། “འཆི་མེད་
ཡུལ་དུ་གཤེགས་ཕྱིར་ཤུག་ཏེ་ག །ཀུན་གསལ་ངོས་སུ་སོགས་མེད་རྒྱ་
བ་ན། །རྟ་བུ་ན་མཁའ་ལ་འགྲོ་ཞེས་སྒྲུབ་པོ་འགའ། །པད་དཀར་འད་
བ་མ་འཇུག་ལ་ལྷ་ཕྱིར་རྒྱག །” ཅེས་ཚིངས་པའི་དཔེ་རྒྱན་དུ་གསུང་
ས་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་ལ་མཚོན་ན། ཆོགས་བཅད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱུད་བ

ཞིའི་མིང་དང་ཆོག་གི་སྟེན་སྦྱར་གྱི་ཆ་ཡ་མཉམ་པ་དང་། ཆོག་རྒྱུ་རེ་
རེའི་ཆོག་བྱིམ་གྱི་སྟེན་སྦྱར་ཆ་མཉམ་དོ་འགྲིག་པ་སོགས་ཀྱི་ཡི་གེའི་སྦྱ
ར་བ་ཤིན་ཏུ་མཉམ་ཞིང་རན་པའི་བྲད་ཆོས་ལྡན་པ་དང་། མངོན་བ
རྗོད་བཀོལ་བ་ལའང་འཆི་མེད་ཡུལ་དང་ཀུན་གསལ་གཉིས་ནམ་མཁ
འི་མངོན་བརྗོད་དུ་དོན་གཅིག་ཀྱང་སྒྲ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སྦྱར་བ་དེས་
བསྐྱར་སྒྲས་མེད་པར་བརྗོད་བདེ་ཞིང་སྟེན་ལེགས་པ་དང་། ཆོག་སྦྱར་
གྱི་ཉམས་ཤིན་ཏུ་མཚར་བའི་སྟན་འཛེབས་ལྡན་པའི་ཆོག་གི་སྦྱ་ཆལ་
གྱི་ཉམས་བྲད་དུ་འཕགས་པའི་སྟན་ཚོམ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་
སྤང་ཞིང་། གལ་སྲིད་འདིར་མངོན་བརྗོད་མ་བཀོལ་ན་དཔེར་ན་འཆི་
མེད་ཡུལ་ལ་སྟོག་ནས་དང་། སྤྱུའི་རྟོག་ལ་སྤྱུ་བྱུབ་པ་དང་། ཉ་བདུ
ན་པ་ལ་ཉི་མ་དང་། ཀུན་གསལ་ལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་དངོ
ས་མིང་དག་སྦྱར་ན། ཆོག་གི་སྦྱ་ཆལ་གྱི་ཉམས་མེད་ཅིང་དེས་བརྗོད་
བྱའི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པའི་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་སྟན་དག་གི་
རོ་བཅུད་ལྡན་པའི་བྲད་ཆོས་ནི་དེ་བས་ཀྱང་སོན་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ན།
མངོན་བརྗོད་ནི་“སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཆོག་སྦྱར་དུ་མཚོན་སྟོབས་གང་
ཆེ་དང་། ཆོག་དབར་གང་འཆོམ་གྱི་ནམ་གངས་ཤིག་བདམས་ནས་སྦྱ
ར་ན། ཆོག་གི་སྟེན་ལེགས་ཤིང་། དོན་གྱི་ཉམས་གསལ་བར་གྱུར་པས།
བརྟོན་ན་བརྗོད་བདེ། རྣམ་མའི་སྟན་ཆ་སོན་པ། བྱངས་ན་བཅུད་ཆེ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་འཕྲོག་པའི་ཚལ་ཁྱག་པ”¹⁸³སོགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་གསུངས་སོ།

མངོན་ན་ཚུམ་གྱི་ཆོག་སྒྱུར་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་ན་ཆོག་ཉུང་དུས་བརྗོད་བྱ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་སྟེ། “ཨེ་མ་བསོད་ནམས་འཆི་མེད་ར་བ་ན། །རིགས་བརྒྱད་དཔག་བསམ་དབང་པོའི་འབྲི་ཤིང་ཅན། །སྟན་གྲགས་མེ་ཏྲག་འཇུག་པའི་རོ་མཆར་ཏེ། །ཁོར་ཡུག་ཡུལ་སྒྲུངས་འདི་ན་ནམ་པར་བག།” (《གཞོན་ནུ་ཟེ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་》) །ཞེས་བསོད་ནམས་ནི་འཆི་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ཅིང་འཆི་མེད་ནི་ལྷའི་མངོན་བརྗོད་དང་། རིགས་བརྒྱད་ནི་དཔག་བསམ་དབང་པོའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ཅིང་དཔག་བསམ་དབང་པོ་ནི་ལྷའི་སྒྲུབ་ཤིང་དང་། སྟན་གྲགས་ནི་མེ་ཏྲག་འཇུག་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ཅིང་ཁོར་ཡུག་གི་ཡུལ་སྒྲུངས་འདི་རུ་རོ་མཆར་བའི་ནམ་པར་བག་བསམ་གསུང་གི་ཆོག་རྒྱུ་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཆོག་སྒྱུར་དང་དཔེ་མང་པོའི་སྟོན་སྒྲུབ་བརྗོད་དོན་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། ཚུམ་པའི་ཆེ་ན་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་སྒྲས་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། གཞན་ཡང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གི་སྟེན་སྒྱུར་དང་བརྗོད་པའི་སྒྱུར་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་རི་ལྟར་མཛད་དགོས་སྟམ་ན། ལྟ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བཅམས་པ་

¹⁸³ 《དག་ཡིག་རིག་པའི་གཟུགས་པ་མངོན་བྱུང་》 p.400 མཆོག་མེད་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་ ༡ ན་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འབྲུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

འི་《དགེ་སྤྱོད་གཞོན་ཅུ་དང་ནགས་ལྷ་སྒྲིག་མོའི་འབེལ་གཏམ་མཁས་
པ་བཞད་པའི་སྐྱེད་བྱངས་》ལས། “བརྗོད་གཞོན་མེད་གཞུང་དང་
འགལ་བ་དང་། ཚིག་རྒྱན་སྟོན་དག་སྟོན་བཅུས་བསྐྱེད་པ་སོགས། རྗོ
ད་བྱེད་ཆོགས་གསུམ་སྟེ་བསྟོར་པ་རྩེ་ཏའི། །ལྷགས་ལས་འགོངས་ན་མ
ཁས་པས་བྱི་དོར་མཛོད། །”¹⁸⁴ཅེས་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ། མོན་མོན་དང་མོན་བྱའི་དོན་སྟོན་ཐབས་བཤད་པ།¹⁸⁵

མངོན་བརྗོད་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་ཐབས་བཤད་ཀྱི་འབྲེ
ལ་བའི་ཆ་ནས་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ། ནམ་མཁའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོ
ད་ལ་མཆོན་ན་གནམ་དོ་དྲངས་ཤིང་སྤྱིན་མེད་པ་ལ་གྲུན་གསལ་ཞེས་
པ་དང་། ཆར་བབས་ཤུལ་ནམ་མཁའི་གཡའ་དག་པའམ་མཆོན་མོར་
གནམ་དོ་གཡུ་མདངས་བཀྲ་བ་ལ་སྟེ་བསངས་མ་ཞེས་པ། དགྲུང་མོ་ག
ནམ་ཐང་པ་ལ་རྒྱ་སྐར་ལམ་ཞེས་པ། བྱ་སོགས་ནམ་མཁའ་འཕྱར་ཞིང
བག་ཡངས་པ་ལ་ལྷ་ལམ་མམ་བྱ་ལམ་ཞེས་པ། ནམ་མཁའ་སྤྱིན་འབྲི
གས་པ་ལ་སྤྱིན་ལམ་མམ་རྒྱ་མཐོངས་ཞེས་པ་སོགས་ལ་བལྟས་ན་མངོ

¹⁸⁴ 《འབེལ་གཏམ་འདེམས་སྒྲིག་》p. 704 བོད་མྱོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1987མོའི་ཁྱེ་ལམ་པ
ར་གཞི་དང་པོ་2000མོའི་ཁྱེ་ལམ་པ་ཐེངས་གཉིས་པ་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ན་བརྗོད་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་ཐབས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི་ཤིན་
ཏུ་གསལ་ཞིང་གཤམ་ནས་བོད་ཀྱི་སྟན་ངག་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་གི་ཆོ
ག་སྦྱར་གྱི་དཔེར་བརྗོད་དང་འབྲེལ་ནས་གསལ་བར་བྱ་བར་བྱའོ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། “ནམ་ཡང་གྲི་བ་མ་མཆིས་པའི། ཁྱོ
ད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། རྒྱ་མཚོ་གསལ་ལ་ནི་ཟད་འགྱུར་བའི།
ཟླ་བས་ངེ་ལྟར་འགྲན་པར་བྱས།” (《སྦྱན་སྒྲ་གསལ་པ་བྱང་ཆུབ་
དཔལ་བཟང་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་སྟན་དང་གས་བྱིན་ཟླ་བས་ཀྱི་ལྷན་
པོ་》) , ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུས་བྱ་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཟླ་བའི་འ
ཕེལ་འགྲིབ་གཉིས་སྦྱར་བ་ནི་རྒྱུས་བྱའི་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བ་
ཁོ་ན་ལས་འགྲིབ་པ་མེད་ནའང་། ཟླ་བ་ནི་དཀར་ཕྱོགས་ལ་འཕེལ་བ་
ཡོད་ཀྱང་ནག་ཕྱོགས་ལ་འགྲིབ་པས་རྒྱུས་བྱ་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཟླ་
བས་ཀྱང་འགྲན་མི་བྱས་པ་དགག་པའི་དཔེའི་སྟོན་བརྗོད་པའོ།

謹

རྟོ་སྒྲིས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས། “ཅ་ན་ན་ཡི་ལ་མ་ལ། ཀྱུན་གཟིག
ས་སེལྟེ་ར་རྩི་སྒྱ། འབྲུམ་ཕྱག་བསེ་རུ་རང་བྱོན་པ།” (《འཇམ་མ
གོན་ལྷ་མ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྦྱིན་》) , ཞེས་པའི་བསེ་རུ་ནི་《བེ་རླ་རླ་
དཀར་པོ་》 ལས། “གཅིག་གི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ལ། གངས་ཀྱི་མ
ངོན་བརྗོད་མཐའ་ལྷས་ཀྱང་། རྩིས་ལ་ཉེར་མཁོ་རི་བོང་དང་། ཟླ་བ་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

གཟུགས་དང་འོད་དཀར་ཅན། །བསེ་རུ་ནམས་ནི་གཅིག་གི་མིང་། །”
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཅིག་གི་མིང་སྟེ། འབུམ་ཕྲག་བསེ་རུ་ནི་འབུམ་
ཕྲག་གཅིག་ཅེས་པའོ། །

གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲིན་མེས། “ཆ་རྒྱུན་ཡོད་ན་མི་བཟོད་མུ
ར་རུ་བསྐྱལ། ཁེད་ན་མི་བཟོད་བྱ་ལོན་སྟངས་འཇལ་བྱེད། ཁི་བྱས་ཆ
ས་ཀྱི་གོགས་སུ་འགྲོ་བ་འདི། གྲོགས་ངན་འདུ་འཆོགས་མང་བའི་སྒྲིན
ཡིན་པས། །བསེ་རུ་ལྟ་བུར་གནས་པར་གྱིས་ཤིག་ཨང་། །” (《བསྐྱེད་
བྱ་ལོན་བྱའི་སྒྲིང་རུ་བཟོད་པའི་ལམ་ཡིག》) , ཞེས་གསུངས་པ་
ནི། གྲོགས་ངན་སྤངས་ཤིང་འདུ་ཆོགས་སུ་མི་གནས་པར་རི་བྲགས་བ
སེ་རུ་ལྟར་གཅིག་བྱུར་གནས་དགོས་པར་གདམས་པའོ། །

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་བཀོལ་བའི་སྐབས་སུ་སྤྲུགས་གཟབ་དགོ
ས་པ་ཞིག་ལ། “མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྟད་ནམས་གང་ཟག་སོ་སོས་གང
འཆད་པར་བྱེད་པ་དེའི་སྐབས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲིས་
བཏགས་ཏེ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་རྗེས་སྐབས་ཀྱི་མིང་ངེས་ཆོག་བཤད་
རུ་ཡོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་ཚུལ་
རི་བཞེན་རུ་མ་རྟོགས་ན་འཆད་ཉན་གྱི་བྱ་བ་གང་ལའང་འཇུག་མི་སྲ
བ། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཐ་སྟད་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་
པས་ཐ་སྟད་དེའང་མི་ཤེས་ན་དོན་མི་རྟོགས་པ་སྒྲིས་ཅི་དགོས། འོན་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ཀྱང་མིང་གི་ནམ་གངས་དེ་དག་ཕྱི་རོལ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་། ལོ་རྒྱུ
ས། རྒྱུས་རབས་སོགས་བདེན་རྒྱུ་ཅི་རིགས་ལས་ཀྱབ་པ་ཞིག་ཡིན་པ
ས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚད་མར་འཛིན་པ་ནི་མི་རིགས་སོ། །”¹⁸⁵ཞེས་གསུ
ངས་སོ། །¹⁸⁶

རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོས། “ཀུན་ལ་སྟོམ
ས་པའི་བཀའ་བྲིམས་དཔལ་བེའུ། རྟིང་གར་རི་མོའི་སྣང་བརྟན་ལེག
ས་བཀྲ་ཡང་། ལོག་སྦྱིད་གསེར་ཅན་གསོད་ལ་དཔའ་བ་ཡི། འཕྲོག་བྱེ
ད་སྤེར་མོའི་རྩྭ་རར་ལྷན་པར་མཛོད། །” (《འབྲུག་པའི་བསོད་ནམས་
ཉི་མ་སྟོང་འབར་》) , ཅེས་འཕྲོག་བྱེད་ཅེས་པ་འདིར་ལྷ་དབང་ཕྱག་
ཆེན་པོ་དང་རི་དྲགས་རྒྱལ་པོ་སངས་ལོ་གཉིས་ལ་སྐུར་པའོ། །¹⁸⁷ ཀུན་
མཁྱེན་འཛིགས་མེད་སྤྱིང་པས། “ཆེན་པོ་རིགས་གཟུགས་ལང་ཆོ་སྤེ
ག་བྱས་ཤིང་། དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་རྒྱུ་ཀྱི་འཕྱོར་ན་ཡང་། ལོན་ཏ
ན་མེད་ན་ནམ་མཁའི་སྤང་ཆེན་ཏེ། འཕྲོ་སྤྱིང་བརྗོད་ལ་འདི་ཕྱིའི་དོ
ན་རབ་ཉམས། །” (《དམངས་ལ་སྤྱིང་བའི་གཏམ་དཔེ་དོན་འབྲེ
ལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ངེས་བརྗོད་ལ་བཞེན་ནས་དམ་པའི་
གནས་ལུགས་སྟོན་པ་》) , ཞེས་པ་ལ། སྐུར་དབང་ཕྱག་ཅེས་པ་ནི་ལྷ་
ཆེན་དབང་ཕྱག་དང་། མེ་སྤང་ལོ་པ། དཔལ་ལམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་

¹⁸⁵ 《རྗོད་རྒྱལ་པོའི་གསུང་ཚམ་བྱོགས་བསྐྱེགས་》 p. 246 ཀྱང་མོའི་བོད་ཀྱི་ཞེས་རིག་དཔེ་སྐུན་ཁང་། ༡
༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐངས་དང་པོར་དཔར།

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནུས་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

གསུམ་གྱི་དོན་དུ་འཇུག་པ་ལས་འདིར་དཔལ་ལམ་སྟེན་སུམ་ཚོགས་
པའི་དོན་ལ་འཇུག་སོ། །

གཞན་ཡང་ལོ་དང་ལྷ་བ། ཚེས་གངས་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་མདོ
ན་བརྗོད་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་ནུམ་
'རྒྱལ་གྱིས་ 《དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རོལ་མཚོ་ཡིད་ཀྱི་ངང་མོ་ནུམ་ཅེ
ན་ཚངས་པའི་མགིན་རྒྱན་རབ་དགའི་རྒྱད་མངས་》 ཞེས་པའི་མཇུ
ག་བྱང་དུ། “དེ་ལྟར་ནུམ་པ་འདིག་ཉེན་དང་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་
འཕྲིན་ཡིག་ཡིད་ཀྱི་ངང་མོ་ནུམ་པར་ཅེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་། ཡུ
ལ་ལ་སྟོད་ཀྱི་སྟེན་ངག་མཁན་བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་ནུམ་
པར་རྒྱལ་བའི་ལྷས། ས་སྐྱུང་གི་ལོ། འདོད་པའི་ལྷ་བར་གྲགས་པ་ནག་
ཉའི་ཤེས་རབ་སྟོགས་ཀྱི་གང་བ། བགྱིས་ཚངས་དབང་ལྷག་གི་འབྱུང་
པའི་སྐྱུར་བ་ལ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་བ་གམ་མདོན་མཐོར་བཞུད་པ་བྱ་བ
ཟང་ནང་ཅེར་ཕོ་བྱང་དུ་རི་ལྟར་ཤར་བའི་དོན་ཡི་གེར་བཞོད་པ་དགེ་
ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག །” (《དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རོལ་མཚོ་ཡིད་ཀྱི་
ངང་མོ་ནུམ་ཅེན་ཚངས་པའི་མགིན་རྒྱན་རབ་དགའི་རྒྱད་མང
ས་》) ཞེས་གསུངས་པའི་ས་སྐྱུང་གི་ལོ་སྟེ་ཤིང་བྱའི་ལོ་སྟེ་འདིར་ར
བ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༦༤༥ ལོ་ཡིན་པ་དང་། འ
དོད་པའི་ལྷ་བ་སྟེ་ཉོར་ལྷ་གསུམ་པ་དང་། ནག་ཉ་ཞེས་པ་ནི་ཉོར་ལྷ་ག

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློབ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སུམ་པའི་ཆེས་བཅོ་ལྔ་སྟེ་སྐར་མ་ནག་པ་དང་ཟླ་བ་མཉམ་བཤོད་ཀྱི་དུ
ས་ཡིན་པ་དང་ཡང་ན་ནག་པའི་ཉ་ལའང་གོ་བར་བྱ་ཆོག་སོ། །^༡

པའ་ཆེན་སློབ་བཟང་ཆེས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས། “གང་ཆོ་བ་དུ
ན་ཅུ་དྲོ་ཡི་སྣ་ཅན་ལོའི་ཐ་སྐར་ཟླ་བར་ཆོས་རྩེ་ཞིང་གཞན་དུ། རྩོགས་
པའི་གདུང་བས་ནོར་འཛིན་གཡོས། ཁེམས་དཔའ་མཆོག་རྣམས་ཞི་
བར་གཞིལ་བ་ན། འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ང་ཡང་དེ་མཚུངས་གསུངས། །”

(《ས་སྐྱུ་པའི་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་རྩོགས་བརྗོད་》) ཞེ
ས་བདུན་ཅུ་དྲོ་ཡི་སྣ་ཅན་ལོའི་ས་སྐྱུ་པའ་ཆེན་དགའ་ལོ་བདུན་ཅུ་པ་
སྟེ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་ཕག་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༢༥༡ ལ་གཤེགས་པའི་
ལོ་རྒྱུས་དང་སྐུར་ནས་བཅུམས་སོ། །

ཞུ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་གྱིས། “སུ་མེད་རྩོགས་ཀྱི་ནང་
ན་འཐིབ་བྱ་འཕྲོག་པ་འདི། ཁའས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལེགས་མཛད་ཞིག་
གམ་ཉིན་མོའི་དཔལ། ལྷས་ཅན་ལྷས་དང་དང་ཉོན་མོངས་སྐྱིབ་པ་བ
སལ་བའི་བྱིར། བཏུན་པའི་སྣང་བྱེད་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་ངེས་པར་ཁུམ
ས། ཞབས་མེན་དམར་བའི་འོད་རླལ་སུ་ཞིག་གཅུག་ལྷུང་བ། འོན་ཆེ
ན་བྱེད་འདི་གྱི་ནར་འཛིན་ཏུ་མི་རུང་ཞེས། གཞོད་ལྔའི་དབང་པོ་རྒྱ་
བདག་གངས་གྱིས་རིངས་པར་ལྷགས། །” (《དཔལ་ས་སྐྱུ་དག་ད
བང་ཀུན་དགའ་སློབ་གསལ་སངས་རྒྱུ་བཏུན་པའི་རྒྱལ་མཆན་པར་སྐུལ

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

‘བའི་ཁྱུ་ཡིག་༥ ་ ཞེས་ཚུ་བདག་གྲངས་ནི་གྲངས་གནས་བཞིའི་མིང་
སྟེ། ཚུ་བདག་ཅེས་པ་རྒྱ་མཚོ་ལ་འཇུག་པས་རྒྱ་མཚོ་ནི་གྲགས་གནས་
བཞིའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དེ། རི་རབ་ཀྱི་མདངས་འཕྲོག་ལུས་ཀྱིས་
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཁ་དོག་གིས་དབྱེ་བ་སྡེ་མེར་དཀར་དམར་བཞིར་ཡོ་
ད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྒྱ་མཚོ་གྲངས་གནས་བཞིའི་མངོན་བརྗོད་དུ་
བྱའོ། །

གོང་དུ་བོད་ཀྱི་ཚུ་མ་ནང་དུ་གྲངས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བ་
ཀོལ་བའི་ཚུ་ལ་མཚན་ཅི་མ་ཞུས་པ་ལས་གྲངས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་
དུ་ཀྱི་བཤད་པ་དང་གྲངས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་དང་སྐོར་རྒྱས་པ་
ནི་གཤམ་གྱི་ལེའུ་བཞི་པ་མངོན་བརྗོད་བཤད་པའི་སྐྱབས་དང་པོ་གྲ་
ངས་ཀྱི་སྡེ་ཆེན་བཤད་པ་ཞེས་པ་དང་བྱད་པར་དུ་དེའི་ས་བཅད་གཉི་
ས་པ་གྲངས་ཀྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་བཤད་པ་ཞེས་པའི་སྐྱབས་ལ་ག་
ཟེགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱན་གྱི་འགོད་སྟངས་བཤད་པ།

མངོན་བརྗོད་དང་ཆོག་གི་རྒྱན་གྱི་འགོད་སྟངས་བར་འབྲེལ་
བ་བཤད་པ་ལ། རྗེ་དགེ་བཤེས་ཆེན་མོ་ཨ་ཁུ་དམུ་དགེ་བསམ་གཏན་

ཏྲ་མཆོས། “གཞན་ཡང་རང་གིས་སྟན་ངག་གི་རྒྱན་དང་ལྷན་པའི་གཞུང་ཚྭ་པ་ལ་མངོན་བརྗོད་མེད་ཏུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན། ཆོག་དེའི་ནང་ཏུ་པར་ཞེས་བརྗོད་ཆེ་དེ་ཅམ་མི་མངོས་ན་མཆོ་སྐྱེས་ཞེས་བརྗོད་ཆོག་པ་དང་། དེས་ཀྱང་ཆོག་གི་ཁ་མ་གང་ཆེ་དེ་ལས་རིང་བའི་པད་མའི་མིང་སྤང་ཅིའི་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་བརྗོད་མཆོག་པ་ལྟ་བུའོ།”

¹⁸⁶ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་བདེན་པར་སྤང་ཤེ། པརྟེན་ཏུ་སྤྲི་ཏིས། “རི་བོང་འཛིན་པ་རྒྱ་སྐར་ཤེང་བ་ཅན། །མཆོན་མོ་མཁའ་ལ་རྒྱ་བ་མ་མཐོང་ནས། །དྲངས་པའི་མཆོན་པ་འདི་ན་ལྷ་བ་ཞེས། །དབྱིབས་ལ་ཆོད་མར་འཛིན་པ་བྱས་པའི་སྒོ།” ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ནི་བསྐྱེས་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་པ་དང་། ཡང་ན་དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་མངོན་བརྗོད་ལ་ཀྱན་གསལ་བུ་མོ་ཞེས་པར་མཆོན་ན། དོན་ལ་ནམ་མཁའི་གཡའ་དག་ཅིང་སྤྲོས་ངེ་བའི་བྱུང་ཆོས་མཆོན་པར་མ་ཟད། ཆོག་རྒྱན་གྱི་ཆ་ནས་གཟུགས་རྒྱན་གྱི་རྒྱན་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་གྲི་ཀན་གྱི་མངོན་བརྗོད་ལ་རྩོམ་སྤྲོང་ཀན་པོ་ཞེས་པ་ནི་དགའ་བའི་ཉམས་མཆོན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཆོག་རྒྱན་ལ་རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱན་ཏུ་འང་འགྱུར་རོ།

རྩོམ་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱིས། “མཁས་པའི་བྱ་བ་སོས་ཀའི་དཔལ་འབར་ཆོ། །སྟན་དངགས་ཁུ་བྱག་སྐྱ་དབྱངས་ལེན་

¹⁸⁶ 《མཁས་དབང་དམ་པ་དཔུང་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དབྱང་ཚྭ་ཕྱགས་སྐྱེག》 ༥: ༥༤༩ སྤྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

པ་ལ། །ཉམས་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པའི་བྱེད་པོ་ནི། །མིང་གི་མངོན་པ་
ར་བརྗོད་ལས་གཞན་ཅི་ཞིག །”¹⁸⁷ ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྒྱ་རིན་པོ་ཆེས། “པད་ཆལ་གྱིས་ནི་བྱང་བ་དང་། །འོད་དཀར་
གྱིས་ནི་རི་བོང་དང་། །སྤྱིན་ལེགས་གཟུགས་ལ་ཡིད་སྤྲུབས་བཞིན། །འ
དིས་ནི་འགྲོ་བའི་ཡིད་རྣམས་འཇིན། །” (《སྤྱན་ལྷ་གསལ་པ་བྱང་ཆུ
བ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་སྟན་དངགས་བྱིན་ལྷབས་ཀྱི་སྤྱན་
པོའི་ཆོག་འགྲེལ་གསེར་འོད་འབྱུང་འགྲེང་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》)
ཞེས་པ་ནི་མང་བའི་དཔེའོ། །^{ཧྲ}

རྒྱ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། “འཆི་མེད་ལམ་གྱི་སྐྱེད་ཆལ་་དུ། །རྒྱ་
སྐར་ཕྱོང་བས་སྒྲ་བ་བཞིན། །དོ་མཚར་རྟེན་གྱི་ཕྱོང་བ་ཡི། །དབུས་ན་
ཤིན་ཏུ་མཛེས་པར་གྱུར། །” (《སྤྱན་ལྷ་གསལ་པ་བྱང་ཆུབ་དཔལ་
བཟང་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་སྟན་དངགས་བྱིན་ལྷབས་ཀྱི་སྤྱན་པོ་》)
ཞེས་འཆི་མེད་ལམ་གྱི་སྐྱེད་ཆལ་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཁྱོན་ཏུ་གོ་བ་ནི་ཆོས་ད
པེའོ། །

རྒྱ་རིན་པོ་ཆེས། “ལེགས་ཚོགས་བདུད་ཚིའི་གཏེར་ཆེན་ལས་
འབྱུངས་པའི། །ཁྱོད་སྐྱ་མཚན་མོའི་མགོན་འདི་མཐོང་བ་ན། །དྲི་མས་
གོས་ཤིང་སེམས་ཀྱིས་གཏོང་བ་ཡི། །རི་བོང་ཅན་ལ་བལྟ་བའི་གོ་སྐབ

¹⁸⁷ 《རྟོར་ཁང་བསྟན་ནམས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་ཚམ་བྱོགས་བསྐྱེགས་》 ༥༥ གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་
རིག་དཔེ་སྤྱན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།

ས་བཙམ། །” (《ཐུན་མུ་གཤམ་པ་བྱང་ཚུབ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཏྲོ་གས་བརྗོད་སྟན་དངགས་བྱིན་ཐུབས་ཀྱི་ལུག་པོ་》) , ཞེས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ལེགས་ཚོགས་བདུན་ཅིའི་གཏེར་ཆེན་པོ་བསགས་པ་ལས་གདུལ་བྱ་ཐུན་པའི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་བཙམ་པའི་སྤྲད་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་མའི་སྤྲད་པ་བཟུང་སྟེ་སྐྱེ་རྒྱུའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བཤོ་སྐལ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་མཚན་དཔེའི་དཔལ་འབར་བ་མཚན་མོའི་མགོན་པོ་མཆོག་གི་ལྷ་བ་འདི་ཉིད་སྐྱེ་རྒྱུ་ནམས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཆེན་རི་དྲགས་མཚན་མའི་ནག་པོའི་དྲི་མས་གོས་ཤིང་སེམས་ཀྱི་གཏོང་བ་སྟེ་སེམས་དང་མི་ལྟན་པ་བཅའ་པོར་གྱུར་པ་ཡི་རི་པོང་ཅན་པལ་བའི་ལྷ་བ་ལ་ནི་བཏྲ་བའི་གོ་སྐབས་བཙམ་པ་ཐུས་ཀྱང་བཏྲ་བར་མི་བྱེད་པ་བསྐྱོག་གཟུགས་ལ་སྐྱུར་བའོ།

མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས། “ཐུབ་བཏྲན་ཐུབ་ཀྱི་རི་ཆེར་ནི། ཐུན་མཚམས་གོས་དམར་འཛིན་གྱུར་པ། དེ་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤར་རིའི་ཆེར། ལེགས་བཤད་འོད་བརྒྱའི་སྤང་བ་འཛིན། །” (《རྗེ་ལྷ་མའི་བཏྲ་པ་དད་པའི་རྩལ་མཚོ་》) , ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐབས་དེར་སངས་རྒྱས་བཏྲན་པ་ཉམས་པའི་དུས་སུ་རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་དམ་པ་ཤར་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཤར་གྱི་རིའི་ཆེ་ལས་མངོན་

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འདུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

པར་འཕགས་པའི་འོད་བརྒྱའི་ཕྱེང་བ་འཛོན་པ་ཞེས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ཅིང་རྒྱ་ནག་གིས་སྤྲུལ་པ་ནི་ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ནི་བསྐྱེས་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་། ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་པ་ནི་བསྐྱེས་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱན་དང་། ཆོག་རྒྱུ་བཞི་པ་ནི་གཟུགས་རྒྱན་གྱི་གཟུགས་རྒྱན་ཏེ་ཆོགས་བཅད་གཅིག་སུ་ལ་རྒྱན་བཞིས་མངོན་པར་སྤྲུལ་པའི་ཆོག་རྒྱན་སུ་གསུམ་ཆོགས་པའོ།

རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས། “སྒོ་བཟང་དྲི་མེད་འདྲེན་བྱེད་སྟོང་གིས་རྒྱ་ཆེན་ཤེས་བྱའི་གཟུགས་ཀྱན་ནམ་གསལ་འཆི་མེད་སྒྲིག་མའི་མེ་ལྔ་བཞེན། རྒྱ་དཀར་གྲགས་པའི་རྩ་དབྱངས་འབྲུལ་ཕྱག་སྒྲིག་གི་བྱ་མའི་འགྲིན་པར་ནམ་བསྐྱེས་དབྱར་དུས་དབྱར་སྐྱེས་རྒྱ་བཞེན། རྩྱུང་འཛོམས་དབང་པོ་མདའ་ལྷ་བ་དང་གཙུག་ན་ལྷ་བ་མགྲིན་སྟོན་ཅན་སོགས་རལ་བའི་ཐོད་ལ་གཙུག་རྒྱན་བཞེན། ཁ་ལ་གསེར་མཛུང་ཞབས་སེན་འཆར་ཀའི་འོད་འཕྲེང་དག་གིས་གཙུག་རྒྱན་རབ་མཛེས་བདག་སྒོ་པད་མའི་དཔལ་གྱུར་ཅིག །” (《ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྐྱེས་པར་བསྐྱེས་པ་ལྟའི་རྩ་པོ་ཆེའི་སྒྱ་དབྱངས་》) , ཅས་འདྲེན་བྱེད་སྟོང་སྟེ་བརྒྱ་བྱེད་དང་། འཆི་མེད་སྒྲིག་མེ་སྟེ་ནམ་མཁའ་དང་། དབྱར་སྐྱེས་

ར་སྐྱ་ཉི་འབྲུག་སྐྱ་དང་། གྲོང་འཛོམས་དབང་པོ་ཉི་ལྟེ་ལྟེ་དབང་པོ་བ
རྒྱུན་དང་བྱུང་འཇུག འདོད་ལྟེ་བྱ། ལྟེ་ཆེན་དབང་བྱུག་སོགས་
ཀྱི་མིང་གི་ནམ་བཤད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་སོགས་ཀྱིས་
མཆོན་པའི་ཚུལ་ལྟགས་ནི 《སྟན་ངག་མེ་མང》 ཞེས་པ་བོད་ཡིག་
རྩ་འཁྲུང་ནས་དེ་འདྲའི་ཚུལ་བྱང་བ་མ་ཟད་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བཅུ
འི་ཡ་གྲུལ་དུ་བགྱང་བའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ཞེས་པའང་《སྟན
་ངག་མེ་མང》 བོད་རྩ་འཁྲུང་ནས་ད་གཟོད་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཆགས་པ
ར་ཁྲུང་པ་ཡིན་པར་སྟུགས་སོ། །

དཀྱིལ་བྱུང་སློབ་བཟང་སྐྱུན་པས (༡༥༢༡-?) ། “ཆོགས་ག
ཉིས་རྒྱ་མཆོ་ལས་འབྲུངས་ཤིང་། སྐྱུ་བཞིའི་བང་རིམ་མངོན་པར་མ
སོ། །འཕྲིན་ལས་ཉི་ཟླའི་ན་ཆས་སྟེག །འཇམ་མགོན་ལྷན་པོའི་སྤྱི་ལ་
འདུད། །”ཅས་ 《བསྟོད་པ་དད་པའི་ཚུགས་སྟེལ་བའི་བདུད་ཅི
འི་ཚུ་རྒྱན་》 ལས་གསུངས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་རི་རབ་
ལྷན་པོའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །

རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ངག་དབང་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཆོས། “ཀྱུན་ལ་སྟོམ
ས་པའི་བཀའ་ཁྲིམས་དཔལ་བེའུ། རྟིང་གར་རི་མོའི་སྤང་བརྟན་ལེག
ས་བཀྲ་ཡང་། ཁོག་སྦྱོང་གསེར་ཅན་གསོད་ལ་དཔའ་བ་ཡི། འཕྲོག་བྱེ
ད་ལྟེར་མོའི་རྩྭ་ར་ལྷན་པར་མཛོད། །” (《འབྲུག་བསོད་ནམས་

ཉི་མ་སྟོང་འབར་༥ ཅེས་ལུགས་གཉིས་དང་འགལ་བའི་ལོག་པར་
སྟོང་པ་རྒྱུ་མ་གསེར་ཅན་ཏེ་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ།

ཀུན་མཁྱེན་འཛིགས་མེད་སྤྱིང་པས། “མངོན་སེམས་སྟོབས་བརྩ་
མངའ་དབུས་ཉི་མའི་གཉེན། །བདེ་འབྱུང་རལ་བའི་རྒྱན་དུ་ཆུ་ཤེལ་ད
བང་། །ནོར་འཛིན་བུ་མོའི་འགམ་པར་ཁྱེད་སྟོན་སྟེ། །གངས་ཅན་མ
ཁས་པའི་ཁྲོད་ན་སྟོང་ཆེན་པ། །” (《བསྟོང་པ་སྟོན་ཆོག་དཔྱད་གྱི་རྒྱ
ལ་མོའི་རྒྱང་སྟུ》) ཞེས་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད་གྱིས་
ཀུན་མཁྱེན་སྟོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་བྱི་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་སྟུ་ཡོན་ལ་
བསྟོང་པ་འདི་ལ་མཛོན་ནས་བཤད་ན། གངས་ཅན་མཁས་པའི་ཁྲོད་
དུ་ཀུན་མཁྱེན་སྟོང་ཆེན་པ་མངོན་སེམས་ཞེས་པས་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ཐོ
ག་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་སྟོབས་བརྩ་མངའ་བ་སྟེ་སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་དབུ
ས་ན་ཉི་མའི་གཉེན་ཏེ་ཤུག་ཐུབ་པ་དང་། བདེ་འབྱུང་སྟེ་ལྷ་དབང་ཐུ
ག་ཆེན་པའི་རལ་བའི་རྒྱན་དུ་ཆུ་ཤེལ་དབང་སྟེ་ནོར་བུ་དཀར་པོ་ནི་ཟླ
འོད་དང་། །ནོར་འཛིན་བུ་མོ་སྟེ་ས་གཞི་ཆེན་པོའི་འགམ་པར་ཁྱེད་སྟོ
ན་སྟེས་ཏེ་ཉི་མའི་ཁོ་ལོ་བ་སོགས་མངོན་པས་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ཐོག་
མའི་གསལ་བྱེད་གྱི་ཆོག་རྒྱན་གྱི་སྟུ་ཅལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཐོན་པ་
ཞིག་སོ། །

ཡང་ན་དཔེར་ན་སྟོན་ངག་གི་སྟུར་བའི་རྒྱན་གྱི་སྟུ་ཅལ་སུ་མངོ

ན་བརྗོད་བཀོལ་ནས་སྐྱར་བའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་གི་ཉམས་བཏོན་པ་ལ། 《
སྐྱར་ངག་མེ་མོང་》ལས་བསྐྱར་བའི་དོན་རྒྱན་སོ་ལྟེན་ནང་གི་ཉེར་བ
ཞི་པ་སྐྱར་བའི་རྒྱན་གྱི་དྲུག་པ་ངེས་པ་ཅན་གྱི་སྐྱར་བ་ལ་མཆོན་ནས་
བཤད་ན། དེའི་གོ་དོན་ནི་“ཐོག་མར་སློབ་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་དབང་
གིས་བྱང་གཞི་གཉིས་ལ་སྐྱར་ནས་མཐར་དེ་ལས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ངེས་
བབྱང་བྱེད་པ་སྟེ།”¹⁸⁸ཞེས་པར་བྱ་ཞིང་། དཔེར་བརྗོད་ལ། ཞེ་ཆེན་རྒྱ
ལ་ཆབ་དབྱངས་ཅན་དཀྱུས་པའི་སྟེས་(༡༥༧-༡༥༨)། “སྲིད་ཅ་
ཉན་མོངས་དབྱ་ཆོགས་བཅོམ་ལ་སྐྱབ་པ་སྟེ། དྲང་ཞིང་སྐྱབ་བྱལ་བདུད
བཞི་ལས་རྒྱལ་མིའི་སང་གོ། འཁྱོ་ཀུན་འདུན་མ་ཐར་པར་འདྲེན་པ
ས་རྒྱང་གཉིས་གཅོ། གཏན་གྱི་སྤང་བ་སྐྱབ་ལ་འཁྱོ་བའི་སྐྱན་མེར་ངེ
ས། །”¹⁸⁹ཞེས་ཆོག་རྒྱང་དང་པོའི་མཐའི་སྐྱབ་པ་དང་། གཉིས་པའི་མ
ཐའི་མའི་སང་གོ། གསུམ་པའི་མཐའི་རྒྱང་གཉིས་གཅོ། བཞི་པའི་མཐ
འི་འཁྱོ་བའི་སྐྱན་མེ་ནམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷ
ན་འདས་དང་། དྲང་སྲིད་། བྱབ་འཇུག་མིའི་རྒྱལ་པོ། ཉི་མ་ནམས་སྐ
སྐྱར་ནས་“འདིར་ཁམས་གསུམ་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྱལ་བའི་དྲ

¹⁸⁸ 《ཁམས་ཁལ་མཁས་པ་ནམས་ཀྱི་སྐྱར་ངག་དཔེར་བརྗོད་ཐོགས་སྒྲིག་》P.324 སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱབ་
ཁང་། ༡༩༩༧མའི་ཟླ་༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པ་དཔར།

¹⁸⁹ 《ཁམས་ཁལ་མཁས་པ་ནམས་ཀྱི་སྐྱར་ངག་དཔེར་བརྗོད་ཐོགས་སྒྲིག་》P.324 སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱབ་ཁ
ང་། ༡༩༩༧མའི་ཟླ་༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པ་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ང་སྲོང་སོགས་སྤང་འོས་ཀྱི་སྒྱུན་ནམས་བཀག་ནས་སྤངས་པ་སྤུན་ཚོ་
གས་སོགས་ཀྱི་ཆ་ལས་བཏགས་པའི་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ནར་ངེ
ས་བཟུང་བྱས་པའོ།¹⁹⁰ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ།

མངོན་བརྗོད་དང་ཆོག་ཀྱན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི་གོང་དུ་མདོ་
ར་བསྟུས་ཞུས་ཟིན་ཞིང་དེའི་ཚུལ་ཀྱས་པ་ནི་དུས་རབས་རིམ་བྱང་གི་
བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ནམས་ཀྱིས་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་སྟན་
ངག་གཙུག་པའི་ཚུལ་ཡིག་སྒྲི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་གཟིགས་ནས་ཤེས་པར་
བྱའོ།

མདོར་ན་མངོན་བརྗོད་བཀོལ་བ་ཚུལ་སྒྲི་དང་བྱུང་པར་དུ་ཆོ་
ག་ཀྱན་སོགས་འབྲི་བའི་སྐབས་སུ་འཆོམ་པར་སྐྱར་ན་བརྗོད་བྱའི་དོ་
ན་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཆོག་ཀྱན་གྱི་འགོད་སྟངས་གང་གི་སྐབས་
ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྒྱུར་
མངོས་པར་བྱེད་པ། ཀྱན་གྱི་འགོད་སྟངས་སྤུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱེད་
པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྟན་པར་གྱུར་དང་འགྱུར་བར་སྤང་
སྟེ། “ཚུལ་ཡིག་དུ་བཀོད་ན་ཆོག་སྟན་ཞིང་འཛེབས་ལ་ཡིད་འཕྲག་པ་
ར་བྱེད་པ་དང་། ཚུལ་ཡིག་གི་སྒྲུ་ཅལ་རང་བཞིན་སྤུན་སུམ་ཚོགས་པ་
ར་བྱེད་ཅིང་ནང་དོན་ཇི་ཟབ་ཇི་གསལ་དུ་གཏོང་བ་སོགས་ལ་དགེ་མ

¹⁹⁰ 《ཁམས་ཁུལ་ཁམས་པ་ནམས་ཀྱི་སྟན་ངག་དཔེར་བརྗོད་ཐོགས་སྒྲིག་》 ༥. ༩༥༥ སྤུན་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁ་
ང་། ༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གཉིས་པ་དཔར།

བདུད་དབུང་ཕྱེ་མར་འཐག་པ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་“བསྟོད་སྤྱོད་རྒྱ་
མཚོ”ཞེས་པ་ནི་མཚོ་དཔ་མང་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་གཞུགས་སུ་བཀོ
ད་པས་གཞུགས་ཅན་གྱི་རྒྱ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ནི་མང་པ་སྟོན་པའི་ཆོག་
སྟེ་མཚོ་དཔ་སུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དོན་གྱི་མཚོ་དཔ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུགས་
སུ་བཀོད་པ་ལས་སྤྱོད་ནི་རྒྱ་མཚོའི་གཞུགས་སུ་བཀོད་པ་མེད་པར་ཤེ
ས་པ་དང་། ཡང་སྐབས་འགར་ཆོག་རྒྱ་དང་མང་ཆོག་བཀོལ་བའི་བྱ་
དཔ་པར་མ་ཤེས་ཆོ། བར་བལྟ་སར་ཆོག་རྒྱ་འདྲ་ན་འདྲ་དོན་ལ་མང་
ཆོག་ཡིན་ཡིན་པ་དཔེར་ན་འགྲོ་མགོན་འཐགས་པ་སློབ་སྤྱོད་རྒྱལ་མཚ
ན་གྱིས། “དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་མགོན་པོ་ཁྱོད་གྱིས་བསྐྱལ་པ་རྒྱ་མཚོར་ཤེས་
བྱ་ཀྱན་ལ་ཀྱན་ནས་ལེགས་སྦྱངས་ཤིང་། །སྤྱུག་བསྐྱལ་རྒྱ་མཚོར་ནམ་
པར་བྱིང་བའི་སེམས་ཅན་རྒྱ་མཚོ་གྲངས་མཐའ་ཡས་ལ་རབ་ཏུ་བརྩེ་
བ་ཡི། །སྤྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ནམ་པར་བརྒྱན་པའི་ཡང་དག་ཐབས་ལ་
རབ་ཏུ་བརྩོན་མཛད་སྟོན་ལམ་རྒྱ་མཚོའི་ཆོགས། །ལེགས་པར་བྱུབ་པ
ས་ཤེས་བྱའི་དགྱེལ་འཁོར་རི་སྟེད་མཁྱེན་བྱིར་མཁྱེན་པའང་ཤེས་བྱ་
རི་བཞེན་བཀྲ་བ་ལགས། །” (《བསྟོད་དབུང་ས་རྒྱ་མཚོ་སྟོན་དངགས་
རིན་པོ་ཆའི་རྒྱ་ནམ་པར་བཀྲ་བ།》)ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་གཅིག་
གི་ནང་ཏུ་“བསྐྱལ་པ་རྒྱ་མཚོ”ཞེས་པ་དང་། “སྤྱུག་བསྐྱལ་རྒྱ་མཚོ”
དང་། “སེམས་ཅན་རྒྱ་མཚོ”དང་། “སྟོན་ལམ་རྒྱ་མཚོ”ཞེས་པའི་བ

མདོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

སྐལ་པ་དང་སྤྱུག་བསྐལ། སེམས་ཅན་དང་སྒྲོན་ལམ་སོགས་ཀྱི་མཐར་
རྒྱ་མཚོ་སྤྱར་བ་ནི་མང་པོ་སྒྲོན་པའི་ཆོག་སྟེ་བསྐལ་པ་མང་པོ་དང་། སྤྱུ
ག་བསྐལ་མང་པོ། སེམས་ཅན་མང་པོ། སྒྲོན་ལམ་མང་པོའི་དོན་ཡིན་
ཀྱི་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ཆོག་རྒྱན་མིན་ནོ།

སྤྱི་པ།

མདོན་བརྗོད་མིང་དང་བོད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱན་གྱི།

ངག་གི་སྒྱུར་ཚུལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཉམས་དང་།

རྒྱན་གྱི་འགོད་སྤངས་འབྲེལ་བའི་དོ་མཚར་གཏམ།

ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སློ་གསལ་དགུས་པར་སྤུལ།

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ས་བཅད་བཞི་བ། མདོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱིའི་འབྲེལ་བ་བཤད་བ།^མ

ཐོག་མར་རིག་པའི་གནས་བཅུ་མདོར་བསྟན་པ་ལ། འཇུ་མི་ཕམ
'འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས། “མདོར་ན་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་ག
ནས་ཐམས་ཅད་གནས་དང་གནས་མིན་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། བ
ཐོ་རིག་པས་གང་ལ་བྱ་བའི་དོན་ལེགས་པ་དང་མི་ལེགས་པའི་གནས་
སྐབས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། གསོ་དཔྱད་ཀྱི་རིག་པས་ནད་ཞི་བ་ད

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ང་མི་ཞི་བའི་གཉེན་པོ་སོགས་ཤེས་པ་དང་། སྐྱ་རིག་པས་མིང་སོགས་
ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། དེ་ལ་སྦྱར་བའི་རྒྱུན་དང་། དེ་ལས་ནམ་འགྲུར་རི
ལྟར་བྱ་བའི་གནས་གནས་མིན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཚད་མ་རིག་
པས་བསྐྱབ་བྱ་གང་ཞིག་སྐྱབ་བྱེད་གང་ལས་འབྲུབ་མི་འབྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་
ཤེས་པ་དང་། ནང་རིག་པས་དངོས་པོའི་དེ་ཉིད་ཤེས་ཤིང་དོན་དུ་ག
ཉེར་བྱའི་གཙོ་བོ་ལམ་དང་འགོག་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་དོན་གང་ལ་མིང་སྐྱ་ཚོགས་འཇུ
ག་མི་འཇུག་ཅིས་ཀྱིས་གངས་སོགས་རི་ལྟ་བུས་གནས། རྫོས་གར་གྱིས
སྐྱད་རིགས་སྐྱ་ཚོགས། ལྟན་ངག་གིས་བརྗོད་པ་མངོས་མི་མངོས། ལྷེ
བསྐྱུར་གྱིས་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་ལྷེ་ཡང་སོགས་ཀྱི་གནས་གནས་མིན་ཤེ
ས་པར་བྱེད་པ་.....།”¹⁹²ཞེས་གསུངས་སོ།

གོང་དུ་རིག་པའི་གནས་བརྒྱུ་མདོར་བསྟན་པ་ལས་སྐྱ་རིག་པའི
ཡན་ལག་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་བརྗོད་ནི་རིག་པའི་གནས་ཚུང་བ་ལྷེའི་
ཡ་གུལ་ཏེ། དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱུ་བས། “སྐར་ཅིས་ལྟན་ངག་ལྷེ་བསྐྱུར་ད
ང་། མངོན་བརྗོད་རྫོས་གར་འདི་ལྷེ་ལ། རིག་གནས་ཚུང་བ་ལྷེ་ཞེས་
བཤད།”ཅེས་《དག་ཡིག་ངག་གི་སྐྱོན་མེ》 ལས་གསུངས་ཏེ། རི
ག་གནས་ཚུང་བ་ལྷེ་ཤེས་པའི་དགེ་མཚན་ནི། སྐར་ཅིས་ཤེས་ན་གངས་

¹⁹² 《མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་》 p. 204 སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་
ཁང་། ༡༩༩༠ལོའི་ཟླ༡༠པར་ཐངས་དང་པོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནུས་བཤད་སློབ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

ལ་མི་ཚོངས། ཚིག་རྒྱན་ཤེས་ན་སྟན་ངག་ལ་མི་ཚོངས། རྟེན་སྦྱར་ཤེས་
ན་ཚིགས་བཅད་ལ་མ་ཚོངས། མངོན་བརྗོད་ཤེས་ན་མིང་ལ་མི་ཚོངས།
སྒྲིབ་གར་ཤེས་ན་སྐད་རིགས་ལ་མི་ཚོངས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་སོ། །

དེ་ཡང་རིག་པའི་གནས་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་དང་སྐྱ་རིག་པའི་ཡན་
ལག་གི་རིག་པར་གྱུར་པའི་“མངོན་བརྗོད་རིག་པ”ཞེས་པ་ནི། རིན་
སྤངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས་ཀྱིས། “རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྐས་སྒོ་བ་མ
ར་བཅས། །ས་གསུམ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་མ་ལུས། །རིགས་དྲུག་འཁྱ་བ་
ལ་སོགས་པ། །དོན་གཅིག་མིང་མང་མིང་གཅིག་ལ། །དོན་མང་འདྲིང་
རྒྱལ་ཐོག་མའི་མིང་། །རྗེས་བྱུབ་བཏགས་མིང་གཉིས་སུ་བཤད། །བཏ
གས་མིང་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དང་། །འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བཀོད་ལ
ས། །ཕྱི་མ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་རྒྱར། །ཕྱོགས་ལ་ཕྱོགས་ཅན་ཆ་ཤས་ཆོག
ས། །རྟེན་ལ་བརྟེན་པ་དངོས་ལྡན་པས། །བཏགས་སོགས་མངོན་པར་
བརྗོད་པའི་མིང་། །”¹⁹³ཞེས་གསུངས་ཏེ། “ཐོད་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་
ཐ་སྟད་ནུས་གངས་ཏ་ཅང་མང་བས་ཏ་ལ་མ་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ག
ང་ལ་འང་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་ས་མེད། །”¹⁹⁴ཅེས་གསུངས་ཏེ།

¹⁹³ 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 p. ༤ མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁ
ང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐོངས་གསུམ་པར་དཔར།

¹⁹⁴ 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 (ཁྱིམ་རྒྱུར་པས་བྲིས་པའི་འ
གོ་བརྗོད།) p. ༩ མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐོངས་གསུམ་པར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

རྗེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན་གྱི་ཞལ་ནས།
“སྒྲ། སྟན་ངག་སྟན་ཚེས་སོགས་གཞུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་མངོ
ན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་མིང་དང་ཆོག་མང་པོ་ཡོད་པས་མ་ཤེས་
ན་གཞུང་དེ་དག་ཤེས་པའི་གོགས་སུ་འགྱུར།”¹⁹⁵ཞེས་པ་དང་། གཞན
“བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྒྱ་མཆོད་གཏོར་མངོན་ནང་གི་ལ་རྒྱས་དེབ་ཐེ
ར་དང་། གཏམ་རྒྱད། རྩ་བའི་བྱ་རམ་དུ་ངེས་པའི་སྟན་ངག་གི་བསྟན་
གཞུང་། ལེགས་བཤད་སོགས་ནོར་བུའི་བོད་གིས་ཤུར་བྱར་གཏམས་
པ་དེ་དག་འདྲན་བྱེད་ཀྱི་གཟེགས་མོར་འདྲན་པ་ལ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་
གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེ།”¹⁹⁶ཞེས་པ་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ན་རིག་པའི་གནས་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་སྟན་ངག་སོགས་ཚོམ་པ་ལ་
མངོན་བརྗོད་ཤེས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་སེམས་སོ།

དེས་ན་ཨ་ལག་ཤ་ངག་དབང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། “
མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་འཆད་ལ་མི་མཁས་ན། །སྟན་གྱིས་དབུལ་བའི་སྟན་
པ་མཁས་པ་བཞིན། །ཚོད་ལ་མཁས་ཀྱང་སུག་བྱི་མི་འཁྱོར་ན། །དཔལ་
ཅལ་ཆེ་བའི་དཔལ་པོ་ལག་རྩམ་འདྲ། །ཚོམ་ཆོག་སུམ་རྟགས་ཇི་བཞིན་

¹⁹⁵ 《དེང་རབས་བོད་ཡིག་ཚོམ་གཅེས་བསྟུས》 (དེབ་གསུམ་པ།) (དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན། 《བརྒྱ་ཐག་
ནོར་བུའི་འོད་ཟེར་》 ༡, ༡༩ མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དུག་གིས་མཉམ་སྦྱོག་བྱས་པ། ༡༩༩༩ལོར་ནང་ཁུལ་
ཀྱི་པར།

¹⁹⁶ 《བོད་ཐོངས་ཞེས་འཇུག་》 ༡༩༩༩ལོའི་དེབ་དང་པོ་ལས་དྲངས་སོ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

མ་བྱུང་ན། ཁལས་པ་ནིན་ཏུ་ཁྱེལ་བས་བག་ཡོད་བྱ། ཡི་གེ་དག་ཀྱང་
སྟན་ངག་མི་ལྟན་ན། བྱུང་མེད་མངོས་པ་སྐྱེན་མོར་རྩ་བ་བཞིན། མངོ
ན་བརྗོད་གསར་རྟིང་བརྟེན་ཡིས་མ་སྤྱད་ན། ཤོང་ཆོག་འདྲེས་པས་མ
ཁས་པས་དོར་བྱར་འོས། དེ་ཕྱིར་རིག་གནས་རྩུང་བ་དག་སྤྱང་རིན
མེད་ཅེས་མ་དོར་བར། ཀྱུན་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྤྱང་བྱས་ན། ད་གཞོད་མཁ
ས་པའི་གལ་འགོ་དབང་། །”ཞེས 《ཡི་གེའི་བཤད་པ་ཁལས་པའི་ཁ་
རྒྱན་》 ལས་གསུངས་སོ།

མདོར་ན་རིག་པའི་གནས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ཞིག་ལ་འཇུག
པར་བྱེད་པ་ནི་མིང་གི་བརྗོད་པ་ལ་རག་ལས་ཏེ་རིན་སྤངས་པ་ད
ག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱིས། “ཨེ་མ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་
དག་དོན། ཉོགས་བྱེད་དང་ཕོ་མིང་གི་བརྗོད་པ།”¹⁹⁷ཞེས་གསུང
ས་པ་ལྟར་མིང་གི་བརྗོད་པ་ལ་བྱང་དགོས་པ་ནི་རིག་པའི་གནས་ཐ
མས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་ལས་དང་ཕོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མིང་གི་བརྗོ
ད་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རིག་པ་ནི་འང་རིག་པའི་ག
ནས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ལྟ་བུར་བྱུར་པའི་མངོན་བརྗོད་
ཀྱི་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཐམས་ཅ
ད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན། 《མངོན་བ

¹⁹⁷ 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁལས་པའི་རྩ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་བཞུགས་སོ་》 p. 716 མི་རིགས་དཔེ་སྐྱ
ན་ཁང་། 1991ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་ཕོ་ཐངས་དང་ཕོར་དཔར།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

རྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་༥ ཞེས་པའི་མཇུག་བྱང་
དུའང་། “འཁོར་སྐྱར་རིན་ཆེན་བདུན་དུ་འབར་བའི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཡི་
གཟེ་བརྗོད་ཀྱི། ཉི་མ་སྟོང་ཕྲག་བདེ་བའི་དཔུང་པས་འཇིག་རྟེན་གསུ
མ་པོ་བབྱང་ཅུས་ཤིང་། རིག་པའི་གནས་ལྷ་ཡང་དག་འབྲེན་པའི་ཤེ
ས་རབ་དམ་པའི་དངོས་པོ་ཡིས། སེམས་ཅན་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་མཁྱེ
ན་པའི་ས་ལ་འཇོག་པའི་མཁས་པར་ཤོག །”¹⁹⁸ ཅེས་གསུངས་པའང་
དགོངས་ཟབ་ཆེ་སྟུང་མོ། །

སྐྱུ་པ།

གངས་ཅན་རིག་གནས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི། །

ཚོམ་པར་མངོས་པའི་རྒྱན་གྱུར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི། །

མིང་གི་སྤེབ་སྐྱར་རིག་པའི་སྐྱུ་རྩལ་དཔལ། །

སྤྱི་དགུ་དགའ་བའི་སྟོན་དུ་མངོན་པར་ཤར། །

ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

¹⁹⁸ རིན་གྲུངས་པ་དག་དབང་འཇིག་གྲགས། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་
བཞུགས་སོ》 p. 717 མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁ། 717 ལོའི་རྒྱུ་པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔ
ར།

གཅིག་སྤྱད་བྱེད་དོན་ཆེན་པོ།

དང་པོ། གོ་དོན་དང་བསམ་གཞིག་གི་སྒྲོ་བ།

༡ མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དང་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོ

ད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ནམ།

༢ རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ཅེས་པ་གང་ལ་གོ་དགོས་སམ།

༣ མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་བཅིངས་ཞེས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ།

༤ བྱ་བ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་པོ་གང་གང་ཡིན་ནམ།

༥ བོད་ཀྱི་སྟུན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ནང་དོན་མང་པོ་འདྲ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ག
ཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་ནས་བྲིས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན།

༦ མངོན་བརྗོད་དང་ཆོག་སྦྱར་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡིན་ནམ།

༧ མངོན་བརྗོད་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡིན་ན
མ།

༨ མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱན་གྱི་འགོད་སྟངས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡི
ན་ནམ།

༩ མངོན་བརྗོད་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་གང་འ
དྲ་ཞིག་ཡིན་ནམ།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་སྒོ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༡༠ མངོན་བརྗོད་རིག་པ་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྡེ་ལས་སྐྱེ་རིག་པའི་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ནམ།

གཞིས་པ། བཤད་བྱོད་ཀྱི་སྐོར།

༡ མངོན་བརྗོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཚུལ་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐྱར་
རགས་ཚུལ་སྤྲེང་བ།

༢ མངོན་བརྗོད་དང་《སྟན་ངག་མེ་ལོང་》ལས་འཕྲོས་པའི་རིག་བྱེད་
གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱབ་སྐྱོང་ས་དང་བྱུང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་ལ་ར
གས་ཚུལ་དཔྱད་པ།

༣ མངོན་བརྗོད་དང་ཐོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་གི་སྐྱར་ལ་རགས་ཚུལ་དཔྱད་
ད་པ།

༤ མངོན་བརྗོད་དང་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་བྱེད་ཆོག་
རྒྱལ་རིག་པའི་འབྲེལ་བའི་སྐྱར་ལ་རགས་ཚུལ་དཔྱད་པ།

༥ མངོན་བརྗོད་དང་བྱུང་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ལས་འཕྲོས་པ
འི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱར་ལ་རགས་ཚུལ་དཔྱད་པ།

༦ ཐོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་ནང་གི་མངོན་བརྗོད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྒྱ་གར་
གྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་སྒོ་དང་བྱུང་ཆོས་
སྐྱར་ལ་རགས་ཚུལ་དཔྱད་པ།

གཉིས། རྒྱུ་ལྡན་དཔེ་ཆ་མཆམས་སྟོན།

༡ བརྗོད་ཏེ་འཆི་མེད་སེང་གོ། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་འཆི་བ་མེད་པའི་མངོན་ཅས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།》 མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༢ རིན་སྤངས་ངག་དབང་འཇིག་གྲགས། 《མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མཁས་པའི་ན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་བཞུགས་སོ།》 མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༤པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༣ རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་ངག་དབང་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། 《སྟན་ངག་དཀའ་འགྲེལ་དབྱངས་ཅན་དགྲེས་སྟུ་》 སི་ཁྲོན་རྫོང་བ་ཁུལ་བོད་ཡིག་ཚོམ་སྒྱུར་ཅུས་ཀྱིས་དཔར། ༡༩༩༡ལོའི་ཟླ་༥པར་འཁར་ཁམས་སྟུ་དཔར།

༤ བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་ནམ་རྒྱལ། 《སྟན་འགྲེལ་དམྱིའི་དགོངས་རྒྱན་》 མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༡ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༥ འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། 《རྒྱན་གྱི་བསྟན་བཅས་དབྱངས་ཅན་ངག་གི་རྩལ་མཚོ་》 བོད་མྱངས་མི་དམངས་ད

པེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༥༤ལོའི་ཟླ་༡༢པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་
པོར་དཔར།

༤ འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཟེའི་དབང་པོ་སོགས། 《ཁམས་སྤྱལ་མ
ཁས་དབང་ནམས་ཀྱི་སྐྱེད་ངག་དཔེར་བརྗོད་ཚུགས་སྒྲིག་།》 སི་ཁྲོན་
མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༥༧ལོའི་ཟླ་༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེ
ངས་གཉིས་པར་དཔར།

༥ རྟོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར། 《རྟོར་ཁང་བསོད་ནམ
ས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་ཚཱ་ཚུགས་བསྒྲིགས་།》 གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི
ཤེས་རིག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༩པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེ
ངས་དང་པོར་དཔར།

༦ རྗེ་དབྱུང་གི་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ། 《སྐྱེད་འགྲེལ་ཡང་གསལ་སྤང་
མཛོད་།》 སི་ཁྲོན་རྫ་བ་སྤྱལ་བོད་ཡིག་ཚཱ་སྐྱུར་རྩས་ཀྱིས་དཔར། ༡༩
༥༢ལོའི་ཟླ་༤པར་འབར་ཁམས་སྤྱུ་དཔར།

༧ བསེ་ཆང་སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན། 《ཆངས་སྤྱས་བཞད་པའི་སྐྱེད་བྱ
ངས་།》 ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༥༩ལོའི་ཟླ་༡༢པར
པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

༨ རྩེད་ཀྱི་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས། 《སྐྱེད་ངག་ལ་འཇུག་ཚཱ་
ཚོག་རྒྱན་རིག་པའི་སློ་འབྱེད་།》 མཚོ་སྐྱོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

མངོན་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སློ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༡༡པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་གསུམ་པར་དཔར།
 ༡༡ གྲོ་བཟང་ཚུལ་གྲགས་དང་བསོད་ནམས་ཚེ་མོས་བསྐྱེད་ཀྱང་། 《ག
 ངས་ལྟོངས་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཚུལ་ཡིག་གསེར་གྱི་རྒྱལ་བུ》
 (ལྟོང་ཆ། པར་ཆ། ལྟོང་ཆ།) མཚོ་རྩོད་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩
 ༥༥ལོའི་ཟླ་༥པར་པར་གཞི་དང་པོ་ཐེངས་དང་པོར་དཔར།

潼 潼 潼 潼 潼 潼